

අස් සලාහ්

[සිංහල - Sinhala - سنهالي]

සිංහල පරිවර්තනය

මව්ලව් ටී. ඩී. රමඩාන් මාහිර් (නූර්)

2013 - 1434

IslamHouse.com

الصلاة

« باللغة السنهالية »

محمد بن إبراهيم بن عبد الله

ترجمة: ماهر رمدين

2013 - 1434

IslamHouse.com

الصَّلَاةُ

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٢٣٨﴾ فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٩﴾

(පස්වේල) සලාතයන් හා (විශේෂයෙන්) මධ්‍යස්ථ සලාතය රැක ගනිවු. අල්ලාහ්ට පූර්ණ ශ්‍රද්ධාවන්තයින් ලෙස නැගී සිටිවු.

(යුදමය අවස්ථාවක දී) නුඹලා බිය වන්නෙහු නම් එවිට පදිකව හා වහනිකව (සලාතය ඉටු කළ හැක.) නුඹලා (යුද්ධයෙන්) අභය වූයේ නම් නුඹලා දැනුවත්ව නොසිටී දැ නුඹලාට ඔහු ඉගැන් වූ අයුරින් අල්ලාහ්ව (සලාතය ඉටු කරමින්) සිහිපත් කරහු.

(අල්-කුර්ආන් 2: 238, 239)

02. සලාතය පිළිබඳ පාඩම

01 සලාතයේ නීති රීති පිළිබඳ අවබෝධය

සලාතය

සලාතය යනු නියමිත ක්‍රියාවන් හා නියමිත වදන් වලින් යුක්ත තක්බීර් හෙවත් අල්ලාහු අක්බර් යැයි පවසා ආරම්භ කරමින් තස්ලීම් හෙවත් අස්සලාමු අලෙයිකුම් යැයි පවසා අවසන් කරමින් අල්ලාහ් වෙනුවෙන් කරන නැමදුමකි.

කවර තත්ත්වයක පසු වූවත් සෑම මුස්ලිම් පිරිමියෙකුටම හා සෑම මුස්ලිම් කාන්තාවකටම සලාතය අනිවාර්ය වෙයි. එනම් ඔහු හෝ ඇය අභයදායීව හෝ බියසුළු මොහොතක සිටියත් නිරෝගීව හෝ රෝගීව සිටියත් ගමනක හෝ පදිංචිව සිටියත් මේ සෑම අවස්ථාවකම එයට ගැළපෙන ක්‍රමයකින් හා ප්‍රමාණයකින් සලාතය ඉටු කළ යුතු වේ.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ مُعَاذًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى الْيَمَنِ فَقَالَ ادْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)

තුමාණන් මුඛාද් රළියල්ලාහු අන්හු තුමාණන්ව යමන් දේශයට යැවූහ. එවිට එතුමාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

“ඔබ නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත. සැබැවින්ම මා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වේ යන ප්‍රතිපත්තිය වෙත ඔවුනට ඇරයුම් කරන්න. එයට ඔවුහු අවනත වූයේ නම් සැබැවින්ම අල්ලාහ් සෑම දහවලකම හා රාත්‍රියකම සලාතයන් පහක් ඔවුන් කෙරෙහි අනිවාර්යය කර ඇති බව දැනුම් දෙන්න. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්)

සලාතය දහම් ගත වීමේ යථාර්ථය

1. සලාතය ප්‍රදීපයකි. එය ආලෝකය පතුරනවාක් මෙන්ම සලාතය ද නිවරුදි දෑ වෙත මහ පෙන්වයි. පාප කර්මයන්ගෙන් වළක්වාලයි. එමෙන්ම අශික්ෂිත හා පිළිකුල් සහගත දැයිත් ඇත් කරවයි.
2. සලාතය මිනිසා හා තම පරමාධිපති අතර වූ සම්බන්ධතා මාධ්‍යයකි. එය දහමේ එක් කුලුනකි. මුස්ලිම්වරයෙකු එමගින් තම පරමාධිපතිගේ තෘප්තිය ලබා ගනියි. එමගින් තම ආත්මය පිරිසිදු වේ. තම නෙත් පින වෙයි. තම හදවත සැනසිල්ලට පත් වෙයි. තම හදවත පුළුල් වෙයි. තම අවශ්‍යතාවන් ඉටු වේ. මෙලොව ජීවිතයේ දුක් කරදර වලින් සහනය සැලසේ.
3. සලාතය හදවතින් දිවෙන් හා අවයවයන් තුළින් අල්ලාහ්ගේ ඒකීය භාවයත් ඔහුගේ බල මනිමයත්

ඔහුගේ ගුණ ගායනයක් දැනුම් දෙන්නා වූ නිවේදනයකි.

සලාතයෙහි සිට ගැනීම, අසුන් ගැනීම, රුකුළ සුපුද් කිරීම, ඒවායෙහි සිදු කෙරෙන පාරායනයන් හා සෙසු ක්‍රියාවන් වැනි ශරීරය හා බැඳුණු බාහිර ක්‍රියාකාරකම් ද අල්ලාහ්ට ගරු කිරීම ඔහුව ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට පත් කිරීම ඔහුට යටහත් වීම ඔහුට ආදරය කිරීම ඔහුට අවනත වීම ඔහුට ප්‍රශංසා කිරීම ඔහුට කෘතඥ වීම ඔහුට ගැතිකම් පෑම ඔහුට යටත් වීම වැනි හදවත හා බැඳුණු අභ්‍යන්තර දෑ ද ඇත.

බාහිර දෑ නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සලාතයෙහි කළ ක්‍රියාවන් මගින් තහවුරු කරන්නකි.

අභ්‍යන්තර දෑ අල්ලාහ්ගේ ඒකීයත්වය, ඔහු කෙරෙහි වූ විශ්වාසය, චිත්තපාරිශුද්ධිය බැතිමත්කම තහවුරු කරන්නකි.

4. සලාතයට ශරීරයක් මෙන්ම ප්‍රාණයක් ද ඇත. එහි ශරීරය වනුයේ: සිට ගැනීම රුකුළ කිරීම සුපුද් කිරීම වැනි ඉරියව්වන් හා පාරායනයන්ය. එහි ප්‍රාණය වනුයේ අල්ලාහ්ව මනීමයට පත් කිරීම, ඔහුව ඒකීයත්වයට පත් කිරීම ඔහු කෙරෙහි බියබැතිමත් භාවය ඇති කර ගැනීම ඔහුට ප්‍රශංසා කිරීම ඔහුගෙන් අයැද සිටීම, ඔහුගෙන් පාපක්ෂමාව පැතීම, ඔහුව

මෙතෙහි කිරීම, අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් හා එතුමාණන්ගේ පවුලේ උදවියටත් අල්ලාහ්ගේ දැහැමී ගැත්තන්ටත් සලවාත් හා සලාම් පැවසීමය.

5. ඡහාදා ප්‍රතිපත්තිය පිළිගැනීමෙන් අනතුරුව සෑම මුස්ලිම්වරයෙකුම තම ජීවිතය කරුණු හතරකින් බන්දනය කර ගන්නා මෙන් අල්ලාහ් නියෝග කරයි. එනම් සලාතය, ²සකාත්, උපවාසය හා හජ් වේ. මේවා ඉස්ලාමයේ කුලුනුය.

මේ හැම එකකින්ම මිනිසාට පුහුණු ක්‍රියාවන් දෙකක් ඇත. එනම් මිනිසාගේ ආත්මය, ඔහුගේ ධනය, ඔහුගේ ආශාවන්, හා ඔහුගේ ගති පැවතුම් මත වූ අල්ලාහ්ගේ නියෝගයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ද අල්ලාහ් හා ඔහුගේ රජුල්ගේ අණ පරිදි අල්ලාහ් හා ඔහුගේ රජුල්ගේ කැමැත්ත පරිදි තම ජීවිතය ගත කිරීම සඳහා ද වේ. මිනිසාගේ ජීවිතය තම ආශාවන් පරිදි හැඩ ගස්වා ගත නොහැක.

6. සලාතයේ දී මුස්ලිම්වරයෙකු තමන්ගේ සෑම අවයවයක් තුළින්ම අල්ලාහ්ගේ නියෝගයන් ක්‍රියාත්මක කරයි. එය අල්ලාහ්ට අවනත වීමේ පුහුණුව ලබන්නටත් තම ජීවිතයෙහි සදාචාරය, ගනු දෙනු, ආහාර පාන, ඇඳුම් පැලඳුම් වැනි සෑම ක්ෂේත්‍රයකම අල්ලාහ්ගේ නියෝගයන් පරිදි කටයුතු කිරීමටත් වේ. මෙලෙස සලාතයේදීත් සලාතයෙන් බැහර වූ කටයුතු

වලදීත් තම පරමාධිපතිට අවනත වන්නෙකු බවට ඔහුව පත් කරයි.

7. සලාතය පිළිකුල් සහගත ක්‍රියාවන් වලක්වයි. එමෙන්ම එය පාපයන් මැකී යාමට හේතුවක් වෙයි.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا
بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ هَلْ يَبْقَى مِنْ دُونِهِ شَيْءٌ؟ قَالُوا
لَا يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ قَالَ فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ يَمْحُو اللَّهُ بِهِنَ الْخَطَايَا
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නුඹලාගෙන් කෙනෙකුගේ දොරටුව අසලින් ගංගාවක් ගලා බසියි. ඔහු එහි සෑම දිනකම පස් වරක් ස්නානය කරයි. ඔහුගේ ශරීරයේ කිසියම් කිලටක් පවතිනු ඇතැයි නුඹලා සිතනවා ද? එවිට ඔවුහු ඔහුගේ ශරීරයේ කිසිවක් නොපවතී යැයි පිළිතුරු දුන්නෝය. (එයට) මෙය පස්වේල සලාතය මෙනි. අල්ලාහ් එමගින් පාපයන් මකා දමන්නේය.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

සිත තැන්පත් කර ගැනීම පිළිබඳ අවබෝධය

යමෙකුගේ සිත තැන්පත් වන්නේ නම් ඔහුගේ සෙසු ශරීර අවයවයන් ද තැන්පත් වනු ඇත. සිත තැන්පත් කර ගැනීමට කරුණු දෙකක් ඇත.

1. තමන් ප්‍රිය කරන දෑට වඩා උත්තරීතර අල්ලාහි ප්‍රිය කරන දෑට ප්‍රමුඛත්වය ලබා දීම.
2. ඡරිආහි හෙවත් තහනම් කළ හා අනුමත කළ දෑ පිළිපැදීම.

මේ සියල්ල බිහි වනුයේ යමක් නියෝග කරන යමක් තහනම් කරන කීර්තිමත් අල්ලාහිගේ නාමයන් ඔහුගේ ගුණාංගයන් ඔහුගේ ක්‍රියාවන් මනා ලෙස දැන ගැනීමෙන් ද ඔහුගේ පොරොන්දුව ඔහු පොරොන්දු දෙන දෑ හා ඔහුගේ සම්පත් පිළිබඳව මනා ලෙස දැන ගැනීමෙන් ද ඒවාට ගරු කිරීමෙන් ද වේ.

නමුත් මිනිසා ක්‍රියා කරනුයේ මැවුම්කරුවා වෙනුවෙන් නොව මැවුම්කරු විසින් මවන ලද දෑ වෙනුවෙන්ය. ඔහුට අවශ්‍ය පිහිට ඔහුගේ වාසස්ථාන අයැද සිටිනුයේ ඔවුන්ගෙනි. ඔහු යමකින් වැළකී සිටිනුයේ ඔවුන්ගේ ඇසට නොපෙනී සිටීමටය. නැතිනම් එමගින් මෙලොව ජීවිතයේ ඔවුන්ගෙන් අත්විදින්නට සිදු වන දඬුවමට බියෙන්ය. මෙසේ කිරීම හෝ නොකිරීම දේව නියෝගය හෝ තහනම පිළිපැදීම හෙළි දැක්වීමක් නොවේ.

එමෙන්ම අනුමත කරන්නා හා තහනම් කරන්නාව ගරු කිරීමක් ද නොවේ.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

(නබිවරය) සැබැවින්ම මම නුඹලා මෙන් මිනිසෙකි. (නමුත්) මා වෙත වහී පහළ කරන ලද්දේය. සැබැවින්ම නුඹලාගේ දෙවියන් එකම දෙවිදෙකි. කවරෙකු තම පරමාධිපති හමුවීම අපේක්ෂා කරමින් සිටියේ ද ඔහු යහකම් කරන්නා. තවද තම පරමාධිපතිට නැමදුම් කිරීමෙහි කිසිවෙකු ආදේශ නොකරන්නා

(අල්-කුර්ආන් 18:110)

අල්ලාහ්ගේ නියෝගය ගරු කිරීමෙහි ලා සලකුණු

ගැත්තෙකු නැමදුම් කරන වේලාවන් හා ඒවායෙහි සීමාවන් පිළිබඳව අවධානයෙන් සිටිය යුතුයි. එමෙන්ම ඒවායෙහි මූලිකාංගයන් අනිවාර්යය දෑ හා සුන්නත් හෙවත් අමතර දෑ ක්‍රියාවට නැංවිය යුතුයි. ඒවා සම්පූර්ණ කිරීමෙහි ආශාව ඇති කර ගත යුතුයි. එය අනිවාර්යය වන විට එය ඉටු කිරීම සඳහා සතුටින් යුහුසුලු විය යුතුයි. සමූහ සලාතය වැනි යමක් අතපසු වූ විට දුකට පත් විය යුතුයි.

හරාම් හෙවත් තහනම් දෙයක් දුටු විට අල්ලාහ් වෙනුවෙන් තමන් තුළ පිළිකුලක් ඇති විය යුතුයි. පාපයක් කළ විට හෝ දුටු

විට පසුතැවිලි විය යුතුයි. ඔහුට අවනත වීම පිළිබඳව සතුටු විය යුතුයි. ප්‍රසිද්ධියේ යම් නැමදුමක් කළ ද එය තනිව සිටින විට අධික අවධානය යොමු කරමින් ඉටු කළ යුතුයි. ලබා දී ඇති අවකාශයන් වැරදි ලෙසට ක්‍රියාත්මක නොකළ යුතුයි. නීති රීති වල අඩුපාඩුකම් සෙවීම පුරුද්දක් කර ගැනීමෙන් වැළකිය යුතුයි. යම් නීතියක යථාර්ථය තමන්ට පැහැදිලි වූ විට තමන්ගේ ශක්තියට හා හැකියාවට අනුව එය පිළිපැදිය යුතුයි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا
 يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾ تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا
 وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً
 بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

අපගේ වදන් විශ්වාස කරනුයේ, ඒවා මෙනෙහි කරනු ලැබූ විට සජ්දාවෙහි වැටී තමන්ගේ පරමාධිපතියේ ප්‍රශංසාවෙන් (ඔහුව) පිවිතුරු කර උඩඟු නොවූවන්ය. තවද ඔවුන් බියෙන් හා අපේක්ෂාවෙන් තමන්ගේ පරමාධිපතිව අයැදීම පිණිස ඔවුන්ගේ ඇලපත් නිදියහනින් ඉවත් වෙති. තවද අපි ඔවුන් වෙත ලබා දුන් දැයින් වියදම් කරති. නෙතට දැකුම්කළු දැයින් ඔවුන් සඳහා (ස්වර්ගයේ) සඟවා ඇති දෑ කිසිම ආත්මයක් නොදන්නේය. (එය) ඔවුන් කරමින් සිටි දෑ සඳහා වූ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.

(අල්-කුර්ආන් 32: 15-17)

නියෝගය හා තහනම පිළිබඳ නීති රීති

සත්‍යයේ අධිපති වන්නේ අල්ලාහ්ය. තම මැවීම් කෙරෙහි තම වහලුන් කෙරෙහි නියෝග කිරීමේ ආධිපත්‍යය ඇත්තේ ඔහුටමය. යම් දෙයක් අල්ලාහ් නියෝග කර ඇත්නම් එය මිනිසාට පිහිටක් වනු ඇත. යම් දෙයක් ඔහු තහනම් කර ඇත්නම් එය මිනිසාට අනවශ්‍ය දෙයකි.

සත්‍යවාදියා අසත්‍යවාදියාගෙන් ද අල්ලාහ්ට අවනත වන්නා ඔහුට අවනත නොවන්නාගෙන් ද අල්ලාහ්ගේ යහමාර්ගය අනුගමනය කරන්නා තම ආශාවන්ට වහල් වී කටයුතු කරන්නාගෙන් ද වෙන් කර හඳුනා ගැනීම පිණිස අල්ලාහ් විවිධ නියෝගයන්, ආශාවන්, කළ යුතු අනිවාර්ය දෑ නොකළ යුතු තහනම් දෑ කැමැත්ත, අකමැත්ත වැනි දෑ තම ගැත්තන් කෙරෙහි පනවා ඔවුන්ව පරීක්ෂා කරයි.

අවාමීර් හෙවත් නියෝගයන් යනු කළ යුතු අනිවාර්යය දෑ හා සතුටුදායක දෑය. නවාහී හෙවත් වළක්වන ලද දෑ යනු තහනම් දෑ හා පිළිකුල් සහගත දෑය.

නියෝගයන් ශරීරය ශක්තිමත් කරන ප්‍රතිඵලකයක් වෙයි. වළක්වන ලද දෑ ශරීරය විනාශ කර දමන විෂක් වෙයි. කවරෙකු මෙය තරයේ විශ්වාස කරන්නේ ද ඔහුගේ හදවත අල්ලාහ්ට හා රසුල්වරයාට අවනත වීමෙහි විවෘත වනු ඇත. එමෙන්ම අල්ලාහ්ට ගරු කිරීමක් වශයෙන් ද ඔහු කැමති දෑ ඉටු කර ඔහුට සමීප වීමක් වශයෙන් ද ඔහුගේ නියෝගයන් පිළිපැදීමෙන් තහනම් දැයින් වැළකී සිටීමෙන් නැමදුම්

නිසියාකාරව ඉටු කිරීමෙන් අල්ලාහ්ට ආදරය කිරීමෙන් තම ආත්මය පවිත්‍ර වනු ඇත.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ
وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ
هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا
وَبُكْيًا

නබිවරුන් අතුරින් ආදම්ගේ පරපුරෙන් ද නූන් සමඟ අපි (යාත්‍රාවෙහි) ඉසිලූ අයගෙන් ද ඉබ්‍රාහිම් හා ඉස්රාඊල්ගේ පරපුරෙන් ද අප යහමඟ පෙන්වා තෝරා ගත් අයගෙන් ද වූ තමන් කෙරෙහි අල්ලාහ් ආශිර්වාද කළවුන් මොවුන්මය. තවද ඔවුන් කෙරෙහි කරුණාහරිතයාණන්ගේ වදන් පාරායනය කරනු ලැබූ විට අඩා වැලපෙමින් සුපුද් කරමින් වැටෙනු ඇත. (අල්-කුර්ආන් 19: 58)

විශ්වාසය දුර්වල වූයේ නම් මිනිසා කුට උපක්‍රම කිරීමටත් අලුත් දේවල් කිරීමටත් පාපකම් කිරීමටත් නැමදුම් ඉටු කිරීමෙහි මැළි වීමටත් දේව නියෝගයන් හා තහනම් දෑ පිළිබඳව නොසැලකිලිමත්ව කටයුතු කිරීමටත් තම ආශාවන් පිළිපැදීමටත් නැඹුරු වෙයි. අවසානයේ තම පය ලිස්සා නිරයට වැටෙනු ඇත.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ عَذَابًا
إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا

ඔවුන්ට පසු පරම්පරාවක් පැමිණියේය. ඔවුහු සලාතය පැහැර හැරියෝය. ආශාවන් අනුගමනය කළෝය. එබැවින් ඔවුන් ගයිගන් (හෙවත් නිරයේ මිටියාවන) මුණ ගැසෙනු ඇත. නමුත් පශ්චාත්තාප වී විශ්වාස කොට යහකම් කළවුන් හැර එවිට ඔවුහු ස්වර්ගයට පිවිසෙන්නෝය. ඔවුහු කිසිවකින් හෝ අපරාධ කරනු නොලබන්නෝය.

(අල්-කුර්ආන් 19: 59,60)

දහම්ගත නියෝගයන් පිළිබඳ අවබෝධය

අල්ලාහ්ගේ නියෝගයන් වර්ග දෙකකි.

තම ආත්මය වෙත ඇලුම් කරනු ලැබූ නියෝගයන්.

යහපත් දේ අනුභව කිරීම, යහපත් කාන්තාවන් විවාහ කර ගැනීම. ගොඩබිම හා මුහුදේ දඩයම් කිරීම. වැනි දෑ උදාහරණ වශයෙන් දැක්විය හැක.

තම ආත්මයට පිළිකුල් කරනු ලැබූ නියෝගයන්. මෙය වර්ග දෙකකි.

1. ප්‍රාර්ථනාව, සිකර් කිරීම, විනයානුකූලව ජීවත් වීම, නවාරිල් හෙවත් වෛකල්පික දෑ කිරීම, අල්-කුර්ආනය පාරායනය කිරීම වැනි සුළු නියෝගයන්.

2. අල්ලාහ් වෙත ජනයා කැඳවීම යහපත විධානය කිරීම, පිළිකුල් සහගත දැයින් වැළැක්වීම, අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ ජිහාද් කිරීම වැනි මහා නියෝගයන්.

විශ්වාසය වර්ධනය වනුයේ සුළු හා මහා යන නියෝගයන් දෙවර්ගයම පිළිපැදීමෙනි.

විශ්වාසය වර්ධනය වූයේ නම් පිළිකුල් සහගත දේ පවා ප්‍රියමනාප දෙයක් බවට පත් වෙයි. එමෙන්ම අසීරු නියෝගයන් පවා සැහැල්ලු බවට පත් වෙයි. නැමදුම් හා ප්‍රාර්ථනා කුළින් ගැත්තෙකුගෙන් අල්ලාහ් අපේක්ෂා කරනුයේ කුමක් ද යන්න තහවුරු වෙයි. ඒ අනුව තම ශරීර අවයවයන් ක්‍රියා කරයි. තම පරමාධිපතීගේ තෘප්තිය ලබා ගනියි.

1. උත්තරිතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا. وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا. هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا. حَتَّى تَهُمَّ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا.

විශ්වාස කළවුනි, නුඹලා අධික මෙනෙහි කිරීමකින් අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කරවු. තවද නුඹලා උදේ සවස ඔහුව පිවිතුරු කරවු. අන්ධකාරයන්ගෙන් ආලෝකය වෙත නුඹලාව පිට කිරීම පිණිස ඔහු නුඹලා වෙත ආශිර්වාද

කළේය. තවද මලක්වරු ද (ඒ වෙනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කළෝය.) තවද ඔහු විශ්වාසවන්තයින් කෙරෙහි කරුණාහරිත විය.

(අල්-කූර්ආන් 33: 41-43)

2. උත්තරීතර අල්ලාහ් තවදුරටත් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

යහපත වෙත (ජනයා) කැඳවන යහපත ගැන විධානය කරන පිළිකුල් දැයින් වළක්වන සමූහයක් නුඹලා අතුරින් සිටිය යුතුය. ඔවුහුමය ජය ලද්දෝ. (අල්-කූර්ආන් 3:104)

ආත්මයේ ස්වභාවය.

අල්ලාහ් සෑම මිනිසෙකුටම ආත්මාවන් දෙකක් පවරා ඇත. එනම් නපුර හා බැඳුණු, ආශාවන්ට වහල් වූ ආත්මාව සහ සැනසුම ලත් ආත්මාවයි. මේ දෙක නිතර ගැටෙයි. එකක යම් අඩුවක් ඇති වූ සෑම විටකම අනෙකෙහි බලපෑම වැඩි වේ. එකක් භුක්ති විදින විට අනෙක වේදනාවට පත් වෙයි. එකක් මලක්වරයෙකු සමඟය. අනෙක ඡෙයිතාන් සමඟය. සත්‍යය සියල්ලක්ම මලක්වරයා හා සැනසුම සමඟ බැඳී තිබේ. අසත්‍ය දෑ සියල්ලක්ම ඡෙයිතාන් හා ආශාවන් සමඟ බැඳී තිබේ. ආත්ම සටන තරඟකාරීය. එබැවින් ඉන් ඉවත් විය යුතුයි. එවිට අල්ලාහ් කරුණාව දක්වයි. එමෙන්ම තම පරමාධිපති ප්‍රිය

කරන දෑ තම ආත්මයටත් ප්‍රිය ජනක විය යුතුයි. එවිට අල්ලාහ් එය ප්‍රිය කරන දෑ පිළිගන්නේය.

උත්තරීතර අල්ලාහ් ප්‍රකාශ කරයි.

إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَىٰ. فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ. وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ. فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَىٰ.
وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ. وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ. فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَىٰ.

සැබැවින්ම නුඹලාගේ ප්‍රයත්නයන් විවිධාකාරය. කවරෙකු (සදකා) ලබා දී බියබැතිමත් වන්නේ ද තවද අති අලංකාර දැ සත්‍යය කරන්නේ ද ඔහුව පහසු දැ වෙන අපි පහසු කරන්නෙමු. කවරෙකු මසුරු වී තමා ස්වාධීන යැයි සිතන්නේ ද තවද අති අලංකාර දැ අසත්‍යය කරන්නේ ද ඔහුව දුෂ්කර දැ වෙන අපි පහසු කරන්නෙමු.

(අල්-කුර්ආන් 92: 4-10)

පස්වේල සලාතයේ නීතිය

පිරිමියෙකු හෝ වේවා කාන්තාවක හෝ වේවා වැඩි වියට පත් සෑම මුස්ලිම්වරයෙකුටම පස්වේල සලාතය අනිවාර්යය වෙයි. නමුත් හයිල් හා නිෆාස් තත්ත්වයේ පසු වන කාන්තාවන් පිරිසිදු තත්ත්වයට පත් වන තෙක් පමණක් අනිවාර්යය නොවෙයි. ෂහාදා වදන් දෙකට පසු ඉස්ලාමයේ වැදගත්ම දේ වනුයේ මෙම සලාතයයි.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْفُوتًا

සැබැවින්ම සලාතය විශ්වාස කළවුන්ට නිශ්චිත කාලයන් නියම කරන ලද අනිවාර්යය වූවක් වන්නේය.

(අල්-කුර්ආන් 4: 103)

2. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ

(පස්වේල) සලාතයන් හා (විශේෂයෙන්) මධ්‍යස්ථ සලාතය රැක ගනිවු. අල්ලාහ්ට පූර්ණ ශ්‍රද්ධාවන්තයින් ලෙස නැගී සිටිවු.

(අල්-කුර්ආන් 2: 238)

3.

وعن بُنِ عَمَرَ رضي الله عنهما قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: "إِنَّ
الإِسْلَامَ بُنِيَ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَصِيَامِ
رَمَضَانَ وَحَجِّ الْبَيْتِ" متفق عليه

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම ඉස්ලාම් කරුණු පහක් මත ගොඩ නගන ලදී. එනම් නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැති බවට වශ්වාස කිරීම සලාතය ස්ථාපිත කිරීම. ⁷සකාත් ගෙවීම රමළාන් මාසයේ උපවාසයේ නියැළීම හඪ් ඉටු කිරීම වේ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

4.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ مُعَاذًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى الْيَمَنِ فَقَالَ ادْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَوَلِيَّةٍ

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මුආද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන්ව යමන් දේශයට යැවූහ. එවිට එතුමාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළය.

“ඔබ නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත. සැබැවින්ම මා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වේ යන ප්‍රතිපත්තිය වෙත ඔවුන්ට ඇරයුම් කරන්න. එයට ඔවුහු අවනත වූයේ නම් සැබැවින්ම අල්ලාහ් සෑම දහවලකම හා රාත්‍රියකම සලාතයන් පහක් ඔවුන් කෙරෙහි අනිවාර්යය කර ඇති බව දැනුම් දෙන්න.” (මූලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්)

වැඩිවියට පත්වීමේ ලක්ෂණ

වැඩිවියට පත් මුස්ලිම්වරයෙකු යනු සිහිබුද්ධියෙන් පසු වන හරි වැරදි තෝරා ගැනීමේ හැකියාව ලබන අවධියට උදාවීමයි.

වැඩි වියට පත් වීමේ ලක්ෂණ තුනක් ඇත.

1. පිරිමි හා කාන්තාවට පොදු වූ ලක්ෂණ: එනම් අවුරුදු පහළොව සම්පූර්ණ වීම, රහසාස පෙදෙස්හි රෝම වැවීම, ශුක්‍රාණු පහවීම.
2. පිරිමින්ට පමණක් විශේෂ වූ ලක්ෂණ: එනම්, උඩු හා යටි රැවුල් වැඩීමට ආරම්භ වීම.
3. කාන්තාවන්ට පමණක් විශේෂ වූ ලක්ෂණ: එනම් ගර්භණී භාවයට සුදුසුකම් ලැබීම හා හයිල් ඇති වීම.

දරුවෙකු හත් වැනි වියට එළැඹීමත් සමඟ සලාතය ඉටු කරන මෙන් විධානය කළ යුතු වේ. දස වැනි විය සම්පූර්ණ වීමත් සමඟ එසේ නොකළේ නම් තරවටු කළ යුතු වේ.

සලාතයේ වැදගත්කම

සලාතය ගැත්තා හා තම පරමාධිපති අතර වූ සම්බන්ධතා මාධ්‍යයකි. මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දිනයේ විමසනු ලබන ප්‍රථම දෑ වනුයේ එයයි.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَلَاتُهُ فَإِنْ وَجِدَتْ تَامَةً كُتِبَتْ تَامَةً وَإِنْ كَانَ انْتَقَصَ مِنْهَا شَيْءٌ قَالَ انظُرُوا هَلْ تَجِدُونَ لَهُ مِنْ تَطَوُّعٍ يُكْمَلُ لَهُ مَا صَيَّعَ مِنْ فَرِيضَةٍ مِنْ تَطَوُّعِهِ ثُمَّ سَائِرُ الْأَعْمَالِ تَجْرِي عَلَى حَسَبِ ذَلِكَ" (أخرجه النسائي وابن ماجه)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ජරකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මළුවන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දිනයේ ගැත්තෙකුගෙන් විමසනු ලබන මුල්ම දෑ වනුයේ ඔහුගේ සලාතය පිළිබඳවයි. එය සම්පූර්ණ කළ තත්වයේ වී නම් සම්පූර්ණ වූවක් බවට සටහන් කරනු ලැබී තිබේ. ඉන් කිසිවක් අඩු වී නම්, එවිට ඔහු සතුව අමතර දෑ තිබේ දැයි බලව යැයි කියනු ලැබේ. ඔහුගේ එම අමතර දැයිත් ඔහු අපතේ යැවූ අනිවාර්යය කරුණ සම්පූර්ණ කරයි. අනතුරුව මේ අයුරින්ම සෙසු ක්‍රියාවන් ගැන ද ක්‍රියාත්මක වෙයි.

(මූලාශ්‍රය: අන්-නසාඉ, ඉබ්නු මාජා)

අනිවාර්ය සලාතයන් හි ගණනය.

කිසිදු ආධාරයකින් තොරව නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ගමන් කරන ලද ඉස්රා හෙවත් රාත්‍රි ගමනෙහි හිජ්‍රනයට වසරකට පෙර අල්ලාහ් එතුමාණන්ට

සලාතය අනිවාර්යය කළේය. එහි දී අල්ලාහ් සෑම මුස්ලිම්වරයෙකුටම දහවලෙහි හා රාත්‍රියෙහි පනස් වතාවක් සලාතය අනිවාර්යය කළේය.

මෙය සලාතයෙහි වැදගත් කමත් ඒ කෙරෙහි අල්ලාහ්ගේ කැමැත්තත් ඒ කෙරෙහි මිනිසාගේ අවශ්‍යතාවත් පෙන්වා දෙන කදිම සාධකයකි.

පසුව අල්ලාහ් වරප්‍රසාදයක් හා කරුණාවක් වශයෙන් එය සැහැල්ලු කර එම ක්‍රියාවලිය පස් වතාවක් බවට පරිවර්තනය කර එහි පනස් වතාවක මහිමය ඇති කළේය.

ඒ අනුව සෑම මුස්ලිම් පිරිමියෙකු හා කාන්තාවකට දහවල් හා රාත්‍රී කාලයේ අනිවාර්යය කරනු ලැබූ සලාතය වාර පහකි. එවා නම් ලුහර්, අසර්, මග්රිබ්, ඉෂා හා ෆජර් වේ. සෑම සතියකම ජුමුආ දිනයෙහි ජුමුආහ් සලාතය වරක් ඉටු කළ යුතු වේ.

සලාතය පැහැර හරින්නාගේ නීතිය

කවරෙකු සලාතයේ අනිවාර්යය භාවය පිටු දකින්නේ ද ඔහු දේව ප්‍රතික්ෂේපකයෙකු බවට පත් වෙයි. එමෙන්ම පොදුවේ අනවධානයෙන් හා මැළිකමින් සලාතය අතහරින්නේ නම් ඔහුගේ තත්ත්වය ද එලෙසමය. ඔහුට ඒ පිළිබඳව දැනුම නොමැතිනම් උගන්වනු ලැබිය යුතු වේ. කවරෙකු හෝ එය අනිවාර්යය බව දැන දැනම පැහැර හරින්නේ ද තවබා කරන මෙන් ඔහුගෙන් ඉල්ලා සිටිය යුතු වේ. එසේ ඔහු තවබා කළේ නම් ඔහුට සමාව ඇත. එසේ නොමැතිනම් දේව අණ

ප්‍රතික්ෂේපකයෙකු බවට පත් වූ බැවින් මරණීය දඬුවම දෙනු ලැබේ.

පොදුවේ කෙනෙකු කිසිවිටකත් සලාතය ඉටු නොකරන්නේ නම් ඔහු ඉස්ලාමයෙන් බැහැර වූ ප්‍රතික්ෂේපකයෙකු වේ.

තවද කෙනෙකු වේලාවක සලාතය ඉටු කර තවත් වේලාවක එය පැහැර හරියි නම්, ඔහු දේව ප්‍රතික්ෂේපකයකු බවට පත් නොවන නමුත් ඔහු දුෂ්ටයෙකි. මහත් පාපයක් උසුලා ගත්තෙකි. තමන් කෙරෙහි මහා වරදක් පටවා ගත්තෙකි. දහමෙහි ඇති අනිවාර්ය කටයුතු අතුරින් මහත් වූ වගකීමක අල්ලාහ්ට හා ඔහුගේ රසුල්වරයාට පිටු පෑ අයෙකි.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසා සිටියි.

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنُفَّصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

එවිට ඔවුන් පශ්චාත්තාප වී තවද සලාතය ස්ථාපිත කර සකාත් ද ලබා දුන්නේ නම් දහමෙහි (ඔවුන්) නුඹලාගේ සහෝදරයින්ය. දැනුමැති පිරිසට සාධක අපි පැහැදිලි කරන්නෙමු. (අල්-කුර්ආන් 9: 11)

2.

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ (اخرجه مسلم)

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව ජාබ්‍ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම සලාතය පැහැර හැරීම මිනිසෙකු අතර හා ආදේශ කිරීමත් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමත් අතර වුවකි.

(මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

3.

وعن ابن عباس رضي الله عنهما أن النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قال: "مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَأَقْتُلُوهُ" (أخرجه البخاري)

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. කවරෙකු තම දහම විකෘති කරන්නේ ද ඔහුව මරා දමනු. (මුලාශ්‍රය බුහාරි)

සලාතය අබණ්ඩව පැහැර හරින්නාට අත්වන පාපයේ තරාතිරම

1. මෙලොවෙහි දී :

සලාතය පැහැර හරින්නාට මුස්ලිම් කාන්තාවක් විවාහ කර ගැනීම තහනම් වෙයි. ඔහුගේ වගකීමෙන් ඇය බැහැර වෙයි. ඔහුගේ භාරකාරත්වය අහිමි වේ. ඔහු උරුමකම් පෑමට සුදුස්සෙකු නොවේ. ඔහු විසින් කපන සතුන් ආහාරයට ගැනීම සුදුසු නොවේ. මක්කාණ්වට

පිවිසීමටත් එහි හරම් සීමාවට ඇතුළු වීමටත් අවසර නොලැබේ. හේතුව ඔහු දේව ප්‍රතික්ෂේපයෙකු බැවිනි.

2. ඔහු මරණයට පත් වූ විට, නාවනු නොලැබේ. කහන් කරනු නොලැබේ. සලාතය ඉටු කරනු ද නොලැබේ. එමෙන්ම මුස්ලිම්වරුන්ගේ සුසාන භූමියන් හි වළ දමනු නොලැබේ. හේතුව ඔහු ඔවුන් අතුරින් කෙනෙකු නොවන බැවිනි. එමෙන්ම ඔහුට දේව කරුණාව අහිමි වී යයි. කිසිවකට උරුමකම් නොකියයි. ඔහු දේව ප්‍රතික්ෂේපකයෙකු බැවින් නිරයේ සඳාකල් වෙසෙයි.

සලාතය අපේක්ෂාවෙන් සිටීමේ මහිමය.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "لَا يَزَالُ الْعَبْدُ فِي صَلَاةٍ مَا كَانَ فِي مُصَلَّاهُ يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ وَتَقُولُ الْمَلَائِكَةُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ ارْحَمْهُ حَتَّى يَنْصَرِفَ أَوْ يُجِدِّثَ" (متفق عليه)

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ රසූල්වරයා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ගැත්තෙකු තම සලාතය ඉටු කර එම ස්ථානයේ සිට තවත් සලාතයක් බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින තාක් කල් මලක්වරුන් 'යා අල්ලාහ්, ඔබ ඔහුට සමාව දෙනු මැනව, යා අල්ලාහ් ඔබ ඔහුට කරුණා කරනු මැනව යැයි ඔහු හැරී යන තෙක් හෝ ඔහු

කිලිටු හසුවන තෙක් පාර්ථනා කරමින් පසුවෙති.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ مَشَى إِلَى بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ لِيَقْضِيَ فَرِيضَةً مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ كَانَتْ خَطْوَتَاهُ إِحْدَاهُمَا تَحُطُّ خَطِيئَةً وَالْأُخْرَى تَرْفَعُ دَرَجَةً" (أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දූෂ්‍යාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු තම නිවසෙහි පිරිසිදු වී පසුව අල්ලාහ් අනිවාර්යය කළ දෑ අතුරින් අනිවාර්යය කටයුත්තක් ඉටු කිරීම පිණිස අල්ලාහ්ගේ නිවෙස් වලින් මස්ජිදයට පා ගමනින් යන්නේ ද ඔහු තබන පියවරවල් දෙකින් එකක් පාපය මකා දමයි. අනෙක ඔහුගේ තරාතිරම උසස් කරවයි. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ مُتَطَهِّرًا إِلَى صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ فَأَجْرُهُ كَأَجْرِ الْحَاجِّ الْمُحْرِمِ وَمَنْ خَرَجَ إِلَى تَسْبِيحِ الضُّحَى لَا يَنْصِبُهُ إِلَّا إِيَّاهُ فَأَجْرُهُ كَأَجْرِ الْمُعْتَمِرِ وَصَلَاةٌ عَلَى آثَرِ صَلَاةٍ لَا لَعْوَ بَيْنَهُمَا كِتَابٌ فِي عِلِّيِّينَ

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු උමාමා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. කවරෙකු තම නිවසින් පිරිසිදු වී අනිවාර්යය සලාතයක් සඳහා බැහැරව යන්නේ ද ඔහුගේ ප්‍රතිඵලය ඉහිරාම් ඇද ගත් හජ් ඉටු කරන්නෙකුගේ ප්‍රතිඵලය මෙනි. තවද කවරෙකු ලුහා සලාතය සඳහා බැහැරව යන්නේ ද ඔහු බැහැරට ගියේ ඒ සඳහාම පමණක් නම් ඔහුගේ ප්‍රතිඵලය උමිරා කළ කෙනෙකුගේ ප්‍රතිඵලය මෙනි. සලාතයකින් පසු පවතින තවත් සලාතයක් ඒ දෙක අතර කිසිදු නිෂ්ඵල වදනක් නොවූයේ නම් එය ඉල්ලිය්යිත් නම් උදාර සටහන් පොතේ සටහන් වන්නකි.

(මූලාශ්‍රය: අබු ආවුද්)

සලාතයේ හුඃෂුඋ හෙවත් බැගෑපත් භාවය ඇති වනුයේ කෙසේ ද ?

පහත සඳහන් කරුණු තුළින් හුඃෂුඋ හෙවත් බැගෑපත් භාවය සලාතයේ දී ඇති වේ.

1. සලාතයේ දී තම හදවත අල්ලාහ් අබියස ඉදිරිපත් කිරීම.
2. තමන් කියවන දෑ එමෙන්ම සවන් දෙන දෑ පිළිබඳව අවබෝධය තිබීම.
3. මෙනෙහි කිරීම, මෙයින් කරුණු දෙකක් බිහි වේ. එනම් අල්ලාහ්ගේ කීර්තියත් ඔහුගේ බල මහිමයත්

වටහා ගැනීමටත් තම ආත්මය කෙතරම් නින්දනීය ද යන්න වටහා ගැනීමටත් හැකි වීම. එමෙන්ම මෙමගින් අල්ලාහ්ට යටත් වීමත් බැගෑපත් වීමත් තමන් තුළ ඇති වෙයි.

4. බිය, මෙය ද අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කිරීමේ එක් අංගයකි. මෙමගින් අල්ලාහ්ගේ ශක්තියත් ඔහුගේ මහඟු භාවයත් ඉස්මතු වේ. එමෙන්ම ගැත්තෙකු අල්ලාහ්ට කළ යුතු වගකීම් හි කෙතරම් හීනමාන ද යන්නත් ඉස්මතු වේ.
5. අපේක්ෂාව, එනම් තමන් ඉටු කරන සලාතයෙන් අල්ලාහ්ගේ කුසල් ද ඔහුගේ තෘප්තිය ද තමන්ට ලැබෙන බව අපේක්ෂා කිරීම. එමෙන්ම ඔහුගේ වරප්‍රසාදයන් හා සමාව ලැබීමට ආශා කිරීම.
6. ලැජ්ජා සහගත භාවය. මෙයින් අල්ලාහ්ගේ ආශීර්වාදයත් අල්ලාහ්ට කළ යුතු යුතුකම් වල ඇති අඩුපාඩුවත් වටහා ගත හැකි වේ.

උපමාවක් වශයෙන් සලාතයේ බැගෑපත් භාවය වැනි උතුම් වූ ගුණාංගයන් සෙසු ඉබාදත්වල ද පිළිපැදීම ඒවා උතුම් ස්ථානයක ඉටු කිරීමට වඩා වැදගත් වන්නේය. හුණු හෙවත් බැගෑපත් භාවය පහ කර දමන තදබල සෙනග ඇති ස්ථානයක් වැනි ස්ථාන වල නැමදුම් කිරීමෙන් වැළකී සිටිය යුතුයි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ . الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ . وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ .

සැබැවින්ම දේව විශ්වාසිකයෝ ජයග්‍රහණය කළෝය. ඔවුහු තම සලාතයෙහි බැගැපත්ව නැඹුරු වන්නෝ වෙති. තවද ඔවුහු නිෂ්ඵල දැයින් වැළකෙන්නෝ වෙති.

(අල්-කුර්ආන් 23:1-3)

දහම් ගත කරනු ලැබූ හඬා වැලපීමේ ක්‍රමය

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අඬන විට එය බුරු හඬ මෙන් උස් හඬින් කෑ ගසන්නෙකු නොවීය. නමුත් එතුමාණන්ගේ ඇස් දෙකොනින් කඳුළු ගලන්නට විය. එතුමාණන්ගේ හදවතට පමණක් ඇසෙන්නට සැලැස් විය. එම හඬ භාජනයක උතුරන ජලයේ හඬ මෙන් විය

විටක එතුමාණන් අල්ලාහ්ගේ බිය හේතුවෙන් ඇඬූහ. තවත් විටක තම සමූහය වෙනුවෙන් හා ඔවුන් කෙරෙහි වූ ආදරය වෙනුවෙන් ඇඬූහ. තවත් විටක මළගිය ඇත්තන් කෙරෙහි වූ සෙනෙහස හේතුවෙන් ඇඬූහ. තවත් විටක අල් කුර්ආනයට සවන් දෙන විට එහි වූ ප්‍රතිඥාවන් හා ප්‍රතිඥා කරන ලද දෑ පිළිබඳ පැවසෙන විටත් අල්ලාහ් හා ඔහුගේ දායාදයන් සිහිපත් කරන විටත් නබිවරුන්ගේ ඉතිහාසය කියැවෙන විටත් මේ සමාන දෑ අසන විටත් එතුමාණන්ගේ ඇස් වලින් කඳුළු ගැලීය.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكُتِّ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ﴿١٦﴾ قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٧﴾ وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٨﴾ وَيَخِرُّونَ لِلأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ﴿١٩﴾

මිනිසුන්ට නුඹ සංවරව පාරායනය කරනු පිණිස අපි කුර්ආනය වන එය (කොටස් බවට) වෙන් කර තවද එය අපි පියවරෙන් පියවර පහළ කළෙමු. එය නුඹලා විශ්වාස කරවු. නැතිනම් විශ්වාස නොකරවු. සැබැවින්ම මීට පෙර ඥානය දෙනු ලැබුවන් වන ඔවුන් කෙරෙහි මෙය පාරායනය කරනු ලැබූ විට ඔවුන් සපදා කිරීමෙන් නිකටෙන් වැටෙන්නෝය. තවද අපගේ පරමාධිපති පිවිතුරුය. අපගේ පරමාධිපතිගේ ප්‍රතිඥාව සිදු කරනු ලබන්නකි යැයි ඔවුන් පවසන්නෝය. ඔවුන් හඬා වැලපෙමින් නිකටෙන් වැටෙන්නෝය. තවද එය ඔවුන්ට බැතිමත්කම වර්ධනය කරන්නේය.

(අල්-කුර්ආන්

17:106-109)

උත්තරීතර අල්ලාහ් වෙත කරනු ලබන ක්‍රියාවන්
ඉදිරිපත් කරනු ලබන වේලාවන්

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "تُفْتَحُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَ
 الْإِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ فَيُغْفَرُ لِكُلِّ عَبْدٍ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا إِلَّا رَجُلًا كَانَتْ بَيْنَهُ
 وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءُ فَيُقَالُ أَنْظِرُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا أَنْظِرُوا هَذَيْنِ حَتَّى
 يَصْطَلِحَا أَنْظِرُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا" اخرجه مسلم

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු
 හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන
 ලදී. සඳුදා දින හා බුහස්පතින්දා දින ස්වර්ගයේ දොරටු විවෘත
 කරනු ලැබේ. එවිට අල්ලාහ්ට කිසිවකින් ආදේශ නොකැබු
 සෑම මුස්ලිම් ගැත්තෙකුටම සමාව දෙනු ලැබේ. නමුත් තමන්
 හා තම සහෝදරයා අතර ක්‍රෝධය ඇති මිනිසුන් දෙදෙනෙකු
 හැර. එවිට ඔවුන් දෙදෙනා එකමුතු වන තෙක් ප්‍රමාද කරවු.
 ඔවුන් දෙදෙනා එකමුතු වන තෙක් ප්‍රමාද කරවු. ඔවුන් දෙදෙනා
 එකමුතු වන තෙක් ප්‍රමාද කරවු. යැයි පවසන ලදී.

(මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "يَعْتَقَبُونَ
 فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلَائِكَةٌ بِالنَّهَارِ وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلَاةِ الْعَصْرِ وَصَلَاةِ
 الْفَجْرِ ثُمَّ يَعْرُجُ الَّذِينَ بَاتُوا فِيكُمْ فَيَسْأَلُهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ فَيَقُولُ كَيْفَ
 تَرَكْتُمْ عِبَادِي فَيَقُولُونَ تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ وَأَتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ" متفق عليه

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නුඹලා අතරට රාත්‍රියේ මලක්වරුන් ද දහවලෙහි මලක්වරුන් ද එකින් පසු එක පැමිණෙන්නෝය. අසර් සලාතයේ දීත් ෆජ්ර් සලාතයේ දීත් ඔවුන් එක් රැස් වන්නෝය. පසුව නුඹලා අතර රාත්‍රිය ගත කළ අය ඉහළට යන්නෝය. නුඹලා ගැන ඔහු මැනවින් දැන සිටිය ද ඔහු ඔවුන්ගෙන් නුඹලා ගැන විමසන්නේය. මාගේ ගැත්තන්ව නුඹලා අතහැර පැමිණියේ කවර තත්ත්වයේ දී දැයි විමසයි. එවිට ඔවුහු අපි ඔවුන්ව අතහැර දමන විටත් ඔවුන් සලාතයේ නිරත වන්නන්ව සිටියෝය. එමෙන්ම ඔවුන් වෙත පැමිණි විටත් ඔවුන් සලාතයේ නිරත වන්නන්ව සිටියෝය.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

2. අල්-අදාන් හා අල්-ඉකාමා

අල්-අදාන් යනු නියමිත වදන් ප්‍රකාශ කර, සලාතයේ වේලාව පැමිණ ඇති බවට දැනුම් දීමෙන් අල්ලාහ් වෙනුවෙන් කරන නැමදුමකි.

මදිනාවට හිජ්රත් ගිය පළමුවැනි වසරේ අදාන් පැවසීම දහම් ගත කරනු ලැබීය.

අදාන් දහම් ගත කිරීමේ යථාර්ථය.

1. අල්ලාහ්ගේ ඒකීය භාවය දැනුම් දීමකි. එමෙන්ම උදේ හවා ඒ පිළිබඳව ජනයාට සිහිපත් කිරීමකි.
2. සලාතයේ වේලාව පැමිණි ඇති බවටත් එහි ස්ථානය පිළිබඳවත් දන්වා සිටින නිවේදනයකි. එමෙන්ම අධික යහපත ඇති සාමූහික සලාතය සඳහා කරන ඇරයුමකි.
3. සලාතය පිළිබඳව අනවධානීව සිටින්නන් කෙරෙහි දිරි ගැන්වීමකි. ගොවිතැන ව්‍යාපාර වැනි කටයුතු වල නිරත වී සිටීමෙන් සලාතය ඉටු කිරීමට අමතක වූවන්ට මතක් කර දීමකි. අදානය තම සලාතය අතපසු නොවන සේ සෑම මුස්ලිම්වරයෙකුටම කරන කැඳවුමකි.

අල්-ඉකාමා යනු නියමිත වදන් ප්‍රකාශ කර, සලාතය සඳහා නැගී සිටින මෙන් දැනුම් දීමෙන් අල්ලාහ් වෙනුවෙන් කරන නැමදුමකි.

අදාන් හා ඉකාමත් හි නීතිය

අදාන් හා ඉකාමත් පැවසීම කාන්තාවන්ට නොව පිරිමින් කෙරෙහි ඔවුන් පදිංචිව සිටියත් ගමනක යෙදී සිටියත් උරුම කිරීමට වේ.

අදාන් හා ඉකාමත් පස්වේල සලාතයට හා ජුමුආ සලාතයට පමණක් සීමා වූ දෑය.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا
الْبَيْعَ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩١﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا
فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٢﴾

විශ්වාස කළවුන්, ජුමුආහ් දිනයෙහි සලාතය සඳහා කැඳවනු ලැබූ කල්හි වෙළඳාම අත හැර අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කිරීම පිණිස නුඹලා ඉක්මන් වුව. නුඹලා දැන සිටියෙහු නම් එය නුඹලාට ඉතා යහපත් වන්නේය. සලාතය ඉටු කර(අවසන් කර)නු ලැබුවේ නම් මිහිතලයෙහි විසිරී ගොස් අල්ලාහ්ගේ භාග්‍ය (සම්පත්) සොයා ගනිවු. අල්ලාහ්ව අධික ලෙස මෙනෙහි කරවු. (එමගින්) නුඹලා ජයග්‍රාහිකයින් විය හැක.

(අල්-කුර්ආන් 62: 9,10)

නබි තුමාණන්ගේ කාලයේ අදාන් පැවසූ මුඅද්දින්වරු

නබි තුමාණන්ගේ කාලයේ අදාත් පැවසූ මුද්දිත්වරු සිව් දෙනෙකි. එනම් බිලාල් ඉබ්නු රබාහ් හා අමර් ඉබ්නු උමම් මක්තූම් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) යන දෙදෙනා මදීනා මස්ජිදයේ ද සෑද් අල්-කරල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා කුබා මස්ජිදයේ ද අබු මහ්සූර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මක්කාවේ පිහිටි මස්ජිදුල් හරම්හි ද අදාත් පවසන්නන් වූහ.

අබු මහ්සූර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා අදානය නැවත නැවතත් ප්‍රකාශ කළ අතර ඉකාමතය දෙවතාවක් ප්‍රකාශ කරන්නෙකු වූහ. බිලාල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ද අදානය නැවත නැවතත් ප්‍රකාශ කළ අතර ඉකාමතය එක් වරක් ප්‍රකාශ කරන්නෙකු වූහ.

අදාත් හි මහිමය.

මුද්දිත් හෙවත් අදාත් ප්‍රකාශ කරන්නා එය උස් හඩින් ප්‍රකාශ කිරීම සුන්නත් වේ. මුද්දිත්ගේ හඬ ඇසෙන දුර ප්‍රමාණයට පින් වරයෙකු හෝ මිනිසෙකු හෝ යම් කිසි වස්තුවක් හෝ වී එයට සවන් දුන්නේ නම් ඒවා මළවුන් කෙරෙත් නැගිටුවනු ලබන දින ඔහුට සාක්ෂි දරනු ඇත. මුද්දිත්ගේ හඬේ තරමට ඔහුට සමාව දෙනු ලැබේ. එයට සවන් දෙන සෑම ප්‍රාණියෙක්ම වස්තුවක්ම ඔහුව සත්‍යය කරවයි. මුද්දිත්ගේ හඬ ඇසී ඔහු සමග සලාතය ඉටු කරන අයට හිමි වන කුසල් මෙන් සමාන කුසලක් මුද්දිත්ටත් ලැබෙනු ඇත.

عن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي صَعْصَعَةَ الْأَنْصَارِيِّ ثُمَّ الْمَازِنِيِّ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ قَالَ لَهُ إِنِّي أَرَاكَ تُحِبُّ الْعَنَمَ وَالْبَادِيَةَ فَإِذَا كُنْتُ فِي عَنَمِكَ أَوْ بَادِيَتِكَ فَأَذْنَتُ بِالصَّلَاةِ فَارْفَعْ صَوْتَكَ بِالنِّدَاءِ فَإِنَّهُ لَا يَسْمَعُ مَدَى صَوْتِ الْمُؤَذِّنِ جِنَّ وَلَا إِنْسٍ وَلَا شَيْءٍ إِلَّا شَهِدَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ أَبُو سَعِيدٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (اخرجه البخاري)

අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා තමන්ට පැවසූ බවට අල්-මාසිනීගේ පියා විසින් තමන්ට දැනුම් දුන් බව අල්-මාසිනී විසින් දැනුම් දෙන ලදී.

සැබැවින්ම ඔබ එළවන්නේ කාන්තාර ජීවිතයටත් ඇලුම් කරන බව සිතමි. නුඹ එළවන් සමඟ සිටියත් හෝ කාන්තාරයේ සිටියත් සලාතය සඳහා අදාත් පවසන්නේ නම් එම කැඳවුම උස් හඬින් කරනු. සැබැවින්ම මුඅද්දින්ගේ හඬ ඇසෙන දුර ප්‍රමාණයට ජීන් වරයෙකු හෝ මිනිසෙකු හෝ යම් කිසි වස්තුවක් හෝ වී එයට සවන් දුන්නේ නම් ඒවා මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දින ඔහුට සාක්ෂි දරනු මිස නැත. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි)

عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سَفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ "الْمُؤَذِّنُونَ أَطْوَلَ النَّاسِ أَعْنَاقًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ" (أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් කළ ප්‍රකාශයකට මම සවන් දුනිමි යැයි මුආවියා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. අදාත් පවසන්නන් මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දින

මිනිසුන් අතර දිගු බෙලි සහිතව සිටියි.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

අදාත් හි බලය

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ أَذْبَرَ الشَّيْطَانُ وَلَهُ ضُرَاطٌ حَتَّى لَا يَسْمَعَ التَّأْذِينَ فَإِذَا قَضَى الدَّاءَ أَقْبَلَ حَتَّى إِذَا نُوبَّ بِالصَّلَاةِ أَذْبَرَ حَتَّى إِذَا قَضَى التَّوْبَةَ أَقْبَلَ حَتَّى يَخْطُرَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَنَفْسِهِ يَقُولُ اذْكُرْ كَذَا اذْكُرْ كَذَا لِمَا لَمْ يَكُنْ يَذْكُرُ حَتَّى يَظَلَّ الرَّجُلُ لَا يَدْرِي كَمْ صَلَّى

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. සලාතය සඳහා කැඳවනු ලැබූ විට ෂෙයිතාන් පසුපස හැරී අදාත් කීම නොඇසෙන තෙක් වාතය පිටකරමින් දුවන්නේය. කැඳවුම අවසන් කරනු ලැබූ විට නැවත ඉදිරියට පැමිණෙන්නේය. සලාතය සඳහා ඉකාමත් පවසනු ලැබූ විට පසුපස හැරී නැවත දුවන්නේය. ඉකාමත් පැවසීම අවසන් වූ විට පුද්ගලයෙකු හා ඔහුගේ හදවත අතර කුතුහලයන් ඇති කිරීමට ඉදිරියට පැමිණ ඔබ එසේ කරන්න ඔබ මෙසේ කරන්නැයි ඔහුගේ මතකයේ නොවුනු දෑ පවසා සිටියි. අවසානයේ කොපමණ රකආත් ගණනක් ඉටු කළේ දැයි නොදන්නා තරමට මිනිසා පත් වෙයි.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

අදාත් පවසන්නා හා ඉකාමත් පවසන්නා කවුරුන් විය යුතු ද?

අදාත් හා ඉකාමත් යන දෙකම එකම පුද්ගලයෙකු භාර ගැනීම සුන්තරව වේ. මුද්දිත් වරයා අදානයට භාරය. ඉමාම් වරයා ඉකාමතයට භාරය. ඉමාම් වරයාගේ සංඥාවකින් හෝ ඔහුව දැකීමෙන් හෝ ඔහු සිට ගැනීමෙන් හෝ එවැනි යම් සලකුණක් දැකීමෙන් මිස මුද්දිත් වරයා ඉකාමත් නොපැවසිය යුතුයි.

අල්ලාහු අක්බර් යන පදය හැර අදාත් හි සෙසු සෑම පදයක්ම එක් වරක් බැගින් ප්‍රකාශ කිරීම සුන්තරව වේ. අල්ලාහු අක්බර් යන පදය එකම වතාවක දෙවරක් පවසනු ලැබේ. සමහර විට ඒ පද දෙක වෙන් වෙන්ව පවසනු ලැබේ. එයට සවන් දෙන්නා ද එලෙසම පිළිතුරු දිය යුතු වේ. ඉකාමත් සඳහා නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කිසිදු පාර්ථනා ක්‍රමයක් පෙන්වා දුන්නේ නැත.

අදාත් පවසන ක්‍රමය හා සුන්තාවෙහි සඳහන් වෙනත් ක්‍රම.

පහත සඳහන් ක්‍රම අතුරින් එක් ක්‍රමයකට අනුව අනුපිළිවෙලට අදාත් පිහිටීම අනිවාර්යය වේ.

ප්‍රථම ක්‍රමය: නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ කාලයේ අදාත් පැවසූ බිලාල් රළියල්ලාහු අන්හු තුමාගේ අදානය. එය පද පහළොවකින් සමන්විත විය. එනම්:

၁. اللهُ أَكْبَرُ

අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය

၂. اللهُ أَكْبَرُ

අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය

၃. اللهُ أَكْبَرُ

අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය

၄. اللهُ أَكْبَرُ

අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය

၅. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ

නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැති බවට මම සාක්ෂි දරමි.

၆. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ

නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැති බවට මම සාක්ෂි දරමි.

၇. أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ

සැබැවින්ම මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අල්ලාහ්ගේ දහම් දූතයා බවට මම සාක්ෂි දරමි.

၈. أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ

සැබැවින්ම මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අල්ලාහ්ගේ දහම් දුකයා බවට මම සාක්ෂි දරමි.

۹. حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

සලාතය වෙත පැමිණෙන්න.

۱۰. حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

සලාතය වෙත පැමිණෙන්න.

۱۱. حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

ජයග්‍රහණය වෙත පැමිණෙන්න.

۱۲. حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

ජයග්‍රහණය වෙත පැමිණෙන්න.

۱۳. اللهُ أَكْبَرُ

අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය

۱۴. اللهُ أَكْبَرُ

අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය

۱۵. لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ

නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත.

දෙවන ක්‍රමය: අබු මහ්සූර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන්ගේ අදානය. එය පද දහ නවයකින් සමන්විත විය. එනම් එහි

حَيِّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيِّ عَلَى الصَّلَاةِ
 حَيِّ عَلَى الْفَلَّاحِ، حَيِّ عَلَى الْفَلَّاحِ
 اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

යැයි පවසවු. (මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, තීර්මදි)

තෙවන ක්‍රමය: ඉහත සඳහන් අබු මහ්දුර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන්ගේ අදානයට සමානය. නමුත් ආරම්භයේ තක්බීර් දෙකක් පමණක් කියනු ලැබේ. එය පද දහ හතකින් සමන්විතය. (මූලාශ්‍රය මුස්ලිම්)

සිව්වන ක්‍රමය: අදානයේ පද දෙවතාවක් බැගින් පවසා තව්හීද් හි වදන පමණක් අවසානයේ එක් වරක් පැවසීමය. එය පද දහ තුනකින් සමන්විත වේ.

عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ كَانَ الْأَذَانُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثْنَى مَثْنَى وَالْإِقَامَةُ مَرَّةً مَرَّةً إِلَّا أَنْكَ تَقُولُ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ කාලයේ අදානය දෙවතාවක් බැගින් විය. ඉකාමතය වූයේ එක් වාරයක් බැගිනි. නමුත් එහි

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ، قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ (සලාතය ක්‍රියාත්මක විය.)

යනුවෙන් පැවසීම හැර (මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද් අන්-නසාර්)

සුන්නාහුව වනුයේ මේ සියලු ක්‍රමයන් වලට අනුව අදානය පැවසීමය. එනම් වරක් ඉහත සඳහන් එක් ක්‍රමයකටත් තවත් වරක් ඉහත සඳහන් තවත් ක්‍රමයකටත් එකක් එක් තැනකත් තවකක් තවත් තැනකත් යන ක්‍රමයට අනුව අනුගමනය කිරීම සුන්නාහුව ආරක්ෂා කරන්නක් වේ. දහම් ගත කරනු ලැබූ විවිධාකාර වූ අනිවාර්යය දෑ ජීවමාන කරන්නක් ද වේ. නමුත් මෙසේ ප්‍රකාශ කිරීම අර්බුද කාරී තත්ත්වයක් උදා කරනු ඇතැයි බිය වෙතොත් එක් ක්‍රමයක් අනුගමනය කිරීම යහපත් වේ.

මුඅද්දින් සුබ්හු අදාන්හි عَلَى الْفَلَاَح යන පදයට පසුව

الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ، الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ

නින්දට වඩා සලාතය උතුම්ය. නින්දට වඩා සලාතය උතුම්ය. යන පදයන් අමතරව ප්‍රකාශ කරයි. ඉහත සඳහන් කළ සියලු අදාන් ක්‍රම වල මෙලෙස අනුගමනය කළ යුතු වේ.

අදාන් නිවැරදි වීමේ කොන්දේසි

අදාන් නිවැරදි වීමේ කොන්දේසි පහත සඳහන් අයුරිනි.

අදාන් අනුපිළිවෙලින් හා අඛණ්ඩව විය යුතුයි.
නියමිත සලාතයේ වේලාව පැමිණීමෙන් පසුව විය යුතුයි.

අදාත් පවසන්නා විශ්වාසවන්ත, බුද්ධිය ඇති වැඩිවියට පත් වූ භොද නරක පිළිබඳව අවබෝධයක් ඇති පිරිමි මුස්ලිම්වරයෙකු විය යුතුයි.

අදාත් හා ඉකාමත් සුන්නාන්තවෙහි සඳහන් පරිදි අරාබි භාෂාවෙන් සිදු විය යුතුයි.

අදාත් හි සුන්නත් ක්‍රියාවන්

අදානය මිහිරි හඬින් පැවසීම, හඬ නගා පැවසීම, **أَلَى الصَّلَاةِ** යන පද දෙක පවසන අවස්ථාවේ දකුණු පැත්තට හැරීම. **أَلَى الصَّلَاةِ** යන පද දෙක පවසන අවස්ථාවේ වම් පැත්තට හැරීම, මෙය සුන්නාන්තව හෙළි දක්වන ක්‍රමයයි. සමහර විට පවසන පද දෙකින් සෑම පදයක්ම වෙන්වෙන්ව එක් පදයක් දකුණට හැරී ද අනෙක් පදය වමට හැරී පවසනු ලැබේ. මයික්‍රොෆෝනයක් තිබුණත් මෙම අවස්ථාවන්හි එසේ හැරීම සුන්නාන්ත වේ. හේතුව ඒ පිළිබඳ ෂරීආන්වේ සඳහන් වන බැවිනි.

මිහිරි කට හඬ, සලාතයේ වේලාව පිළිබඳව අවබෝධය, කිබ්ලා දෙසට හැරීම, සුළු කිල්ලෙන් බැහැරව සිටීම, සිට ගෙන සිටීම, තම හඬ පැතිරෙන සේ උස් ස්ථානයක වී අදාත් පැවසීම මුඅද්දින් වරයා කෙරෙහි සුන්නත් වෙයි.

නියමිත වේලාවට පෙර අදාත් පැවසීමේ නීතිය

පස්වේල සියලුම සලාතයන් හි නියමිත වේලාව පැමිණීමට පෙර අදාත් පැවසීම සුදුසු නොවේ.

අලුයමට පෙර උපවාසයේ නිරත වන්නෙකු සහර් කිරීමේ කාල ප්‍රමාණයක තරමට පෙර අදාත් පැවසීම සුන්නාහවක් වේ. නැමදුම් වල නිරත වීමටත් නිදා සිටින්නා අවදි කරවීමටත් තහප්පුද් සලාතය විත්ර් සමග නිමා කිරීමටත් එය උපකාර වනු ඇත. පසුව ගජර් උදා වූ විට සුබ්හු සලාතය සඳහා නැවතත් අදාත් කියනු ලැබේ.

දැඩි උෂ්ණය හේතුවෙන් ලුහර් සලාතය ප්‍රමාද කළ ද ඉෂා සලාතය එහි යෝග්‍යතම වේලාව දක්වා ප්‍රමාද කළ ද සුන්නාහව වනුයේ ඔහු ගමනක යෙදී සිටිය දී සලාතය ඉටු කිරීමට අපේක්ෂා කළ විටත් පදිංචිව සිටිය දී නියමිත වේලාව පැමිණි විටත් අදාත් පැවසීම වේ.

මුඅද්දින්ව පිලිපැදීමේ මහිමය.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَدِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا ثُمَّ سَلُوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ فَإِنَّهَا مَنْزِلَةٌ فِي

الْحَنَّةِ لَا تَنْبَغِي إِلَّا لِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ وَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ فَمَنْ سَأَلَ لِي
الْوَسِيلَةَ حَلَّتْ لَهُ الشَّقَاءَةُ

(أخرجه مسلم)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ ප්‍රකාශයකට නියැතෙන්නේ තමන් සවන් දුන් බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අමර් ඉබ්නු ආස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මුඅද්දින්ට ඔබ සවන් දෙන්නේ නම් ඔහු පවසන අයුරින්ම ඔබ ද පවසන්න. පසුව මා කෙරෙහි සලවාත් ප්‍රකාශ කරන්න. සැබැවින්ම කරුණු නම් කවරෙකු මා වෙත එක් සලාතයක් ප්‍රකාශ කරන්නේ ද ඒ හේතුවෙන් අල්ලාහ් ඔහු කෙරෙහි දස වාරයක් සලවාත් පවසන්නේය. පසුව මගෙන් වසීලා ඉල්ලන්න. සැබැවින්ම එය ස්වර්ගයේ පදවියකි (නිලයකි). අල්ලාහ්ගේ ගැත්තන් අතුරින් ගැත්තෙකුට හැර එය නොලැබෙයි. ඔහු 'මා' විය යුතු යැයි අපේක්ෂා කරමි. කවරෙකු මා වෙනුවෙන් වසීලාව පතන්නේ ද මාගේ මැදිහත්වීම ඔහුට නියම විය. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

අදානයට සවන් දෙන්නා පැවසිය යුතු දෑ

අදානයට සවන් දෙන්නා පහත සඳහන් දෑ පැවසීම් සුන්නාහ් වේ.

1. හයිසඅල යන යුගල පදයන් හැර අන් සෑම පදයක්ම මුඅද්දින් පවසන අයුරින්ම පැවසීම එමගින් ඔහුට ලැබෙන කුසල් මෙන් තමන්ට ද හිමිවනු ඇත. හයිසඅල යන යුග පද වලට සවන් දෙන්නා

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

හැකියාව හෝ ශක්තිය අල්ලාහ්ගෙන් මිස නැත.

යැයි පැවසීම.

2. අදාත් පවසා නිමා කළ පසු නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) වෙනුවෙන් සලවාත් ප්‍රකාශ කිරීම.
3. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට සලවාත් පැවසීමෙන් පසු එතුමාණන් පැවසූ බවට ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලද හදිසයට අනුව ප්‍රාර්ථනා කිරීම සුන්නාහ්ව වේ.

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ التَّذَاءِ اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ"
(أخرجه البخاري)

කවරෙකු කැඳවුමට සවන් දෙන මොහොතේ මෙසේ පවසන්නේ ද මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දිනයේ ඔහු වෙනුවෙන් වූ මාගේ මැදිහත් වීම ඔහුට නියම විය. එනම්,

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا
الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَأَبْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ

තේරුම: යා අල්ලාහ්, පර්සූර්ණ කැඳවුමේ ද ස්ථාවර සලාතයේ ද පරමාධිපතියාණනි, අල්-වසීලා හෙවත් නිලය ද ආලීලා හෙවත් භාග්‍යය ද මුහම්මද් තුමාණන්ට පිරිනමනු මැනව. ඔබ ඔහුට ප්‍රතිඥා දුන් මකාමත් මන්මුද් හෙවත් ප්‍රශංසාවට පත් ස්ථානයේ ඔහුව අවදි කරනු මැනව.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි)

4. මුඅද්දින් අදාත් පවසා අවසන් කළ පසු පහත සඳහන් හදිසය පරිදි ඡහාදා කලිමාව ප්‍රකාශ කිරීම.

عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ "مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ الْمُؤَذِّنَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ رَضِيَتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا غُفِرَ لِي ذَنْبِي" (أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ)

අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් ප්‍රකාශ කළ බව සෑද් ඉබ්නු අබී වක්කාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු මුද්දිනට සවන් දෙන මෙහොතේ මෙසේ පවසන්නේ ද ඔහුට ඔහුගේ පාපයන් වෙනුවෙන් සමාව හිමවනු ඇත.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ رَضِيْتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا

නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙව්දෙකු නැත. ඔහු ඒකීයය. ඔහුට සමාන කිසිවෙකු නැති බවටත් සැබැවින්ම මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔහුගේ ගැත්තා හා ඔහුගේ ධර්ම දුතයා බවටත් මම සාක්ෂි දරමි. අල්ලාහ් (අපගේ) පරමාධිපති බවත් මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් (අපගේ) දහම් දුතයා බවත් මම පිළිගන්නෙමි. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

5. පසුව තමන් කැමති ප්‍රාර්ථනා වල නිරත වීම.

අදාන් පැවසීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ යුතු අය

මුද්දින වරුන් දෙදෙනෙකු හෝ ඊට වැඩියෙන් සිටි නම් ඒ වෙනුවෙන් කට හඬ අලංකාරයෙන් යුත් අය ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. පසුව දහමෙහි හා බුද්ධියේ උසස්භාවය සැලකිල්ලට ගෙන තෝරා ගත් අය ද පසුව මස්ජිදය විසින් තෝරා ගත් අය ද පසුව කුසපත් ඇදීමකින් තෝරා ගත් අය ද යන පිළිවෙලට ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. එක් මස්ජිදයක මුද්දිනවරුන් දෙදෙනෙකු පත් කිරීමට අනුමැතිය ඇත.

අදානය වාර ගණනක් පැවසීමේ නීතිය

පස්වේල සලාතයන් ඒවායෙහි නියමිත සලාතයේ වේලාව පැමිණියේ නම් ඒ හැම සලාතයක් සඳහාම එක් වාරයක් පමණක් අදාන් පවසනු ලැබේ. නමුත් ෆජ්ර් හා ජුමුආ සලාතයන් හි අදාන් දෙක බැගින් පවසනු ලැබේ.

ෆජ්ර් හි අදානයේ සුන්නාන්ව වනුයේ අලුයම සඳහා වූ මුල් අදානය සහර් වේලාවෙහි වීමය. එය රාත්‍රිය අවසානයේ හයෙන් පංගුවක කාලයයි. එනම් ෆජ්ර් වේලාවට පැයකට පෙරය.

ජුමුආහි අදානයෙහි සුන්නාන්ව වනුයේ දෙවන අදානයට පෙර සාමාන්‍යයෙන් යමෙකු ස්නානය කර මස්ජිදයට පැමිණීම සඳහා තරම් ගත වන පැයක කාලයකට පෙර ප්‍රථම අදානය පිහිටීමය.

අනිවාර්ය සලාත දෙකක් එකට ඉටු කරන්නා මුල් සලාතයට පමණක් අදාන් පවසා අනෙක් සලාතයන් සඳහා ඉකාමත් පවසනු ඇත.

ජුමුආහි අදානය විය යුත්තේ කුත්බා දේශනාව සඳහා ඉමාම් වරයා වේදිකාවට නැග අසුන් ගන්නා අවස්ථාවේදීය. උස්මාන් රජියල්ලාහු අන්හු තුමාගේ කාලයේ ජනයා අධික වෙන්ම එතුමා එම අදානයට පෙර දෙවන අදානයක් අමතරව නියම කළේය. එයට සෙසු සහාබිවරුද එකඟතාව පළ කළහ. එවිට ඉකාමතය තුන්වැනි කැඳවුම විය.

මස්ජිදයේ සලාතය මෙහෙයවීම සඳහා හෝ අදාත් පැවසීම සඳහා කුලියක් ගැනීමේ නීතිය.

සලාතය මෙහෙයවීමත් අදාත් පැවසීමත් අල්ලාහ්ට අවංකව කළ යුතු අති මහත් නැමදුම් දෙකකි. ඒ සඳහා වූ කුලිය විය යුත්තේ අල්ලාහ් වෙතින් පමණි. ඉමාම් වරයා සලාතය මෙහෙය වීම පිණිස හෝ මුඅද්දින් වරයා අදාත් පැවසීම පිණිස හෝ මුදලක් අය නොකළ යුතුයි. නමුත් මස්ජිදයන් හි ඉමාම් වෙනුවෙන් හෝ මුඅද්දින් වෙනුවෙන් ඔවුන් එහි සේවය පිණිස පත් කර ඇති විටක බයිතුල් මාල් හෙවත් පොදු භාණ්ඩාගාරයෙන් මුදලක් ඔවුනට නියම කර ඇත්නම් ඔවුන් එය ගැනීම වරදක් නොවේ.

මුඅද්දින් වරයා අදාත් පවසා සිටිය දී මස්ජිදයට පිවිසෙන්නාගේ නීතිය.

මුඅද්දින් වරයා අදාත් පවසමින් සිටිය දී යමෙකු මස්ජිදයට පිවිසෙතොත් එම අදානයට ඇහුන්කන් දී එයට පිළිතුරු දිය යුතු වේ. අදාත් නිම කිරීමෙන් පසුව පාර්ථනාවන් හි නියැලිය යුතුයි. තහි්යතුල් මස්ජිද් හෙවත් මස්ජිදය වෙනුවෙන් වූ රකආත් දෙක ඉටු කිරීමට පෙර අසුන් ගැනීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු වේ.

අදාත් පැවසීමෙන් පසු මස්ජිදයෙන් බැහැර වන්නාගේ නීතිය.

මුද්දින වරයා අදාත් පැවසු විට රෝගීභාවය, නැවත වුළු ගැනීම වැනි සාධාරණ හේතුවකින් මිස මස්ජිදයෙන් පිට ව යාම කිසිවෙකුටත් සුදුසු නොවෙයි.

අදාත් හා ඉකාමත් අතර තිබිය යුතු කාල පරාසය

අදාත් හා ඉකාමත් අතර අපේක්ෂාවෙන් සිටිය යුතු නියම කාලයක් හදිස් හි සඳහන් වී නැත. නමුත් මුස්ලිම්වරයෙකු වුළු ගෙන, මස්ජිදයට පැමිණ, මස්ජිදය වෙනුවෙන් රකආත් දෙකක් ඉටු කර, නියමිත සලාතයට අදාළ පෙර අමතර සලාතයන් ඉටු කිරීමට ගත වන තරමට විනාඩි පහළොවක තරම් කාල පරාසයක් අපේක්ෂාවෙන් සිටීම ඉතා යහපත්ය. එවිට මස්ජිදයෙන් පිට සිටින අයට ඒ වෙත පැමිණීමටත් මස්ජිදය තුළ සිටින අයට අමතර සලාතයන් හි නිරත වීම, ප්‍රාර්ථනා කිරීම, දික්ඊ කිරීම, කුර්ආනය පාරායනය කිරීම වැනි කටයුතු වල නිරත වීමටත් හැකි වේ. කළ යුතු අමතර දෑ අතපසු නොවන්නේ නම් හෝ ජනයාට සමූහ සලාතය අතපසු නොවන්නේ නම් හෝ අදාත් කී වහාම ඉකාමත් පැවසීමට හැක. මගියෙකු නම් උප්ඊ සලාතයේ හැර සෙසු සලාත් වේලාවන් හි අදාත් කී වහාම ඉකාමත් පවසා සලාතයට ඉටු කරයි.

ඉකාමත් පවසන ක්‍රමය හා සුන්නාවෙහි සඳහන් වෙනත් ක්‍රම.

පහත සඳහන් ක්‍රම අතුරින් එක් ක්‍රමයකට අනුව අනුපිළිවෙළට අදාත් පිහිටීම අනිවාර්යය වේ.

ප්‍රථම ක්‍රමය: පද එකොළහකින් සමන්විත නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඉදිරියේ පැවසූ බිලාල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ ඉකාමතය. එනම්

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ، قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

දෙවන ක්‍රමය: පද දහ හතකින් සමන්විත අබු මහ්දූර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන්ගේ ඉකාමතය. එනම් තක්බීර් හතරක්, තෂ්හ්හුද් පද හතරක්, හයිසඅලත් දෙක බැගින් හතරක් කද් කාමතිස් සලාත් දෙකක්, තක්බීර් දෙකක් හා ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ්

اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ،
 أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ، أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ
 حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
 حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
 قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ، قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ
 اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ

(මූලාශ්‍රය: අබු ආවුද්, තීර්මදි)

තුන්වන ක්‍රමය: පද දහයකින් සමන්විතයි. එනම්

اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ،
 أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ، أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ
 حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
قد قَامَتِ الصَّلَاةُ، قد قَامَتِ الصَّلَاةُ

اللَّهُ أَكْبَرُ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවූද්, අන්-නසාර්)

සුන්නාහුව වනුයේ මේ සියලු ක්‍රමයන් වලට අනුව ඉකාමත් පැවසීමයි. එනම් වරක් ඉහත සඳහන් එක් ක්‍රමයකටත් තවත් වරක් ඉහත සඳහන් තවත් ක්‍රමයකටත් අනුව අනුගමනය කිරීම සුන්නාහුව ආරක්ෂා කරන්නක් වේ. දහම් ගත කරනු ලැබූ විවිධාකාර වූ අනිවාර්යය දෑ ජීවමාන කරන්නක් ද වේ. නමුත් මෙසේ ප්‍රකාශ කිරීමෙන් ජනයා අතර අර්බුදකාරී තත්ත්වයක් උදා වනු ඇතැයි බිය වෙතොත් එක් ක්‍රමයක් අනුගමනය කිරීම යහපත් වේ.

අදාන් හා ඉකාමත් අතර ප්‍රාර්ථනා කිරීම, අමතර සලාතයන් ඉටු කිරීම, දික්ඊ කිරීම, අල්-කුර්ආනය පාරායනය කිරීම වැනි දෑ සුන්නත් වේ.

අදාන්, ඉකාමත්, සලාතය, කොත්බා දේශනාව වැනි දෑ සඳහා ශබ්ද විකාශනයක් භාවිත කිරීමෙහි අවශ්‍යතාවයක් දකින්නේ නම් එය භාවිත කිරීම වරදක් නොවේ. නමුත් අවශ්‍යතාවක් නොමැති විටක එය භාවිත නොකිරීම වඩාත් යහපත්ය. ශබ්ද

විකාශනය මගින් යම් හානියක් යම් ගැටලුවක් ඇති වන්නේ නම් එය භාවිත කිරීමෙන් තොරව සලාතය ඉටු කළ යුතු වේ.

පටිගත කරන ලද අදාත් හි නීතිය.

සෑම දිනකම පස්වේල සලාතයන් හි අදාත් නැවත නැවත පැවසීම නැමදුමකි. එයට නියයත් හෙවත් චේතනාව තිබිය යුතු අතර එය සෑම සලාතයකදීම ඉටු කළ යුත්තක් ද වේ.

ගුවන් විදුලි යන්ත්‍රයක හෝ පටිගතක යන්ත්‍රයක ආධාරයෙන් විකාශන කෙරෙන අදානය එය සලාතයේ වේලාව පැමිණ ඇති බවට සිහිපත් කර දෙන්නක් නම් වරදක් නොවේ. නමුත් එය සෑම මුඅද්දින් වරයෙකුම තම මස්ජිදයේ පවසන අදානයට ප්‍රමාණවත් නොවනවා සේම සමාන ද නොවෙයි. හේතුව අදානය සෑම වේලාවකම නැවත නැවත පවසනු ලැබිය යුතු විශේෂිත නැමදුමක් බැවිනි. එමෙන්ම එයට නියයත් හෙවත් චේතනාවක් අවශ්‍යය. එබැවින් එය නිෂ්ඵල කර ගැනීම සුදුසු නොවෙයි. පොදු අදානය හේතුවෙන් මුඅද්දින් වරුන්ට ලැබෙන ගෞරවය හා කුසල් අහිමි වී යයි.

වර්ෂාවක් හෝ දැඩි සීත අවස්ථාවක අදාත් පැවසීමේ නීතිය. දැඩි සීත අවස්ථාවක හෝ මහා වර්ෂාවක රාත්‍රි කාලයේ දී හෝ මෙවැනි වෙනත් මස්ජිදයට සහභාගී විය නොහැකි තත්ත්වයක් උදා වූ කාල වල දී මුඅද්දින් වරයා හයියඅලත් පද දෙකට පසුව

හෝ අදාන් පැවසීමෙන් පසුව හදිස් හි සදහන් පරිදි ප්‍රකාශ කිරීම ඔහුට සුන්නාහි වේ. එනම්

أَلَا صَلُّوا فِي الرَّحَالِ

දැනගන්න ඔබ ඉන්නා ස්ථානයේම සලාතය ඉටු කරන්න.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

صَلُّوا فِي بَيْوتِكُمْ

ඔබ ඔබගේ නිවෙස් වලම සලාතය ඉටු කරන්න.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

සුන්නාහිව ජීවමානු කරනු පිණිස වරක් එක් ක්‍රමයකටත් තවත් වරක් ඉහත සදහන් තවත් ක්‍රමයකටත් පැවසීම සතුටු දායකය. කවරෙකු එසේ තිබියදීත් සහභාගී වීමට ප්‍රිය කරන්නේ ද ඔහුට අසීරුතාවක් තිබුණ ද දහමට අනුව අනුමත කර ඇත.

ගමනක දී අදාන් හා ඉකාමත් පැවසීමේ නීතිය.

عَنْ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ قَالَ : " أَتَى رَجُلَانِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرِيدَانِ السَّفَرَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَنْتُمَا خَرَجْتُمَا فَأَذِّنَا ثُمَّ أَقِيمَا ثُمَّ لِيَوْمَكُمَا أَكْبَرُكُمْ" (متفق عليه)

මාලික් ඉබන් අල්-හුවෙයිරිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ගමනක් යෑමට සිතූ මිනිසුන් දෙදෙනෙකු නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණියහ. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ. තුඹලා දෙදෙනා පිටත් වූයෙහු නම් එවිට ඔබ දෙදෙනා අදාත් පවසන්න. පසුව ඉකාමත් පවසන්න. පසුව ඔබ දෙදෙනාගෙන් වැඩිමලා සලාතය මෙහෙය වන්න.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

සලාතයන් සඳහා අදාත් හා ඉකාමත් පැවසීමේ නීතිය.

ආගම් ගත කරන ලද අදාත් හා ඉකාමත් සඳහා තත්ත්වයන් හතරක් ඇත.

1. අදාත් හා ඉකාමත් යන දෙකම පැවසිය යුතු සලාතය. එනම් පස්වේල සලාතය හා ජුමුආ සලාතය.
2. අදාත් නොපවසා ඉකාමත් පැවසිය යුතු සලාතය. එනම් පෙර සලාතය සමග සම්බන්ධ කර ඉටු කරන සලාතය හා කළා සලාතයන්.
3. නියමිත වදනින් පමණක් කැඳවුම් කරන සලාතය. එනම් සූර්ය ග්‍රහණ හා වන්දු ග්‍රහණ සලාතයන්.
4. අදාත් හෝ ඉකාමත් නොපවසා ඉටු කරන සලාතය. වෛකල්පිත සලාතයන්, ජනාසා සලාතය, අවුරුදු සලාතයන්, ඉස්තිස්කා හෙවත් ජලය අයදීමින් ඉටු කරන සලාතය වැනි දෑ

3 පස්වේල සලාතයේ වේලාවන්

අල්ලාහ් තම ගැත්තන් කෙරෙහි වූ දයාව හේතුවෙන් සෑම දිනකම පස්වේල සලාතය ඉටු කිරීම සියලු මුස්ලිම්වරුන් කෙරෙහි අනිවාර්යය කර ඇත.

අනිවාර්යය කරනු ලැබූ සලාතයන් හි වේලාවන් පහකි. එනම්

1. ලුහර් හි වේලාව හිරු මුදුනින් අවරට යෑමෙන් ආරම්භ වී වස්තුවකින් පිහිටෙන හෙවණැල්ල ඒ හා සමාන ප්‍රමාණයට පත් වන දීර්ඝ වෙයි. එය නියමිත මුල් වේලාවේම ඉටු කිරීම උතුම්ය. නමුත් දැඩි උෂ්ණ අවස්ථාවක නම් සිසිලස ලබන තුරු රැඳී ප්‍රමාද කිරීම සුන්නාහ්ව වේ. එය රකආත් හතරකින් සමන්විතය.
2. අසර් හි වේලාව ලුහර් හි වේලාව අවසන් වීමත් සමඟම ආරම්භ වී හිරු කහ පැහැ ගැන්වෙන තෙක් එය දීර්ඝ වෙයි. නොවැළැක්විය හැකි අවස්ථාවක් නම් හිරු අවරට යන තෙක් එය ඉටු කිරීමට අනුමැතිය ඇත. එය ද නියමිත මුල් වේලාවේම ඉටු කිරීම සුන්නතයකි. එය ද රකආත් හතරකින් සමන්විතය.
3. මග්රිබ් හි වේලාව හිරු අවරට යෑමෙන් ආරම්භ වී විහිදී ඇති එහි රතු පැහැති ආලෝකය සම්පූර්ණයෙන් පහ වී යන තෙක් එය දීර්ඝ වෙයි. එය නියමිත

වේලාවේම ඉටු කිරීම සුන්‍යතයකි. එය රකආත් තුනකින් සමන්විතය.

4. ඉෂා හි වේලාව හිරුගේ රතු පැහැති ආලෝකය සම්පූර්ණයෙන්ම පහ වී යාමත් සමග ඉෂා ආරම්භ වී එය රාත්‍රියෙන් අඩක් දක්වා දීර්ඝ වෙයි. සාධාරණ හේතුවක් ඇත්නම් දෙවන අරුණෝදය දක්වා දීර්ඝ කළ හැක. පහසුකම් ඇත්නම් රාත්‍රියෙන් තුනෙන් එකක් ගත වන කාලය දක්වා දීර්ඝ කරන්නේ නම් උතුම් වෙයි. එය රකආත් හතරකින් සමන්විතය.

5. ෆජ්ර් හෙවත් සුබ්හු හි වේලාව දෙවන අරුණෝදය උදාවීමෙන් ආරම්භ වී හිරු උදාවන තෙක් දීර්ඝ වෙයි. එය ප්‍රමාද නොකර ඉටු කිරීම උතුම්ය. අඳුර පවතින මොහොතේ පැමිණ අඳුර පවතින මොහොතේම පිට වී යාම නබි තුමාණන්ගේ පිළිවෙත වේ. ඇතැම් අවස්ථා වල කහ පැහැගැන් වූ අවස්ථාවේ එතුමා පිට වී ගොස් ඇත.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِلدُّلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى عَسَقِ اللَّيْلِ وَفُرَّانَ الْفَجْرِ إِنَّ فُرَّانَ الْفَجْرِ كَانَ
مَشْهُودًا

සූර්යයා නැඹුරු වූ අවස්ථාවේ සිට රාත්‍රී අඳුර දක්වා සලාතය ද ෆජ්ර් හි කුර්ආන් පාරායනය ද ස්ථාපිත කරවූ. සැබැවින්ම ෆජ්ර්

(සලාතයෙහි) කුර්ආන් පාරායනය කිරීම සාක්ෂි දරනු ලබන්නක්ව පවතී.

(අල්-කුර්ආන් 17:78)

2. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ. وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ

නුඹලා සැන්දෑ කාලයට එළැඹෙන විටත් උදෑසන කාලයට එළැඹෙන විටත් අල්ලාහ් පිවිතුරුය. (එබැවින් ඔහුව පිවිතුරු කරවු.) අහස් හා මිහිතලයෙහි සියලු ප්‍රශංසා අල්ලාහ් සතුය. තවද සවස් වරුවේ ද නුඹලා දහවල් කාලයට එළැඹෙන විට ද (ඔහුව පිවිතුරු කරවු). (අල්-කුර්ආන් 30: 17,18)

3.

وَعَنِ بُرَيْدَةَ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " أَنَّ رَجُلًا سَأَلَهُ عَنِ وَقْتِ الصَّلَاةِ فَقَالَ لَهُ صَلَّى مَعَنَا هَدَيْنِ يَعْنِي الْيَوْمَيْنِ فَلَمَّا زَالَتْ الشَّمْسُ أَمَرَ بِإِلَّا فَأَذَّنَ ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ الظُّهْرَ ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ العَصْرَ وَالشَّمْسُ مُرْتَفِعَةً بِيَضَاءِ نَقِيَّةٍ ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ المَغْرِبَ حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ العِشَاءَ حِينَ غَابَ الشَّفَقُ ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ الفَجْرَ حِينَ طَلَعَ الفَجْرُ فَلَمَّا أَنْ كَانَ اليَوْمَ الثَّانِي أَمَرَهُ فَأَبْرَدَ بِالظُّهْرِ فَأَبْرَدَ بِهَا فَأَنَعَمَ أَنْ يُبْرَدَ بِهَا وَصَلَّى العَصْرَ وَالشَّمْسُ مُرْتَفِعَةً أَحْرَهَا فَوْقَ

الَّذِي كَانَ وَصَلَى الْمَغْرِبَ قَبْلَ أَنْ يَغِيَبَ الشَّفَقُ وَصَلَّى الْعِشَاءَ بَعْدَ مَا ذَهَبَ نُورُ
 اللَّيْلِ وَصَلَّى الْفَجْرَ فَأَسْفَرَ بِهَا ثُمَّ قَالَ أَيْنَ السَّائِلُ عَنْ وَقْتِ الصَّلَاةِ فَقَالَ الرَّجُلُ
 أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ وَقْتُ صَلَاتِكُمْ بَيْنَ مَا رَأَيْتُمْ" (اخرجه المسلم)

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පැවසූ බවට බුරෙයිදා (රළියල්ලාහු අන්හු තුමාණන්) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මිනිසෙකු නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් සලාතයේ වේලාව පිළිබඳව විමසුවේය. එවිට එතුමාණෝ මේ දින දෙකේ අප සමග සලාතයේ නිරත වන්නැයි පවසා සිටියහ. හිරු මුදුනින් අවරට යන කල්හි බිලාල් තුමාට අණ කළහ. එතුමා අදාන්

පැවසීය. පසුව නැවතත් අණ කළහ. එවිට එතුමා ලුහර් සඳහා ඉකාමත් පැවසීය. පසුව නැවත අණ කළහ. එවිට එතුමාණෝ අසර් සඳහා ඉකාමත් පැවසීය. එවිට හිරු පැහැදිලිව සුදුවන්ව නැගී තිබිණ. පසුව අණ කළහ. හිරු අවරට ගිය අවස්ථාවේ එතුමා මග්රිබ් සඳහා ඉකාමත් පැවසීය. පසුව නැවත අණ කළහ. ගොම්මන බැස යන වේලාවේ ඉෂා සඳහා ඉකාමත් පැවසීය. පසුව නැවත අණ කළහ. අලුයම උදාවන මෙහොතේ ෆජර් සඳහා ඉකාමත් පැවසීය.

දෙවන දින වූ විට ලුහර් සලාතය (හිරු රෂ්ණයෙන් තමන්ට) සිසිලස දැනෙන තරමට ප්‍රමාද කරන මෙන් අණ කළහ. පසුව

එතුමා සිසිලස දැනෙන තරමට ප්‍රමාද කළේය. එසේ සිසිලස දැනෙන තරමට ප්‍රමාද කිරීම යහපත් විය. අසර් සලාතය ද ඉටු කළහ. එවිට හිරු ඉහළින් පිහිටා තිබිණ. එය තිබුණාට වඩා වැඩි වන තෙක් ප්‍රමාද කළේය. ගොම්මන අවරට යාමට පෙර මග්රිබ් සලාතය ඉටු කළහ. එමෙන්ම එය අවරට ගොස් රාත්‍රියෙන් තුනෙන් කොටසක් ගත වූ පසු ඉෂා සලාතය ඉටු කළහ. පසුව ෆජ්ර් සලාතය ඉටු කළහ. එය කහ පැහැ ගන්වන තෙක් ප්‍රමාද කළහ.

අනතුරුව එතුමා සලාතයේ වේලාව පිළිබඳව විමසා සිටි පුද්ගලයා කොහේ දැයි විමසා සිටියහ. අල්ලාහ්ගේ දුක්ඛාණනී, මම මෙහේ යැයි පිළිතුරු දුන්නේය. එවිට එතුමා ඔබ සැමගේ සලාතයේ වේලාව වනුයේ ඔබ මේ දුටු කාල අතරවාරයේය යැයි පවසා සිටියහ. (මූලාශ්‍රය මුස්ලිම්)

උෂ්ණත්වය දැඩිව පිහිටි අවස්ථාවක සලාතය විය යුත්තේ කවර වේලාවක ද?

උෂ්ණත්වය දැඩි අවස්ථාවේ දී ලුහර් සලාතය අසර් සලාතයට සමීප වන තරමට ප්‍රමාද කිරීම සුන්නාහ්ව වේ. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

إِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ فَأَبْرِدُوا عَنِ الصَّلَاةِ فَإِنَّ شِدَّةَ الْحَرِّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ

උෂ්ණත්වය දැඩි වූ අවස්ථාවේ දී ඔබ සිසිලස දැනෙන තරමට සලාතය ප්‍රමාද කරන්න. සැබැවින්ම දැඩි උෂ්ණත්වය නිරයේ

ගිනි ජලාවෙනි.

(මූලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්)

සලාතයේ වේලාව දැන ගත නොහැකි අයුරින් සැඟවී ඇත්නම් සලාතයේ වේලාවන් පිහිටිය යුතු අයුරු

අල්ලාහ් තම ගැත්තන් කෙරෙහි වූ කරුණාව හේතුවෙන් සෑම අනිවාර්ය සලාතයකටම ඒවා ඉටු කිරීම පිණිස නියමිත වේලාවන් ඇති කළේය. එමෙන්ම එම වේලාවන් පෙන්වා දෙන පැහැදිලි සංඥා ද ඇති කළේය.

ශ්‍රීෂ්ඨ සෘතුවෙහි හිරු අවරට නොයන ප්‍රදේශයක හෝ ශීත සෘතුවෙහි හිරු දැකිය නොහැකි හෝ යුරෝපය උතුරු ආසියාව වැනි අඛණ්ඩව මාස හයක් දඟවල් කාලය ද මාස හයක් රාත්‍රී කාලය ද පවතින ප්‍රදේශයක කෙනෙකු ජීවත් වන්නේ නම් හෝ මෙවැනි උදවිය කෙරෙහි ද ගත වන පැය විසි හතරෙහි අනිවාර්ය සලාතය ඉටු කිරීම අනිවාර්ය වේ. එම අවස්ථාවේ තමන් ජීවත් ව සිටින දේශයට සමීප දේශයේ වේලාව තක්සේරු කර අනිවාර්ය සලාතයේ වේලාවන් වෙන් කර ගනිමින් එය ඉටු කළ යුතු වේ.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا. ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا.

කවරෙකු අල්ලාහිට බිය හක්කිමත් වන්නේ ද ඔවුනට ඔවුන්ගේ කාර්යයන්හි ඔහු (අල්ලාහ්) පහසුව ඇති කරවන්නේය.

එය නුඹලා වෙත පහළ කළ අල්ලාහ්ගේ විධානයයි. කවරෙකු අල්ලාහිට බිය හක්කිමත් වන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුගේ පාපයන් ඔහුගෙන් පාප ශෝධනය කරන්නේය. ඔහුට චේතනය ඔහු අධික කරන්නේය. (අල්-කුර්ආන් 65 : 4,5)

4 සලාතයේ කොන්දේසි

සලාතයේ කොන්දේසි

සලාතය නිවැරදි වීම සඳහා පහත සඳහන් කොන්දේසි පනවනු ලැබේ.

1. සුළු හා මහා කිල්ලෙන් පිරිසිදු වූ මුස්ලිම්වරයකු වීම.
2. ශරීරය වස්ත්‍රය හා තමා සලාතය ඉටු කරන ස්ථානය නජීස් හෙවත් අපවිත්‍රතාවන්ගෙන් පිරිසිදුව පිහිටීම.
3. අනිවාර්යය සලාතයක් නම් නියමිත වෙලාව පැමිණ තිබීම.
4. අවිරත් හෙවත් අනිවාර්යයෙන් ආවරණය කළ යුතු ස්ථාන හා දණහිස් ආවරණය වන පරිදි ඇඳුමකින් සැරසීම.
5. කිබ්ලා දෙසට මුහුණලීම

6. ආරම්භ තක්කිරිය පැවසීමට පෙර තමන් ඉටු කරන සලාතය පිළිබඳව තම හදවතෙහි නියැයත් හෙවත් චේතනාව ඇති කර ගැනීම. නමුත් මෙය වචනයෙන් පැවසීම අවශ්‍ය නොවේ.

සලාතයේ දී ඇඳුම පිහිටිය යුතු ක්‍රමය.

1. පිරිසිදු අලංකාර ඇඳුමකින් සැරසී සලාතය ඉටු කිරීම මුස්ලිම්වරයෙකුට සුන්නාත්වක් වෙයි. තම අලංකාරය පෙන්වීමට වඩාත් සුදුස්සා වනුයේ අල්ලාහ්ගේ. යට ඇඳුමෙහි සීමාව වනුයේ පාදයේ කෙණ්ඩය හා මාංශ පේශිය දක්වා වූ කොටසයි. ඊට වඩා පහත් කරන්නේ නම් කෙණ්ඩයේ අවසානය දක්වා දීර්ඝ කළ හැකිය. නමුත් වළලු කරට පහළින් ඇදීම සුදුසු නොවේ.

පොදුවේ සලාතයේ වුව ද ඉන් බැහැරව සිටිය ද තම වස්ත්‍රය එල්ලී යන තරමට ඇඳීම අනුමත නොවෙයි.

2. මුස්ලිම්වරයෙකු තමන් කැමැති ඕනෑම ඇඳුමක් ඇඳීමට අවසරය ඇත. නමුත් පිරිමින්ට තහනම් කළ පට රෙදි වැනි විශේෂයෙන් තහනම් කරනු ලැබුවක් නම් හෝ කාන්තා හා පිරිමි යන දෙපිරිසටම තහනම් කරන ලද ජීවී රූප සහිත ඇඳුම් වැනි පොදුවේ තහනම් කරනු ලැබුවක් නම් හෝ කාන්තා ඇඳුම් ඇද පිරිමියෙකු සලාතය ඉටු කිරීම, ඇඳුම බිම ගෑවෙන සේ ඇඳීම වැනි අදින ක්‍රමය අනුව තහනම් කරනු ලැබුවක් නම් හෝ පැහැර ගැනීමකින් හෝ සොරකමකින් ගත් ඇඳුමක් වැනි උපයා ගත් ක්‍රමය අනුව තහනම් කරනු

ලැබුවක් නම් හෝ එවන් ඇඳුම් ඇඳීම තහනම් වෙයි. එය කලහකාරී භාවයට හා ප්‍රසිද්ධත්වයට ඉඩ සැලසෙන බැවිනි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

ආදම්ගේ දරුවනි, සුපුද් (නැමදුම්) කරන සෑම ස්ථානයකම නුඹලාගේ (වස්ත්‍ර) අලංකාරය ගනිවු. තවද අනුභව කරවු. තවද පානය කරවු. තවද නාස්ති නොකරවු. සැබැවින්ම (අල්ලාහ්) නාස්ති කරන්නන් ප්‍රිය නොකරන්නේය.

(අල්-කුර්ආන් 7: 31)

කාන්තාවගේ හා පිරිමියාගේ අවරත් හෙවත් අනිවාර්යයෙන්ම ආවරණය කළ යුතු ප්‍රදේශ

පිරිමියාගේ අවරතය වනුයේ පෙකණිය හා දණහිස දක්වා වූ පෙදෙසයි. කාන්තාව අන්‍ය පිරිමියා ඉදිරියේ ඇයගේ සියලු ශරීර අවයවයන් අවරත් වෙයි. සලාතයේ දී ඇයගේ මුහුණ, දෑත් හා පාද හැර සෙසු සියලු අවයවයන් අවරත් වෙයි. නමුත් ඇයගේ සලාතය අන්‍ය පිරිමින් ඉදිරිපිට වී නම් ඇය තම ශරීරය සම්පූර්ණයෙන්ම ආවරණය කර ගත යුතු වේ.

සලාතය අතරවාරයේ වේතනාව වෙනස් වීමේ නීතිය

1. සෑම සත් ක්‍රියාවකටම නියයන් හෙවත් චේතනාව අවශ්‍ය වේ. සලාතය අතරවාරයේ නියමිත සලාතයේ චේතනාව වෙනත් නියමිත සලාතයකට පරිවර්තනය කිරීම සුදුසු නොවෙයි. උදාහරණ වශයෙන් අසර් සලාතයේ චේතනාව එය අතරවාරයේ ලුහර් සලාතය වෙත පරිවර්තනය කරනවාක් මෙනි.

එමෙන්ම චේතනා කළ පොදු සලාතයක් අතර වාරයේ එම චේතනාව නියමිත සලාතයක් වෙත පරිවර්තනය කිරීම ද නුසුදුසුය. උදාහරණ වශයෙන් අමතර සලාතයක් සඳහා චේතනා කළ පසු එම චේතනාවෙන්ම අනිවාර්යය වූ නියමිත ෆජ්ර් සලාතය ඉටු කරනවාක් මෙනි.

නමුත් නියමිත සලාතයක් සඳහා චේතනා කර පසුව පොදු සලාතයක් වෙත එම චේතනාව පරිවර්තනය කිරීම වරදක් නැත. උදාහරණ වශයෙන් කෙනෙකු අනිවාර්යය සලාතයක් සඳහා චේතනා කර ගනිමින් එය ඔහු තනිව ඉටු කරමින් සිටිය දී සාමුහිකව ඉටු කිරීමෙන් ලැබෙන ප්‍රයෝජනය ලබා ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් සාමුහිකව ඉටු කරන වෛකල්පිත සලාතයක් වෙත චේතනාව වෙනස් කිරීම වැනිය.

2. සලාතය ඉටු කරන්නා ම:මුම් වශයෙන් සිටිය ද තනිව සිටිය ද ඉලාමත් හෙවත් සලාතය මෙහෙයවීම පිණිස එම අවස්ථාවේ චේතනාව පරිවර්තනය කළ හැක. එමෙන්ම ඔහු ම:මුම් වශයෙන් සිට තනිව ඉටු කිරීම

සඳහා වේතනාව වෙනස් කිරීමටත් අනිවාර්යය සලාතයේ සිට නරිල් සලාතය සඳහා වේතනාව වෙනස් කිරීමටත් අනුමැතිය ඇත. මේ හැර මීට ප්‍රතිවිරුද්ධ ලෙසින් වේතනාවන් පරිවර්තනය කිරීමට අනුමැතිය නොමැත.

3. යමෙකු සලාතයේ යෙදී සිටිය දී වේතනාවෙන් බැහැර වන්නේ නම් ඔහුගේ සලාතය නිෂ්ඵල වෙයි. එමෙන්ම ඔහු ආරම්භයේ සිට නැවත සලාතය ඉටු කළ යුතු වේ.

සලාතය ඉටු කරන ස්ථානය

1. මහ පොළොව මුළුමනින්ම සිරස බිම තබා නැමදුම් කිරීමට සුදුසු ස්ථානයකි. නමුත් වැසිකිළිය, නඪ්ස් ඇති ස්ථාන, ඔටු ගාල් මිණි වළවල් හා සොහොන් බිම් වැනි ස්ථාන වල සලාතයට ඉටු කළ නොහැක. මේ හැර වෙනත් ස්ථානයන්හි ඉටු කරන සලාතය පිළි ගනු ලැබේ. නමුත් ජනාසා සලාතය ඉටු කිරීමට නොලැබූ කෙනෙකුට පමණක් මිණි වැළලූ ස්ථාන වල ජනාසා සලාතය ඉටු කිරීමට අනුමැතිය ඇත.
2. සුන්නාභ්ව වනුයේ මහ පොළොවේ සලාතය ඉටු කිරීමය. නමුත් යම් ඇතිරිල්ලක් පැදුරක් හෝ එවැනි යම් දෙයක් මත සලාතය ඉටු කිරීමට අනුමැතිය ඇත. එය රෙදි කඩක්, කොළයක් හෝ ඉදි අතු කොළ වලින් වියපු දෙයක් හෝ විය හැක.

3. මස්ජිදයේ සලාතය ඉටු කරන්නන්ගේ ජේළි සංඛ්‍යාව අධිකව පිහිටීමෙන් එහි ඉඩ ප්‍රමාණය ප්‍රමාණවත් නොවූ විටක මහ පාරේ සලාතය ඉටු කිරීම වරදක් නොවේ.
4. වඩාත් යහපත් වනුයේ යමෙකු තමන්ට අසලින්ම පිහිටා ඇති මස්ජිදයක සලාතයට ඉටු කිරීමයි. නමුත් එහි යම් දහම් ගත හේතුවක් වී නම් සෙසු මස්ජිදයන් වෙත ගොස් සලාතය ඉටු කළ හැක.

සලාතයේ නියමිත වේලාව පැමිණීමෙන් පසු කෙනෙකු උමතුභාවයෙන් මිදුණේ නම් හෝ ඉස්ලාමය වැලඳ ගත්තේ නම් හෝ ඔසප් තත්ත්වයෙන් පිවිතුරු වූයේ නම් හෝ මෙවැනි අය එම වේලාවට නියමිත සලාතය ඉටු කිරීම ද අනිවාර්යය වෙයි.

කිබ්ලාව නොදන්නා සලාතය ඉටු කළ යුත්තේ කෙසේ ද?

සලාතය ඉටු කරන්නා තම ශරීරය අල්ලාහ්ගේ ගෞරවනීය ස්ථානය වන කඃබාහ්ව වෙත යොමු කරයි. එහි දී ඔහුගේ හදවත අල්ලාහ් වෙත පමණක් යොමු කරයි.

මුස්ලිම්වරයෙකු කිබ්ලා දිශාවට හැරී සලාතය ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වෙයි. ඔහුට එය නොපෙනේ නම් කාන්තාරයේ සිටින පුද්ගලයෙකු මෙන් කිබ්ලාව ගැන විමසීමට කිසිවෙකු නොවී නම් ඔහු ස්ව උත්සාහයෙන් එය සොයා බලා බෙහෝ දුරට කිබ්ලාව මෙය විය යුතුයි යන නිගමනයට එළැඹ සලාතය

ඉටු කළ යුතු වේ. කිබ්ලා දිශාව එය නොවන බව පසුව ඔහුට දැන ගන්නට ලැබුණත් සලාතය නැවත ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය නොවේ. නමුත් ගොඩනැගිල්ලක නම් කෙනෙකුගෙන් විමසා සිටීමෙන් හෝ කිබ්ලාව සොයා ගන්නා ආධාරකයකින් එය හඳුනා ගැනීමෙන් හෝ මිස සලාතය ඉටු නොකළ යුතුයි. එමෙන්ම මස්ජිද් හා එවැනි ස්ථානවල ද මෙලෙස අනුගමනය කළ යුතු වේ.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ

කොතැනක සිට බැහැර වූවත් නුඹගේ මුහුණ(සලාතයේ දී) මස්ජිද්දල් හරාම් දිශාව වෙත හරවවු. (මුස්ලිම්වරුණි,) නුඹලා ද කොතැන සිටියත් නුඹලාගේ මුහුණ ඒ දෙසට හරවහු.
(අල්-කුර්ආන් 2: 150)

පාවහන් පැලඳ සලාතය ඉටු කිරීමේ නීතිය

1. මේස් සපත්තු හෝ පාවහන් පිරිසිදු නම් එය පැලඳ සලාතය ඉටු කළ හැක. නමුත් එමගින් මස්ජිදය අපිරිසිදු වේවි සලාතයේ නිරත වන සෙසු මුස්ලිම්වරුන්ට එය හානියක් වේවි යන බියක් ඇති වූ විටක දැනට මස්ජිදයන් හි අනුගමනය කරන පරිදි එය ගලවා දමා සලාතය ඉටු කළ යුතු වේ.

2. වඩාත් යහපත් වන්නේ මස්ජිදයට ඇතුළු වන විට තමාගේ සපත්තු හෝ පාවහන් ගලවා ඒවාට නියමිත ආරක්ෂක ස්ථානයේ තබා ඇතුළු වීමයි.

සලාතය ඉටු කරන්නා තම මේස් සපත්තු හෝ පාවහන් ගලවා එය නැති වේවි යැයි බියක් ඇත්නම් එය තම දකුණත පැත්තෙහි නොතැබිය යුතුයි. නමුත් ඔහු ඒවා තම පාද දෙක අතර හෝ වම් දෙසින් කිසිවෙකු නොමැති නම් වම් පැත්තෙහි හෝ තබා ගත යුතු වේ.

වස්ත්‍රයක් නොමැත්තන් නිරුවතින් සලාතය ඉටු කිරීමේ ක්‍රමය

නිරුවත්ව සිටින්නන් තමන්ට ඇද ගැනීමට ප්‍රමාණවත් වස්ත්‍රයක් නොවී නම් එමෙන්ම ඔවුන් අඳුරු ස්ථානයක වී නම් සිට ගනිමින් සලාතය ඉටු කරයි. නමුත් ඔවුන් කෙරෙහි කිසිවෙකුගේ බැල්ම නොවැටිය යුතුයි. එහිදී ඔවුන් අතර සලාතය මෙහෙයවන්නා ඉදිරියෙන් සිටියි. නමුත් ඔවුන් අතර කිසිවෙකු වී නම් හෝ ඔවුන් ආලෝකය ඇති තැනක වී නම් හෝ වාඩි වී සලාතය ඉටු කරති. එවිට ඉමාම්වරයා ඔවුන්ගේ මධ්‍යස්ථයේ සිට ගනියි.

පිරිමින් හා කාන්තාවන් දෙපාර්ශවයම වී නම් සෑම පාර්ශවයක්ම වෙන වෙනම සලාතය ඉටු කරයි. කාන්තාවන් සලාතයට ඉටු කළ යුත්තේ පුරුෂයින් සලාතය ඉටු කිරීමෙන් පසුවය.

අණ කරනු ලැබූ දෙයක් අත හැරීම හෝ තහනම් කරන ලද දෙයක් සිදු කිරීමේ නීතිය

නොදැනුවත්කම හෝ අමතක වීම හේතුවෙන් අණ කරනු ලැබූ දෙයක් අත හැරීම වරදක් නොවේ. යමෙකු නොදැනුවත්කම හෝ අමතක වීම හේතුවෙන් වූ ඵ්ඵ ධෝවනය රහිතව සලාතය ඉටු කළේ නම් ඔහු කෙරෙහි පවක් ඇති නොවේ. නමුත් ඔහු වූ ඵ්ඵ ධෝවනය කොට නැවත සලාතය ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වේ.

එමෙන්ම නොදැනුවත්කම හෝ අමතක වීම හේතුවෙන් තහනම් කරනු ලද දෙයක් ඉටු කළේ නම් ද ඔහු කෙරෙහි වරදක් නොවේ. යමෙකු නොදැනුවත්කමින් නජීස් තැවරුණු ඇඳුමෙහි සලාතය ඉටු කළේ නම් හෝ එය දැන පසුව ඔහුට අමතක වී එම ඇඳුමෙහිම සලාතය ඉටු කළේ නම් හෝ ඔහුගේ සලාතය නිවැරදිය. ඔහු කෙරෙහි පාපයක් නොවේ.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

رَبَّنَا لَا نُؤْخِذُنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

“අපගේ පරමාධිපතියාණනි, අපට (යම් දෙයක්) අමතක වූයේ නම් හෝ අපට වැරදුනේ නම් හෝ (එයට වරද කරුවන් ලෙස) අපව ග්‍රහණය නොකරනු මැනව. අපගේ පරමාධිපතියාණනි,

අපට පෙර සිටියවුන් මත (වගකීමවලින් යුත්) බරක් තැබුවාක් මෙන් අප මත බරක් නොතබවු. තවද අපට දරා ගැනීමට ශක්තියක් නොමැති දෙයක් අප වෙත නොපටවනු මැනව. අපට (වරදට) සමාව දෙනු මැනව! අපට පාපක්ෂමාව දෙනු මැනව! අපට කරුණාව දක්වනු මැනව. ඔබමය අපගේ භාරකරු වන්නේ. ප්‍රතික්ෂේප කරන පිරිසට එරෙහිව අපට උපකාර කරනු මැනව! (අල්-කුර්ආන් 2:286)

මස්ජිදයට පිවිසීමේ විනය

1. නිහතමානීව ශාන්ත ලීලාවෙන් මස්ජිදය වෙත පිය නැගීම මුස්ලිම්වරයෙකු කෙරෙහි සුන්නාන්ව වේ.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا قُوبَ لِلصَّلَاةِ فَلَا تَأْتُوهَا وَأَنْتُمْ تَسْعَوْنَ وَأْتُوهَا وَعَلَيْكُمْ السَّكِينَةُ فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا وَمَا فَاتَكُمْ فَأْتُوا فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا كَانَ يَعْمِدُ إِلَى الصَّلَاةِ فَهُوَ فِي صَلَاةٍ (متفق عليه)

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. සලාතය ඉටු කරනු ලබන්නේ නම් එවිට නුඹලා ඒ වෙත වේගයෙන් නොපැමිණෙවු. නුඹලා ඒ වෙත ශාන්ත ලීලාවෙන් පැමිණෙවු. නුඹලාට එයින් ලැබෙන දේ ඉටු කරවු. නුඹලාට අතපසු වූ දෑ සම්පූර්ණ කරවු. නුඹලාගෙන් කෙනෙකු සලාතය සඳහා අදිටන් කළේ නම් ඔහු පසුවනුයේ එම සලාතයෙනි.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

2. මුස්ලිම්වරයෙකු මස්ජිදයට පිවිසෙන විට තම දකුණු කකුල ඉදිරියෙන් තබා පහත සඳහන් ප්‍රාර්ථනාවන පවසමින් පිවිසීම සුන්නාත් වේ.

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

යා අල්ලාහ්, ඔබේ දයාවේ දොරටු මා වෙනුවෙන් විවෘත කරනු මැනව !

أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ
الرَّجِيمِ

ෂෙයිතාන්ගේ උවදුරින් මා ආරක්ෂා කර දෙන මෙන් සර්ව බලධාරී අල්ලාහ්ගෙන් ද ඔහුගේ ගෞරවනීය මුහුණ හා ඔහුගේ පරම ආධිපත්‍යයේ නාමයෙන් ද පතමි.

3. එමෙන්ම ඔහු එයින් පිට වන විට තම වම් කකුල ඉදිරියෙන් තබා පහත සඳහන් ප්‍රාර්ථනාව පවසමින් පිටවීම සුන්නාත් වේ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ

යා අල්ලාහ්, ඔබගේ භාග්‍යය මා ඔබගෙන් ඉල්ලා සිටිමි.

මුස්ලිම්වරයෙකු මස්ජිදයට පිවිසුණු විට ඔහු විසින් කළ යුත්තේ කුමක් ද?

මුස්ලිම්වරයෙකු මස්ජිදයට පිවිසෙන්නේ නම් එහි සිටින උදවියට සලාම් පැවසිය යුතුයි. අනතුරුව තහියයතුල් මස්ජිද් හෙවත් මස්ජිදය වෙනුවෙන් රකආත් දෙකක් සලාතය ඉටු කළ යුතුයි. එමෙන්ම ඔහු ඒ වෙත කල් ඇතිව ගොස් සලාතයට ඉටු කරනු ලබන තෙක් අල්ලාහ්ව සිZක්ර් කිරීමෙහි නිරත වීම, අල්-කුර්ආනය පාරායනය කිරීම, අමතර සලාතයන් ඉටු කිරීම සතුටු දායක වෙයි. එමෙන්ම ඉමාම්වරයාට දකුණු පසින් ප්‍රථම ජේළියේ සිටීමට උත්සාහ දැරිය යුතුයි.

මුස්ලිම්වරයෙකු තම පරමාධිපතිව සිහිපත් කිරීමෙන් දුරස් කර වන කටයුතු වල නිරත වීමෙන් ද මලක්වරුන් හා ඔහු අවට සිටින සලාතය ඉටු කරන්නන්ට කරදරකාරී කටයුතු වල නිරත වීමෙන් ද වැළකී සිටිය යුතුයි.

උදාහරණ වශයෙන් අධිකව කතා කිරීම, ජංගම දුරකථන භාවිතය, දුහද හැමීම, අනවශ්‍ය දෑ වෙත තම බැල්ම හෙළීම වැනි දැයින් වැළකී සිටිය යුතුයි.

මස්ජිදයේ නිදා ගැනීමේ නීතිය

මස්ජිදයන් අල්ලාහ්ගේ මන්දිරයන්ය. එබැවින් එය ඉදි කරනු ලැබ ඇත්තේ සලාතය ඉටු කිරීම දික්ර් කිරීම අල්-කුර්ආනය පාරායනය කිරීම අධ්‍යාපනය හැදෑරීම එය ඉගැන්වීම වැනි නැමදුම් කටයුතු සඳහාය.

එමෙන්ම නිවහනක් නැති දුප්පතෙකු, අවශ්‍යතාවක් ඇත්තෙකු වැනි යමෙකු මස්ජිදයන්හි නිදා ගැනීම වරදක් නොවේ. එයට අනුමැතිය ඇත.

නමුත් මස්ජිදයේ ඉූතිකාල රැඳී සිටින්නෙකු හා මද විවේකයක් ගන්නෙකුට හැර එය තමාගේ නවාතැනක් හෝ පදිංචි ස්ථානයක් වශයෙන් යොදා ගැනීම අනුමත නොවෙයි.

සලාතය නිරත වන්නා කෙරෙහි සලාම් පැවසීමේ නීතිය

සලාතය ඉටු කරන්නෙකු අසලින් යන විට ඔහුට සලාම් පැවසීම සුන්නාහ් වේ. සලාතය ඉටු කරන්නා එයට පිළිතුරු වශයෙන් වචනයෙන් ප්‍රකාශ නොකර තම ඇඟිල්ලෙන් හෝ අතින් හෝ හිසෙන් කරන සංඥාවකින් දන්වා සිටිය යුතු වේ.

عَنْ صُهَيْبٍ أَنَّهُ قَالَ مَرَرْتُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يُصَلِّي فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ إِشَارَةً (أخرجه أبو داود والترمذي)

සුහෙයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සලාතය ඉටු කරමින් සිටිය දී මම එතුමාණන් අසලින් ගමන් කළෙමි. එවිට මම එතුමාණන්ට සලාම් පැවසුවෙමි. එතුමාණන් පිළිතුරු වශයෙන් සංඥාවක් කළහ.

(මුලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, නිර්මිදි)

මස්ජිදයේ ස්ථානයක් වෙන් කර ගැනීමේ නීතිය

පුද්ගලයෙකු මස්ජිදයට කල් ඇතිව යාම සුන්නාහව වේ. එසේ නැතිව ඇතිරිල්ලක් වැනි දැයකින් තමන් සිටිය යුතු ස්ථානය වෙන් කර පසුව ඔහු ප්‍රමාද වූයේ නම් ඔහු දෙයාකාරයෙන් ඡරිආහවට වෙනස් කම් කළ පුද්ගලයෙකු වේ.

පළමුවැන්න ඔහු කල් ඇතිව පැමිණීමට අණ කරනු ලැබුව ද එහි සහභාගී වීමට ප්‍රමාද වීම.

දෙවැන්න මස්ජිදයේ පිරිසකගේ ස්ථානය පැහැර ගැනීම හා කළින් පැමිණි අයට එම ස්ථානයේ සලාතයේ නිරත වීමෙන් වැළැක්වීම. කෙනෙකු මස්ජිදයේ ඇතිරිල්ලක් එලා ඔහු පැමිණීමට ප්‍රමාද වූයේ නම් ඒ වෙත කල් ඇතිව පැමිණි අයෙකු එය ඉවත් කොට එම ස්ථානයේ සලාතය ඉටු කිරීමට අනුමැතිය ඇත. එය පවක් නොවේ.

සලාතයේ නියැලෙන පුද්ගලයෝ

1. තම සලාතය තමන්ගේ දෙනෙන් පින වන තරමට සැලකිලිමත්ව ඉටු කරන්නා, ඔහු තම පරමාධිපති අබියස තම හදවත පිදු අයෙකි. තම පරමාධිපති තමන්ව බලා සිටින්නේය යන හැඟීමෙන් නැමදුම් කරන්නෙකි. ඔහුගේ සලාතයේ බාහිර හා අභ්‍යන්තර ක්‍රියාකාරකම් සියල්ල නිසි අයුරින් පවතී. උසස් තරාතිරම වලට හිමිකම් කියන්නෝ මොවුන්ය.

2. තක්බීර් පවසන විට පමණක් තම පරමාධිපති අඛියස තම හදවත පුදමින් සලාතය ඉටු කරන්නා: ඔහු තම වගකීම ඉටු කළේය. එමෙන්ම ඒ සඳහා වූ ප්‍රතිඵල ද ලබනු ඇත.
3. තම සලාතය හදවතට ගෙන ඒම සඳහා තම ආත්මය වෙහෙසවමින් සලාතය ඉටු කරන්නා, විටක සලාතයේ අවදානය ඔහු තුළ පවතී. තවත් විටක එයින් සැඟ වී යයි. මෙය සමාව ලැබිය හැක්කකි. නමුත් තමන් අවබෝධයෙන් කළ දෑ හැර වෙනත් කිසිවක් සලාතයෙන් හිමි නොවෙයි.
4. නොකඩවා සලාතය ඉටු කරන නමුත් තම සලාතය පිළිබඳව සැලකිල්ලක් නොදක්වන්නා, එනම් ඔහු සලාතය තුළ සිටිය දී ද ඉන් බැහැරව සිටිය දී ද එක හා සමාන වේ. මෙය තමන්ට දඬුවම් ලැබිය හැකි පහත් ක්‍රියාවකි.
5. සලාතය ගැන සැලකිල්ලක් නොදක්වා සලාතය ඉටු කරන්නා, ඔහු විටක සලාතය ඉටු කරයි. තවත් විටක අත හැර දමයි. ඔහු එය පහත ලෙස සැලකූ පරිදි නැවත නැගිටුවනු ලබන දිනයේ නිරයේ ගින්නෙන් දඬුවම් ලබන ක්‍රියාවකි. ඉහත සඳහන් අය අතුරින් මහා පවිකාරයෙකි.

පොදුවේ සලාතය සම්පූර්ණයෙන්ම පැහැර හරින්නා ඔහු දේව ප්‍රතික්ෂේපකයෙකු ලෙස සැලකේ.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ. الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ. وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ.

සැබැවින්ම දේව විශ්වාසිකයෝ ජයග්‍රහණය කළෝය. ඔවුහු තම සලාතයෙහි බැගෑපත්ව නැඹුරු වන්නෝ වෙති. තවද ඔවුහු නිෂ්ඵල දැයින් වැළකෙන්නෝ වෙති.

(අල්-කුර්ආන් 23 : 1-

3)

2. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ. الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ. الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ. وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ.

සලාතය ඉටු කරන්නන් හට විනාශය අත්වේවා! ඔවුහුමය ඔවුන්ගේ සලාතය පිළිබඳව නොසැලකිලිමත්ව සිටින්නෝ. ඔවුහුමය (තම ක්‍රියාවන් අන් අයට) පෙන්වන්නෝ. ඔවුහු අල්ප වස්තූන් (පවා ලබා දීම) ප්‍රතික්ෂේප කරති.

(අල්-කුර්ආන් 107: 4-

7)

සලාතයේ දී අල්ලාහ්ව හමු වීම පිළිබඳ අවබෝධය

සලාතයට ඉටු කිරීම සම්පූර්ණ වනුයේ එය නිවැරදි නැමදුම් ක්‍රමයෙන් ඉටු කර නමදිනු ලබන්නා වෙත යහපත් අයුරින් මුහුණ දී එම රජු ඉදිරියේ තම හදවත බියෙන් යුතුව යටහත් පහත් කිරීමෙනි. ඇත්ත වශයෙන්ම නමදින්නා වනුයේ සලාතයේ නිරත වීමට පෙර නිෂ්ඵල දෑ තම හදවතින් ඉවත් කර ගන්නාය.

නැති බැරි දුගියා ඇති හැකි ධනවතා සමඟ එක්ව ඉටු කරන සලාතයේ කරුණු අතුරින් මූලිකම කරුණ වනුයේ අල්ලාහ් අබියස තම හදවත ඉදිරිපත් කිරීමය. තම හදවත නිවැරදි ලෙසින් අල්ලාහ්ට ඉදිරිපත් කර, ඔහුට අවනත වීම සඳහා තම ශරීර අවයවයන් ද යටහත් පහත් කර, ඔහු සමඟ වූ සම්බන්ධතාව ඇති කර ගත්තේ නම්, එම ගැත්තා තම පරමාධිපතිට සමීප වෙයි. හිසෙහි සිට පා පතුල දක්වා සියලු යහපත ඔහු කෙරෙහි ඉසිරෙනු ඇත. පරමාධිපතියාණන් ඔහුගේ සලාතය පිළි ගනී. ඔහු ඔහුට සමාව දෙයි. ඔහුට සමීප වෙයි. එමෙන්ම ඔහුගේ ප්‍රාර්ථනාවන් පිළි ගනී.

ගැත්තෙකු මෙම තත්ත්වයට පිවිසියේ නම් තම පරමාධිපති තමන් දෙස බලා සිටින්නේය යන හැඟීමෙන් යුතුව නැමදුම් කරන්නෙකු බවට පත් වෙයි. තම හදවත බියෙන් තැති ගනී. තම නෙත් වලින් කඳුළු හැළෙන්නට පටන් ගනියි. තමන් තුළ ලැජ්ජා සහගතභාවය වර්ධනය වෙයි. හීනමානය තුරන් වී බලවත් වෙයි. අල්ලාහ්ගේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වයත් ඔහුගේ මහභූභාවයත් ඔහුගේ උපකාරයේ උසස් භාවයත් දැක, තම පරමාධිපති මුණ ගැසීමට තම හදවත ඇලුම් කරයි. එබැවින් ඔහු

අධික ලෙස තක්බීර්, තහ්මීද්, තස්බීහ් පවසයි. පාප ක්ෂමාවෙහි නිරත වෙයි.

එදින හමු වීම තම ගැත්තා කෙරෙහි ප්‍රදානය කළ අල්ලාහ් සුපිවිතුරුය. ගැත්තා තම පරමාධිපති සම්බන්ධ කරගනිමින් ඉටු කළ සලාතය මෙයයි. එමෙන්ම දුප්පතා සහ ධනවතා එකට එක්රැස් වී වඩා යහපත් ක්‍රමයකින් වඩාත් ශ්‍රේෂ්ඨ කාලයකින් හා ස්ථානයකින්, වඩාත් යහපත් වදනකින් හා ක්‍රියාවකින් අල්ලාහ් හමු වීම වනුයේ මෙයයි.

ස්වර්ගය ත්‍යාගයක් ලෙස පිරිනමනු ලැබීමට තමන්ව හැඩගස්වන සලාතය මෙයයි. උතුම් ආදරයක මහිමය මෙයයි. පරම කරුණාහරිත අති ගෞරවනීය මහා පාලක පරමාධිපතියාණන් වෙත සමීප වීමේ ශාන්තමය පිළිවෙතයි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهْرٍ. فِي مَعْدِنِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ.

සැබැවින්ම බියහක්තිකයින් (ස්වර්ග) උයන්හි හා ගංගාවන්හිය. සර්ව බලධාරී රජු අබියස වූ සත්‍යය නවා තැනෙහිය.

(අල්-කූර්ආන් 54: 54,55)

5 සලාත් ක්‍රමය

තක්බීර් පැවසීමේ සිට සලාම් පවසන තෙක් නබි සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම් තුමාණන් කළ සලාතයේ ක්‍රමය.

- දහවල් කාලයේ හා රාත්‍රී කාලයේ දිනකට පස් වතාවක් සලාතට ඉටු කිරීම ගැහැනු පිරිමි සියලු මුස්ලිම්වරුන්ට අල්ලාහ් අනිවාර්යය කර ඇත. එනම් ලුහර්, අසර්, මග්රිබ්, ඉෂා හා ෆජ්ර් හෙවත් සුබ්හය.

- සලාතය ඉටු කිරීමට අපේක්ෂා කරන්නා වූව ධෝවනය කර පසුව කිබ්ලා දිශාවට මුහුණ ලා කඩතිරයකට සම්පයෙන් සිට ගනී. ඔහු හා කඩතිරය අතර සාමාන්‍යයෙන් බාහු තුනක තරම් පරතරයක් තිබිය යුතුයි. එසේත් නොමැතිනම් ඔහු සුපුද් කරන ස්ථානය හා කඩ තිරය අතර එළවෙකු ගමන් කිරීමට හැකි තරම් පරතරයක් තිබිය යුතුයි. ඔහු හා කඩ තිරය අතර කිසිවෙකු ගමන් කිරීමට ඉඩ නොහැරිය යුතුයි. කවරෙකු සලාතය ඉටු කරන්නා හා ඔහු ඉදිරියේ ඇති කඩතිරය අතරින් ගමන් කරන්නේ ද ඔහු පාපියෙකු වෙයි. එම කඩතිරය පසුපස රැකවල පිණිස යොදන සෙබල මුළු මෙනි.

عن ابي جُهَيْمٍ رضي الله عنه قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَيْ الْمُصَلِّيِّ مَاذَا عَلَيْهِ لَكَانَ أَنْ يَقْفَ أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ (متفق عليه)

අබු ජුහෙයිම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. සලාතය ඉටු කරන්නා ඉදිරියෙන් ගමන් කරන්නා තමන්ට හිමි වන දෑ (පාපය) දන්නේ නම් ඔහු ඉදිරියේ ගමන් කිරීමට වඩා හතළිහක ප්‍රමාණයක් සිට ගෙන සිටීම යහපත් වනු ඇත.) (මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

- සලාතය ඉටු කිරීමට අපේක්ෂා කරන්නා එම සලාතයේ ක්‍රියාව පිළිබඳව තම හදවතෙහි වේතනා කර ගනියි. පසුව අල්ලාහු අක්බර් යනුවෙන් ප්‍රාරම්භක තක්බීරය පවසයි. විටක තක්බීර පැවසීම සමඟත් තවත් විටක තක්බීරය පැවසීමෙන් පසුවත් තවත් විටක තක්බීරය පැවසීමට පෙරත් දෙඅත් ඔසවා ගනියි. එය ඇඟිලි දිගු කරමින් අත්ල කිබ්ලා දෙසට හරවමින් තම උරහිස් දෙකට සමාන්තරව පිහිටන සේ ඔසවා ගනියි. ඇතැම් විටක කතෙහි පහළ කොටසට සමාන්තරව පිහිටන සේ ඔසවා ගනියි.

මෙලෙස සඳහන් කළ පරිදි විටක එක් ක්‍රමයකින් ද තවත් විටක තවත් ක්‍රමයකින් ද කිරීම සුන්නාහ්ව ජීවමාන කිරීමකි. දහම් ගත කළ අයුරින් ඉටු කිරීමකි.

- පසුව ඔහුගේ දකුණත ඔහුගේ වම් අත්ල මත හෝ මැණික් කටුව මත හෝ යටිබාහුව මත හෝ තබා පසුව ඒ දෙකම තම පසුව මත තබා ගනියි. ඇතැම් විට දකුණතින් වමත අල්ලාගනිමින් පසුව මත තබයි. ඇතැම් විට දකුණත වම් බාහුව මත අල්ලා නොගෙන තබා ගනියි. තමන් සුපුද් කරන ස්ථානය යටහත් පහත් භාවයෙන් බලයි.

- පසුව පහත සඳහන් ප්‍රාර්ථනාවන් හා මෙතෙහි කිරීම් මගින් තම සලාතය ආරම්භ කරයි.

"اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ اللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ" (متفق عليه)

අල්ලාහුමම බාදද් බයිනි වබයින කතායාය කමා බාඅද්ත බයිනල් මෂරිකි වල්මග්රිබි. අල්ලාහුමම නක්කිනී මිනල් කතායාය කමා යුනක්කස් සවබුල් අබියලු මිනද් දනස් අල්ලාහුමග්සිල් කතායාය බිල් මාඉ වස්-සල්ෂි වල්-බරද්.

තේරුම: යා අල්ලාහ්, නුඹ නැගෙනහිර හා බටහිර අතර දුරස් කළාක් මෙන් මා හා මාගේ පාපයන් අතර දුරස් කරන්නවා ! සුදු වස්ත්‍රය කිලුටින් පිරිසිදු කළාක් මෙන් මාගේ පාපයන්ද පිරිසිදු කරන්නවා ! යා අල්ලාහ්, ජලයෙන් ද පිනි කැටවලින් ද සීත ජලයෙන් ද මාගේ පාපයන් සෝදා හරින්නවා !

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

"سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ إِلَّا عَزَّكَ" (أخرجه ابو داود والترمذي)

සුබ්හානාකල්ලාහුමම වබ්හම්දික වතබාරකස්මුක වතආලා ජද්දුක වලා ඉලාහ ගයිරුක.

තේරුම: යා අල්ලාහ්, ඔබගේ ප්‍රශංසාවෙන් ඔබ සුපිචිතුරුය. ඔබගේ නාමය භාග්‍යමත් විය. ඔබගේ කීර්තිය උත්කාෂ්ට විය.

ඔබ හැර වෙනත් දෙවියෙකු නැත.

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, නිර්මිදි)

"اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ اهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ" (أخرجه مسلم)

අල්ලාහුමම රබ්බ ජිබ්රාඊල් වමිකාර්ල වගුස්රාලිල ෆාතිරස් සමාලාති වල්-අර්ලි ආලිමල් ගයිබි වෂ්-ෂහාදති අන්ත තහ්කුමු බයින ඉබාදතික ෆිමා කානු ෆිහි යක්තලිගුන ඉහ්දිනි ලිමාක් තුලිෆ ෆිහි මිනල් හක්කි බිඉදිනිහි ඉන්තක තහ්දී මන් තෂාල ඉලා සිරාතිමි මුස්තකීමි.

තේරුම: යා අල්ලාහ්, ජිබ්රාඊල්ගේ ද වමිකාර්ල්ගේ ද ඉස්රාලිල්ගේ ද පරමාධිපතියාණනි, අහස් හා මිහිතලයේ මැවුම්කරුවාණනි, ගුප්ත දෑ හා දෘශ්‍යමාන දෑ දන්තාණනි, නුඹගේ ගැත්තන් කවර විෂයක මත හේද ඇති කර ගනිමින් පසු වූයේ ද එම විෂයෙහි ඔවුන් අතර විනිශ්චය කරනු මැනව ! නුඹගේ අනුමැතියෙන් කවර විෂයක් තුළ සත්‍යයෙන් යුත් මත හේද ඇති කරනු ලැබුවේ ද ඒ කෙරෙහි මට මඟ පෙන්වනු මැනව ! සැබැවින්ම නුඹ අභිමත කරන අයට සෘජු මාර්ගය වෙත මඟ පෙන්වන්නෙහිය. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

"اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا" أخرجه مسلم

අල්ලාහු අක්බර් කබීරා වල්-හමිදු ලිල්ලාහ් කසිරන් වසුබ්හානල්ලාහි බුක්තරන් වඅසීලා

තේරුම: අල්ලාහ් අති මහත් අති ශ්‍රේෂ්ඨය. අධික ප්‍රශංසා අල්ලාහ්ටමය. උදෑසන හා සවස අල්ලාහ් සුපිචිතුරුය.

"الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ" اخرجہ مسلم

අල්-හමිදු ලිල්ලාහි හමිදන් කසිරන් තයියිබන් මුබාරකන් ෆිහි.

තේරුම: සියලු ප්‍රශංසා අල්ලාහ්ටමය. එහි භාග්‍යමත් යහපත් අධික ප්‍රශංසාවන්ය. (මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

සුන්නාහ්ව ජීවමාන කිරීම පිණිසත් ආගමානු ගත වූ විවිධ ස්වරූපයන්ගෙන් එය ඉටු කිරීම පිණිසත් විටක එක් ආකාරයකින් ද තවත් විටක තවත් ආකාරයකින් ද පවසයි.

යැයි නොඇසෙන තරමට **اعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ** පසුව සෙමින් පැවසිය යුතුයි.

තේරුම: පලවා හරින ලද ඡෙයිතාන්ගේ හානියෙන් ආරක්ෂාව අල්ලාහ්ගෙන් පතමි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

නුඹ අල්-කුර්ආනය කියවන්නෙහි නම් එවිට පලවා හරින ලද
ෂෙයිතාන්ගෙන් ආරක්ෂාව අල්ලාහ්ගෙන් පතවු.

(අල්-කුර්ආන් 16:98)

යැයි නොඇසෙන තරමට හෙමින් **اللَّهُمَّ الرَّحْمَانُ الرَّحِيمُ** අනතුරුව
පැවසිය යුතුයි.

තේරුම: සෑමට කරුණාහරිත කරුණා ගුණාංගයෙන් යුත්
අල්ලාහ්ගේ නාමයෙනි.

පසුව සුරත් අල්-ලාතිහා පාරායනය කළ යුතුයි. එය සෑම
කෙනෙකු විසින්ම පාරායනය කළ යුතුයි. සුරතුල් ලාතිහා
පාරායනා නොකරන්නාගේ සලාතය පිළි නොගැනේ.

සුරතුල් ලාතිහාව සෑම රකආතයකම රහසිගතව පාරායනා කළ
යුතු වේ. නමුත් ඉමාම් වරයෙකු ප්‍රසිද්ධියේ පාරායනය කරන
සලාතයන් හි හැර ඉමාම් වරයා පාරායනය කරන විට නිහඬව
සිට එයට සවන් දිය යුතුයි.

- සුරතුල් ලාතිහාව පාරායනය කළ පසු ඉමාම් වුව ද
ඔහුගේ සලාතය පිළිපදින්නෙකු වුව ද තනිව ඉටු කරන්නෙකු
වුව ද ආමීන් යනුවෙන් මදක් ඇද පැවසිය යුතු වේ. ප්‍රසිද්ධියේ
පාරායනය කරන සලාතයන් හි ඉමාම් හා ඔහුව පිළිපදින්නන්
එකට ආමීන් යැයි උස් හඬින් පැවසිය යුතු වේ.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "إِذَا آمَنَ الْإِمَامُ فَأَمَّنُوا فَإِنَّهُ مَنْ وَافَقَ تَأْمِينُهُ تَأْمِينَ الْمَلَائِكَةِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ" متفق عليه.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉමාම් වරයා ආමීන් පැවසුවේ නම් එවිට ඔබ සැමද ආමීන් පවසන්න. කවරෙකුගේ ආමීන් ප්‍රකාශ කිරීම මලක් වරුන්ගේ ආමීන් ප්‍රකාශ කිරීම සමඟ එක් වන්නේ ද ඔහුට ඔහු කළ පෙර පාපයන් වලට සමාව දෙනු ලැබේ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

عَنْ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَرَأَ { وَلَا الضَّالِّينَ } قَالَ آمِينَ وَرَفَعَ بِهَا صَوْتَهُ" (أخرجه أحمد وأبو داود)

වාඉල් ඉබ්නු හුජ්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් “වලල්ලාල්ලීන්” යැයි පැවසූ විට ආමීන් යැයි පැවසූහ. එමෙන්ම එතුමා එය උස් හඬින් පැවසූහ.

(මූලාශ්‍රය: අහ්මද්, අබු දාවුද්)

- අනතුරුව සුරතුල් ෆාතිමාවට පසුව අල්-කුර්ආන් හි පරිච්ඡේදයක් හෝ ඉන් සමභරක් හෝ ආරම්භක රකආත් දෙකෙහිම පාරායනා කරයි. විටක එය දීර්ඝව පාරායනය කරයි.

තවත් විටක ගමනක් හෝ යම් කිසි අසනීපයකින් හෝ දරුවෙකු අඩන්තේ නම් හෝ එවැනි යම් බාධාවක් ඇති වන අවස්ථාවක කෙටියෙන් පාරායනය කරයි. බොහෝ දුරට මුළු සුරාවම පාරායනා කරයි. ඇතැම් විට එය දෙකට කඩා රකආක් දෙකෙහිම පාරායනා කරයි. තවත් විටක දෙවැනි රකආනයේත් එයම පාරායනා කරයි. තවත් විටක එක රකආනයක පරිච්ඡේදයන් දෙකක් හෝ ඊට වැඩියෙන් හෝ පාරායනා කරයි. එහිදී අල්-කුර්ආනය තාලයට පාරායනය කරයි එමෙන්ම අලංකාර හඬකින් පාරායනා කරයි.

- සුබ්හු සලාතයේත් මග්රිබ් හා ඉෂා සලාතයේ ආරම්භක රකආන් දෙකෙහිදීත් උස් හඬින් පාරායනා කරයි. ලුහර්, අසර්, මග්රිබ් හි තුන්වැනි රකආනයේ හා ඊෂාවෙහි පසු රකආන් දෙකෙහි නොඇසෙන තරමට හඬ පහත් කරමින් පාරායනා කරයි. සෑම ආයනයක්ම නවත නවතා අලංකාර ලෙස පාරායනා කරයි.

- පස්වේල සලාතයන් හි නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පාරායනය කළ සුරාවන් පහත සඳහන් අයුරිනි.

1. සුබ්හ් සලාතය: මෙහි දී සුරතුල් ෆාතිහාවට පසු තිවාලුල් මිෆ්සල් හෙවත් අල්-කුර්ආනයේ දීර්ස සන්ධියෙන් කොටසක් පාරායනය කරයි.

මිෆ්සල් හෙවත් සන්ධිය යනු සුරාහ් කාල් හි සිට අල්-කුර්ආනය අවසානය දක්වා වූ කොටස.

තිවාලුල් මිලසල් හෙවත් දීර්ඝ සන්ධිය යනු සුරාන් කාල හි සිට සුරාන් අම්මා දක්වා වූ කොටසයි.

අවසානුල් මිලසල් හෙවත් මධ්‍යස්ථ සන්ධිය යනු සුරාන් අම්මාහි සිට සුරාන් අල්-ලුහා දක්වා වූ කොටසයි.

කිසාරුල් මිලසල් හෙවත් කෙටි සන්ධිය යනු සුරාන් ලුහා හි සිට සුරාන් අන්-නාස් දක්වා වූ කොටසයි.

සුන්නාහ්ව වනුයේ පළමු වැනි රකආනයේ දීර්ඝ සුරාවක් පාරායනා කොට දෙවන රකආනයේ කෙටි සුරාවක් පාරායනය කිරීමයි. පුමුආ දින සුබ්හු සලාතයේ පළමු වැනි රකආනයේ සුරාන් සජදා පාරායනා කිරීමත් දෙවන රකආනයේ සුරාන් අල් ඉන්සාන් පාරායනය කිරීමත් සුන්නාහ්ව වේ.

ඇතැම් අවස්ථා වල මධ්‍යස්ථ සන්ධියෙන් කොටසක් හෝ කෙටි සන්ධියෙන් කොටසක් පාරායනා කරනු ලැබ තිබේ.

2. ලුහර් සලාතය: මුල් රකආන් දෙකෙහිම සුරතුල් ෆාතිහාවට පසු සුරාහ්වක් පාරායනය කරයි. එහි මුල් රකආනයේ මදක් දීර්ඝ සුරාවක් ද දෙවන රකආනයේ දීර්ඝ නොකර සුළුවෙන් ද පාරායනය කරයි. සෑම රකආනයකම ආයාත් නිහක ප්‍රමාණයක් පාරායනය කරයි. ඇතැම් විට දීර්ඝ සුරාහ්වන් ද තවත් විටක කෙටි සුරාහ්වන් ද පාරායනා කරයි. සෙසු රකආන් දෙකෙහි ෆාතිහා සුරාහ්ව පමණක් පාරායනය කරයි. ඇතැම් විට ඉමාම් වරයා ජනයාට ඇසෙන තරමට පාරායනය කරයි.

3. අසර් සලාතය: මුල් රකආත් දෙකෙහිම සුරතුල් ෆාතිහාවට පසු සුරාහ්වක් පාරායනය කරයි. එහි දෙවන රකආතයයෙහි මුල් රකආතයේ පාරායනා කළ තරමට වඩා අඩුවෙන් පාරායනා කරයි. ඒ සෑම රකආතයකම ආයාත් පහළොවක තරමට පාරායනා කරයි. සෙසු රකආත් දෙකෙහි ෆාතිහා සුරාහ්ව පමණක් පාරායනය කරයි. ඇතැම් විට ඉමාම් වරයා ජනයාට ඇසෙන තරමට පාරායනය කරයි.

4. මග්රිබ් සලාතය: මුල් රකආත් දෙකෙහිම සුරතුල් ෆාතිහාවට පසු කිසාරුල් මිල්සල් හෙවත් කෙටි සන්ධියෙන් කොටසක් පාරායනය කරයි. විටක මධ්‍යස්ථ හා දීර්ඝ සන්ධියන්ගෙන් කොටසක් පාරායනය කළ අවස්ථා ද ඇත. තවත් විටක එම රකආත් දෙකෙහි සුරාහ් අල්-අරාල් ද තවත විටක සුරාහ් අල්-අන්තල් ද පාරායනය කෙරී ඇත. තුන්වැනි රකආතය සුරතුල් ෆාතිහා සමඟ කෙටි කර ගනියි.

5. ඉෂා සලාතය: සුරතුල් ෆාතිහාවට පසුව මුල් රකආත් දෙකෙහි අවුසාතුල් මිල්සල් හෙවත් අල්-කුර්ආනයේ මධ්‍යස්ථ සන්ධියෙන් කොටසක් පාරායනය කරයි. දෙවන රකආත් දෙකෙහි සුරාහ් ෆාතිහාව පමණක් පාරායනය කරයි.

- කුර්ආනය පාරායනය කළ පසුව තමන්ගේ සිතට දැනෙන තරමට මද වේලාවක් රැඳී සිටියි. පසුව දෙඅත් උරහිසට සමාන්තරව හෝ කනට සමාන්තරව හෝ ඔසවා අල්ලාහු අක්බර් යැයි පවසා රුකුළ ඉරියව්වට යයි. එහි දී තම දැන් දණ හිස මත තබා ගනියි. එය දණහිස් අල්ලා සිටින සේ පෙනේ. තම ඇඟිලි ඇත් කර ගනියි. තම වැළමිට පපු පෙදෙසින් ඇත් කර

ගනියි. තම පිට කොන් ද කෙළින් තබා ගනියි. තම හිස පිට කොන්දට සමාන්තරව තබා ගනියි. රුකුළුවෙහි මද වෙලාවක් රැඳී සිට එහි තම පරමාධිපතිව ගෞරවයට පත් කරයි.

පසුව රුකුළුවෙහි ප්‍රාර්ථනාවන් හා දික්ඊ හි නිරත වෙයි. එහි දී පවසන ඇතැම් ප්‍රාර්ථනාවන් හා දික්ඊ කිහිපයක්

1.

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ

සුබ්හාන රබ්බියල් අළිම්

තේරුම: අතිබලසම්පන්න මාගේ පරමාධිපති සුපිචිතුරුය.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

2.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي

සුබ්හානකල්ලාහුම්ම රබ්බනා වබ්හම්දික අල්ලාහුම්මග්ෆිර්ලි

තේරුම: අපගේ පරමාධිපතියාණන් වන අල්ලාහ්, ඔබගේ ප්‍රශංසාවෙන් ඔබ සුපිචිතුරුය. යා අල්ලාහ්, මට ඔබ සමාව දෙනු මැනව !

මෙය රුකුළුවෙහි හා සුපුද්හි අධික ලෙස පවසයි.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා

මුස්ලිම්)

3.

سُبُوْحٌ فُدُوْسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوْحِ

සුබ්‍හුසුබ්‍හුන් කුද්දුසුන් රබ්බුල් මලාඉකති වර්-රුන්

තේරුම : ඔහු අති සුප්‍රනීයය. අති පිවිතුරුය. මලක් වරුන් හා රුන් (හෙවත් ජීවිතීන්)ගේ පරමාධිපතිය.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

4.

اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَبِكَ أَمْنْتُ وَكَأَسَلْتُ خَشَعْتُ لَكَ سَمِعِي وَبَصِرِي وَمُخِي وَعَظْمِي وَعَصَبِي

අල්ලාහුම්ම ලක රකා:තු වබික ආමන්තු වලක අස්ලම්තු කෂඅ ලක සම්ඊ වබසරී වමුහ්නී වඅල්මී වඅසබී.

තේරුම: යා අල්ලාහ්, ඔබට මම රුකුළ කළෙමි ඔබව මම විශ්වාස කළෙමි. ඔබට මම යටත් වුණෙමි. තවද මාගේ ශ්‍රවණය ද මාගේ බැල්ම ද මාගේ බුද්ධිය ද මාගේ අස්ථි ද මාගේ නහර ද ඔබට යටත් විය. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

5.

سُبْحَانَ ذِي الْجَبْرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ

සියලු බලය හිමි සියලු ආධිපත්‍යයන් හිමි සියලු මහත්මාභාවයන් හිමි සියලු ගෞරවයන් හිමි ඔහු සුපිවිතුරුය.

මෙය රුකුළුවෙහි හා සුප්ප්ද්හි අධික ලෙස පවසයි.

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, අන්-නසාඊ)

සුන්නාව ජීවමාන කිරීමක් වශයෙන් ද දහම් ගත කළ කටයුත්තක් ඉටු කිරීමක් වශයෙන් ඉහත සඳහන් දෑ මාරුවෙන් මාරුව ප්‍රකාශ කරයි.

● පසුව රුකුළුවෙහි සිට හිස ඔසවා සෘජුව සිට ගනියි. ඔහුගේ කොන්ද ද කොදු ඇටයේ සෑම පුරුකක්ම සෘජුව පිහිටන සේ තබා ගනියි. පෙර පරිදිම තම දෑත් උරහිසට සමාන්තරව හෝ කන් දෙකට සමාන්තරව ඔසවයි. පසුව අත් දෙක අත හරියි. එසේත් නොමැති නම් ඉහත සඳහන් පරිදි පසුව මත තබා ගනියි. පසුව ඉමාම් වුව ද තනිව ඉටු කරන්නෙකු වුව ද

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ

‘සම්අල්ලාහු ලිමන් හම්දා’ යැයි පවසයි.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

● ඉමාම් හෝ ම:මුම් හෝ තනිව ඉටු කරන්නෙකු හෝ එසේ සෘජුව සිට ගත් විට සුළු වෙනස්කම් සහිත වූ පහත සඳහන් දෑ පවසා සිටියි.

රබ්බනා වලකල් හම්දු

رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ

තෝරුම: අපගේ පරමාධිපතියාණනි, ඔබටමය සියලු ප්‍රශංසා

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා

මුස්ලිම්)

රබ්බනා ලකල් හම්දු

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ

තේරුම: අපගේ පරමාධිපතියාණනි, ඔබට සියලු ප්‍රශංසා
(මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

අල්ලාහුම්ම රබ්බනා ලකල් හම්දු

اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ

තේරුම: අපගේ පරමාධිපතියාණනි, යා අල්ලාහ්, ඔබට සියලු
ප්‍රශංසා (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා
මුස්ලිම්)

අල්ලාහුම්ම රබ්බනා වලකල් හම්දු وَاللَّهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ

තේරුම: අපගේ පරමාධිපතියාණනි, යා අල්ලාහ්, ඔබටමය
සියලු ප්‍රශංසා (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා
මුස්ලිම්)

සුන්නාව ජීවමාන කිරීමක් වශයෙන් ද දහම් ගත කළ
කටයුත්තක් ඉටු කිරීමක් වශයෙන් ද ඉහත සඳහන් දෑ
මාරුවෙන් මාරුව ප්‍රකාශ කරයි.

- තවත් විටක ඊට අමතර වශයෙන් මෙසේ ද ප්‍රකාශ කරයි.

رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ

රබ්බනා වලකල් හම්දු හම්දන් කසිරන් තයියිබන්
මුබාරකන් ෆිහි

තේරුම: අපගේ පරමාධිපතියාණනි, ඔබටමය සියලු ප්‍රශංසා ඔබට අභිවාද්ධමත් පවිත්‍රවූත් අධික ප්‍රශංසාවන් හිමි වේවා!

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

- තවත් විටක මෙසේ ද ප්‍රකාශ කරයි.

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مِلْءُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمِْلْءُ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ أَهْلَ الثَّنَاءِ
وَالْمَجْدِ ، لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيٍّ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجُدُّ

රබ්බනා ලකල්- හමිදු මිල් උස්සමාවාති වල් අර්ඪි වමිල්උ මා
ෂි:ත මීන් ෂෙයිඉන් බෙ:දු අභ්ලස් සනාඉ, වල්මජ්දි ලා මානිඅ
ලිමා අ:තයිත වලා මු:තිය ලිමා මන:ත වලා යන්තඋ දල් ජද්දි
මීන්කල් ජද්දු .

තේරුම: අහස් හා පොළොව ඒ දෙක අතර තිබෙන දැහි ද ඔබගේ කැමැත්ත ඇති සියලු දැහි ද සියලුම ප්‍රශංසා ඔබ සතුය. කීර්තිය හා ප්‍රශංසාවන්ට සුදුස්සා ඔබය. ඔබ දුන් දෙයක් වළකාලීමට ද වැළකු දෙයක් ලබා දීමට ද කිසිවෙකුට හැකියාවක් නැත. ඔබ ලබා දෙන දඩුවම් වලින් මිදීමට පොහොසතුන්ගේ ධනය ප්‍රයෝජනවත් නොවේ.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

- තවත් විටක මෙසේ ද ප්‍රකාශ කරයි.

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مِلْءُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمِْلْءُ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ أَهْلَ الثَّنَاءِ
وَالْمَجْدِ أَحَقُّ مَا قَالِ الْعَبْدُ وَكُنَّا لَكَ عَبْدُ اللَّهِمْ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيٍّ
لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجُدُّ

රබ්බනා ලකල්- හම්දු මිල් උස්සමාවානි වල් අර්ඪි වමිල්උ මා
මි:ත මින් ෂෙයිඉන් බ:දු අහලස් සනාඉ, වල්මජ්දි අහක්කු මා
කාලල් අබ්දු වකුල්ලුනා ලක අබ්දුන්. අල්ලාහුමම ලා මානිඅ
ලිමා අ:තයිත වලා මු:තිය ලිමා මන:ත වලා යන්ඟඋ දල් ජද්දි
මින්කල් ජද්දු .

තේරුම: අහස් හා පොළොව ඒ දෙක අතර තිබෙන දැහි ද
ඔබගේ කැමැත්ත ඇති සියලු දැහිද සියලුම ප්‍රශංසා ඔබ සතුය.
කීර්තිය හා ප්‍රශංසාවන්ට සුදුස්සා ඔබය. අප සැවොම ඔබේ
ගැත්තන්ය. අපෙන් පිදුම් ලබන්නා ඔබය යැයි පැවසීමට
ගැත්තාට සුදුසු විය. යා අල්ලාහ්, ඔබ විසින් දුන් දෙයක් වළකා
ලීමට ද වැළකු දෙයක් ලබා දීමට ද කිසිවෙකුට හැකියාවක්
නැත. ඔබ ලබා දෙන දඩුවම් වලින් මිදීමට පොහොසතුන්ගේ
ධනය ප්‍රයෝජනවත් නොවන්නේය.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

සුන්නාහ්ව වනුයේ දික්ර් කිරීම සඳහා ද ප්‍රාර්ථනා කිරීම සඳහා ද
මෙම ඉරියව්වෙහි දීර්ඝ ලෙස රැදී සිටීම සුන්නාහ්ව වෙයි.

- පසුව අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බිර් පවසා අවයවයන්
හතක් මත සුජුද් කරයි. එනම් අත් දෙක දණ හිස් දෙක පාද
දෙක හා නළල හා නාසය සමඟ හිස.

එහිදී අත් දෙකට පෙර දණහිස් දෙක තබයි. පසුව තම නාසය
සමඟ නළල තබයි. එමෙන්ම අත් දෙක මතට තම බර තබයි.
දැනෙහි ඇගිලි ඇත් නොකර කබ්ලා දිසාවට දිගු කරමින් තබා
ගනියි. ඒ දෙක උරහිසට සමාන්තරව තබා ගනියි. ඇතැම් විට
කන් දෙකට සමාන්තරව තබා ගනියි.

තම නාසය හා නළල පොළොවට තබා ගනියි. තම දෑතේ බාහුව ඇලපතෙන් ඇත් කරමින් ද තම උදරය තම කලවෙන් ඇත් කරමින් ද තබා ගනියි. තම වැළමිට හා බාහුව පොළොවෙන් ඉහළට ඔසවා ගනී.

එමෙන්ම තම දණහිස් හා දෙපයේ ඇගිලි පොළොව මත තබයි. එහි දී තම දෙපයේ ඇගිලි තුඩු කිබිලා දෙසට මුහුණලන අයුරින් නමා තබා ගනියි. තම දෙපයට බර දී සිටියි. තම දෙපය හා කලව දෙක මදක් ඇත් කරමින් තබා ගනියි. සුජුද් හි මද වේලාවක් රැඳී සිටියි. එහි අධික වශයෙන් ප්‍රාර්ථනා වල නිරත වෙයි. රුකුඋවෙ හි හෝ සුජුද් හි අල්-කුර්ආනය පාරායනය නොකරයි.

- පසුව එහි ප්‍රාර්ථනාවන් හා දික්ඊ පවසා සිටියි. එවායින් කිහිපයක් මෙසේය.

1.

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى

සුබ්හාක රබ්බියල් අඃලා

තේරුම : අති උත්තරීතර මාගේ පරමාධිපති සුපිචිතුරුය.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

2.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي

සුඛභානකල්ලාහුම්ම රබ්බනා වබ්හම්දික අල්ලාහුම්මග්ඊර්ලි
 තේරුම: අපගේ පරමාධිපතියාණන් වන අල්ලාහ්, ඔබගේ
 ප්‍රශංසාවෙන් ඔබ සුපිචතුරුය. යා අල්ලාහ්, මට ඔබ සමාව දෙනු
 මැනව ! (මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

3.

سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ

සුබ්බුහුන් කුද්දුසුන් රබ්බුල් මලාඉකති වර්-රුහ්

තේරුම : ඔහු අති පූජනීයය. අති පිචතුරුය. මලක් වරුන් හා
 රුහ් (හෙවත් ජිබ්රිල්)ගේ පරමාධිපතිය.
 (මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

4.

اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسَلْتُ سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ
 وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

අල්ලාහුම්ම ලක සජද්තු වබ්බික ආමන්තු වලක අස්ලම්තු සජද
 වජ්හිය ලිල්ලදී කලකහු වසව්වරහු වජක්ක සම්අහු වබසරහු
 තබාරකල්ලාහු අහ්සතුල් කාලිකීන්.

තේරුම: යා අල්ලාහ්, ඔබ වෙනුවෙන්ම මම සුජුද් කළෙමි.
 ඔබව විශ්වාස කළෙමි. තවද ඔබට මම අවනත වූයෙමි. මාගේ
 මුහුණ එය මවා එයට රුවක් (රූපයක්) ලබා දී එහි ඇස කන හා
 ඒවාට අවශ්‍ය සිදුරුද ලබා දුන් ඔහු වෙනුවෙන් හිස පහත් කර

නැමදුම් කළෙමි. අති උත්කෘෂ්ට අල්ලාහ්, අති ශ්‍රේෂ්ඨ මැවුම්කරුවෙකි. (මුස්ලිම්)

1.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّةً وَجَلَّةً وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَافِيَّتَهُ وَسِرَّهُ

අල්ලාහුම්ම: ශරීරී දන්බි කුල්ලනු දික්කනු. වජීල්ලනු. වඅච්චලනු වආනිරනු වඅලා නියයනනු වසිරරනු.

තේරුම: යා අල්ලාහ් සුඵවු ද මහත්වු ද ආරම්භයේ ද අවසානයේ ද ප්‍රසිද්ධියේ ද, රහසිගතව ද කළ සියලු පාපයන් සමා කර දෙනු මැනව ! (මුලාග්‍රය: මුස්ලිම්)

2.

اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَنْتَ عَلَى نَفْسِكَ

අල්ලාහුම්ම අලාදු බිරිලාක මින් සකතික වබ්මුආලාතික. මින් උකුබතික වඅලාදු බික මින්ක ලා උහ්සි සනාඅන් අලෙයික. අන්ත කමා අස්නෙන් අලා නග්සික.

තේරුම : යා අල්ලාහ්, ඔබේ පිළි ගැනීම තුළින් ඔබේ කෝපයෙන් ද ඔබේ සමාව තුළින් ඔබේ දඬුවමින් ද සැබැවින්ම මා ආරක්ෂාව පනම්. තවද ඔබ ගැනම (සිතා) ඔබෙන් ආරක්ෂාව පනම්. ඔබට ප්‍රමාණවත් ලෙස ප්‍රශංසා කිරීමට මට හැකියාව නැත. ඔබ විසින් ඔබව ප්‍රශංසා කළ අයුරින්ම ඔබ වන්තෙහිය.

(මුලාග්‍රය: මුස්ලිම්)

3.

سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

සුබ්හානක වබ්හම්දික ලා ඉලාහ ඉල්ලා අන්ත.

තෝරුම: ඔබගේ ප්‍රශංසාවෙන් ඔබ සුපිචිතුරුය. නැමදුමට සුදුස්සා ඔබ හැර වෙනත් දෙවියෙකු නැත.

(මූලාශ්‍රය:

මුස්ලිම්)

සුන්නාව ජීවමාන කිරීමක් වශයෙන් ඉහත සඳහන් දෑ මාරුවෙන් මාරුව ප්‍රකාශ කරයි. හදිස් හි සඳහන් පරිදි ප්‍රාර්ථනා වල අධිකව නිරත වෙයි. සුපුද් කිරීම දීර්ඝ කරයි. එහි ටික වෙලාවක් රැඳී සිටියි.

පසුව අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පවසා සුපුද් හි සිට හිස ඔසවා ගනියි. වම් කකුල මත වාඩි වී දකුණු කකුල සිටවා තබා ගනී. එහි දී දකුණු කකුලේ ඇගිලි තුඩු කිබ්ලා දෙසට මුහුණ ලා තබා ගනී. පසුව තම දකුණු අත දණහිස මත හෝ කලව මත තබා ගනී. එලෙසම වමත ද තබා ගනී. එහිදී තම දෑතෙහි ඇගිලි ද දිගු හරිමින් තබා ගනී. මෙහිදී ද සුන්නාවක් ජීවමාන කරනු පිණිස සඳහන් කළ ක්‍රම වේද මාරුවෙන් මාරුව සිදු කරයි.

ඇතැම් විට දෙපා සිටවා තබා ගනිමින් තම නිතඹ විලුඹු දෙක මත තබා ගනියි. මෙම ඉඳුමෙහි තම අස්ථි නියම ස්ථානයට නැවත ගෙනැවිත් මනා ලෙස අසුන් ගන්නා තෙක් රැඳී සිටී.

- පසුව මෙම ඉඳුමෙහි පහත සඳහන් දෑ ප්‍රාර්ථනා කරයි.

رَبِّ اغْفِرْ لِي، رَبِّ اغْفِرْ لِي

රබ්බි:ගිර්ලි - රබ්බි:ගිර්ලි.

තේරුම: මාගේ පරමාධිපතියාණනි, මට සමාව දෙනු මැන !
 මාගේ පරමාධිපතියාණනි, මට සමාව දෙනු මැනව !

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද් අන්-

නසාර්)

ඉඳුමෙහි තරමට මෙම ප්‍රාර්ථනාව නැවත නැවතත් ප්‍රකාශ කරයි.

- පසුව අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පවසා දෙවන සුජුද් ය කරයි. පෙර සඳහන් කළ අයුරින්ම මෙහිදී ද පිළිපදියි.

- පසුව අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පවසා හිස ඔසවමින් තම අස්ථි නියම ස්ථානයට නැවත ගෙන එමින් තම වම් කකුල මත සෘජු ලෙස අසුන් ගනී.

මෙම ඉඳුමට ජල්සතුල් ඉස්තිරාහ් හෙවත් විවේකී ඉඳුමැයි සඳහන් කෙරේ. මෙහිදී කිසිදු ප්‍රාර්ථනාවක් හෝ දික්රයක් හෝ කියනු නොලැබේ.

كَانَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ فِي وَتْرٍ مِنْ صَلَاتِهِ لَمْ يَنْهَضْ حَتَّى يَسْتَوِيَ قَاعًا

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම විත්ථ සලාතයේ දී නියම ලෙස අසුන් ගන්නා තෙක් සිට ගන්නෙකු නොවූහ. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

- පසුව දණහිස් මත දැන් තබමින් එයට බර දී දෙවන රකආතය සඳහා නැගී සිටියි. පොළොවෙහි සිට ගෙන සිටීමට අපහසු වෙන්නම් පෙර රකආතයේ සිදු කළ පරිදිම ඊට මදක් අඩු කාලයකින් මෙය සිදු කරයි. මෙහිදී දුආඋල් ඉස්තිත්තාහ් හෙවත් අරාම්හක ප්‍රාර්ථනාව ඉටු නොකරයි.

- රකආත තුනක් හෝ හතරක් ඇති සලාතයන් හි දෙවන රකආතය අවසන් කළ පසු ප්‍රථම තෂ්හ්හුද් සඳහා ඉත්තිරාෂ් ඉරියව්වෙන් අසුන් ගනියි. එනම් වම් කකුල මත ඉද දකුණු කකුල සිටවා තබා ගැනීමයි. මෙහි අත් පාහි ඉරියව්වන් ද සුපුද් දෙක අතර වූ ඉඳුමෙහි සඳහන් කළ ඉරියව්වන් පරිදිම තබමින් එය පිළිපදිමින් අසුන් ගනී. නමුත් දකුණු අත මිට මොළවා ගෙන දබ්දහිල්ල කිබ්ලා දෙසට පිහිටන සේ තබා ගනී. එය කිබ්ලා දෙසට ඔසවා ගනියි. එය සොලවයි එසේ කරමින් ප්‍රාර්ථනා කරයි. එසේ නොමැති නම් එය නොසොලවා ඔසවා තබා ගනී. ඊළඟ පියවරට යන තෙක් නැතිනම් සලාම් පවසන තෙක් තම බැල්ම ඒ වෙත යොමු වී තිබේ. දබ්දහිල්ලෙන් සංඥා කරන විට මහපට ඇගිල්ල ද එයට සම්බන්ධ කරමින් තබා ගනී. විට එය රවුම් හැඩයකින් සකස් කර ගනී. වම් අත ඉහත සඳහන් පරිදි ඇගිලි දිගු හරිමින් තබා ගනී.

- පසුව හදිස් හි සඳහන් වී ඇති පරිදි තෂ්හ්හුද් ප්‍රකාශ කරයි. ඒවායින් කිහිපයක් මෙසේය.

1.

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ
السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

අත්තනිසියාත්තු ලිල්ලාහි වස්සලවාතු වත් තයිසිබාතු අස්සලාමු
අලෙයික අයියුහන් නබියියු වරන්මතුල්ලාහි වබරකාතුහු
අස්සලාමු අලෙයිනා වඅලා ඉබාදිල්ලාහිස් සාලිහින්' අෂ්හදු
අන්ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු වඅෂ්හදු අන්න මුහම්මදන් අබ්දුහු
වරසුලුහු.

තේරුම: පැතුම ද ආශීර්වාදය ද යහපත ද අල්ලාහ්ටම හිමිය.
අහෝ ! නබිතුමනි, අල්ලාහ්ගේ කරුණාව හා ඔහුගේ
භාග්‍යයන් ඔබට හිමිවේවා ! අපට හා අල්ලාහ්ගේ සැදැහැම්
ගැත්තන් සියලු දෙනාට ද අල්ලාහ්ගේ ශාන්තිය අත්වේවා.
නමැදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියකු නොමැති
බවට මම සාක්ෂි දරමි. ඇත්තෙන්ම මුහම්මද්(සල්ලල්ලාහු
අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඔහුගේ ගැත්තා හා ඔහුගේ
දුතයා බවට ද මම සාක්ෂි දරමි. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්)

2.

التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ لِلَّهِ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ
وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ
أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

අත්තනියාන්තුල් මුබාරකාතුස් සලවාතුත් තයියිබාතු ලිල්ලාහි අස්සලාමු අලෙයික අයියුහන් නබියියු වරන්මතුල්ලාහි වබරකාතුහු අස්සලාමු අලෙයිනා වඅලා ඉබාදිල්ලාහිස් සාලිහින් අෂ්හදු අන්ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු වඅෂ්හදු අන්න මුහම්මදන් රසුලල්ලාහි.

තේරුම: යහපත් ආශීර්වාදාත්මක භාග්‍යසම්පන්න පැතුම් සියල්ල අල්ලාහ්ටම හිමිය. අහෝ ! නබිතුමනි, අල්ලාහ්ගේ කරුණාව හා ඔහුගේ භාග්‍යයන් ඔබට හිමිවේවා ! අපට හා අල්ලාහ්ගේ සැදැහැමි ගැත්තන් සියලු දෙනාට ද අල්ලාහ්ගේ ශාන්තිය අත්වේවා ! නමැදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙන දෙවියකු නොමැති බවට මම සාක්ෂි දරමි. ඇත්තෙන්ම මුහම්මද්(සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අල්ලාහ්ගේ දුතයා බවට ද මම සාක්ෂි දරමි.

(මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

සුන්නාව සුරක්ෂිත කරනු පිණිසත් දහම් ගත දෙයක් ඉටු කරනු පිණිසත් ඉහත සඳහන් දෑ මාරුවෙන් මාරුව පවසයි.

- පසුව රකආත් දෙකක සලාතයක් නම් පහත සඳහන් ආකාරයට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කෙරෙහි සලවාත් ප්‍රකාශ කරයි.

1.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ
اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ

අල්ලාහුමම සල්ලි අලා මුහම්මදින් වඅලා ආලි මුහම්මදින් කමා සල්ලයින අලා ඉබ්‍රාහිම වඅලා ආලි ඉබ්‍රාහිම ඉන්නක හමිදුන් මජිද් අල්ලාහුමම බාරික් අලා මුහම්මදින් වඅලා ආලි මුහම්මදින් කමා බාරක්න අලා ඉබ්‍රාහිම වඅලා ආලි ඉබ්‍රාහිම ඉන්නක හමිදුන් මජිද්.

තේරුම : යා ! අල්ලාහ්, ඉබ්‍රාහිම් තුමා හා එතුමාගේ පවුලේ අයට ශාන්තිය පහළ කළා සේම මුහම්මද් තුමා හා එතුමාගේ පවුලේ අයට ද ශාන්තිය පහළ කරත්වා ! යා ! අල්ලාහ්, ඉබ්‍රාහිම් තුමා හා එතුමන්ගේ පවුලේ අයට ආශීර්වාද කළා සේම මුහම්මද් තුමාට හා එතුමාගේ පවුලේ අයට ද ආශීර්වාද කරත්වා ! සත්‍ය වශයෙන්ම ඔබ ප්‍රශංසා ලැබිය යුත්තාය. (ඔබ) කීර්තිමත්ය.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

2.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ

අල්ලාහුමම සල්ලි අලා මුහම්මදින් වඅලා අස්වාජිහි වදුර්රියාතිහි කමා සල්ලයින අලා ආලි ඉබ්‍රාහිම වබාරික් අලා මුහම්මදින් වඅලා අස්වාජිහි වදුර්රියාතිහි කමා බාරක්න අලා ආලි ඉබ්‍රාහිම ඉන්නක හමිදුන් මජිද්.

තේරුම: යා ! අල්ලාහ්, ඉබ්‍රාහිම් තුමා හා එතුමාගේ පවුලේ අයට ශාන්තිය ලබා දුන්නා සේම මුහම්මද් තුමාණන්ට හා එතුමන්ගේ භාර්යාවන් ඇතුළු පරම්පරාවට ද ඔබේ ශාන්තිය

ලබා දෙන්නවා ! ඉබ්‍රාහිම් තුමා හා පවුලේ අයට ආශීර්වාද කළා සේම මුහම්මද් තුමා හා එතුමාගේ භාර්යාවන්ට හා පරම්පරාවට ආශීර්වාද කරන්නවා ! ඇත්තෙන්ම ඔබ කීර්තිමත්ය. ප්‍රශංසනීයය.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්)

සුන්නාව ජීවමාන කරනු පිණිසත් දහම් ගත දෙයක් ඉටු කරනු පිණිසත් ඉහත සඳහන් දෑ මාරුවෙන් මාරුව පවසයි.

- පසුව මග්රිබ් සලාතය මෙන් රකආත් තුනක හෝ ලුහර් අසර් ඉෂා මෙන් රකආත් හතරක සලාතයක් නම් එහි මුල් රකආත් දෙකෙහි මුල් තෂ්හ්හුද් පවසයි. ඉහත කී පරිදි විටක නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත සලවාත් ප්‍රකාශ කරයි. පසුව අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පවසා තුන් වැනි රකආතයට නැගී සිටියි. එවිට තම දණහිස් දෙක මත බර දී නැගිට සිටියි. එසේ යම් අපහසුතාවක් ඇත්නම් පොළොවට බර වී නැගිට සිටියි. එම තක්බීරයත් සමඟම තම දෑත් උරහිසට සමන්තරව හෝ කනට සමාන්තරව ඔසවා ඉහත කී පරිදි පසුව මත තම දෑත් තබා ගනී.

- පසුව සුරතුල් ෆාතිහාව පාරායනය කරයි. පසුව ඉහත කී පරිදි රුකුළ හා සුජුද් ද කරයි. මග්රිබ් සලාතයේ රකආත් තුන අවසන් කොට අවසාන තෂ්හ්හුද් සඳහා වාඩි වෙයි.

- රකආත් හතරක සලාතයක් නම් හතර වැනි රකආතයට නැගී සිටින්නට අපේක්ෂා කළ විට අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පවසා තමන්ගේ සෑම අස්ථියක්ම නියමිත ස්ථානයට පැමිණෙන තෙක් ජල්සතුල් ඉස්තිරාහ් නම් විවේකී

ඉදුම වම් කකුල මත සෘජු ලෙස වාඩි වෙයි. පසුව තම දණහිස් මතට බර තබා සෘජුව සිට ගනී.

රකආත් හතරක සලාතයන් හි අවසන් රකආත් දෙකෙහි සුරතල් ආතිභාව පමණක් පාරායනය කරයි.

- රකආත් හතරේ ලුහර් අසර් ඉෂා යන සලාතයන්ට පසු ද රකආත් තුනේ මග්රිබ් සලාතයට පසු ද පහත සඳහන් කවර හෝ ක්‍රමයකට අනුව අවසාන තෂහ්හුද් සඳහා වාඩි වෙයි.

1. දකුණු කකුල සිටවා තබා වම් කකුල නිදි කරවා තම නිතඹ පොළොව මත තබා වාඩි වීම.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

මෙහි දී දකුණු කෙණ්ඩියට යටින් වම් කකුලට එළියට දමයි.

2. නිතඹෙහි වම් පැත්ත පොළොව මත තබා දකුණෙහි එක් පැත්තකින් කකුල් දෙකම එළියට දමවා වාඩි වීම.

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්)

3. දකුණු කකුල නිදි කරවා වම් කකුල කලවා හා දකුණු කකුලේ කෙණ්ඩිය අතර ඇතුළත් කර වාඩි වීම.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

- පසුව තෂහ්හුද් පවසයි. එහිදී පෙර සඳහන් පරිදි අත්තයියාත් පවසා පසුව නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත සලවාත් ප්‍රකාශ කරයි.

- පසුව මෙසේ පුර්ථනාවෙහි නියැලෙයි.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا
وَالْمَمَاتِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ

අල්ලාහුමම ඉන්තී අලාදුබික මින් අදාබි ජහන්නම වමින්
අදාබිල් කබරි වමින් ෆිත්නතිල් මහ්යාය වලමමානි වමින් ෂර්රි
ෆිත්නතිල් මසිහිද් දජ්ජාල්

තෝරුම: යා ! අල්ලාහ්, කබරයේ වේදනාවෙන්ද අපායේ
වේදනාවෙන් ද ජීවිතයේ හා මරණයේ දී ඇති වන කලබලකාරී
තත්ත්වයෙන් ද මසිහිද් දජ්ජාල්ගේ කලබලකාරී තත්ත්වයේ
හානියෙන් ද නියත වශයෙන්ම මම ඔබෙන් ආරක්ෂාව පතමි.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්)

- පසුව සඳහන් වී ඇති තමන් කැමති ප්‍රාර්ථනාවන්
තෝරා ගෙන සලාතයේ දී ප්‍රාර්ථනා කරයි. ඉන් සමහරක්
මෙසේය.

1.

اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً
مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ

අල්ලාහුමම ඉන්තී ලලම්තු නත්සි ලුල්මන් කසිරන් වලා
යග්ෆිරුද් දුනුබ ඉල්ලා අන්ත ෆග්ෆිර්ලි මග්ෆිරතන් මින් ඉන්දික
වර්හම්නී ඉන්තක අන්තල් ගෆෆරුර් රහීම්.

තෝරුම: යා අල්ලාහ්, සැබැවින්ම මා විසින් මටම අප්‍රමාණ
ලෙස අපරාධ කර ගත්තෙමි. ඔබ හැර වෙන කිසිවෙකු පවට
සමාව නොදෙන්නේය. ඔබ වෙත ඇති සමාවෙන් මට සමාව

දෙනු මැනව! මට මෙම ක්‍රියා පෙන්වනු මැනව ! සැබැවින්ම ඔබ අති ක්ෂමාශීලිය, මහා කාරුණිකය.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි,

මුස්ලිම්)

2.

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

අල්ලාහුම්ම අඉන්නී අලා දික්රික වශුක්රික වහුස්නී ඉබාදතික.

තේරුම : යා! අල්ලාහ් ඔබව සිහිපත් කරන්නට ද ඔබට ස්තූති පුද කරන්නට ද ඔබට යහ අයුරින් නැමදුම් කිරීමට ද මට උදව් කරනු මැනව ! (මූලාශ්‍රය: බුහාරි, අබු දාවුද්)

3.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْدَالِ الْعُمُرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

අල්ලාහුම්ම ඉන්නී අලාබික මිනල් ජුබනි වඅලාදුබික මින් අන් උරද්ද ඉලා අර්දලිල් උමුරි වඅලාදුබික මින් ෆිත්නතින් දුන්යා වඅලාදුබික මින් අදාබිල් කබිරි.

තේරුම: යා ! අල්ලාහ්, සැබැවින්ම නිවටකමින් ආරක්ෂාව ඔබෙන් පතමි. දුබල මහලු වයසට පත් වීමෙන් ද මා ආරක්ෂා කරත්වා ! මෙලොව අර්බුදකාරී තත්ත්වයෙන් ද මම ඔබෙන් ආරක්ෂාව පතමි. එමෙන්ම කබිරයේ (මිනීවලේ) වේදනා වෙන් ද මම ඔබෙන් ආරක්ෂාව පතමි.

(මූලාශ්‍රය:

බුහාරි)

- පසුව අස්සලාමු අලෙයිකුම් වරන්මතුල්ලාන් යැයි හඬ නගා පවසමින් දකුණු කම්මුල පැහැදිලිව දිස්වන සේ හැරී සලාම් පවසයි. පසුව එලෙසම අස්සලාමු අලෙයිකුම් වරන්මතුල්ලාන් යැයි පවසමින් වම් කම්මුල පැහැදිලිව දිස්වන සේ හැරී සලාම් පවසයි.

(මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්, අබු දාවුද්, ඉබ්නු මාජා)

- රකආත් දෙකක සලාතයක් වී නම් එය අනිවාර්යය හෝ අමතර රකආත් දෙකක් වුව ද අවසාන රකආතයේ දෙවන සුප්‍රදයෙන් පසු තෂ්හ්හුද් සඳහා වාඩි වෙයි. එහිදී වම් කකුල මත වාඩි වී දකුණු කකුල සිටවා තබා ගනියි. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි)

- පසුව පෙර සඳහන් පරිදිම ක්‍රියා කරයි. එනම් තෂ්හ්හුද් පවසා නබි තුමාණන් කෙරෙහි සලවාත් පවසා පසුව ආරක්ෂාව පතා පසුව ප්‍රාර්ථනා කර අවසානයේ සලාම් පැවසීමයි.

සුන්නාහ්ව වනුයේ ඉරියව්වන් දීර්ඝ කිරීමෙහි ද කෙටි කිරීමෙහි ද ඒවා එකිනෙකට සමීප ප්‍රමාණයකින් පිහිටීමයි.

عَنْ الْبَرَاءِ قَالَ كَانَ رُكُوعُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسُجُودُهُ وَبَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ مَا خَلَا الْفِيَّامَ وَالْفُعُودَ قَرِيبًا مِنَ السَّوَاءِ

බර්රා රළියල්ලාහු අන්හු තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. නබි සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම් තුමාණන්ගේ කියාම් (හෙවත් සුරතුල් ෆාතිහා හා සෙසු සුරාවන් පාරයන කිරීම සඳහා සිට ගැනීමේ ඉරියව්ව) හා කුලාද් (හෙවත් තෂ්හ්හුද් සඳහා වාඩිවීමේ ඉරියව්ව) හැර එතුමාණන්ගේ රුකුල, එතුමාණන්ගේ සුප්‍රද් එතුමාණන්ගේ සජදා දෙක අතර ඉඳුම හා රුකුවෙහි සිට

හිස එසවූ අවස්ථාව යන ඉරියව්වන් ඒකාකාරී ප්‍රමාණයකින් විය. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

• පොදුවේ කාන්තාව ද සලාතයේ දී පිරිමියෙකු මෙන්ම කටයුතු කරයි. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ පොදුවේ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي

මා සලාතය ඉටු කරනවාක් මෙන්ම නුඹලා ද සලාතය ඉටු කරනු (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

• ඉමාම් වරයා ම:මුන්වරුන් දෙසට හැරීමේ ක්‍රමය

1. සුන්නාහ්ව වනුයේ සලාම් පැවසීමෙන් පසුව ඉමාම් වරයා ම:මුන්වරුන් දෙසට හැරීමයි. ඔහු සමඟ කාන්තාවන් ද සිටින්නේ නම් ඔවුන් හැරී යන තෙක් මදක් රැඳී සිට පසුව හැරිය යුතුයි. අනිවාර්යය සලාතයෙන් පසු නියමිත පාර්ථනාවන් පැවසීමට පෙර එම ස්ථානයේම ක්ෂණිකව වෛකල්පිත සලාතයන් ඉටු කිරීම සතුටු දායක් නොවේ.

එමෙන්ම ම:මුන්වරුද ඉමාම් වරයා ඔවුන් දෙසට හැරෙන තෙක් නැගිට නොයෑම සතුටු දායක වෙයි.

2. ඉමාම් වරයා ම:මුන්වරුන් දෙසට දකුණු පැත්තෙන් හැරෙයි. විටක වම් පැත්තෙන් හැරෙයි. මේ සියල්ලම සුන්නාහ්ව වෙයි.

1.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَلَّمَ لَمْ يَقْعُدْ إِلَّا وَمَقْدَارَ مَا يَقُولُ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ" (أخرجه مسلم)

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සලාම් පැවසූ විට

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

යන පාර්ථනාව කියන තරමට මිස වාඩි වී නොසිටියහ යැයි ආයිෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය ප්‍රකාශ කර සිටියාය.

2.

وَعَنْ هُلبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَنَا فَيَنْصَرِفُ عَلَى جَانِبَيْهِ جَمِيعًا عَلَى يَمِينِهِ وَعَلَى شِمَالِهِ (أخرجه أبو داود والترمذي)

හුල්බි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අපට සලාතය මෙහෙය වන්නෙකු වූහ. පසුව එතුමාණන් තම දකුණ හා වම් යන දෙපැත්තට හැරුණාහ.

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, නිර්මිදි)

සුන්නාව ජීවමාන කරනු පිණිසත් දහම් ගත දෙයක් ඉටු කරනු පිණිසත් ඉහත සඳහන් පරිදි විටක එක් ආකාරයකින් ද තවත් විකට තවත් ආකාරයකින් ද මාරුවෙන් මාරුව කිරීම සතුටු දායකය.

6 - පස්වේල සලාතයන්ට පසු ඇති ප්‍රාර්ථනාවන්

අනිවාර්ය සලාතයට පසු නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ ප්‍රාර්ථනාවන් පවසා සිටීම සුන්නාවට වෙයි. එහි දී සෑම කෙනෙකුම එම ප්‍රාර්ථනාවන් හඬ නගා පවසයි. ඒවා පහත සඳහන් අයුරිනි.

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

අස්තග්ෆිරුල්ලාහ් යනුවෙන් තුන්වරක් ප්‍රකාශ කරයි.

තේරුම: අල්ලාහ්ගෙන් සමාව අයදා සිටීම. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

පසුව මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

අල්ලාහුම්ම අන්තස් සලාම් වමින්කස් සලාම් තබාරක්ත දල් ජලාලි වල් ඉක්රාම්.

තේරුම: යා ! අල්ලාහ්, ශාන්තිය ඔබයි. ශාන්තිය ඇති වනුයේ ඔබෙන්ය. ගෞරවනී වූ ද අභිමානවත් වූ ද ඔබ භාග්‍ය වන්තයාය. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ دَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجُدُّ

ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු වන්දනු ලා ඡරිකලහු ලහුල් මුල්කු වලහුල් හම්දු වහුව අලා කුල්ලි ඡයිඉන් කදීර්. අල්ලාහුම්ම ලා මානිඅ ලිමා අ:තයිත වලා මු:තිය ලිමා මන:ත වලා යන්ෆඋ දල් ඡද්දි මින්කල් ඡද්දු

තේරුම: නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙන කිසිවෙක් හෝ කිසිවක් නොමැත. ඔහු ඒකීයය. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවෙකු නොමැත. සියලු ආධිපත්‍යයන් ඔහුටම හිමිය. ප්‍රශංසා සියල්ල ද ඔහුටමය. ඔහු සෑම දෙයක් කෙරෙහිම බලය ඇත්තාය. යා ! අල්ලාහ්, ඔබ දුන් දෙයක් වළක්වාලීමට හෝ ඔබ වැළකූ දෙයක් ලබා දීමට හෝ කිසිවකුට හැකියාවක් නොමැත. ඔබෙන් මිදීමට ධනවතාගේ ධනය ඔහුට ප්‍රයෝජනවත් නොවෙයි.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ لَهُ التَّعَمُّتُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු වන්දනු ලා ඡරීක ලහු ලහුල් මුල්ක වලහුල් හම්දු වහුව අලා කුල්ලි ඡෙයිඉන් කදීර්. ලා හවිල වලා කුවිත ඉල්ලා බිල්ලාහි ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු වලා න:බුදු ඉල්ලා ඉයියාහු ලහුන් න:මතු වලහුල් ෆල්ලු වලහුල් සනාඋල් හසන් ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු මුහ්ලිසීන ලහුද්දීන වලව් කර්හල් කාලිරුන්.

තේරුම: නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙන කිසිවෙක් හෝ කිසිවක් නොමැත. ඔහු ඒකීයය. ඔහුට කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නොමැත. සියලු බලතල ඔහු සතුය. ප්‍රශංසා සියල්ල ඔහුටමය. සෑම දෙයක් කෙරෙහිම ඔහු ශක්තිය ඇත්තය. අල්ලාහ්ගෙන් හැර කිසිම ශක්තියක් හෝ බලවේගයක් නොමැත. ඔහු හැර වෙනත් දෙවියෙකු නැත. ඔහු හැර වෙන කිසිවෙකුට අපි නැමදුම් නොකරන්නෙමු. සියලු දායාදයන් ඔහු සතුය. ශ්‍රේෂ්ඨත්වය ද උතුම් වූ උපහාරය ද ඔහුටම හිමිය. නැමදුමට සුදුස්සා ඔහු හැර වෙන කිසිවෙක් හෝ කිසිවක් නොමැත. ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් විරුද්ධ වුව ද සියලු නැමදුම් ඔහු වෙනුවෙන් පමණක් ඉටු කරමු.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

පසුව පහත සඳහන් අයුරින් ක්‍රියා කරයි.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَحَمَدَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَكَبَّرَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ فَتَبِكَ تِسْعَةً وَتِسْعُونَ وَقَالَ تَمَامَ الْمِائَةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ

الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ غُفِرَتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ "أَخْرَجَهُ
مسلم

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)
තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු)
තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු සෑම සලාතයකට පසුවම 33 වරක්

سُبْحَانَ اللَّهِ (අල්ලාහ් සුපිවිතුරුය)

යැයි පවසා අල්ලාහ්ව සුවිශුද්ධ කර

33 වරක්

الْحَمْدُ لِلَّهِ (සියලු ප්‍රශංසා අල්ලාහ්ටය)

යැයි පවසා අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කොට

33 වරක්

اللَّهُ أَكْبَرُ (අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය) යැයි පවසා

අල්ලාහ්ව උත්කෘෂ්ට භාවයට පත් කරන්නේ ද

එවිට එය 99 නවයක් වෙයි.

100 සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහු වන්දනු ලා ඡරීක ලහු ලහුල් මුල්ක වලහුල් හම්දු වහුව අලා කුල්ලි ෂෙයිඉන් කදීර්

තේරුම: නැමදුමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙන කිසිවෙක් හෝ කිසිවක් නොමැත. ඔහු ඒකීයය. ඔහුට කිසිදු හවුල්කරුවෙකු නොමැත. සියලු ආධිපත්‍යයන් ඔහුටම හිමිය. ප්‍රශංසා සියල්ල ද ඔහුටමය. ඔහු සෑම දෙයක් කෙරෙහිම බලය ඇත්තාය.

යැයි පවසන්නේ ද ඔහුගේ වැරදි මුහුදු පෙන තරම් තිබුණ ද ඒවාට සමාව දෙනු ලැබේ. (මුලාග්‍රය: මුස්ලිම්)

සුබ්හානල්ලාහ් (අල්ලාහ් සුපිවිතුරුය) **سُبْحَانَ اللَّهِ**

යැයි පවසා අල්ලාහ්ව සුවිශුද්ධ කර

33 වරක්

අල් හම්දු ලිල්ලාහ් (සියලු ප්‍රශංසා අල්ලාහ්ටය) **الْحَمْدُ لِلَّهِ**

යැයි පවසා අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කොට

33 වරක්

اللَّهُ أَكْبَرُ අල්ලාහු අක්බර් (අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය) යැයි පවසා

අල්ලාහ්ව උත්කෘෂ්ට භාවයට පත් කරන්නේ ද

එවිට එය 99 නවයක් වෙයි.

- එසේ නොමැතිනම් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විසින් සඳහන් කළ තවත් අයුරකින් පවසයි.

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَعْقَبَاتٌ لَا يَجِيبُ قَائِلُهُنَّ أَوْ فَاعِلُهُنَّ دُبْرُ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ ثَلَاثٌ وَثَلَاثُونَ تَسْبِيحَةً وَثَلَاثٌ وَثَلَاثُونَ تَحْمِيدَةً وَأَرْبَعٌ وَثَلَاثُونَ تَكْبِيرَةً" أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ

සෑම අනිවාර්යය සලාතයකට පසුවම මඅක්කබාත් හෙවත් පසුපසින් පවසන දෑ ඒවා පවසන අයට හෝ එමගින් ක්‍රියා කරන අයට කිසිදු පාඩුවක් ඇති නොවෙයි. එනම් 33 වරක් සුබ්හානලාහ් යනුවෙන් තස්බීහ් පැවසීමත් 33 වරක් අල්හම්දු ලිල්ලාහ් යනුවෙන් තහ්මීද් පැවසීමත් 34 වරක් අල්ලාහු අක්බර් යනුවෙන් තක්බීර් පැවසීමත් වේ.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

- එසේත් නොමැතිනම් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විසින් සඳහන් කළ තවත් අයුරකින් පවසයි. එනම්

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " سُبْحَانَ اللَّهِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً، وَاللَّهُ أَكْبَرُ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً" أَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ

එනම් 25 වතාවක් සුබ්හානලේලාහ් යනුවෙන් තස්බීහ් පැවසීමත් 25 වරක් අල්හමදු ලිලේලාහ් යනුවෙන් තහ්මිද් පැවසීමත් 25 වරක් අල්ලාහු අක්බර් යනුවෙන් තක්බීර් පැවසීමත් 25 ලා ඉලාහ ඉලේලේලාහු යැයි තහ්ලිල් පැවසීමත් වේ.

(මූලාශ්‍රය: තීර්මිදී, අන්-නසාඊ)

- එසේත් නොමැතිනම් නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විසින් සඳහන් කළ තවත් අයුරකින් පවසයි. එනම්

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "خَلَّتَانِ لَا يُحْصِيهِمَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ وَهُمَا يَسِيرٌ وَمَنْ يَعْمَلُ بِهِمَا قَلِيلٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلَاةُ الْحَمْسُ يُسَبِّحُ أَحَدَكُمْ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ عَشْرًا وَيَحْمَدُ عَشْرًا وَيُكَبِّرُ عَشْرًا فَهِيَ خَمْسُونَ وَمِائَةٌ فِي اللِّسَانِ وَالْأَلْفُ وَخَمْسُ مِائَةٍ فِي الْمِيزَانِ" أَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ

එනම් නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ. කරුණු දෙකක් ඇත. ඒ කරුණු දෙක මුස්ලිම් මිනිසෙකු සුරක්ෂිතව ආරක්ෂා කර ගන්නේ නම් ඔහු ස්වර්ගයට පිවිසෙනු මිස නැත. ඒ දෙකම ඉතා පහසුය. තවද ඒ දෙකම ඉටු කරන උදවිය ස්වල්පයකි. අල්ලාහ්ගේ රසූල් වරයා (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ. පංච කාල සලාතයන්ය. නුඹලාගෙන් කෙනෙකු සෑම

සලාතයකට පසුවම දස වරක් තස්බීහ් පවසයි. දස වරක් තහ්මීද් පවසයි. දස වරක් තක්බීර් පවසයි. එනම් දිවට (සම්පූර්ණ ගණන) එකසිය පනහකි. නමුත් තුලාවෙහි එය එක් දාස් පන්සියකි. (මූලාශ්‍රය: තීර්මදී, නසාර්)

- සුන්නාහ්ව වනුයේ ගණන් කිරීමෙහි දී තම දැනෙන ඇහිලි හෝ ඇහිලි තුඩු හෝ භාවිත කිරීමයි.

1.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْقِدُ التَّسْبِيحَ (أخرجه الترمذي والنسائي)

අමර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. එතුමා, අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කරන තස්බීහයන් ගණන් කරනු මම දුටුම යැයි පවසා සිටියහ.

(මූලාශ්‍රය: තීර්මදී, අන්-නසාර්)

عَنْ يُسَيْرَةَ وَكَانَتْ مِنَ الْمُهَاجِرَاتِ قَالَتْ: "قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيكُنَّ بِالتَّسْبِيحِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّقْدِيسِ وَاعْقِدْنَ بِالأَئَامِلِ فَإِنَّهُنَّ مَسْئُولَاتٌ مُسْتَنْطَقَاتٌ وَلَا تَغْفُلْنَ فَتَنْسِينَ الرَّحْمَةَ" (أخرجه أبو داود والترمذي)

යසිරා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අපට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ. (කාන්තාවන් වන) නුඹලා කෙරෙහි ද තස්බීහ්, තහ්ලීල් හා තක්දීස් පැවසීම වගකීමකි. එබැවින් නුඹලාගේ ඇහිලි තුඩු වලින් ඒවා ගණන් කරනු. සැබැවින්ම ඒවා විමසනු ලබන දෑය. කතා කරවනු ලබන දෑය. නුඹලා අනවධානීව නොසිටිනු. එවිට නුඹලා ආශීර්වාදය කර දමන්නෙහුය.

(මුලාශ්‍රය: අබු දාවුද් තීර්මදී.)

- සෑම සලාතයකට පසුවම මුඅව්විසතෙයින් හෙවත් සුරතුල් ෆලක් හා සුරතුන් නාස් පාරායනය කිරීම (මුලාශ්‍රය: අබු දාවුද් හා තීර්මදී)

සුරතුල් ෆලක්

فُلُّ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ، مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ، وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ، وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ.

බිස්මිල්ලාහිඊ රහ්මානිඊ රහීම්. කුල් අලෞදු බිරබිබිල් ෆලක්. මින් ෂර්රි මා හලක්. වමින් ෂර්රි ගාසිකින් ඉදා වකබි. වමින් ෂර්රින් නල්ෆාසාති ෆිල් උකද්. වමින් ෂර්රි හාසිදින් ඉසා හසද්.

තේරුම: සෑමට කරුණාහරිත පරම කරුණාහරිත අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන් ආරම්භ කරමි. (නබිවරය) පවසවු. අරුණෝදයේ

පරමාධිපතිගෙන් මම ආරක්ෂාව පතමි. ඔහු නිර්මාණය කළ දැනී අයහපතින් ද, සනාතධිකාර රාත්‍රිය, එය පිවිසෙන විට එහි අයහපතින් ද තවද ගැට මත (මතුරා) පිඹින්නියන්ගේ අයහපතින් ද ඊර්ෂ්‍යා කරන්නා ඔහු ඊර්ෂ්‍යා කරන විට ඔහුගේ අයහපතින් ද මම ආරක්ෂාව පතමි.

සුරතූන් - නාස්

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ، مَلِكِ النَّاسِ، إِلَهِ النَّاسِ، مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ، الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ، مِنَ الْغِيَةِ وَالنَّاسِ.

බිස්මිලාහිත් රහ්මානිත් රහිමි. කුල් අලෞද්‍ය බිරබිබිත් නාස්, මලිකිත් නාස්, ඉලාහිත් නාස්, මින් ෂර් රිල් වස්වාස්, අල්කන්නාස්, අල්ලදී යුවස්විසු හි සුදුරිත්නාස්, මිනල් ජින්නති වත්නාස්.

තේරුම: මිනිසුන්ගේ පරමාධිපතිගෙන් මම ආරක්ෂාව පතමි. මිනිසුන්ගේ අධිපතිගෙන්, මිනිසුන්ගේ දෙවිඳුන්ගෙන්. (සදා) සැඟ වී සිට නපුරු සිතුවිලි ඇති කරන්නා(වන ෂෙයිතාන්)ගේ අයහපතින් (මම අල්ලාහ්ගෙන් ආරක්ෂාව පතමි.) මොහු මිනිසුන්ගේ සිත් වල නපුරු සිතුවිලි ඇති කරවන්නෙකි. (මෙවැන්නන්) ජීන් වරුන්ගෙන් ද මිනිසුන්ගෙන් ද වෙති.

- සෑම සලාතයකට පසුවම ආයතූල් කුර්සිස්යි හෙවත් අල්-කුර්ආන් 2: 255 වැනි ආයතය පාරායනය කිරීම

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ لَمْ يَمْنَعْهُ مِنْ دُخُولِ الْجَنَّةِ إِلَّا أَنْ يَمُوتَ (أَخْرَجَهُ النَّسَائِيُّ)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු උමාමා (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු අනිවාර්යය කරනු ලැබූ සෑම සලාතයකට පසුවම ආයතුවේ කුර්සියයි පවසන්නේ ද මරණය හැර වෙන කිසිවක් ඔහුට ස්වර්ගයට පිවිසීමෙන් නොවළක්වන්නේමය.

(මුලාශ්‍රය: අන්-නසාර්)

ආයතුවේ කුර්සිය

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

අල්ලාහු ලාඉලාහ ඉල්ලාහුවල් හයියුල් කයියුම් ලා ත:හුදුහු සිනතුච වලා නවම්, ලහු මා ෆිස්සමාවාති වමා ෆිල්-අර්ලි මන් දල්ලදී යෂ්ෆල ඉන්දහු ඉල්ලා බි ඉද්නිහි, ය:ලමු මා බයින අයිදිහිම් වමා කල්ෆහුම්, වලා යුහිතුන බි ෂෙයිඉන් මින් ඉල්මිහි, ඉල්ලා බිමාෂාඅ, වසිඅ කුර්ෂයියුහුස් සමාවාති වල්-අර්ළ වලා යලාදුහු හිෆ්ලුහුමා වහුවල් අලියියුල් අලිම්.

තේරුම: අල්ලාහ්, ඔහු හැර නැමදුමට වෙනත් දෙව්දෙකු නොමැත. (ඔහු) සදා ජීවමානය, සර්වපෝෂකය. මද නින්දක් හෝ දැඩි නින්දක් හෝ ඔහුව ග්‍රහණය නොකරන්නේය. අහස් හි ඇති (සියලු) දෑ හා මිහිතලයේ ඇති (සියලු) දෑ ඔහු සතුය. ඔහුගේ අනුමැතියෙන් මිස ඔහු අබියස (තව කෙනෙකු වෙනුවෙන්) ඇයැදීමක් කළ හැක්කේ කවරෙකුට ද? ඔවුනට ඉදිරියෙන් හා ඔවුනට පසුපසින් ඇති දෑ ඔහු මැනවින් දන්නේය. ඔහු (අල්ලාහ්) අහිමත කළේ නම් මිස ඔවුහු ඔහුගේ දැනුමෙන් කිසිවක් පරිග්‍රහණය කර නොගනිති. ඔහුගේ කුර්සියය (අසුන) අහස් හි හා මිහිතලයෙහි ව්‍යාප්තව ඇත. ඒවා ආරක්ෂා කිරීම ඔහුව වෙහෙසට පත් නොකරන්නේය. තවද ඔහු උත්තරීතරය පරමෝත්තමය.

7 - සලාතයේ නීති රීති

ඉමාම් වරයෙකු ම:මුම් වරයෙකු හා තනි පුද්ගලයෙකු වශයෙන් සුරතුල් ෆාතිහා පාරායනය කිරීමේ නීතිය.

1. අනිවාර්යය හෝ වෛකල්පික සලාතයක් වුව ද රහස්‍ය හෝ ප්‍රසිද්ධියේ පාරායනය කරන සලාතයක් වුව ද ඉමාම් වරයාටත් මෑමුම් වරයාටත් තනි පුද්ගලික ලෙස ඉටුකරන්නාටත් සුරතුවේ ආතිභාව පාරායනය කිරීම අනිවාර්යය වේ. එමෙන්ම එය සෑම රකාතයකම පාරායනය කිරීමත් අනිවාර්යය වේ. රකාතයක එය පැවසීමට අත පසු වූයේ නම් එම රකාතය නිෂ්ඵලය. නමුත් යමෙකු ඉමාම් වරයා රුකුළ ඉරියව්වෙහි සිටිය දී ඒ වෙත පැමිණ සලාතයට සහභාගී වී සුරතුවේ ආතිභාව පාරායනය කිරීමට හැකියාව නොලැබුණේ නම් එවැනි කෙනෙකුට හා ඉමාම් වරයා ප්‍රසිද්ධියේ පාරායනය කරන සලාතයකට සහභාගී වූ මෑමුම් වරයෙකු හැර මොවුන්ගේ සලාතය පිළිගැනේ.
2. සුරතුවේ ආතිභාව පාරායනය කිරීමට නොහැකි කෙනෙකු අල්-කුර්ආනයෙන් තමන්ට පහසු දෙයක් පාරායනය කරයි. කුර්ආනයෙන් පවා කිසිවක් පාරායනය කිරීමට නොහැකි නම් සුබ්හාන්ලාලහි වල්හම්දු ලිල්ලාහි වලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු වල්ලාහු අක්බර් වලා හවුල වලා කුව්වත ඉල්ලා බිල්ලාහ් යැයි පවසා සිටියි. (මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද් අන්නසාර්)

සලාතය අතර වාරයේ සහභාගී වන්නාගේ ආරම්භක සලාතය

සලාත් කරන්නෙකුට තම ආරම්භක සලාතය අතපසු වූයේ නම් ඔහු ඉමාම් සමඟ කවර අවස්ථාවක සහභාගී වන්නේ ද එය ඔහුගේ ආරම්භක සලාතය වේ.

සලාතයේ කිලිට් ඇති වුවෙකු හැරී යන්නේ කෙසේ ද?

සලාතය අතරවාරයේ කෙනෙකුට හදස් හෙවත් කිලිට් ඇති වූයේ නම් හෝ තමන් කිලිට්භාවයෙන් සිටින බව මතක් වූයේ නම් හෝ ඔහු ගතීන් හා සිතීන් එයින් හැරී යා යුතු වෙයි. දකුණු පැත්තටත් වම් පැත්තටත් සලාම් පැවසිය යුතු නොවේ.

සලාතයේ මුස්ලිම්වරයෙකු කිව යුතු දෑ

සලාතය ඉටු කරන්නාට සුන්නාහ්ව වනුයේ සෑම රකආතයකම පරිපූර්ණ සුරාවක් පාරායනය කිරීම අල්-කුර්ආනයේ අනුපිළිවලට අනුව සුරාහ්වත් පාරායනය කිරීම එක් සුරාවක් බෙදා රකආත් දෙකක පාරායනය කිරීමට අනුමැතිය ඇත. එමෙන්ම එක රකආතයක සුරාවත් ගණනාවක් පාරායනය කිරීම එකම සුරාව රකආත් දෙකෙහිම පාරායනය කිරීම සුරාහ්වකට වඩා තවත් සුරාහ්වකට ප්‍රමුඛත්වය ලබා දීම බොහෝ විට මෙලෙස පාරායනය නොකළ යුතුයි. නමුත් විටින් විට මෙලෙස පාරායනය කිරීම වරදක් නොවෙයි.

අනිවාර්ය සලාතයකදීත් වෛකල්පිත සලාතයක දීත් සුරාවක ආරම්භය එහි අවසානය හෝ එහි මධ්‍යස්ථ කොටස පාරායනය කිරීමට අනුමැතිය ඇත.

සලාතයේ නිහඬව සිටින අවස්ථාවන්

ඉමාම් හෝ ම:වුම් හෝ තනි පුද්ගලයෙකු ලෙස සලාතයට ඉටු කරන්නෙකු හෝ අවස්ථා දෙකක නිහඬව සිටියි.

පළමුවැන්න : ආරම්භක තක්බීරයට පසු පුරම්භක පුර්ථනාවන් පැවසීම පිණිස නිහඬව සිටියි.

දෙවැන්න : පාරායන කළ යුතු සියලු දෑ පාරායනය කිරීමෙන් පසු රුකුළු කිරීමට පෙර තමන්ගේ සිතට ප්‍රමාණවත් යැයි දැනෙන තරමට නිහඬව සිටියි.

මේ හැර වෙනත් ස්ථානව නිහඬතාව රැකීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු සාධක සඳහන් වී නැත. උදාහරණ වශයෙන් ඉමාම් වරයා සුරතුල් ෆාතිහාව පාරායනය කිරීමෙන් පසු ම:වුම් වරුන් එය පාරායනය කිරීම පිණිස ඔහු නිහඬව සිටීම සම්බන්ධයෙන් සාධක නොමැති වීම පෙන්වා දිය හැක.

පුරම්භක පුර්ථනාවන් හි වර්ග

පුරම්භක පුර්ථනාවන් වර්ග තුනකි.

ඉන් උතුම් වනුයේ “සුබ්හානකල්ලාහුම්ම“ යන ප්‍රාර්ථනාව පවසා අල්ලාහ් කෙරෙහි ප්‍රශංසා පුද කිරීමය. පසුව වජ්ජන්තු වජ්භිය.....“ යන ප්‍රාර්ථනාව පවසා තමන් අල්ලාහ්ගේ ගැත්තා බව දන්වා සිටීමය. පසුව “අල්ලාහුම්ම බාඉද්.....“ යන ප්‍රාර්ථනාව පවසමින් ගැත්තාගේ ප්‍රාර්ථනාව පිහිටීමය.

සලාතය ප්‍රමාද කිරීමේ නීතිය

සෑම මුස්ලිම්වරයෙකුම නියමිත වේලාවට සලාතය ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වේ.

සලාත දෙකක් එකට එක් කිරීමේ වේතනාවකින් හෝ දැඩි බියමුසු අවස්ථාවක දී හෝ දැඩි අසනීප අවස්ථාවක දී හෝ හැර නිදහසට කරුණු කිව නොහැකි වෙනත් අවස්ථාවන් වල අනිවාර්යය සලාතය ප්‍රමාද කිරීම තහනම් වෙයි.

උත්තරීතර කරයි.

إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا

සැබැවින්ම සලාතය විශ්වාස කළවුනට නිශ්චිත කාලයන් නියම කරන ලද අනිවාර්යය වූවක් වෙයි. (අල්-කුර්ආන් 4:103)

සලාතය ඉටු කරන්නා වැළකී සිටිය යුතු දෑ

සලාතය ඉටු කිරීමේ දී යම් කිසි අවශ්‍යතාවක් ඇත්නම් මිස දෑස් වැසීම, මුහුණ ආවරණය කිරීම, සුනඛ ඉදුම්පත් වාඩි වීම, (එනම් සුපුද් හි තම දෑත් ඉදිරියට දමා අත් කෙණ්ඩිය බිම තබා

වාඩිවීම) මළ මුත්‍රා හෝ වාතය වළක්වා ගැනීම, තමන් ප්‍රිය කරන ආහාරයක් අනුභව කිරීමට අවස්ථාව තිබිය දී පවා ඊට ඉදිරියේ සිට සලාතය ඉටු කිරීම, කට හෝ නාසයට ආවරණයක් පැලඳීම, රැවුල අල්ලාගෙන හෝ ඇඳුම් අල්ලාගෙන සිටීම. ඇනුම් ඇරීම වැනි දෑ පිළිකුල් සහගතය.

මස්ජිදයේ කෙළ ගැසීම වැරදි සහගත ක්‍රියාවකි. එහි වන්දිය වනුයේ එය වළ දැමීමය. එමෙන්ම සලාතයේ දී හෝ ඉන් බැහැරව සිටිය දී පවා කිබ්ලා දෙසට මුහුණ ලා කෙළ ගැසීම සුදුසු කාර්යයක් නොවෙයි. තවද සලාතය ඉටු කරන්නා තම බැල්ම අහස දෙසට යොමු කිරීම ද සුදුසු නොවෙයි.

සලාතය අතරවාරයේ අසහනකාරී තත්ත්වයකට පත්වන්නාට අනිවාර්යය වන දෑ

මල, මුත්‍රා හෝ වාතය වළක්වා ගනිමින් සිටින්නා එය මුදවා හැරීම අනිවාර්යය වෙයි. පසුව වුළු ගෙන සලාතයේ නිරත විය යුතුයි. එසේ ජලය නොමැති වූ විටක තයම්මුම් කරමින් සලාතයට ඉටු කළ යුතු වේ. එය බියබැතිමත් භාවයට වඩා උචිතය.

සලාතයේ දී හැරීම පිළිබඳ නීතිය

සලාතයේ දී මුස්ලිම්වරයෙකු තම ගතින් හා සිතින් කිබ්ලා දෙසයට මුහුණ ලෑම අනිවාර්යය වේ.

සලාතයේ දී හැරීම ෂෙයිතාන්ගේ නොමඟ යවන ක්‍රියාවකි. එය කොටස් දෙකකි.

- 1- ශාරීරික වශයෙන් ගනිත් හැරීම, එනම් විටක තම ශරීරය කිබ්ලා දෙසින් හැරවීම වැනි දෑ සලාතය අවලංගු කරවන ක්‍රියාවන් වන අතර තවත් විටක තම හිස හැරවීම වැනි දෑ සලාතයේ දී තහනම් ක්‍රියාවන් වෙයි.
- 2- මානසික වශයෙන් සිතින් හැරීම සලාතයේ දී ගැත්තෙකු තමන් ඉටු කරන සලාතය පිළිබඳව මනා අවබෝධයක පසු විය යුතුයි. එසේ යම් මානසික වශයෙන් යම් සිතුවිල්ලක් ඇති වූ විටක එයින් මිදීම පිණිස වමතට හැරී කෙළ ගසන්නාක් මෙන් සංඥා කර ෂෙයිතාන්ගේ උවදුරින් අල්ලාහ්ගෙන් ආරක්ෂාව පැතිය යුතුයි.

සලාතයේ දී සුන්රා හෙවත් ඉදිරිපස බාධකයක් තබා ගැනීමේ නීතිය

ඉමාම් වරයා හෝ තනි පුද්ගලිකව සලාතය ඉටු කරන්නා ඔහු පිරිමියෙකු හෝ ගැහැනියක් වුව ද, පදිංචි කරුවෙකු හෝ මගියෙකු වුව ද අනිවාර්ය හෝ වෛකල්පිත සලාතයක් වුව ද බිත්තියක් ගලක් කණුවක් රිටක් හෝ යම් වස්තුවක් ඉදිරියේ සිට ගනිමින් සලාතය ඉටු කිරීම සුන්රාහ්ව වේ.

මූල්‍ය වරුන් ගැන සලකා බැලීමේ දී ඉමාම් වරයා ඔවුන්ගේ හා ඔවුනට පසුපසින් සිටින අයගේ සුන්රාවයි.

සලාතය ඉටු කරන්නා ඉදිරියේ ගමන් කිරීමේ නීතිය.

1. සලාතය ඉටු කරන්නා හා ඔහු ඉදිරියේ ඇති බාධකය අතර කෙනෙකු ගමන් කිරීම තහනමය. මස්ජිදුල් හරාම් හෝ වෙනත් ස්ථාන වල වුව ද එසේ ගමන් කරන්නාව වළක්වාලීම සලාතය ඉටු කරන්නාගේ වගකීමයි. ගමන් කරන්නා එය ද අඛණ්ඩව කටයුතු කරයි නම් පාපය හිමි වන්නේ ගමන් කරන්නා කෙරෙහිය. අල්ලාහ්ගේ අභිමතය පරිදි ඔහුගේ සලාතයෙහි කිසිදු අඩුවක් සිදු නොවෙයි.
2. ඉමාම් වරයෙකු හෝ පුද්ගලිකව සලාතය ඉටු කරන්නෙකු හෝ ඉදිරි බාධකයක් නොමැතිව සලාතය ඉටු කරන්නේ නම් ඔහු හා සුපුද් කරන ස්ථානය අතර කාන්තාවක් ගමන් කිරීම හේතුවෙන් ඔහුගේ සලාතය අවලංගු වෙයි. එසේ සිදු වනුයේ ඔහු ඇයව දැකීමෙන් අල්ලාහ් සමඟ සම්බන්ධ කරමින් තිබූ හදවත වෙනතකට යොමු වන බැවිනි. එමෙන්ම බුරුලා කළු සුනඛයා හරහට ගමන් කිරීමෙන් ද සලාතය අවලංගු වෙයි. එය උන් ෂෙයිතාන් වන බැවිනි.

ඉමාම් හෝ මූල්‍ය වරු ඉදිරියේ කෙනෙකු ගමන් කළේ නම් ඔවුන්ගේ සලාතය අවලංගු නොවෙයි. යමෙකු සුන්රාවක් ඉදිරියේ සලාතය ඉටු කරන්නේ නම් ෂෙයිතාන් හෝ වෙනත්

කිසිවෙකු ඒ අතරින් ගමන් නොකරන තරමට එයට සමීපව සිටිය යුතුයි.

عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ يُصَلِّي فَإِنَّهُ يَسْتُرُهُ إِذَا كَانَ بَيْنَ يَدَيْهِ مِثْلَ آخِرَةِ الرَّحْلِ فَإِذَا لَمْ يَكُنْ بَيْنَ يَدَيْهِ مِثْلَ آخِرَةِ الرَّحْلِ فَإِنَّهُ يَقْطَعُ صَلَاتَهُ الْحِمَارُ وَالْمَرْأَةُ وَالْكَلْبُ الْأَسْوَدُ" (أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු දර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නුඹලාගෙන් කෙනෙකු සලාතය ඉටු කිරීමට සිට ගත්තේ නම් ඔහු ඉදිරියේ අශ්වයාගේ සෑදලයක තරම් දුරින් වී නම් ඔහු බාධකයක් දමා ගනී. ඔහු හා බාධකය අතර අශ්වයාගේ සෑදලයක තරමට නොවී නම් සැබැවින් බුරුවෙකු කාන්තාවකු හෝ කළු සුනඛයෙකු ඔහුගේ සලාතය විසන්ධි කරනු ඇත. (මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

- 3. මස්ජිදුල් හරාම් හි සලාතය සඳහා වෙන් කරනු ලැබූ ප්‍රදේශයක වී නම් සලාතය ඉටු කරන්නා ඉදිරියේ ගමන් කිරීම තහනම් ක්‍රියාවකි. එවිට ගමන් කරන්නාව වැළැක්වීම අනිවාර්යය වේ.

නමුත් ඔහු කාන්තාවන් හා පිරිමින් තවමත් කරන ප්‍රදේශයක හෝ මගීන් ගමන් කරන ප්‍රදේශයක හෝ

සෙනහ අධිකව ගැවසෙන ප්‍රදේශයක වී නම් ගමන් කරන්නා එයින් වැළකී සිටීමට නොහැකි හෙයින් සලාතය විසන්ධි නොකරයි. නමුත් හැකි තරමින් වැළකී සිටීම අනිවාර්යය වේ.

සලාතයේ දී දැන් ඔසවන ස්ථාන

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ افْتَتَحَ التَّكْبِيرَ فِي الصَّلَاةِ فَرَفَعَ يَدَيْهِ حِينَ يُكَبِّرُ حَتَّى يَجْعَلَهُمَا حَذْوَ مَنْكِبَيْهِ وَإِذَا كَبَّرَ لِلرُّكُوعِ فَعَلَ مِثْلَهُ وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَعَلَ مِثْلَهُ وَقَالَ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ" متفق عليه

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සලාතයේ තක්බීරය ආරම්භ කරනු මම දැක ඇත්තෙමි. එතුමාණන් තක්බීර් පවසන විට තම දැන් එතුමාණන්ගේ උරහිසට සමාන්තරව පිහිටෙන සේ ඔසවා ගත්තේය. රුකුළ වෙනුවෙන් තක්බීර් පවසන විටත් එලෙසම ඉටු කළේය. “සම්අල්ලාහු ලිමන් හම්දා” යැයි පවසන විටත් එලෙසම කළේය. තවද එතුමාණන් රබ්බිනා වලකල් හම්දු යැයි පැවසුවේය. (මුලාශ්‍රය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

عَنْ نَافِعٍ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ كَانَ إِذَا دَخَلَ فِي الصَّلَاةِ كَبَّرَ وَرَفَعَ يَدَيْهِ وَإِذَا رَكَعَ رَفَعَ يَدَيْهِ وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللَّهَ لِمَنْ حَمِدَهُ رَفَعَ يَدَيْهِ وَإِذَا قَامَ مِنَ الرَّكْعَتَيْنِ رَفَعَ يَدَيْهِ وَرَفَعَ ذَلِكَ ابْنُ عُمَرَ إِلَى نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (أخرجه البخاري)

නාලි: (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී සැබැවින්ම ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් සලාතයට පිවිසෙන විට තක්බීර් පවසා තම දෑත් ඔසවයි. තවද රුකුළ කරන විට ද තම දෑත් ඔසවයි. තවද සම්අල්ලාහු ලිමන් හමිදා යැයි පවසන විට ද තම දෑත් ඔසවයි. එමෙන්ම රකආත් දෙකක් අවසන් වී නැගී සිටින විට ද තම දෑත් ඔසවයි. ඉබ්නු උමර් රළියල්ලාහු අන්හු තුමාණන් මෙම හදිසයේ වාර්තා සම්බන්ධතාව නබි සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම් දක්වාම පවසා සිටියේය.

(මූලාශ්‍රය : බුහාරි)

සලාතය ඉටු කරන්නන් හඬ නඟා පාරායනය කිරීමේ නීතිය

හඬ නඟා පාරායනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් සලකා බලන විට සලාත් ඉටු කරන්නන් වර්ග තුනකට බෙදා සඳහන් කළ හැකිය.

1. ඉමාම් වරයා : ඉමාම් වරයා සියලු සලාතයන් හි අල්ලාහු අක්බර් හෙවත් තක්බීර් ද සම්අල්ලාහ් ලිමන් හමිදාහ් හෙවත් තස්මී: ද සලාම් ද උස් හඬින් පවසා

සිටියි. මේවා ඇදීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු වේ. එමෙන්ම හඬ නගා පාරායනය කළ යුතු රකආනයන් හි ද ප්‍රසිද්ධියේම අල්-කුර්ආන් පාරායන කිරීම සිදු කරයි. ඇතැම් විට නිහඬ සලාතයන්හි ද පාරායනයන් හඬ නගා පාරායනය කරයි.

2. මෑමුම් වරයා: - මොහු තම සලාතයේ දී කිසිවක් ජරසිද්ධියේ පාරායනය නොකරයි. ඇතැම් විට ප්‍රාරම්භක ප්‍රාර්ථනාව රුකුළ හි සිට හිස ඔසවන විට මෙවැනි අවස්ථා වල දික්ර් හෙවත් මෙනෙහි කිරීම් මද හඬකින් පැවසීම වරදක් නොවෙයි.

3. තනි පුද්ගලයා : නිහඬ සලාතයන් හි නිහඬව සිට සලාතය ඉටු කරයි. හඬ නගා ඉටු කරන සලාතයන් හි හඬ නැගීම හෝ නිහඬතාව රැකීම යන දෙකින් එකක් තෝරා ගැනීමේ අවසරය ඇත. නමුත් වඩාත් උචිත වන්නේ තමන් හඬ නගා පාරායනය කිරීමෙන් කිසිවෙකුට හිංසාවක් සිදු වන්නේ නම් තම සිතට දැනෙන තරමට පමණක් පාරායනය කරමින් සලාතය ඉටු කිරීමය.

සලාතය අතර වාරයේ සලාතය ඉටු කරන්නාට අනුමැතිය ඇති දෑ

1. සලාතය අතර වාරයේ අවශ්‍යතාවක් ඇති වූ විටක ජටාව එතීම් ඇදුම සකසා ගැනීම ඉදිරියට යාම පසුපසට යෑම මින්බරයට නැගීම හා බැසීම මස්ජිද් නොවන ස්ථානයන් හි වම් පැත්තට කෙළ ගැසීම වැනි කටයුතු වලට අනුමැතිය ඇත. නමුත් කෙළ ගැසීමෙහි දකුණු පැත්තට හෝ ඉදිරියෙන් කෙළ ගැසීමෙන් වැළකී සිටිය යුතුයි. මස්ජිදයක නම් තම ඇඳුමෙහි හෝ ලේන්සුවෙහි කෙළ ගසා ගත යුතුයි. එමෙන්ම සර්පයින් ගෝනුස්සන් හා එවැනි සතුන් මරා දැමීමට ද අවශ්‍යතාවක් ඇති වූ විටක දරුවෙකු වඩා ගැනීමට ද අවසරය ඇත.

2. දැඩි රශ්මිය හෝ එවැනි යම් අසහනකාරී හේතුවක් මත තම ජටාව මත හෝ ඇඳුම මත සුපුද් කිරීමට අනුමැතිය ඇත.

3. සලාතයේ නිරත වී සිටින මිනිසෙකුගෙන් අවසර පතන විට ඔහුගේ අවසරය වනුයේ තස්බීහ් ප්‍රකාශ කිරීමයි. සලාතයේ නිරත වී සිටින කාන්තාවකගෙන් අවසර පතන විට ඇයගේ අවසරය වනුයේ අනින් ශබ්ද නැගීමයි.

4. සලාතයේ දී කිඹුහුමක් ගිය විට අල්හම්දු ලිල්ලාහ් යැයි අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කිරීම සතුටු දායක වෙයි. එමෙන්ම

ඔහු සලාතයේ නිරත වී සිටිය දී යම් භාග්‍යයක් ලැබූ විට දෙඅත් ඔසුවා අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කිරීම ද සතුටු දායක වෙයි.

අත හැරුණු සලාතයක් කලා කිරීම හෙවත් නැවත ඉටු කිරීමේ ක්‍රමය

සලාතයන් අතුරින් පංච කාලීන සලාතයන් මෙන් යම් කිසි හේතුවක් නිසා නියමිත වේලාවෙහි ඉටු කිරීමට නොහැකි වූ විටක එය කලා කිරීමේ සලාතයන් ද ජුමුආ සලාතය මෙන් එය අතපසු වූ විටක ඒ වෙනුවෙන් ලුහර් ඉටු කර කලා නොකරන සලාතයන් ද අවුරුදු සලාතයන් මෙන් නියමිත වේලාවෙහි පමණක් ඉටු කරන අතපසු වූ විටක කලා කිරීමට අවශ්‍ය නොවන සලාතයන් ද ඇත.

1. අතපසු වූ පස්වේල සලාතයන් කල් නොතබා නියමිත පිළිවෙළට වහා ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වෙයි. නමුත් අමතක වීම නොදැනුවත් කම නියමිත වේලාව ඉක්ම වී යනු අතැයි යන බිය හෝ ජුමුආ අතපසු වනු ඇතැයි යන බිය පිළිවෙළට කිරීමේ ක්‍රමය අහෝසි කර දමයි.
2. යමෙකුට අනිවාර්යය සලාතයක් නියම වී පසුව ඊට පෙර වූ සලාතය තමන් ඉටු නොකළ බවට මතක් වූ විට නියමිත වේලාවට හිමි සලාතය ඉටු කර පසුව අතපසු වූ සලාතය සම්පූර්ණ කරයි. උදාහරණයක්

වගයෙන් කෙනෙකුට අසර් සලාතය අමතක වී මගේරිඬ සඳහා මස්ජිදයට පිවිසෙයි. එවිට මගේරිඬ සඳහා ඉකාමත් ද පවසා තිබේ. පසුව ඔහු මගේරිඬ හි චේතනාවෙන් එයට පිවිසෙයි. පසුව තමන් අසර් සලාතය ඉටු නොකළ බවට සිහිපත් වෙයි. එවිට ඉමාම් සමඟ මගේරිඬ සලාතය ඉටු කර පසුව අසර් සලාතය ඉටු කරයි.

ගමනක දී නින්ද ගිය කෙනෙකු සලාතය ඉටු කරන ක්‍රමය.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ فَقَلَ مِنْ غَزْوَةِ حَيْبَرَ سَارَ لَيْلَهُ حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْكَرَى عَرَسَ وَقَالَ لِبِلَالٍ أَكُلْنَا لَيْلَ الْفَجْرِ فَصَلَّى بِبِلَالٍ مَا قُدِّرَ لَهُ وَنَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابُهُ فَلَمَّا تَقَارَبَ الْفَجْرُ اسْتَنَّدَ بِبِلَالٍ إِلَى رَاحِلَتِهِ مُوَاجِهَ الْفَجْرِ فَغَلَبَتْ بِبِلَالٍ عَيْنَاهُ وَهُوَ مُسْتَنِدٌ إِلَى رَاحِلَتِهِ فَلَمْ يَسْتَيْقِظْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا بِبِلَالٍ وَلَا أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِهِ حَتَّى ضَرَبَتْهُمْ الشَّمْسُ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَيُّ بِلَالٍ فَقَالَ بِبِلَالٍ أَخَذَ بِنَفْسِي الَّذِي أَخَذَ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ بِنَفْسِكَ قَالَ فَاقْتَادُوا فَاقْتَادُوا رَوَّاحِلَهُمْ شَيْئًا ثُمَّ تَوَضَّأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَمَرَ بِبِلَالٍ فَأَقَامَ الصَّلَاةَ فَصَلَّى بِهِمُ الصُّبْحَ فَلَمَّا قَضَى الصَّلَاةَ قَالَ مَنْ نَسِيَ الصَّلَاةَ فَلْيُصَلِّهَا إِذَا ذَكَرَهَا فَإِنَّ اللَّهَ قَالَ { أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي } أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කයිබර් යුද්ධය අවසන් කොට නැවත හැරී පැමිණෙමින් සිටිය දී නින්ද ඇති වන තරමට රෑ බෝ විය. එහි නතර විය. පසුව බිලාල් අමතා අද රාත්‍රිය ඔබ අපව මුර කරන්නැයි පවසා සිටියේය. පසුව බිලාල් තුමා (අවදිව සිට) තමන්ට හැකි පමණින් සලාතය ඉටු කළේය. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් ද නින්දට ගියහ. අලුයම සමීප වූ විට අලුයම අපේක්ෂාවෙන් තම ඔටුවා මතට ඇලවී සිටියේය. බිලාල් තුමාගේ ඇස් දෙක එතුමා තම වාහනයට ඇලවී සිටිය දීම නින්දට වැටිණ. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් හෝ බිලාල් තුමා හෝ වෙන කිසිදු සභාබි වරයෙකු හෝ තමන් වෙත හිරු උදාවන තෙක් අවදි වූයේ නැත. ඔවුන් අතුරින් මුලින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් අවදි වූහ. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් ද තිගැස්සී ගියහ. ඒ බිලාල් යැයි ඇමතුහ. මාගේ පියා ද ඔබව ද මාගේ මව ද හසු කළ අල්ලාහ් මාව ද හසු කළේය පසුව නුඹලා මෙහෙය වන්නහුයි පැවසූහ. එවිට ඔවුන්ගේ සත්ව වාහන මෙහෙය වූහ. පසුව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වූළු ධෝවනය කළහ. තවද බිලාල්ට නියෝග කළහ. බිලාල් තුමා සලාතය සඳහා ඉකාමත් පැවසීය. පසුව සුබ්හු සලාතය මෙහෙයවූහ. සලාතය ඉටු කළ පසුව එතුමාණන් මෙසේ පවසා සිටියහ. කවරෙකුට සලාතය අමතක වූයේ ද ඔහු එය මතක් වූ විට ඉටු කරත්වා, සැබැවින්ම අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි. මා

මෙතෙහි කරනු වස් නුඹ සලාතය ඉටු කරවු.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

සිහි බුද්ධිය ඉවත් වී පසුව සුව වූ කෙනෙකු අතපසු වූ සලාතය ඉටු කරන ක්‍රමය

නින්දෙන් හෝ මත්බවින් කවරෙකුගේ සිහිබුද්ධිය ඉවත් ව ගියේ ද ඒ අතර කාලයේ අතපසු වූ සලාතයන් පිළිවෙළට නැවත ඉටු කිරීම ඔහු කෙරෙහි පැවරෙයි. එමෙන්ම ප්‍රතිකාර කිරීම වැනි යම් අනුමත ලත් ක්‍රියාවක් තුළින් සිහිබුද්ධිය ඉවත්ව ගිය ද එයට හේතු වූ සාධක ඉවත් වූ පසු අතපසු වූ සලාතය නැවත කිරීම ඔහු කෙරෙහි පැවරෙයි.

සිහිවිකල් වීම, උමතු භාවයට ලක් වීම වැනි ස්වභාවයෙන්ම සිදු වූ දෙයක් හේතුවෙන් සිහි බුද්ධිය ඉවත් වී ඇත්නම් ඒ අතර වාරයේ අතපසු වූ සලාතයන් නැවත ඉටු කිරීම අනිවාර්යය නොවේ. හේතුව සිහිවිකල් වී සිටි කාලයේ සලාතය ඉටු කිරීම ඔහු කෙරෙහි නොපැවරෙන හෙයිනි.

කිල්ලට හසු වූ කෙනෙකු මස්ජිදයට පිවිසීමේ නීතිය.

කිල්ලට හසු වීම අවස්ථා තුනකින් සිදු වෙයි.

1. සුළු කිල්ලට හසුවීම : මෙවන් තත්ත්වය පසු වන කෙනෙකු වුළු ගෙන රකආත් දෙකක් ඉටු කරන තෙක් මස්ජිදයේ වාඩි නොවිය යුතුයි.

2. හයිල් හෝ නිලාස් ඇතිවීම : මෙවැන්නියක් අවශ්‍යතාවක් ඇතොත් යම් කිසි ආවරණයකින් එය පාලනය කළ පසු මස්ජිදයට පිවිසීමටත් එහි වාඩි වීමටත් අවසරය ඇත.

3. කාම මෝචනයට පත්වීම : මෙවන් තත්ත්වයක පසුවන්නෙකු මස්ජිදය හරහා ගමන් කළ හැකි අතර එහි රැඳී සිටීමට අවසරය නැත.

මේ සියලු දෙනා දික්ඊ හෙවත් අල්ලාහ්ව සිහිපත් කිරීම, අල්-කුර්ආනය ස්පර්ශ කිරීම, අල්-කුර්ආනය පාරායනය කිරීම වරදක් නොවේ. හේතුව මුෂිත් හෙවත් දේව විශ්වාස වන්තයෙකු කිසිදිනක නජීස් නොවන බැවිනි. මේවා තහනම් යැයි පැවසීමට කිසිදු ස්ථිර සාධකයක් නොමැත. එබැවින් එම නීතිය මූලික නිදොස් භාවයෙහි පවතියි. නමුත් වඩාත් උචිත වනුයේ මේ සියල්ල පිරිසිදු වී ඉටු කිරීමය.

1.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرُبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا
 جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا

විශ්වාස කළවුන්, නුඹලා මත්භාවයේ සිටිය දී නුඹලා පවසන
 දේ නුඹලාට වැටහෙන තෙක් සලාතයට ළං නොවවු. මහ
 තරණය කරන්නෙකු (මගියෙකු) හැර ජුනුබ් (මහා කිලිට්)
 තත්ත්වයේ සිටිය දී නුඹලා ස්නානය කරන තෙක් ද (සලාතයට
 ළං නොවවු.) (අල්-කුර්ආන් 4:43)

2.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقِيَهُ فِي بَعْضِ طَرِيقِ الْمَدِينَةِ وَهُوَ
 جُنْبٌ فَأَخْتَسَتْ مِنْهُ فَدَهَبَ فَأَعْتَسَلَ ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ أَيْنَ كُنْتَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ
 كُنْتُ جُنْبًا فَكْرِهْتُ أَنْ أَجَالِسَكَ وَأَنَا عَلَىٰ غَيْرِ طَهَارَةٍ فَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ إِنَّ
 الْمُسْلِمَ لَا يَنْجُسُ

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා
 කරන ලදී. එතුමා ජුනුබ් තත්ත්වයේ සිටිය දී තමන් මදිනාවේ
 ඇතැම් මාර්ගයන් හි සිටිනු සැබැවින්ම නබි (සල්ලේලාහු
 අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දුටුහ. පසුව -අබු හුරෙයිරා තුමා
 මෙසේ පවසා සිටිය- මම සෙමින් සැඟ වී ගියෙමි. පසුව ඔහු ඉන්
 පිටත් ව ගොස් ස්නානය කර එහි පැමිණියේය. එවිට නබි
 තුමාණෝ අහෝ ! අබු හුරෙයිරා, ඔබ කොහේ සිටියෙහි දැ?යි

විමසා සිටියහ. එවිට ඔහු මම ජනුබ් තත්ත්වයේ පසු වූයෙමි. මම අපිරිසිදු තාවෙන් සිටිය දී ඔබ සමග වාඩි වීමට මම පිළිකුල් කළෙමි. එවිට නබි තුමාණෝ සුබ්හානල්ලාහ් - අල්ලාහ් අති පිවිතුරුය - සැබැවින්ම මුස්ලිම්වරයෙකු අපිරිසිදු නොවෙයි. යැයි පවසා සිටියහ. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

3.

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَاوِلِيْنِي الْخُمْرَةَ مِنْ الْمَسْجِدِ قَالَتْ فَقُلْتُ إِيَّيَّ حَائِضٌ فَقَالَ إِنَّ حَيْضَتَكَ لَيْسَتْ فِي يَدِكَ

ආයිෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මස්ජිදයේ සිට පලතුරු යුෂ දෙන්නැයි පවසා සිටියහ. එවිට ඇය සැබැවින්ම මම හයිල් කාන්තාවක් වෙමි යැයි පවසා සිටියාය. එවිට එතුමාණෝ සැබැවින්ම ඔබේ හයිල් ඔබේ දෑතෙහි නොමැතැයි පැවසූහ. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

හයිල් කාන්තාවක් හා ජුනුබ් තත්වයේ පසු වූවෙකු අතපසු වූ සලාතයන් නැවත ඉටු කිරීමේ ක්රමය

ඔසප් කාන්තාවක් ඇයගේ ඔසප් තත්ත්වය නියමිත සලාත් වේලාවක නතර වී ඇයට එම නියමිත වේලාවෙහි ස්නානය

කිරීමට අවකාශය නොලැබූ විටක නියමිත වේලාව නිම වුවද ඇය ස්නානය කර අතපසු වූ එම නියමිත වේලාවේ සලාතය ඉටු කළ යුතු වේ. නින්දෙන් අවදි වූ ජුනුබ් තත්ත්වයේ පසුවන්නෙකුගේ නීතිය ද එලෙසමය. ඔහු ස්නානය කරන විට හිරු උදාවී තිබේ. නමුත් සුන්නාහ් වනුයේ ස්නානය කර හිරු උදාවීමෙන් පසු සලාතය ඉටු කිරීමය. හේතුව නිදාගන්නෙකු කෙරෙහි නියමිත වේලාවෙහි වගකීම පැවරනුයේ ඔහු නින්දෙන් අවදිවන මොහොතේය.

සලාත් වේලාවෙහි නිදාගන්නෙකු හෝ සලාතය අමතක වූ කෙනෙකුගේ නීතිය.

සලාතය අතහැර නිදාගන්නෙකු හෝ සලාතය අමතක වී ගිය අයෙකු එය මතක් වූ වහා ඉටු කළ යුතු වේ. නබී (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

"مَنْ نَسِيَ صَلَاةً أَوْ نَامَ عَنْهَا فَكَفَّارَتُهَا أَنْ يُصَلِّيَهَا إِذَا ذَكَرَهَا"

කවරෙකුට සලාතය අමතක වූයේ ද එසේත් නොමැතිනම් නිදාගත්තේ ද එහි වන්දිය වනුයේ එය මතක් වූ විට සලාතය ඉටු කිරීමය. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

තෂ්ඨ්‍රද් අමතක කර දමා නැගිට සිටීමේ නීතිය

ඉමාම් වරයා රකආත් දෙකින් පසු තෂ්ඨ්‍රද් සඳහා වාඩි නොවී නැගිට සිටියේ නම්, ඔහු එසේ සිට ගැනීමේ ඉරියව්වට සෘජුව පැමිණීමට පෙර එය මතක් වූයේ නම්, ඔහු ඒ සඳහා වාඩි විය යුතුයි. සිට ගැනීමේ ඉරියව්වට සෘජුව පැමිණියේ නම් ඔහු වාඩි නොවිය යුතුයි. පසුව සලාම් පැවසීමට පෙර සජදා සභ්වු හෙවත් අමතක වීම සඳහා කළ යුතු සජදාව ඉටු කරයි.

සලාතය සඳහා නිවසින් බැහැර ව ගොස් ජනයා ද සලාතය ඉටු කර ඇත්නම් එහි නීතිය

සලාතය අපේක්ෂාවෙන් යමෙක් නිවසින් බැහැර ගොස් පසුව ජනයා සලාතය ඉටු කර ඇති බවට දැන ගත්තේ නම් එය ඉටු කළ අයට හිමි වන කුසලක් මෙන් කුසලක් අමතරව ඔහුට ලැබෙයි.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ وُضُوئَهُ ثُمَّ رَاحَ فَوَجَدَ النَّاسَ قَدْ صَلَّوْا أَعْطَاهُ اللَّهُ جَلًّا وَعَزًّا مِثْلَ أَجْرِ مَنْ صَلَّى مِنْ صَلَاتِهَا وَحَضَرَهَا لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْئًا" أخرجه ابو داود والنسائي

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බවට අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු වුව දෝවනය කරමින් ඔහුගේ වුව දෝවනය අලංකාරමත් කර පසුව නිවසින් පිටව ගොස් ජනයා සලාතය ඉටු කර අවසන් කළ බව දුටු විට අති උත්තරීතර අති ගෞරවනීය අල්ලාහ් එම සලාතය ඉටු කළ, එයට සහභාගී වූ අයට ලැබෙන ප්‍රතිඵලය මෙන් ප්‍රතිඵලයක් ඔහුට ප්‍රදානය කරන්නේය. එය ඔවුන්ගේ කිසිදු කුසලක් අඩු නොකරයි.

(මුලාශ්‍රය අබු දාවුද්, අන්-නසාර්)

සලාතය තුළ හා සලාතයට බැහැරින් ආමීන් ප්‍රකාශ කිරීමේ නීතිය

අවස්ථා දෙකක ආමීන් ප්‍රකාශ කිරීම සුන්නාහ්ව වේ.

1. සලාතය තුළ දී ඉමාම් හෝ ම:මුම් හෝ පුද්ගලිකව සලාතය ඉටු කරන්නෙකු හෝ ෆාතිහා සුරාව පාරායනය කළ පසුව ආමීන් පැවසීම. සාමූහික සලාතයක නම් ඉමාම් හා ම:මුම් යන දෙදෙනාම කාල වෙනසකින් තොරව එකවර හඬ නගා ආමීන් ප්‍රකාශ කළ යුතුයි.

එමෙන්ම විත්ර් සලාතයෙහි හෝ කුනූන් නාසිලා හෙවත් අර්බුදකාරී අවස්ථාවක හෝ එවැනි වෙනත්

අවස්ථාවක පවසන කුණුන් හි ආමීන් පැවසීමත් ආගමානු ගත කර ඇත.

2. සලාතයෙන් බැහැරව නම් සුරතුල් ෆාතිමාව පාරායනය කරන්නෙකු හා එයට සවන් දෙන්නා එය පාරායනය කර අවසන් කළ පසු ආමීන් පැවසීම. එමෙන්ම පොදු ප්‍රාර්ථනාවන් හි ද ජුමුආ ඉස්තිස්කා හා කුසුෆ් වැනි නියමිත දේශනාවන් හි ප්‍රාර්ථනාවන් හි ද ආමීන් පැවසීම.

සලාතය අවලංගු කරන දෑ

පහත සඳහන් දෑ සලාතය අවලංගු කරයි.

1. සලාතයේ මූලිකාංගයක් හෝ කොන්දේසියක් උවමනාවෙන් හෝ අමතක වීමෙන් අත හැරීම. එසේත් නොමැතිනම් සලාතයේ අනිවාර්ය කටයුත්තක් පැහැර හැරීම.
2. කිසිදු හේතුවකින් තොරව අධික ලෙස සෙලවීම.
3. උවමනාවෙන්ම අවුරත් හෙවත් ආවරණය කළ යුතු පෙදෙස හෙළි කිරීම.

උවමනාවෙන්ම අනුභව කිරීම, පානය කිරීම කතා කිරීම හා සිනහ වීම.

අස් සලාත් 3

8 - සලාතයේ රුකුන් හෙවත් මූලිකාංග.

1. ශක්තිය ඇත්තා සිට ගැනීම
2. ආරම්භක තක්බීරය පැවසීම
3. සෑම රකආනයකම සුරතුවේ ආනිභාව පාරායනය කිරීම.
නමුත් ඉමාම් වරයා හඬ නගා පාරායනය කරන රකආන් වල හැර
4. රුකුළ කිරීම
5. එයින් ඉ:නිදාල් හෙවත් සිට ගැනීමේ ඉරියව්වට පැමිණීම
6. අවයවයන් හතක් මත සුපුද් කිරීම
7. සජදා දෙක අතර අසුන් ගැනීම
8. දෙවන සුපුදය කිරීම
9. අවසන් තෂ්හුද් සඳහා අසුන් ගැනීම
10. අවසන් තෂ්හුද් ප්‍රකාශ කිරීම
11. එහිදී නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට සලවාත් ප්‍රකාශ කිරීම
12. මේ සියල්ලෙහිම මද වේලාවක් රුදී සිටීම
13. ඉහත සඳහන් මූලිකාංග පිළිවෙලට කිරීම
14. සලාම් පැවසීම

සලාතයේ මූලිකාංගයක් අත හරින්නාගේ නීතිය.

1. සලාතය ඉටු කරන්නෙකු මෙම මූලිකාංගයන් උවමනාවෙන්ම අතහැර දමන්නේ නම් ඔහුගේ සලාතය අවලංගු වෙයි. ආරම්භක තක්බිරය නොදැනුවත්කමින් හෝ අමතක වීමෙන් හෝ පැවසීමට අතහැරුන ද ඔහුගේ සලාතය මූලික වශයෙන් පිළිනොගැනේ.
2. සලාතය ඉටු කරන්නා සලාතයෙහි නිරතව සිටිය දී අමතක වීමෙන් හෝ නොදැනුවත් කමින් මෙම මූලිකාංගයන්ගෙන් කිසිවක් හෝ පැහැර හැරියේ නම් ඔහු එම ස්ථානයට නැවත පැමිණ එය ඉටු කර ඉන් පසුව ඇති දෑ ද ඉටු කළ යුතු වේ. නමුත් ඔහු ඊළඟ රකආනයට පිවිස ඇත්නම් එවිට එම රකආනය පළමු රකආනය ලෙස සැලකේ. මූලිකාංග සම්පූර්ණ නොවූ මුල් රකආනය වලංගු නොවෙයි. උදාහරණ වශයෙන් කෙනෙකුට රුකුඋ කිරීමට අමතක වී පසුව ඔහු සජදාවෙහි නිරත වන්නෙකු මෙනි. එවිට එය ඔහුට මතක් වූ වහාම නැවත එම ස්ථානයට පැමිණ එය ඉටු කරයි. නමුත් ඊළඟ රකආනයට පිවිසියේ නම් එවිට එම රකආනය මුල් රකආනය ලෙස ගණන් ගැනේ. තවද සලාම් පැවසීමෙන් පසුව සජදා සහිතව කිරීම අනිවාර්යය වේ.
3. අවබෝධයක් නොමැත්තෙකු මූලිකාංගයක් හෝ කොන්දේසියක් පැහැර හැරියේ නම් නියමිත වේලාවෙහි වී නම් එම සලාතය නැවත ඉටු කරයි. එය නියමිත වේලාව පසු වී නම් නැවත එය ඉටු කිරීම අවශ්‍ය නොවේ. හේතුව නීතිය □ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අනිවාර්යය භාවය

පිහිටනුයේ එය දැන ගත් පසු එය ඉටු කිරීමට අවස්ථාව ද සැලසුනු පසුවය.

සලාතයේ සුරතූල් ෆාතිහා පාරායනය කිරීමේ නීතිය

සෑම සලාතයකදීම සුරතූල් ෆාතිහා පාරායනය කිරීම ඉමාම් මුන්තරිද් හෙවත් පුද්ගලිකව සලාතය ඉටු කරන සෑම කෙනෙකු කෙරෙහිම පැවරෙන මූලිකාංගයකි. එය අනන්තර්මෙන් ඉටු කරන රකආතය අවලංගු වී යයි.

මෙමුම් ගැන සලකා බැලීමේ දී සෑම රකආතයකම ඔහු පහත් හඬින් සුරතූල් ෆාතිහාව පාරායනය කරයි. නමුත් ඉමාම් හඬ නගා පාරායනය කරන සලාත් හෝ රකආතයන් හි නිහඬව සිට ඉමාම් වරයාගේ පාරායනයට සවන් දිය යුතු වේ. මෙමුම්වරයා සුරතූල් ෆාතිහාව පාරායනය කිරීම වෙනුවෙන් ඉමාම් වරයා නිහඬව සිට අවස්ථාව සලසා දීම අවශ්‍ය නොවේ. හේතුව ඉමාම් නිහඬව සිටීමටත් මෙමුම් පාරායනය කිරීමට සාධක කිසිවක් නොමැති බැවිනි. යමෙකු ප්‍රමාද වී පැමිණ රුකුළ හි සිටින ඉමාම් සමඟ සම්බන්ධ වන්නේ ද ඔහු සුරතූල් ෆාතිහාව පාරායනය කිරීමේ අවස්ථාව නොලැබුවහොත් සුරතූල් ෆාතිහා පාරායනය කිරීමේ අනිවාර්ය භාවය ඔහුගෙන් ඉවත් වෙයි.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

අල්-කුර්ආනය පාරායනය කරනු ලැබූ විට එයට නුඹලා සවන් දී නිහඬව සිටුව. (එමඟින්) නුඹලා ආශීර්වාද කරනු ලැබීම පිණිස.
(අල්-කුර්ආන් 7: 204)

2. අල්ලාන්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව උබාදා ඉබ්නු සාමීන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු සුරතුල් ෆාතිහා පාරායනය නොකළේ ද ඔහුට සලාතයක් නැත. (මුලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්)

හඬ නගා පාරායනය කරන සලාතයක ඉමාම්ගේ පාරායනය ම:මුම් වරයෙකුගේ කනට නොවැකුණේ නම් ඔහු සුරතුල් ෆාතිහාව ද සෙසු සුරාවන් ද පාරායනය කරයි. නිහඬව නොසිටියි.

සලාතයේ වේතනාව වෙනස් වීමේ නීතිය

1. අනිවාර්ය සලාතයක් ඉටු කරන්නෙකු වෛකල්පිත සලාතයක නිරත වන අයෙකු පිළිපැදීම වරදක් නොවේ. එමෙන්ම අසර් සලාතය මෙහෙය වන්නෙකු පිළිපදිමින් ලුහර් සලාතය ඉටු කිරීම ද තරාචීන් සලාතය මෙහෙය වන්නෙකු පිළිපදිමින් ඉෂා හෝ මග්රිබ් සලාතය ඉටු කිරීම ද වරදක් නොවෙයි. ඉමාම් සලාම් පැවසූ විටක පිළිපදින්නා තමන්ගේ සලාතය සම්පූර්ණ කරයි.

2. සලාතයේ දී ඉමාම් හා මූර්තූ අතර වෙනතාවේ වෙනස්කම් තිබීම වරදක් නැත. නමුත් ඔවුන් දෙදෙනා අතර ක්‍රියාවන් හි විශාල වෙනසක් තිබීම සුදුසු නැත. එම වෙනස්කම් සුළු වශයෙන් පිහිටියේ නම් වරදක් නොවේ.

එමෙන්ම මග්රිබ් සලාතය ඉටු කරන්නෙකුට පසුපසින් සිට ඉෂා සලාතය ඉටු කිරීමට අවසරය ඇත. එවිට ඉමාම් සලාම් පැවසූ පසු තවත් රකආනයක් ගෙනැවිත් තහනම්වූද පවසා පසුව සලාම් පවසයි. ඉෂා සලාතය ඉටු කරන්නෙකුට පසුපසින් සිට මග්රිබ් සලාතය ඉටු කරන්නේ නම් ඉමාම් වරයා හතර වන රකආනයට නැගී සිටි විට ඔහු කැමති නම් තහනම්වූද පවසා සලාම් පැවසීමට හෝ කැමති නම් අසුන් ගෙන ඉමාම් සමඟම සලාම් පැවසීමට හෝ අනුමැතිය ඇත. ඉමාම් සමඟ සලාම් පැවසීම වඩාත් යහපත් වේ.

වෙනස්කම් විශාල වශයෙන් වෙතොත් එසේ පිළිපැදීම නිවැරදි නොවේ. උදාහරණ වශයෙන් වන්දුග්‍රහණ සලාතය ඉටු කරන්නෙකු පසුපසින් සිට ආජ්‍ර සලාතය ඉටු කරන්නෙකු මෙනි.

සලාතය අලංකාර කිරීම හා එය පරිපූර්ණ කිරීම

ගැත්තෙකුට තම පරමාධිපති ඉදිරියේ ඇති විශාලතම නිලය සලාතයයි. එබැවින් සලාතය අලංකාර ලෙසින් පරිපූර්ණව ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වේ.

සලාතයේ මූලිකාංගයන් අතුරින් වැදගත්ම වන්නේ කියාම් හෙවත් නැගී සිටින ඉරියව්ව හා රුකුළ හා සුපුද් යන ඉරියව්වන්ය.

සලාතයේ දී කියාම් ඉරියව්ව මෙතෙහි කිරීම අතුරින් උදාරතම ඉරියව්ව වේ. හේතුව එහි අල්-කුර්ආනය පාරායනය කිරීමත් කරුණා හරිතයාණන් මුණ ගැසීමත් පිහිටා ඇති බැවිනි.

රුකුළ හා සුපුද් සෙසු ඉරියව්වන්ට හා ක්‍රියාවන්ට වඩා උතුම්ය. හේතුව එම ඉරියව්වන් හි තම පරමාධිපතිට සම්පූර්ණ වශයෙන් යටහත් භාවය ප්‍රකාශ කරන බැවිනි.

රුකුළ හා සුපුද් හි අධිකව මෙතෙහි කිරීමත් කියාම් හි දීර්ඝ ලෙස සිටීමත් එක හා සමානය.

කියාම් පිළිබඳව සලකා බලන්නේ නම් උතුම්ම මෙතෙහි කිරීම පිහිටා ඇත්තේ මෙහිය. එනම් අල්-කුර්ආනය පාරායනය කිරීමය.

රුකුළ හා සුපුද් පිළිබඳව සලකා බලන්නේ නම් උතුම්ම ක්‍රියාවන් හා ඉරියව්වන් පිහිට ඇත්තේ මෙහිය. එනම් තම පරමාධිපතිට සම්පූර්ණ යටහත් භාවය ඉදිරිපත් කිරීමය.

ජනයා අතුරින් අලංකාර ලෙස සලාතය ඉටු කළ උත්තමයා මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ය. එතුමා විටක මෙතෙහි කිරීම අලංකාරමත් කරයි. විටක යටහත් භාවය අලංකාරයෙන් නිරූපණය කරයි. විටක දෙකම එක හා සමානව ඉටු කරයි.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ

(පස්වේල) සලාතයන් හා (විශේෂයෙන්) මධ්‍යස්ථ සලාතය රැක ගනිවු. අල්ලාහ්ට සුර්ණ ශ්‍රද්ධාවන්තයින් ලෙස නැගී සිටිවු.
(අල්-කුර්ආන් 2:238)

2.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ يَوْمًا ثُمَّ انْصَرَفَ فَقَالَ يَا فُلَانُ أَلَا تَحْسِنُ صَلَاتِكَ أَلَا يَنْظُرُ الْمُصَلِّي إِذَا صَلَّى كَيْفَ يُصَلِّي فَإِنَّمَا يُصَلِّي لِنَفْسِهِ إِنِّي وَاللَّهِ لَأُبْصِرُ مَنْ وَرَائِي كَمَا أُبْصِرُ مَنْ بَيْنَ يَدَيَّ أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අපට සලාතය මෙහෙයවා පසුව හැරී මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ. අහෝ ! මිනිසා, ඔබේ සලාතය අලංකාරමත් කළ යුතු නොවේ ද? සලාතය ඉටු කරන්නා සලාතය ඉටු කළ යුත්තේ කෙසේදැයි දැන ගත යුතු නොවේ ද? ඔහු සලාතය ඉටු කළේ (අල්ලාහ් වෙනුවෙන් නොව) ඔහු වෙනුවෙනි. අල්ලාහ් මත දිවුරා කියමි. මා ඉදිරියේ ඇති දෑ මා බලනවාක් මෙන්ම මට පසුපසින්ම ඇති දෑ ද මම බලමි. (මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

3.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَدَخَلَ رَجُلٌ فَصَلَّى ثُمَّ جَاءَ فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَدَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ فَصَلِّ ثُمَّ جَاءَ فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ ثَلَاثًا فَقَالَ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ فَمَا أَحْسِنُ غَيْرُهُ فَعَلَّمَنِي قَالَ إِذَا فُئِمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَكَبِّرْ ثُمَّ أَفْرَأَ مَا تَيَسَّرَ مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ ثُمَّ ارْكَعْ حَتَّى تَظْمِنَ رَاكِعًا ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَعْتَدِلَ فَإِنَّمَا تَمَّ اسْجُدَ حَتَّى تَظْمِنَ سَاجِدًا ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَظْمِنَ جَالِسًا ثُمَّ اسْجُدَ حَتَّى تَظْمِنَ سَاجِدًا ثُمَّ افْعَلْ ذَلِكَ فِي صَلَاتِكَ كُلِّهَا" متفق عليه

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මස්ජිදයට ඇතුළු වූහ. එවිට පුද්ගලයෙකු ද මස්ජිදයට පිවිස සලාතය ඉටු කර පසුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට සලාම් පැවසුවේය. නබි තුමාණන් ද ඔහුට සලාම් පවසා ඔබ නැවත ගොස් සලාතය ඉටු කරන්න. සැබැවින්ම ඔබ (නිවැරදිව) සලාතය ඉටු නොකළෙහිය යැයි පැවසුවේය. පසුව ඔහු නැවතත් සලාතය ඉටු කර පැමිණ සලාම් පැවසුවේය. එවිට නැවතත් නබි තුමාණෝ “ඔබ ගොස් නැවත සලාතය ඉටු කරන්න” යැයි පැවසූහ. මෙලෙස තෙවතාවක් සිදු වූ පසු එම පුද්ගලයා ‘ඔබව සත්‍ය සමඟ එවූ අය මත දිවුරා ප්‍රකාශ කරමි මේ අයුරින් හැර අලංකාර ලෙස කිරීමට මා නොදනිමි. එබැවින් මා හට කියා දෙන්නැයි’ පැවසුවේය. නබි තුමාණෝ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ. ‘ඔබ සලාතය සඳහා සිට ගත්

විට අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බීර් පවසන්න. පසුව අල්-කුර්ආනයෙන් ඔබට පහසු දෑ පාරායනය කරන්න. පසුව රුකුළු හි නිවැරදිව රැඳී සිටින තෙක් රුකුළු කරන්න. පසුව ඉ:නිදාල් හෙවත් සිට ගැනීමේ ඉරියව්වට නිවැරදිව පැමිණෙන තෙක් නැගී සිටින්න. පසුව සුපුද් හි නිවැරදිව රැඳී සිටින තෙක් සුපුද් කරන්න. පසුව වාසි වීමේ ඉරියව්වෙහි නිවැරදිව රැඳී සිටින තෙක් නැගී සිටින්න. සුපුද් හි නිවැරදිව රැඳී සිටින තෙක් සුපුද් කරන්න. පසුව මෙලෙස ඔබේ සලාතයේ සෑම ඉරියව්වක්ම ඉටු කරන්න. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

4.

عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَا لِي أَرَاكُمْ رَافِعِي أَيْدِيكُمْ كَأَنَّهَا أَذْنَابُ حَيْلٍ شُمْسِ اسْكُنُوا فِي الصَّلَاةِ أَخْرَجَهُ
مسلم

ජාබර් ඉබ්නු සමුරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. අප වෙත අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් පැමිණ මා නුඹලාව මෙසේ දකින්නේ ඇයි? මුරණ්ඩු අශ්වයින්ගේ නැටි මෙන් නුඹලාගේ දැත් ඔසවාගෙන සිටින්නෙහුය. නුඹලා සලාතයේ තැන්පත් වන්න. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

9 සලාතයේ වාජ්ඛාත් හෙවත් අනිවාර්යය ක්‍රියාවන්

සලාතයේ වාජ්ඛාත් හෙවත් අනිවාර්යය ක්‍රියාවන් අටකි. ඒවා නම්,

1. ආරම්භ තක්බීරය හැර සෙසු සියලු තක්බීරයන්
2. රැකූලවෙහි සුබ්භාන රබ්බියල් අළීම් යනුවෙන් පවසා අල්ලාහ්ව මහත්භාවයට පත් කිරීම.
3. ඉමාම්ගේ හා තනි පුද්ගලයාව සලාතය ඉටු කරන්නාගේ සම්අල්ලාහු ලීමත් හමිදා යන ප්‍රකාශය.
4. ඉමාම් මෑමුම් හා තනිපුද්ගලව සලාතය ඉටු කරන්නාගේ රබ්බනා වලකල් හමිදු යන ප්‍රකාශය.
5. සුපුද් අවස්ථාවේ ප්‍රාර්ථනාවෙහි නිරත වීම.
6. සුපුද් දෙක අතර වාඩි වන ඉරියව්වෙහි ප්‍රාර්ථනාවෙහි නිරත වීම.
7. මුල් තෂ්හුද් සඳහා වාඩි වීම.
8. මුල් තෂ්හුද් ප්‍රකාශ කිරීම.

සලාතයේ වාජිබාත් අතුරින් යමක් අතහරින්නා ගේ නීතිය

සලාතය ඉටු කරන්නෙකු ඉහත සඳහන් වාජිබාත් අතුරින් යමක් උවමනාවෙන්ම පැහැර හැරියේ නම් ඔහුගේ සලාතය අවලංගු වී යයි.

අමතක වීමෙන් හෝ නොදැනුවත් කමින් හෝ එයට නියමිත ස්ථානය පසු කරමින් අනෙක් මූලිකාංගය යොමු වීමට පෙර මතක් වූ විට ඒ වෙත නැවත නැඹුරු වී එය ඉටු කරයි. පසුව සලාතය සම්පූර්ණ කරයි. පසුව අමතක වීම පිණිස සජදා සහිව ඉටු කර සලාම් පවසයි.

එසේ අමතක වී ඊළඟ මූලිකාංගයක නිරත වීමෙන් පසු මතක් වූයේ නම් එය මඟ හරියි. නැවත එය ඉටු නොකරයි. නමුත් අමතක වීම පිණිස සජදා ඉටු කර සලාම් පවසයි.

රුකුන් හෙවත් මූලිකාංග හා වාජිබි හෙවත් අනිවාර්යය දෑ අතර ඇති වෙනස

1. සලාතය ඉටු කරන්නා මූලිකාංගයක් අමතක වීමෙන් හෝ නොදැනුවත්කමින් අතහැරියේ නම් එවිට තමන් වෙත පැවරුණු වගකීමෙන් ඔහු බැහැර නොවෙයි. එබැවින් එය ද ඉන් පසු ඇති දෑ ද අනුපිළිවෙළට නැවත ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වේ. පසුව සලාම් පැවසීමෙන් පසු අමතක වීම පිණිස සජදා සහිව හි නිරත වෙයි.
2. සලාතය ඉටු කරන්නා වාජිබි දෙයක් අමතක වීමෙන් හෝ නොදැනුවත් කමින් අතහැරියේ නම් එවිට එය

නැවත ගෙන ඒම අනිවාර්ය නොවේ. ඒ වෙනුවෙන් සලාම් පැවසීමෙන් පසු සජදා සහ්වු ඉටු කිරීම ප්‍රමාණවත් වෙයි.

10 සලාතයේ සුන්නත් ක්‍රියාවන්

පෙර සඳහන් කළ සලාතයේ ක්‍රම වේදයන් අතුරින් අර්කාන් හා වාජ්බාත් හැරෙන්නට අන් සියලු දෑ සුන්නත් වේ. ඒවා ඉටු කිරීමෙන් ප්‍රතිඵල හිමි වන අතර ඒවා මඟ හැරීමෙන් පාපියෙකු බවට පත් නොවේ. සුන්නත් දෑ ප්‍රකාශයන් හා ක්‍රියාවන් යනුවෙන් කොටස් දෙකකි.

ප්‍රකාශයන් හි සුන්නත් දෑ : ප්‍රාරම්භක ප්‍රාර්ථනාව අලෞද්‍ය පැවසීම බිස්මි පැවසීම ආමීන් යන ප්‍රකාශය සුරතුල් ෆාතිහාවට පසු සුරාවක් පාරායනය කිරීම වැනි දෑ උදාහරණ වශයෙන් දැක්විය හැක.

ක්‍රියාවන් හි සුන්නත් දෑ : ඉහත සඳහන් ස්ථානයන් හි තක්බීර් පවසන අවස්ථා වල දැන් එසවීම සිට ගත් ඉරියව්වෙහි වමන

මත දකුණත තැබීම ඉග්තිරාජ් හෙවත් ඉදුම හා තවර්රැක් හෙවත් ඉදුම උදාරහරණ වශයෙන් දැක්විය හැක.

අ

නිවාර්ය සලාතයෙන් පසු පාපක්ෂමාවෙහි නියැලීමේ නීතිය

සියලුම අනිවාර්ය සලාතයන්ට පසු ඉස්තිග්ෆාර් හෙවත් පාපක්ෂමාවෙහි නියැලීම නබි තුමාණන් සඳහන් කර ඇති පරිදි දහම් ගත කරන ලද්දකි. හේතුව සලාතය ඉටු කරන බොහෝ දෙනෙක් සලාතයේ වැරදි හා අඩු පාඩු සිදු කරන බැවිනි. ඇතැම් විට අල්-කුර්ආන් පාරයනය රුකුඋ සුපුද් වැනි දහම් ගත කෙරුණු බාහිර ක්‍රියාකාරකම් වල හෝ බැනීමක් කම හදවත තැන්පත්ව තබා ගැනීම වැනි දහම් ගත කෙරුණු අභ්‍යන්තර කටයුතු වල හෝ මෙම අඩුපාඩුකම් සිදු වී තිබෙන්නට පුළුවන. එබැවින් මේ අඩුපාඩුකම් වලට අල්ලාහ්ගෙන් සමවා ඇයදිය යුතු වේ.

සි^zකූර් හෙවත් මෙතෙහි කිරීමේ ක්‍රමය

1. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සෑම අවස්ථාවකම අල්ලාහ්ව සිහිපත් කරන්නෙකු වූහ. එබැවින් පිරිසිදුව සිටිය ද කිලිටි භාවයේ සිටිය ද ජුනුබ් තත්ත්වයේ පසු වුව ද ඔසප් නිතාස් වැනි තත්ත්වයක පසු වුවද හදවතින් හා දිවෙන් අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කිරීම ආගමානුගත කරනු ලැබී ඇත. එනම් තස්බීහ් හෙවත් සුබ්හාල්ලාහ් වැනි වදන් පවසා අල්ලාහ්ව පිවිතුරු කිරීමත් තහ්ලිල් හෙවත් ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ් යන වදනින් අල්ලාහ්ට නැමදුම් කිරීමේ අයිතිය සතු කිරීමත් තහ්මීද් හෙවත් අල්හම්දුලිල්ලාහ් යන වදන් භාවිතයෙන් අල්ලාහ්ව ප්‍රශංසාවට ලක් කිරීමත් තක්බීර් හෙවත් අල්ලාහු අක්බර් යන වදනින්න ඔහු උත්කාෂ්ටභාවයට පත් කිරීමත් අල්-කුර්ආනය පාරායනය කිරීමත් ප්‍රාර්ථනාවෙ හි නියැළීමත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙනුවෙන් සලවාත් ප්‍රකාශ කිරීමත් වේ. මේ සියල්ල පිවිතුරු භාවයෙන් යුතුව ඉටු කිරීම් ඉතා යහපත්ය.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَأذْكَرُ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ
وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

නුඹගේ පරමාධිපතිව උදෑසනයන් හි හා සවස් හි තමන් තුළ යටහත් පහත්ව ද බියෙන් යුතුව ද වචන මහා හඬකින් තොරව මෙනෙහි කරවු. නුඹ අනවධානයෙන් සිටින්නන් අතුරින් නොවවු. (අල්-කුර්ආන් 7:205)

2. පොදුවේ ප්‍රාර්ථනා කිරීම් හා මෙනෙහි කිරීම් රහසිගත අයුරින් එනම් නිහඬ විලාසයෙන් ඉටු කිරීම ඉතා යෝග්‍යය. නමුත් පස්වේල සලාතයන්ට පසු ඇති ප්‍රාර්ථනාවන් තල්බියියා හා දැනුවත් කමක් නොමැත්තෙකුට ඇසෙන පරිදි යහපත තකා කරන ප්‍රාර්ථනාවන් වැනි හදිස් හි සඳහන් ව ඇති දෑ හඬ නගා පාරායනය කිරීම ඉතා ශ්‍රේෂ්ඨය.

11 දහම් ගත කරනු ලැබූ සුපුද් වර්ග

දහම් ගත කරනු ලැබූ සුපුද් වර්ග හතරකි.

1. සුපුදුස් සලාත්
2. සුපුදුස් සභ්වු

3. සුපුදුන් තිලාවා
4. සුපුදුන් ෂුක්ඛ

1. සුපුදුන් සලාත්

සෑම සලාතයකම රුකුළු මෙන්ම සුපුදුන් ද රුකුන් හෙවත් මූලිකාංගයකි. සලාතයේ දී සෑම රකභාතයකම සුපුදුන් දෙකක් ඇත. එය අනිවාර්ය සලාතයක වුව ද වෛකල්පිත සලාතයක වුව ද ඉටු කිරීම අනිවාර්යය. මේ පිළිබඳව විග්‍රහය පෙර සඳහන් වී ඇත.

2. සුපුදුන් සහවු

සුපුදුන් සහවු හෙවත් අනිවාර්යය හෝ වෛකල්පිත සලාතයක් එහි යමක් අමතක වීමෙන් අතපසු වූ විටක ඉටු කරනු ලබන සපදා දෙකකි. එය ඉටු කරනුයේ තෂහ්හුද් සඳහා වාඩි වෙන ඉරියව්වෙනි. ඒ දෙක ඉටු කළ පසුව සලාම් පවසයි. ඉන් පසුව නැවත තෂහ්හුද් පැවසීමක් නැත.

සුපුදුස්ස සහවු දහම්ගත කිරීමේ යථාර්ථය.

අල්ලාහ් මිනිසාව මවා ඇත්තේ අමතක වීමේ ස්වභාවයෙනි. සලාතයේ යමක් වැඩි පුර එකතු කිරීමෙන් හෝ එහි යම් අඩුවක් ඇති කිරීමෙන් හෝ සැක ඇති කිරීමෙන් හෝ සලාතය විකෘති කර දැමීමට ඡෙයිතාන් මාන බලමින් සිටියි. එබැවින් ඡෙයිතාන්ට ලබා දෙන ප්‍රතිප්‍රහාරයක් වශයෙන් ද සිදු වූ අඩුව පිරවීමක් වශයෙන් ද අල්ලාහ්ව තෘප්තියට පත් කිරීමක් වශයෙන් ද අල්ලාහ් මෙය දහම් ගත කර ඇත.

සලාතයේ අමතක වීම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ටත් සිදුවිණි. හේතුව එතුමාණන් පවා මිනිස් ගතිපැවතුම් වලින් හෙබි උත්තමයෙකු වූ බැවිනි. එතුමාණන් තම සලාතයේ දී සජදා සහවු කළ විට මෙසේ ප්‍රකාශ කර සිටියහ.

إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ أَنَسَىٰ كَمَا تَنْسَوْنَ فَإِذَا نَسِيتُ فَذَكِّرُونِي

මම ද නුඹලා මෙන් මිනිසෙකි. නුඹලාට අමතක වනවාක් මෙන්ම මටද අමතක වන්නේය. එබැවින් මට යමක් අමතක වූ විට නුඹලා මට මතක් කර දෙන්න. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

සජ්ඣා සහවු කිරීමට තුඩු දෙන කාරණා

සජ්ඣා සහවු කිරීමට තුඩු දෙන කාරණා තුනකි.

1. අමතරව යමක් කිරීම
2. යම් දෙයක අඩුවක් කිරීම
3. සැකය

සුපුදුස් සහවු හි කොටස්

1. සලාතයේ නියමිත ක්‍රමයට අමතරව කියාම් රුකුළ සුපුදුස් වැනි ක්‍රියාවක් අමතරව ඉටු කළේ නම් හෝ දෙවතාවක් රුකුළ කළේ නම් හෝ වාඩි විය යුතු ස්ථානයේ සිට ගත්තේ නම් හෝ රකආත් හතරක සලාතයක දී රකආත්

පහක් ඉටු කළේ නම් හෝ මෙවැනි නොදැනුවත්ව අමතරව ඉටු කරන කවර අවස්ථාවක වුව ද සලාමයට පසු සජදා සහිව ඉටු කිරීම අනිවාර්යය. සිදුවුණු වැරද්ද සලාමයට පෙර හෝ පසු මතක් වුව ද එක හා සමානය.

2. සලාතයේ අර්කාන් හෙවත් මූලිකාංගයක් අඩුවෙන් සිදු කළේ නම් ඊළඟ රකආතයේ එම මූලිකාංගය වෙත යෑමට පෙර ඔහුට එය මතක් වූ විට නැවත එම මූලිකාංගය ඉටු කිරීමක් ඉන් පසු ඇති දෑ පිළිවෙළින් ඉටු කිරීමක් අනිවාර්යය වේ. පසුව අමතක වීම පිණිස සලාමයට පෙර සජදා දෙකක් ඉටු කළ යුතු වේ.

ඉහත සඳහන් පරිදි ඊළඟ මූලිකාංගයට ගිය පසු මතක් වූයේ නම් ඔහු ඒ වෙත නැවත පැමිණීමක් අවශ්‍ය නොවේ. ඔහුගේ එම රකආතය නිෂ්ඵල රකආතයකි.

රකආත් හතරක් වෙනුවට අමතක වීමෙන් රකආත් තුනක් ඉටු කරනවාක් මෙන් අඩු රකආත් ප්‍රමාණයකින් සලාම් පවසා පසුව එය ඔහුට මතක් කර දෙනු ලැබුවේ නම් සලාතය සම්පූර්ණ කිරීමේ වේතනාවෙන් තක්බීර් පැවසීමෙන් තොරව නැගී සිට අනතුරුව අතපසු වූ රකආතය ඉටු කරයි. පසුව තෂ්හුද් පවසා සලාම් පවසා අනතුරුව අවසානයේ අමතක වීම සඳහා සජදා දෙකක් ඉටු කරයි.

3. ප්‍රථම තෂ්ඨ්‍රද් වැනි වාජිබාත් හෙවත් සලාතයේ අනිවාර්යය ක්‍රියාවන්ගෙන් යම් කටයුත්තක් අඩුවෙන් ඉටු කළේ නම් එම අවස්ථාවේ එම අනිවාර්යය ක්‍රියාව ඔහුගේ වගකීමෙන් ඉවත් වෙයි. එමෙන්ම සලාම් පැවසීමට පෙර අමතක වීම පිණිස සජදා ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වේ.

4. සලාතයෙහි තමන් ඉටු කළ රකආත් ගණන හතරක් ද තුනක් ද යන්නට සැකයක් මතු වූ විටක ඔහු එහි අවම ප්‍රමාණය ගණනයට ගෙන සලාතය සම්පූර්ණ කරයි. පසුව සලාමයට පෙර අමතක වීම පිණිස සජදා සහවු ඉටු කරයි.

සජදා සහවු හි නීතිය

සලාමයට පෙර වූ සජදාවක් හා සලාමයට පසු වූ සජදාවක් සලාතය ඉටු කරන්නාට නියම වූ විට සලාම් පැවසීමට පෙර සජදාව ඉටු කරයි.

සලාතය සම්පූර්ණ කිරීමට පෙර අමතක වීමෙන් සලාම් පැවසුවේ නම් මතකයට නැගුණු කාලය ද සම්පයෙන් පැවතියේ එය ඉටු කර පසුව සලාම් පවසයි. අනතුරුව අමතක වීම පිණිස සජදාවෙහි නිරත වෙයි.

සජදා සහවු කිරීමට අමතක වී සලාම් පවසා කතාවෙන් හෝ වෙන යම් ක්‍රමයකින් හෝ සලාතයට අදාළ නොවන ක්‍රියාවක නිරත වූ පසු මතක් වූ විට ඔහු අමතක වීම පිණිස සජදා ඉටු කරමින් පසුව සලාම් පවසයි.

දහම් ගත පරිදි නියමිත ස්ථනයක හැර වෙනත් ස්ථානයක කිව යුතු වචනයක් ගෙන ආවේ නම් උදාහරණ වශයෙන් රුකුළුවෙ හි හෝ සුජුද් හි හෝ කුර්ආනය පාරායන කිරීම, කියාම් හි තෂහ්හුද් පැවසීම වැනි දෑ පෙන්වා දිය හැක. මෙවැනි අවස්ථා වල ඔහුගේ සලාතය අවලංගු නොවන අතර සුජුදුස් සහවු කිරීම ඔහුට අනිවාර්යය නොවෙයි. නමුත් එය ඉටු කිරීම සතුටු දායකය.

යම් කිසි වැළැක්විය නොහැකි හේතුවක් මත ඉමාම්ට පෙර එක් ඉරියව්වකින් හෝ ඉරියව් බොහෝමයකින් මෑමුම් පසුබසින්තෝ නම් ඔහු එය ඉටු කර නැවත ඉමාම් සමඟ එක්

වීමට පුළුවන. ඔහු කෙරෙහි පවක් ඇති නොවෙයි. සජ්ඣා සන්චු ඉටු කිරීමේ අවශ්‍යතාව ද නොපවතී.

සුජුද්ධස් සන්චු හි කිව යුතු දෑ

සුජුද්ධස් සන්චු දීර්ඝ කිරීම සුන්තාන් පිළිවෙතකි. සලාතයේ සුජුද් අවස්ථාවේ පවසන දෑ සුජුද්ධස් සන්චු හිද පවසනු ලැබේ.

සජ්ඣා සන්චු ඉටු කිරීමේ දී සලාතය අතර මැද සහභාගී වන ම:මුද් සජ්ඣාව සිදු කළ යුත්තේ කවර අවස්ථාවේ දී ද

පොදුවේ ම:මුම්චරයා ඉමාම් අනුගමනය කරමින් සජ්ඣාව ඉටු කරයි. නමුත් ම:මුම් අතර වාරයේ පැමිණ එම අවස්ථාවෙක ඉමාම් ද සලාම් පවසා සජ්ඣා සන්චු කළේ නම් සලාතයේ සිදු වුණු අමතක වීම ම:මුම් සලාතයට ප්‍රවේශ වූවායින් පසු සිදු වී ඇත්නම් ඔහුගේ සලාමයට පසු සජ්ඣා ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වෙයි. ඔහු සලාතයට ප්‍රවේශ වීමට පෙර ඉමාම් වරයා විසින් සිදු වූ අමතක වීමක් නම් සජ්ඣා සන්චු කිරීම ඔහුට අවශ්‍ය නොවෙයි.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِحْدَى صَلَاتِي الْعَشِيِّ قَالَ مُحَمَّدٌ وَأَكْثَرُ ظَنِّي الْعَصْرَ رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ ثُمَّ قَامَ إِلَى خَشَبَةٍ فِي مُقَدِّمِ الْمَسْجِدِ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهَا وَفِيهِمْ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَهَابَا أَنْ يُكَلِّمَاهُ وَخَرَجَ سَرْعَانُ النَّاسِ فَقَالُوا أَقْصَرْتَ الصَّلَاةَ وَرَجُلٌ يَدْعُوهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذُو الْيَدَيْنِ فَقَالَ أَنْسَيْتَ أَمْ قَصُرْتَ فَقَالَ لَمْ أَنْسَ وَلَمْ تُقْصِرْ قَالَ بَلَى قَدْ نَسَيْتَ فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ ثُمَّ كَبَّرَ فَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَكَبَّرَ ثُمَّ وَضَعَ رَأْسَهُ فَكَبَّرَ فَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَكَبَّرَ

අබු හුරේරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. සවස් වරුවේ සලාත දෙකින් එකක රකආත් දෙකක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඉටු කළේය. (ඉමාම් මුහම්මද් හා බහුතරයකගේ මතය වන්නේ අසර් සලාතය යන්නයි) පසුව සලාම් පවසා නැගිට සිට මස්ජිදය ඉදිරියේ ඇති ලී කණුවක් මත තම අත් තබා ගෙන සිටියහ. ඔවුන් අතර අබු බක්ර් උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) යන අයද සිටියහ. එතුමාණන් සමඟ කතා කරන්නට මොවුන් දෙදෙනා බිය විය. ජනයා අතර වේගවත් හඬක් පිටත් විය. “(නබි තුමණි) ඔබ සලාතය කෙටි කළෙහි දැ”යි ඔවුන් විමසා සිටියහ. දුල්

යදෙයිත් නමින් හඳුන් වනු ලැබූ මිනිසෙකු ද ඔවුන් අතර විය. ඔහු “(නබි තුමණි) ඔබට අමතක වී ද එසේ නැතිනම් ඔබ සලාතය කෙටි කළෙහි දැ“යි විමසා සිටියේය. එවිට නබි තුමාණෝ “මම අමතක නොකළෙමි. කෙටි ද නොකළෙමි“ යැයි පවසා සිටියහ. “එසේ නම් ඔබට අමතක වී ඇතැ“යි ඔහු පැවසුවේය. පසුව රකආත් දෙකක් සලාතය මෙහෙයවා සලාම් පැවසූහ. අනුතුරුව තක්බීර් පවසා ඔහුගේ (සුපුරුදු) සුපුරුදුය මෙන් හෝ ඊට වැඩියෙන් හෝ සජදා ඉටු කළහ. පසුව තම හිස ඔසවා තක්බීර් පවසා එය කෙළින් තබා ගත්තේය. පසුව නැවතත් තම (සුපුරුදු) සුපුරුදුය මෙන් හෝ ඊට වැඩියෙන් සුපුරුදු ඉටු කර පසුව තම හිස ඔසවා තක්බීර් පැවසූහ. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

3 සුපුරුදුන් තිලාවාහ්

සුපුරුදුන් තිලාවා යන එක් සජදාවකි. එයට කියාම් හෙවත් නැගිට සිටීමේ ඉරියව්වක් හෝ තක්බීර් හෝ තෂහ්හුද් හෝ සලාම් හෝ නොමැත.

සුපුරුදුන් තිලාවෙහි නීති රීති

අල්-කුර්ආනය පාරායනය කරන කාර්ටත් එයට සවන් දෙන්නාටත් සුපුරුදුන් තිලාවා පැමිණෙන සෑම විටකම සුපුරුදු

කිරීම සුන්නාහ් වෙයි. කාරී සලාතයේ සුපුදුන් තිලාවා නොකළේ නම් එයට සවන් දෙන්නා ද සුපුදු නොකළ යුතුයි.

පිරිසිදු තත්වයේ සිටිය දී සුපුදුන් තිලාවා කිරීම සුන්නත් වේ.

වුළු නොමැතිව සිටින්නාටත් ස්නානය අනිවාර්යය වූ තත්වයේ පසුවන්නාටත් හයිල් හෝ නිලාස් ඇති වූ කාන්තාවටත් සජදාවෙ හි ආයතයක් පසුකරමින් යන විට සුපුදුන් තිලාවා ඉටු කළ හැක.

අල්-කුර්ආනයේ සඳහන් සුපුදු ගණන

අල්-කුර්ආනයේ සජදා පහළොවක් දැකිය හැක.

ඒවා මෙසේය:

සූරා අල් අරුල, සූරා අර් රද්, සූරා අන් නහල්, සූරා අල් ඉස්රා, සූරා මර්යම් යන සූරාහ් වල සජදාවක් බැගින් ද

සූරා අල්-හජ් හි සජදා දෙකක් ද

සූරා අල්-හුර්කාන්, සූරාහ් අන්-නමල්, සූරාහ් අස්-සජදා, සූරා සාද්, සූරා හුස්සිලන්, සූරා අන්-නජම්, සූරතුල් ඉන්ෂිකාක්, සූරතුල් අලක්

යන සූරාවන් හි සජදාවක් බැගින් ද පිහිටා ඇත.

අල්-කුර්ආනයේ සඳහන් සජ්දා ආයාත් හි වර්ග දෙකකි.

එනම් ආරංචි දන්වා සිටින වදන් හා නියෝග කර සිටින වදන් අල්-කුර්ආනයේ හි සඳහන් ආරංචි දන්වා සිටින වදන් වනුයේ විශේෂගතව හෝ පොදුවේ මැවීම් ඔහුට සුපුද් කිරීම පිළිබඳව දන්වා සිටින අවස්ථාවන්ය. එවිට එය පාරායනය කරන්නා හා සවන් දෙන්නා එම මැවීම් අතුරින් තමන් ද කෙනෙකු යැයි සිතීම සුන්නාත් වේ.

උදාහරණ වශයෙන් අල්ලාහ් එක් ස්ථානයක මෙසේ සඳහන් කරයි.

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

අහස් හි ඇති දෑ ද මිනිතලයේ ප්‍රාණීන්ගෙන් ද මලක්වරු ද අල්ලාහ්ට සුපුද් කරති ඔවුහු උඩගු නොවෙති. (අල්-කුර්ආන් 16: 49)

අල්ලාහ්ට සුපුද් කරන මෙන් නියෝග කරන වදන් එවිට එම නියෝගයට තමන් ද අවනත වීමට යුහුසුළු විය යුතු වේ.

උදාහරණ වශයෙන් අල්ලාහ් මෙසේ සඳහන් කරයි.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

විශ්වාස කළවුනි, නුඹලා ජයග්‍රහණය ලබා ගත හැකි වනු පිණිස
නුඹලා රුකුළ කරවු. තවද සුප්ප්දේ කරවු. තවද නුඹලාගේ
පරමාධිපතිට නමදිවු. තවද යහකම් කරවු. (අල්-කුර්ආන්
22:77)

සුප්ප්දේ කරන ක්‍රමය

සුප්ප්දුන් තිලාවා එක් සජ්දාවකි. සලාතයේ දී කාරී සජ්දා කරන
විට ද ඉන් නැගිටින විට ද තක්බීර් පවසයි. සලාතයෙන් බැහැරව
සිටින විටක නැගිට සිටීමේ ඉරියව්වක් හෝ තක්බීර් පැවසීමක්
හෝ තෂ්හ්ද් පැවසීමක් හෝ සලාම් පැවසීමකින් තොරව
සජ්දාව ඉටු කරයි.

ඉමාම්වරයා සුප්ප්දේ කරන විට ම:මුම් ද සජ්දා කිරීම අනිවාර්යය
වේ. ඉක්මණින් සලාතය ඉටු කරන මොහොතක පවා සජ්දා
සහිත ආයතයක් හෝ සුරාවක් ඉමාම් පාරායනය කරන්නේ නම්
වුවද ඒ කෙරෙහි ම:මුම් පිළිකුල් භාවයක් දැක්විය යුතු නොවේ.

සුප්ප්දුන් තිලාවාවෙහි මහිමය

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قرَأَ ابْنُ آدَمَ السُّجْدَةَ
فَسَجَدَ اعْتَرَلَ الشَّيْطَانُ يَبْكِي يَقُولُ يَا وَيْلَهُ وَفِي رِوَايَةٍ - يَا وَيْلِي أَمَرَ ابْنُ آدَمَ
بِالسُّجُودِ فَسَجَدَ فَلَهُ الْجَنَّةُ وَأَمَرْتُ بِالسُّجُودِ فَأَبَيْتُ فَلِيَ النَّارُ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)
පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින්
මෙසේ දන්වා සිටියි.

ආදම්ගේ පුත් සජදා වැකියක් පාරායනා කළේ නම් එවිට ඔහු සජදා ඉටු කරයි. ඡෙයිතාන් ඉන් ඉවත් වී හඩමින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි. අහෝ ! මාගේ විනාශය. ආදම්ගේ පුත් සජදා කිරීමට නියෝග කරන ලදී. එවිට ඔහු සජදා කළේය. ඔහුට ස්වර්ගය සතු විය. නමුත් මා සුපුද්ද කරන මෙන් නියෝග කරනු ලැබුවෙමි. නමුත් මම ප්‍රතික්ෂේප කළෙමි. එබැවින් මට නිරය හිමි විය යැයි පවසන්නේය. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

සුපුද්දත් තිලාවාවෙහි කිව යුතු දෑ

සාමාන්‍ය සලාතයක සුපුද්ද හි කවර පුර්ථනාවක් දික්රයක් පවසන්නේ ද එයම සුපුද්ද තිලාවා වෙහි පවසයි.

4 සජදා ෂුක්ර්

සජදා ෂුක්ර් යනු එක් සජදාවකි. එහි තක්බිර් පැවසීමක් හෝ සලාම් පැවසීමක් හෝ නොමැත.

සජදා ෂුක්ර් ආගමානුගත කරනු ලැබුවේ කවදා ද?

1. නව ආශිර්වාදයක් ලැබෙන අවස්ථාවක සජදා ෂුක්ර් කිරීම සුන්නත් වේ. උදාහරණ වශයෙන් කෙනෙකුට යහමහ ලැබීම හෝ ඔහු ඉස්ලාමය වැලඳ ගැනීම, උදව් ලැබීම දරුවෙකුගේ උපත පිළිබඳ ශුභාරංචි ලැබීම වැනි දෑ පෙන්වා දිය හැක.

2. යම් කිසි උවදුරකින් රැකවරණය ලැබූ අවස්ථාවක සජදා ෂුක්ර් කිරීම සුන්නත් වේ. උදාහරණ වශයෙන් ගංවතුර ගින්න මංකොල්ලය වැනි ව්‍යසනයන් වලින් ආරක්ෂාව ලැබීම පෙන්වා දිය හැක.

සජදා ෂුක්ර් කිරීමේ ක්‍රමය

සජදා ෂුක්ර් එක් සජදාවකි. එහි තක්බීර් පැවසීමක් හෝ සලාම් පැවසීමක් හෝ නොමැත. එය සලාතයෙන් බැහැරව ඉටු කරනු ලබන්නකි. සිට ගෙන සිටිය ද වාඩි වී සිටිය ද පිරිසිදුව සිටිය ද අපිරිසිදුව සිටිය ද කවර අයුරින් සිටිය ද සජදා කළ හැකිය. නමුත් වඩාත් උචිත වන්නේ පිරිසිදු වී සජදා කිරීමයි.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَأَتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ

නුඹලා ඔහුගෙන් අසන සියලු දෑ ඔහු නුඹලාට පිරිනැමුවේය. අල්ලාහ්ගේ වරප්‍රසාදයන් නුඹලා ගණන් කරන්නේ නම් එය නුඹලා ගණන් නොකරන්නෙහුය. සැබැවින්ම මිනිසා අපරාධකාර අකෘතඥ වෙයි. (අල්-කුර්ආන් 14:34)

2. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

اعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ

දාවුද්ගේ ජනයිති, කෘතවේදී වනු පිණිස නුඹලා යහකම් කරවු.
මාගේ ගැත්තන් අතුරින් ස්වල්පයකි කෘතවේදී වනුයේ. (අල්-
කුර්ආන් 34: 13)

3.

عَنْ أَبِي بَكْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَتَاهُ أَمْرٌ يُسْرُهُ أَوْ بُسْرَ بِهِ
خَرَّ سَاجِدًا شُكْرًا لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එතුමාණන්ට
සතුටු දායක යම් කරුණක් පැමිණි විට හෝ ඒ ගැන ශුභාරංචි
දෙනු ලැබූ විට උත්තරීතර භාග්‍ය සම්පන්න අල්ලාහ්
වෙනුවෙන් කෘතඥ වනු පිණිස සජදාවෙහි වැටෙති යැයි අබු
බක්රා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරයි.
(අබු දාවුද්, ඉබ්නු මාජා)

සජදා ෂුක්ර් හි පැවසිය යුතු දෑ

සාමාන්‍ය සලාතයක සුප්ප්ද් හි කවර පුර්ථනාවක් දික්රයක්
පවසන්නේ ද එයම සජදා ෂුක්ර්හි ද පවසයි.

12 සාමූහික සලාතය

සලාතුවේ ජමආත් හෙවත් සාමූහිකව සලාතය ආගමානුගත වීමේ යථාර්ථය.

සාමූහික සලාතය ඉස්ලාමීය සංකේතයකි. නිවේදනයකි. එමෙන්ම සෑම දිනකම සියලු මුස්ලිම් වරුන් දෙවියන් කෙරෙහි තැබූ ඒක දේව වාදය පිළි ගත් බවට තහවුරු කිරීමකි.

සාමූහික සලාතය ඉස්ලාමීය දැකුම් කළු දර්ශණයන් අතුරින් මහත් වූ වැදගත් දර්ශණයකි. එහි නැමදුම් කිරීම මලක් වරුන්ගේ පෙළ ගැස්මට සමානය. එය මෙහෙය වීමෙහි හමුදා සේනාංකයකට සමානය. ජනයා අතර සෙනෙහස පැතිර යාමටත් ඇතැමෙක් ඇතමුත් වෙත කරුණාව දැක්වීමටත් එකිනෙකා හඳුනා ගැනීමටත් ඔවුන් අතර ආදරය දැක්වීමටත් ඔවුන්ගේ බලය ශක්තිය හැකියාව එකමුතු කම විදහා පාත්තටත් වූ හේතු සාධකයකි.

මුස්ලිම් වරුන් සාමූහිකත්වය ආරක්ෂා කිරීමේ වැදගත් අවස්ථා

නියමිත කාල වෙලාවන් හි මුස්ලිම්වරු සාමූහිකව එක් රැස්වීම අල්ලාහ් ආගමානු ගත කර ඇත.

එනම් පස් වේල සලාතය මෙන් සෑම දහවල් හා රාත්‍රී කාලයන්හි ද පුමුආ සලාතය මෙන් සෑම සතියකදී ද සෑම ප්‍රදේශයකම ඉටු කරන දෙඅවුරුදු සලාතය මෙන් දෙවතාවක් සෑම වසරක දී ද

අරභාවෙහි නැවතී සිටීම මෙන් පොදුවේ සියලු මුස්ලිම් වරුන් සෑම වරසක දී ද ඉස්තිස්කා හෙවත් වර්ෂාව පතා ඉටු කරන සලාතය කුසුල් හෙවත් ග්‍රහණ සලාතය වැනි කාලගුණික විපර්යාශයන් ඇති වන අවස්ථාවන් හි ද ජනාසාවක් වැනි යම් සිදු වීමක් ඇති වූ අවස්ථාවක දී ද එලෙස සාමූහිකව එක් රැස්වීම ඉස්ලාම් ආගමානුගත කර ඇත.

සාමූහික සලාතයේ නීති රීති

පුරුෂයින් අතුරින් වැඩිවියට පත් ශක්තිය ඇති සෑම මුස්ලිම් වරයෙකු කෙරෙහිම ඔහු ගමනක සිටිය ද පදිංචි ව සිටිය ද අභයදායී අවස්ථාවක වුව ද බියමුසු අවස්ථාවක වුව ද සාමූහිකව පස් වේල සලාතය ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වේ.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا
 أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا
 فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ

(නබිවරය) ඔවුන් අතර නුඹ සිට ඔවුනට නුඹ සලාතය මෙහෙය වන්නේ නම් ඔවුන්ගෙන් පිරිසක් (සලාතයේ දී) නුඹ සමඟ සිටිය යුතුයි. තම ආයුධ ද (අතට) ගත යුතුයි. ඔවුහු සජදා කළ වහාම නුඹලාගේ පිටුපසට ඉවත් ව යා යුතුයි. පසුව සලාතය ඉටු නොකළ අනෙක් පිරිස පැමිණ නුඹ සමඟ සලාතය ඉටු කළ යුතු අතර ඔවුන්ගේ පූර්වාරක්ෂාවත් ඔවුන්ගේ ආයුධත් ඔවුන් ගත යුතුයි. (අල්-කුර්ආන් 4:102)

2.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَالَّذِي
 نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمْرَ بِحَطْبٍ يُحْتَطَبُ ثُمَّ أَمْرَ بِالصَّلَاةِ فَيُؤَدَّنَ لَهَا ثُمَّ
 أَمْرَ رَجُلًا فَيُؤَمِّمَ النَّاسَ ثُمَّ أَخَالَفَ إِلَى رِجَالٍ فَأَحْرَقَ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ (متفق
 عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)
 තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු)
 තුමා විසින් මෙසේ දැනුම් දෙයි.

මාගේ ආත්මය කවුරුන් සතුව ඇත්තේ ද ඔහු මත දිවුරා ප්‍රකාශ
 කරමි. සැබැවින්ම මම දර මිටි ගොඩ ගසන මෙන් අණ කර
 පසුව සලාතය සඳහා අණ කර එවිට ඒ සඳහා අදාත් කියනු ලැබ
 සලාතය ද මෙහයවනු ලැබ පසුව මම (සාමුහික සලාතයට
 සහභාගී නොවූ) මිනිසුන් වෙත ගොස් ඔවුන්ගේ නිවෙස් තුළම
 ඔවුන්ව පුලුස්සා දමන්නට සිතමි.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්)

3.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ أَعْمَى فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
 إِنَّهُ لَيْسَ لِي قَائِدٌ يَقُودُنِي إِلَى الْمَسْجِدِ فَسَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ
 يُرَخِّصَ لَهُ فَيُصَلِّيَ فِي بَيْتِهِ فَرَخَّصَ لَهُ فَلَمَّا وُلَّى دَعَاهُ فَقَالَ هَلْ تَسْمَعُ التَّدَاءَ
 بِالصَّلَاةِ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَأَجِبْ

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් දැනුම් දෙන ලදී. නබි(සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත අන්ධ මිනිසෙකු පැමිණ අල්ලාහ්ගේ දුතයාණනි, මා මස්ජිදය වෙත කැඳවාගෙන යන්නට කිසිවෙකු නැතැයි පැවසූ ඔහු තම නිවසේ සලාතය ඉටු කර ගැනීමට අවසර දෙන්නැයි එතුමාණන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. වහාම ඔහුට අවසර දුන්හ. ඔහු ආපසු හැරී ගිය විට නබි තුමාණෝ ඔහු කැඳවා සලාතය සඳහා වූ කැඳවුම (අදාන් හඩ) ඇසෙන්නෙහිදැයි විමසූහ. ඔහු 'ඔව් යැයි පිළිතුරු දුන්නේය. එසේ නම් එම කැඳවුමට (මස්ජිදයට පැමිණ) පිළිතුරු සපයන්නැයි එතුමාණෝ ප්‍රකාශ කළහ.

(මුස්ලිම්)

මස්ජිදයේ සමූහ සලාතය ඉටු කිරීමේ මහිමය

සලාතය සඳහා මස්ජිදය වෙත මුස්ලිම්වරයෙකු තබන සෑම පියවරක් සඳහා සදකාවක මහිමය ලැබෙනු ඇත. එමෙන්ම තබන සෑම පියවරක් සඳහාම ඔහුගේ තරාතිරම් උසස් වන අතරම ඔහුගේ පාපයන්ට සමාව ද අධික කුසල් ද හිමිවේ. මෙය ගෞරවනීය අල්ලාගෙන් ලැබෙන මහත් වූ වරප්‍රසාදයකි.

1.

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "صَلَاةُ الْجُمَاعَةِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ الْفَدَىِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً" (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සාමූහික සලාතය තනිව ඉටු කරනු ලබන සලාතයට වඩා විසි හත් ගුණයකින් තරාතිරමින් උසස් වෙයි.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

2.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ مَشَى إِلَى بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ لِيَقْضِيَ فَرِيضَةً مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ كَانَتْ خَطْوَاتَاهُ إِحْدَاهُمَا تَحُطُّ خَطِيئَةً وَالْأُخْرَى تَرْفَعُ دَرَجَةً" أخرجه مسلم

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු තම නිවසෙහි පිරිසිදු වී පසුව අල්ලාහ්ගේ වගකීම් අතුරින් වගකීමක් ඉටු කිරීම සඳහා අල්ලාහ්ගේ නිවෙස් අතුරින්

නිවසකට පා ගමනින් යන්නේ ද ඔහු තබන පියවර දෙකින් එකක් ඔහුගේ පාපයන් මකා දමයි. අනෙක ඔහුගේ තරාතිරමක් උසස් කරවයි. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

3.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ أَوْ رَاحَ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ فِي الْجَنَّةِ نُزْلًا كَمَا غَدَا أَوْ رَاحَ" متفق عليه

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු මස්ජිදය වෙත උදෑසන හෝ සවස පිටත් ව යන්නේ ද ඔහු උදෑසන හෝ සවස පිටත්ව යන සෑම අවස්ථාවකම අල්ලාහ් ඔහු වෙනුවෙන් ස්වර්ගයේ නිලයක් සුදානම් කරන්නේය. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

4.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "كُلُّ سَلَامٍ مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ كُلَّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ" قَالَ "تَعْدِلُ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ وَتُعِينُ الرَّجُلَ فِي دَابَّتِهِ فَتَحْمِلُهُ عَلَيْهَا أَوْ تَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ قَالَ

وَالكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ وَكُلُّ خُطْوَةٍ تَمْشِيهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ وَتُحِبُّ الأَدَى عَنْ
 الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ" متفق عليه

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

හිරු උදා වන සෑම දිනකම මිනිසුන්ගේ සෑම පුරුකක් සඳහාම සදකාවක් ඇත යැයි නබි තුමාණන් පවසා තවදුරටත්

දෙදෙනෙකු අතර සමනය ඇති කිරීම ද සදකාවකි. තම වාහනයෙහි මිනිසෙකු නංවා ගෙන යෑමෙන් හෝ ඔහු සතු භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීමෙන් හෝ ඔහුට උපකාර කිරීම ද සදකාවකි. යැයි පැවසූහ. තවද

යහපත් වචනය ද සදකාවකි. සලාතය වෙත පියවර තබා ගමන් කරන සෑම පිරවරක්ම සදකාවකි. පාරේ ඇති අනතුරු දායක දෑ ඉවත් කිරීම ද සදකාවකි. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

සාමූහිකත්වයේ මහිමය

යමෙකු අනිවාර්යය සලාතයක් තනිව ඉටු කරන පුද්ගලයෙකු දුටු විට ඔහු සමග එක් වී සලාතය ඉටු කිරීම නබි තුමාණෝ පෙන්වා දුන් මග වෙයි.

අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තනිව සලාතය ඉටු කරමින් සිටින පුද්ගලයෙකු දුටුවේය. එවිට එතුමා මෙසේ පැවසූහ.

දැනගන්න. මෙමගින් මිනිසෙකු සදකාවක් සිදු කර ගනියි. එබැවින් ඔහු සමග එක් වී තවත් කෙනෙකු සලාතය ඉටු කර ගන්නැයි පවසා සිටියහ. (මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, තීර්මදි)

සාමූහික සලාතය ඉටු කළ යුත්තේ කෙහේ ද?

මුස්ලිම්වරයෙකු ඔහු ජීවත් වන ප්‍රදේශයේ පිහිටි මස්ජිදයක අනිවාර්යය සලාතයන් ඉටු කිරීම ඉතා උතුම්ය. පසුව අනුපිළිවෙළින් අධික පිරිසකින් යුත් මස්ජිදයක ද පසුව දුරස්ථව පිහිටි මස්ජිදයක ද සලාතය ඉටු කිරීම වඩා උචිතය. නමුත් මක්කාන්වෙ හි පිහිටි මස්ජිදුල් හරාම් මදීනාවෙ හි පිහිටි මස්ජිදුන් නබව් හා පලස්තීනයේ පිහිටි මස්ජිදුල් අක්සා යන මස්ජිදයන් හි සලාතය ඉටු කිරීම සාමාන්‍ය මස්ජිදයක ඉටු කිරීමෙන් ලැබෙන කුසල් වලට වඩා අධික කුසල් වලින් යුක්තය.

කෙනෙකු මස්ජිදයට පිවිසෙන විට එම අවස්ථාවේ ඉමාම් වරයා මස්ජිදයේ සලාතය මෙහෙයවා අවසන්ව සිටිය ද ඔහු සමග සලාතය ඉටු කළ අය අනුගමනය කරමින් සාමූහික සලාතය ඉටු කිරීමට හැකියාව ඇත.

සටනට සහභාගී වූ රණවිරුවන් එකම මස්ජිදයක සියලු දෙනා සලාතය ඉටු කිරීම සතුටු දායකය. නමුත් ඔවුන් එක තැනකට රැස් වූ විටක තමන්ට සතුරන්ගෙන් හානියක් සිදු වනු ඇතැයි

බිය වූයේ නම් සෑම කෙනෙකුම තමන් සිටින ස්ථානයේම සලාතය ඉටු කර ගනී.

කාන්තාවන් මස්ජිදය වෙත යෑමේ නීතිය.

කාන්තාවට මස්ජිදයේ මෙහෙයවන ලද සාමූහික සලාතයට සහභාගී වීමට අනුමැතිය ඇත. නමුත් ඇය පිරිමින් සමඟ මිශ්‍ර නොවී යම් කිසි තිරයක පිටුපසින් සිට එයට සහභාගී විය යුතු වේ.

පිරිමින්ගෙන් වෙන් ව සාමූහික සලාතයට කාන්තාවන් පමණක් සහභාගී වීම සුන්නාත්වක් වේ. එහි දී ඉමාම් වරයා පිරිමියෙකු වුවද කාන්තාවක් වුව ද එක හා සමානය. ඔවුන් සලාතය සඳහා රාත්‍රි කාලයේ මස්ජිදය වෙත යෑම දහවල් කාලයට වඩා උචිතය

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "إِذَا
اسْتَأْذَنْتُكُمْ نِسَاءُكُمْ بِاللَّيْلِ إِلَى الْمَسْجِدِ فَأَذُوا لِهِنَّ" متفق عليه

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් මෙසේ දන්වා සිටියි.

නුඹලාගේ කාන්තාවන් රාත්‍රි කාලයෙහි මස්ජිදය වෙත යෑමට නුඹලාගෙන් අවසර පැතු වීට ඔවුනට නුඹලා අවසර දෙන්න.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්)

සාමූහික සලාතයක අවම සාමාජික ගණන

සාමූහික සලාතයක අවම සාමාජික ගණන පුද්ගලයින් දෙදෙනෙකි. සාමාජිකයින් වැඩි වන ප්‍රමාණයට ඔහුගේ සලාතය පිවිතුරු වෙයි. එමෙන්ම අල්ලාහ්ට ද වඩා ප්‍රියමනාපයෙකු වෙයි.

කෙනෙකු සලාතය තනිව ඉටු කරමින් සිටිය දී පසුව සාමූහික සලාතයකට සහභාගී වීමේ නීතිය

මස්ජිදයේ හෝ ගමනක දී හෝ යමෙකු අනිවාර්යය සලාතයක් ඉටු කරමින් සිටිය දී තවත් පිරිසක් මස්ජිදයට පැමිණ සලාතය සාමූහිකව මෙහෙයවනු ලබන්නේ නම් සුන්නාහ්ව වනුයේ ඔහු ඔවුන් සමග එකතු වීමය. එවිට පෙර කළ දෑ ඔහුට නඟිල් හෙවත් කුසල් ලබා දෙන අමතර ක්‍රියාවක් බවට පත් වේ.

අනිවාර්යය සලාතයක් සඳහා ඉකාමත් කියනු ලැබූ විට ඒ හැර වෙනත් කිසිදු සලාතයක් නොමැත. නමුත් අනිවාර්යය සලාතය සඳහා ඉකාමත් කියනු ලැබූ විට දී එයට නියමිත අතිරේක සලාතයෙහි නිරතව සිටියේ නම් අනිවාර්ය සලාතයේ ආරම්භක තක්බීරය හිමි කර ගනු වස් අතිරේක සලාතය ඉතා කෙටියෙන් ඉටු කර ගනිමින් සාමූහික සලාතය තුළට පිවිසිය යුතුයි.

අතිරේක සලාතයන් සාමූහිකව ඉටු කිරීමේ නීතිය

නිවසේ හෝ වේවා වෙනත් තැනක හෝ වේවා එමෙන්ම රාත්‍රි කාලයේ හෝ වේවා දහවල් කාලයේ හෝ වේවා නඟිල් හෙවත් අතිරේක සලාතයන් සාමූහිකව ඉටු කිරීමට අනුමැතිය ඇත.

ජමාඅත් හෙවත් සාමූහික සලාතයට සහභාගී නොවීමේ නීතිය

කවරෙකු මස්ජිදයේ ඉටු කරනු ලබන සාමූහික සලාතයට සහභාගී නොවී සිටින්නේ ද එය ලෙඩක් හෝ බියක් හෝ එවැනි වැළැක් විය නොහැකි හේතුවක් නිසා නම් සාමූහිකව ඉටු කරන්නෙකුට ලැබෙන මනිමය ඔහුට ද ලියනු ලැබේ. ඔහු තම බිරිය සමඟ සලාතය ඉටු කළ ද සාමූහික සලාතයේ මනිමය ඔහු හිමි කර ගනු ඇත.

කිසිදු හේතුවකින් තොරව සාමූහික සලාතයට සහභාගී නොවී තනිව සලාතය ඉටු කළේ නම් එවිට ඔහුගේ සලාතය වලංගුය. නමුත් ලැබිය යුතු මහගු ප්‍රතිඵල ඔහු අහිමි කර ගනු ඇත. මහා පාපයක් ද සිදු කර ගනු ඇත.

පුමුආ සලාතය හෝ සාමූහික සලාතය අතහැරීමෙහි නිදහසට කරුණු

පුමුආ සලාතය හා සාමූහික සලාතය අත හැරීමට අනුමැතිය ඇත්තේ

සාමූහිකව සලාතය ඉටු කිරීමට නොහැකි බරපතළ තත්වයෙන් පෙළෙන රෝගියා. මල මුත්‍රා හිර කරගනිමින් සිටින්නා තවලමින් අතරමං වනු ඇතැයි බියවන්නා තමන්ට හෝ තම ධනයට හෝ තම මිතුරාට හෝ හානියක් සිදු වනු ඇතැයි බියවන්නා, වර්ෂාවකින් හෝ දැඩි සුළඟකින් වැලි කුණාටුවකින් තමන්ට අනතුරක් වේවි යැයි බියවන්නා, අනුභව කිරීම සඳහා පිළියෙළ කර ඇති ආහාරයක් ඉදිරියේ පසුවන්නා මෙය පුරුද්දක් බවට පත් කර ගැනීමෙන් වැළකිය යුතුයි.

එමෙන්ම වෛද්‍යවරුන් හෙදියන් ආරක්ෂක භටයින් මුරකරුවන් ගිනි නිවන හමුදාවන් වැනි ජනයාගේ අවශ්‍යතා

සපුරාලීම සඳහා බැඳී සිටින්නන් තම සේවාවන් හි නිරතව සිටිය දී සලාතයේ වේලාව පැමිණියේ නම් ඔවුන් ඔවුන්ගේ සේවා ස්ථානයේ දීම සාමූහිකව සලාතය ඉටු කරති. දැඩි අවශ්‍යතාවක් ඇති වූ විට ජුමුආ සාලතය වෙනුවෙන් ලුහර් සලාතය ඉටු කිරීමේ අනුමැතිය ඔවුන්ට ඇත.

සලාතයේ අවධානය වෙනතකට යොමු කරන එහි වේලාව අපතේ යවන ශරීරයට හෝ බුද්ධියට හානිදායක වන සියලු දෑ තහනම් වෙයි. උදාහරණ වශයෙන් කාඩ් ගැසීම දුම්වැටි පානය මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය වැනි දෑ පෙන්වා දිය හැක. රූපවාහිනී නාලිකා ඔස්සේ විකාශනය වන අශීලාවාර දේව ප්‍රතික්ෂේපයට තුඩු දෙන මනස විකෘති කරවන වැඩසටහන් ඉදිරියේ අසුන් ගෙන නැරඹීම ද එලෙසමය.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

(නබිවරය) පවසවු. සැබැවින්ම මාගේ සලාතය ද මාගේ වත්පිළිවෙත් ද මාගේ ජීවය ද මාගේ මරණය ද විශ්වයේ පරමාධිපති වන අල්ලාහ්ටම හිමිය. (අල්-කුර්ආන් 6:162)

13 ඉමාම් හා ම:මුම් හි නීතිය

ඉමාම් යනු සලාතය මෙහෙයවන්නාය

ම:මුම් යනු එය පිළිපදින්නාය.

සලාතය මෙහෙයවීමේ මනිමය

සලාතය මෙහෙය වන ඉමාම්ට අති විශාල මනිමයන් ඇත. එහි ඇති වැදගත්කම හේතු කොටගෙනම නබි තුමාණන් ඇතුළු එතුමාණන්ට පසු පැමිණි කුලඟාඋර් රාෂිදුන් පවා සලාතය මෙහෙයවීමේ වගකීම දැරූහ. ඉමාම් වරයාට අති විශාල වගකීමක් ඇත. ඔහු එයට වගඋත්තරකරුය. ඔහු යහපත් අයුරින් එය මෙහෙය වූයේ නම් ඔහුට අති මහත් ප්‍රතිඵල හිමි වෙයි. ඔහු සමග සලාතයේ ඉටු කරන්නාට ලැබෙන ප්‍රතිඵල මෙන් ප්‍රතිඵලයක් ඔහුට ද ලැබෙන ඇත.

ඉමාම්ව අනුගමනය කිරීමේ නීතිය

සාලාතයෙහි සියලුම අංගයන් හි ම:මුම්වරයෙකු ඉමාම් වරයාව අනුගමනය කිරීම අනිවාර්යය වේ.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ "إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا وَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَقُولُوا اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ وَإِذَا صَلَّى قَائِمًا فَصَلُّوا قِيَامًا وَإِذَا صَلَّى قَاعِدًا فَصَلُّوا قُعُودًا أَمْعُونَ" (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉමාම් වරයෙකු පත් කරනු ලබනුයේ ඔහුව පිළිපදිනු ලැබීමටයි. එබැවින් ඔහු තක්බීර් පැවසුවේ නම් එවිට නුඹලා ද තක්බීර්

පවසවු. ඔහු රුකුළ කළේ නම් නුඹලා ද රුකුළ කරවු. ඔහු සම්ආලාහු ලිමන් හම්දා යැයි පැවසුවේ නම් නුඹලා අල්ලාහුම රබ්බනා ලකල් හම්දු යැයි පවසවු. ඔහු සිට ගෙන සලාතය ඉටු කළේ නම් නුඹලා ද සිට ගනිමින් සලාතය ඉටු කරවු. ඔහු වාඩි වී සලාතය ඉටු කළේ නම් නුඹලා සියලු දෙනාම වාඩි වී සලාතය ඉටු කරවු. (මූලාශ්‍රය බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ඉමාමත් කිරීමට සුදුස්සන්

මැනවින් අල්-කුර්ආනය කියවන්නට හැකියාව ඇත්තා : ඔහු අල්-කුර්ආනය මනා ලෙස කටපාඩම් කර ගත් පුද්ගලයෙකි.

සලාතයේ නීති රීති පිළිබඳව නිවැරදි දැනුමැත්තා

පසුව සුන්නාහ්ව (නබි තුමාණන්ගේ මගපෙන්වීම) පිළිබඳ මනා දැනුමක් ඇත්තා

පසුව හිජ්රත් ගමනේ දී පෙරමුණ ගත් අය.

පසුව ඉස්ලාමය වැලඳ ගැනීමේ දී පෙරමුණ ගත් අය

පසුව වයසින් වැඩි උදවිය.

පසුව කුසපත් ඇදීමෙන් ඉමාම් වරයකු පත් කර ගනු ඇත. සලාතයේ වේලාව පැමිණ ජනයා ඔවුන් අතුරින් කෙනෙකු ඉදිරිපත් කරන්නේ නම් ඔහු ඉමාම් වශයෙන් කටයුතු කරයි.

මස්ජිදයක නියම කළ ඉමාම් වරයෙකු වී ඔහු ද එම ස්ථානයේ සිටින්නේ නම් එවිට ප්‍රමුඛත්වය දෙනු ලබනුයේ ඔහුටය. පදිංචිකරු හා මස්ජිදයේ ඉමාම් සලාතය මෙහෙයවීමට සුදුසුම

අය වේ. නමුත් පාලකයෙකු වෙත් නම් ඒ සඳහා සුදුසු වනුයේ එම පාලකයාය.

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَوْمَ الْقَوْمِ أَفْرَوْهُمْ لِكِتَابِ اللَّهِ فَإِنْ كَانُوا فِي الْقِرَاءَةِ سَوَاءً فَأَعْلَمَهُمْ بِالسُّنَّةِ فَإِنْ كَانُوا فِي السُّنَّةِ سَوَاءً فَأَقْدَمَهُمْ هِجْرَةً فَإِنْ كَانُوا فِي الْهِجْرَةِ سَوَاءً فَأَقْدَمَهُمْ سِلْمًا" (أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු මස්උද් අල්-අන්සාරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පිරිසකට ඔවුන් අතුරින් අල්-කුර්ආනය හොඳින් පාරායනය කරන කෙනෙකු සලාතය මෙහෙයවයි. ඔවුන් සියල්ලෝම පාරායනා කිරීමේ හැකියාවෙහි එක හා සමාන නම් ඔවුන් අතුරින් සුන්නාහ්ව මනා ලෙස පිළිපදින්නා ද ඔවුන් සුන්නාහ්ව පිළිපදීමෙහි ද එක හා සමාන නම් ඔවුන් අතුරින් හිජ්රත් කිරීමෙහි පෙරමුණු ගත් අය ද ඔවුන් හිජ්රත් විෂයෙහි ද එක හා සමාන නම් ඉස්ලාමය වැලඳ ගැනීමෙහි පෙරමුණු ගත් අය ද (යන අනුපිළිවෙළින් සලාතය මෙහෙයවයි.)

යමෙකු පිරිසක් මුණ ගැසෙන්නේ නම් ඔහු ඔවුනට සලාතය මෙහෙය විය නොයුතුයි. එවිට සලාතය මෙහෙය විය යුත්තේ ඔවුන්ගෙන් කෙනෙකුය. නමුත් ඔවුන් ඔහුව ඒ සඳහා ඉදිරිපත් කරන්නේ නම් ඔහු ඉමාමත් කිරීමෙහි වරදක් නැත.

පාපියෙකු පසු පස සිට ඉටු කරන සලාතයෙහි නීතිය

සලාතය මෙහෙයවීම සඳහා උසස් පුද්ගලයෙක් ඉදිරිපත් කිරීම අනිවාර්යය වේ. රැවුල කැපු දුම් වැටි හෝ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත කරන එවැනි පාපියෙකු හැර වෙනත් කිසිවෙකු නොවී නම් පිළිකුලින් යුතුව ඔහුට පිටුපසින් සිට සලාතය ඉටු කළේ නම් එය නිවැරදි වේ.

නියම පාපියා යනු මහා පාපයන්ගෙන් පාපයක් සිදු කරමින් අල්ලාහ්ගේ අවනත භාවයෙන් බැහැර වූ පුද්ගලයාය.

වුළු අවලංගු වීමෙන් හෝ වෙනත් යම් දෙයකින් හෝ ඔහු අපිරිසිදු වූයේ නම් එවන් පුද්ගලයෙකු පිළිබඳව නොදන්නා කෙනෙකු හැර ඔහු පිටුපස සිට ඉටු කරන්නාගේ සලාතය නිවැරදි නොවේ. ඒ පිළිබඳව නොදන්නා ම:මුම් වරයාගේ සලාතය නිවැරදිය. නමුත් ඉමාම් වරයා නැවත සලාතය ඉටු කළ යුතුය.

වස්ත්‍රය බිම ගාවා ඉටු කරන්නාගේ සලාතයේ නීතිය

කවරෙකු තම වස්ත්‍රය බිම ගාවමින් සලාතය ඉටු කරන්නේ ද ඔහුගේ සලාතය නිවැරදි වුව ද ඔහු පාපියෙකු වේ.

එවන් පුද්ගලයෙකු සලාතය මෙහෙය වීමට අවශ්‍යතාවක් නොමැත. එසේ ඔහු ජනයාට ඉමාමත් කළේ නම් පිළිකුලින් යුතුව ඔහුව පිළිපදිමින් ඉටු කරනු ලබන සලාතය නිවැරදි වේ.

عَنْ أَبِي دَرَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ قَالَ فَقَرَأَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَ مَرَارًا قَالَ أَبُو دَرٍّ خَابُوا وَخَسِرُوا مَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ الْمُسِبِلُ وَالْمَتَّانُ وَالْمُنْفِقُ سَلَعَتْهُ بِالْحَلِيفِ الْكَاذِبِ" (أخرجه مسلم)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු දර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

තිදෙනෙකු සිටිති. අල්ලාහ් ඔවුන් සමඟ මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දින කතා නොකරයි. ඔවුන් දෙස නොබලයි. ඔවුන්ව පිරිසිදු නොකරයි. ඔවුනට වේදනීය දඬුවමක් ඇත යැයි පැවසූහ. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් මෙලෙස තුන්වරක් පවසා ඇති බව වාර්තා කරු විසින් දන්වා සිටියි. පසුව අබු දර් තුමා ඔවුන් විනාශ වූවෝය පාඩු වින්දෝය. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, එවැනි අය කවුරුන්දැයි විමසා සිටියි. එවිට එතුමාණෝ අල්-මුස්බිල් හෙවත් තම වස්ත්‍රය බිම ගැවෙන තරමට එල්ලමින් සිටින්නා අල්-මන්නාන් හෙවත් ලබා දුන් දෑ කියා පාන්නා අල්-මුනාෆිෆික් හෙවත් බොරු දිවුරුමකින් තම භාණ්ඩ විකුණන්නා යැයි පැවසූහ. (මුලාශ්‍රය මුස්ලිම්)

ඉමාම්ව පසුකර යෑමේ නීතිය

සලාතයේ දී ඉමාම් වරයා පසු කර යෑම තහනම්ය. දැන දැනම උවමනාවෙන්ම ඔහු පසු කර යන්නේ නම් ඔහුගේ සලාතය අවලංගුය.

ඉමාම් වරයාට පසු පසින් යෑම : අමතක වීම නොසැලකිලිමත් භාවය ඉමාම් වරයාගේ හඬ නොඇසීම වැනි හේතූන් උඩ ඉමාම් වරයා ඉදිරියෙන් ගොස් ම:මුම් වරයා ප්‍රමාද වූයේ නම් ඔහු තමන්ට අත පසු වූ දෑ විගසින් ඉටු කර නැවතත් ඉමාම් සමග සම්බන්ධ වී ඔහුව පිළිපැදිය යුතුයි. එය ඔහු කෙරෙහි වරදක් නොවෙයි.

ඉමාම් සමග වූ ම:මුම්ගේ තත්ත්වය.

ඉමාම් සමග වූ ම:මුම්ට තත්ත්වයන් හතරක් පවතී.

ඉමාම්ට ඉදිරියෙන් යෑම : තක්බීර් පැවසීමෙහි ද රුකුළු කිරීමෙහි ද සුපුද් කිරීමෙහි ද සලාම් පැවසීමෙහි ද එවැනි වෙනත් ඉරියව්වන් හි ද ම:මුම් ඉමාම්ට වඩා ඉදිරියෙන් යන්නේ නම් එම ක්‍රියාව සුදුසු නොවේ. කවරෙකු එසේ කළේ ද ඉමාම් කළ දෑ නැවත කිරීම ඔහු කෙරෙහි පැවරේ. ඔහු එසේ නොකළේ නම් ඔහුගේ සලාතය අවලංගු වේ. මුල් තක්බීරයෙහිම ඉමාම්ට වඩා ඉදිරියෙන් ගියේ නම් මුළුමණින්ම ඔහුගේ සලාතය ගණන් ගනු නොලැබේ.

ඉමාම්ට සමාන්තරව යෑම : එනම් තක්බීර් පැවසීම හෝ රුකුළු කිරීම වැනි එක් ඉරියව්වක සිට තවත් ඉරියව්වකට පිවිසීමේ දී ඉමාම් හා ම:මුම්ගේ ක්‍රියාවන් එක හා සමානව පිහිටීමය. එය පිළිකුල් සහගත ක්‍රියාවකි. මුල් තක්බීරයෙහිම ඉමාම්ට සමානව පිහිටියේ නම් ඔහුගේ සලාතය පිළි ගනු නොලැබේ.

ඉමාම්ව අනුගමනය කිරීම : එනම් ඉමාම්ගේ ක්‍රියාවලියට පසුව ම:මුම්ගේ ක්‍රියාවලිය පිහිටීමයි. එසේ අනුගමනය කිරීම ම:මුම්

කෙරෙහි පැවරෙන වගකීමකි. ආගමානුගත නිවැරදි පිළිපැදීම වනුයේ එයයි.

වෙනස් කම් කිරීම : □ එනම් ඉමාම් වරයා තවත් ඉරියව්වක නිරත වන තෙක් මෑදුම් වරයා තම ක්‍රියාවන් ප්‍රමාද කිරීමයි. මෙය නුසුදුසු ක්‍රියාවකි. හේතුව මෙහි පිළිපැදීමක් නොවන හෙයිනි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

තම නියෝගයට වෙනස්කම් කරන්නවුන් වන ඔවුනට ව්‍යසනයක් ඇතිවීම හෝ වේදනීය දඬුවමක් ඇති වීම පිළිබඳව අවවාදයෙන් සිටිය යුතුයි. (අල්-කුර්ආන් 24:63)

ජමාඅතය පසු කරනු ලැබුවන්ගේ තත්ත්වයන්

1. කවරෙකුට ඉමාම් සමග රකආතයක් ඉටු කිරීමට අවස්ථාව ලැබුණේ ද සැබැවින්ම ඔහු සමූහ සලාතයේ මනීමය හිමි කර ගත්තේය. කවරෙකුට ඉමාම් සමග රුකුළ කිරීමට අවස්ථාව ලැබුණේ ද ඔහු රකආතයක් හිමි කර ගත්තේය. එය ඔහු සිටගත් ඉරියව්වෙහි ආරම්භක තක්බීරය පවසා පසුව නැවතත් තක්බීරය පවසා රුකුළ කිරීමෙනි. එවිට එම රකආතය වලංගු වේ. ඒ සඳහා කාල අවකාශයක් නොලැබුණේ නම් එම ඉරියව්වන් දෙක අදිටන් කරගනිමින් එකම තක්බීරයකින් එය ඉටු කරයි.

2. කවරෙකු ඉමාම් වරයා සිටගනිමින් සිටිය දී හෝ රුකුළුවෙහි සිටිය දී හෝ සුපුද් හි සිටිය දී හෝ වාඩි වී සිටිය දී හෝ දකින්නේ නම් එම ඉරියව්වෙහිම ඔහු ද පිවිස සලාතය ඉටු කළ යුතුයි. ඔහු ලබන දැට ප්‍රතිඵල හිමි වනු ඇත. නමුත් රකආතයක් ලෙස ගණන් ගනු ලබනුයේ ඉමාම් රුකු ඉරියව්වෙහි සිට නැගිටීමට පෙර පැමිණ පිවිසියේ නම් පමණි.

ඉමාම් සමඟ ආරම්භ තක්බිරය ඔහුට හිමි වනුයේ සුරතුල් ෆාතිහා පාරායනා නොකළ තත්වයේ දීය.

කවරෙකු මස්ජිදයට පිවිස සුපුරුදු පරිදි ඉටු කරන සමූහ සලාතය මග හැරුණේද එවිට ඔහු හා ඔහුට පසු පැමිණෙන්නන් සමූහ වශයෙන් සලාතය ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වේ. නමුත් එහි මහිමය මුල් සමූහ සලාතය මෙන් උතුම් නොවෙයි.

සලාතය දීර්ඝ කිරීමෙහි හා කෙටි කිරීමෙහි ක්‍රමය

ඉමාම් වරයා අල්-කුර්ආනය දීර්ඝ ලෙසින් පාරායනය කළේ නම් සලතයේ අනෙකුත් මූලිකාංගයන් ද දීර්ඝ කරමින් ඉටු කිරීමත් එය කෙටි කරමින් පාරායනය කළේ නම් සෙසු මූලිකාංගයන් ද කෙටි කරමින් ඉටු කිරීමත් සුන්නාහිව වේ.

عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "رَمَقْتُ الصَّلَاةَ مَعَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدْتُ قِيَامَهُ فَرَكَعْتُهُ فَأَعْتَدَ اللَّهُ بَعْدَ رُكُوعِهِ فَسَجَدْتُهُ فَجَلَسْتُهُ بَيْنَ

السَّجْدَتَيْنِ فَسَجَدَتْهُ فَجَلَسَتْهُ مَا بَيْنَ التَّسْلِيمِ وَالْإِنْصِرَافِ قَرِيبًا مِنَ السَّوَاءِ

(متفق عليه)

බරාඋ ඉබ්නු ආදිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමග ටික කලක් සලාතය ඉටු කර ඇත්තෙමි. එවිට එතුමාණන්ගේ සිට ගැනීමේ ඉරියව්වත් එතුමාණන්ගේ රුකුඋ කිරීමත් එතුමාණන් රුකුඋවෙහි සිට ගැනීමේ ඉරියව්වත් එතුමාණන්ගේ සජදාවත් සජදා දෙක අතර එතුමාණන්ගේ වාඩි වීමත් එතුමාණන්ගේ (දෙවන) සජදාවත් සලාම් හා හැරීම අතර වූ ඉරියව්වත් එක හා සමාන ප්‍රමාණයෙන් තිබෙනු මම දුටිමි.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

සමූහ සලාතය සැහැල්ලු කිරීමේ නීතිය

ඉමාම් වරයා සමූහ සලාතය පූර්ණවත් කිරීම සමගම එය සැහැල්ලු කිරීම සුන්නත් වෙයි. හේතුව මෑමුම්වරුන් අතර දුර්වලයින් රෝගීන් වැඩිහිටියන් අවශ්‍යතාවන් ඇත්තන් වැනි උදවිය සිටිය හැකි බැවිනි. ඔහු තනිව සලාතය ඉටු කරන්නේ නම් ඔහුට කැමති පරිදි සලාතය දීර්ඝ කළ හැක.

සුන්නත් කරනු ලැබූ සැහැල්ලු ක්‍රමය වනුයේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පෙන්වා දුන් අයුරින් එතුමාණන් එහි නිරත වුණු අයුරින් එතුමාණන් නියෝග කළ අයුරින් සලාතය සම්පූර්ණ කිරීමේ දී එහි ඇති මූලිකාංගයන් අනිවාර්ය

ක්‍රියාවන් හා අතිරේක ක්‍රියාවන් අන්තර්ගත කරමින් කෙටි කිරීමයි. කෙටි කිරීමේ දී මූලිකවරුන්ගේ කැමැත්ත පරිදි ඉමාම් කටයුතු නොකළ යුතු වේ.

රුකුවෙහි හා සුපුද් හි තම කොදු ඇට පෙළ සෘජු ලෙස තබා නොගන්නාට සලාතය නොමැත. තවද තම සලාතයේ අඩු පාඩු ඇති කරන්නාට ද සලාතය නොමැත.

මූලික සිට ගත යුත්තේ කවර ස්ථානයක ද?

- 1- සුන්නාහ්ව වනුයේ මූලිකවරු ඉමාම්ට පසු පසින් සිටීමය. එක් අයෙකු නම් ඉමාම්ට දකුණු පැත්තෙන් සිටීමය. කාන්තාවන් සඳහා සලාතය මෙහෙයවන ඉමාම් වරිය ඔවුනට මධ්‍යස්ථයේ සිට ගත යුතුය. සමූහ සලාතයක දී කාන්තාවන් පිරිමින්ට පිටුපසින් සිට ගත යුතුය.
- 2- අවශ්‍යතාවක් ඇති වූ විටක මූලිකවරු ඉමාම්ට දකුණත පැත්තෙන් හෝ ඔහු අසලින් හෝ ඔහුට ඉහළින් හෝ ඔහුට පහළින් හෝ සිටීම නිවැරදි වේ. නමුත් ඔහුට ඉදිරියෙන් සිටීම හෝ නොවැළැක්විය හේතුවක් මත හැර ඔහුට දකුණත පැත්තෙන් සිටීම නිවැරදි නොවේ.

ඉමාම්ට පසු පසින් පිරිමින් හා කාන්තාවන්ගේ සඟ හෙවත් ජේළි සකස් කිරීමේ ක්‍රමය

- 1. පිරිමින් කල් තියා පැමිණ ඇත්නම් ඉමාම්ට පසු පසින් ජේළි සකස් කර ගත යුතුය. දරුවන් සිටිත් නම් ඔවුන් පිරිමින්ට පසු පසින් ජේළි සකස් කර ගත යුතුය. නමුත් පිරිමින් කල් තියා නොපැමිණි අවස්ථාවක දරුවන් ජේළියේ කවර

ස්ථානයක වුවද සිට ගත හැක. පසුව කාන්තාවන් දරුවන්ට පසුපසින් ජේළි සකස් කර ගත යුතුය. කාන්තාවන් ජේළි සකස් කිරීමේ දී පිරිමින්ගේ ජේළි සකස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඉස්ලාම් කවර ක්‍රමයක් අනුගමනය කළ යුතු දැයි පවසා ඇත් ද එලෙසින්ම ඔවුන් ද පිළිපැදිය යුතුයි. එනම් ප්‍රථම ජේළිය සම්පූර්ණ කිරීම හිටැස් පිරවීම ජේළි සමාන්තරව තබා ගැනීම වැනි දෑය.

2. කාන්තාවන් පමණක් සමූහ සලාතය ඉටු කරන්නේ නම් පිරිමින් මෙන්ම ඔවුන්ගේ ජේළි අතුරින් ශ්‍රේෂ්ඨතම ජේළිය වන්නේ ආරම්භක ජේළියයි. එහි නපුරුතම ජේළිය වන්නේ අවසාන ජේළියයි.

කාන්තාවන් පිරිමින් ඉදිරියේ ජේළි සකසා ගැනීමත් පිරිමින් කාන්තාවන්ට පසුපසින් ජේළි සකසා ගැනීමත් නුසුදුසුය. නමුත් හජ් අවස්ථාවේ හෝ එවැනි වෙනත් අවස්ථාවල මස්ජිද්දල් හරම් හි ජේළි සකස් කර ගන්නාක් මෙන් විශාල සෙනඟක් ඇති අවස්ථාවක අවශ්‍යතාවක් ඇති වූ විටක එලෙස ජේළි සකසා ගැනීමට අනුමැතිය ඇත. සෙනඟ පිරුණු අවස්ථාවක හෝ වෙනත් අවශ්‍යතාවක් ඇති වූ විටක කාන්තාවක් පිරිමින් සිටින ජේළියේ සිට ගත්තේ නම් ඇයගේ සලාතය වලංගුය. නමුත් ඇයට පසු පසින් සිටින්නාගේ සලාතය වලංගු නොවේ.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "خَيْرُ صُفُوفِ الرَّجَالِ
 أَوْلَاهَا وَشُرَّهَا آخِرُهَا وَخَيْرُ صُفُوفِ النِّسَاءِ آخِرُهَا وَشُرَّهَا أَوْلَاهَا" (أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රජීයල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

පිරිමින්ගේ ජේලි අතුරින් උතුම් වන්නේ ඒවායෙහි ආරම්භයයි. ඒවායෙහි නපුරු වන්නේ ඒවායෙහි අවසානයයි. කාන්තාවන්ගේ ජේලි අතුරින් උතුම් වන්නේ ඒවායෙහි අවසානයයි. එවායෙහි නපුරු වන්නේ ඒවායෙහි ආරම්භයයි. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

ජේලි අතර ශ්‍රේෂ්ඨතම ස්ථාන

ප්‍රථම ජේලිය දෙවන ජේලියට වඩා උතුම්ය. ප්‍රථම ජේලියේ සිට අල්ලාහ්ගේ මලක්වරුන් සලාතය ඉටු කරති. ප්‍රථම ජේලිය සඳහා නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)තුමා තුන් වරක් ප්‍රාර්ථනා කළේය. දෙවන ජේලියට එක් වරක් ප්‍රාර්ථනා කළහ. ජේලියේ දකුණු පැත්ත වම් පැත්තට වඩා උතුම්ය. එමෙන්ම ඉමාම්ට දුරින් සිටිනවාට වඩා ඔහුට සමීපයෙන් සිටීම උතුම්ය.

ප්‍රථම ජේලියේ උදවිය

ප්‍රථම ජේලියේ සිටීමට ද ඉමාම්ට සමීපයෙන් සිටීමට ද ඉතා සුදුසුම පුද්ගලයින් වන්නේ බුද්ධිමතුන් විද්වතුන් දැනුමැත්තන් වැනි උදවියයි. මොවුන් ජනයන්ට ආදර්ශමත් පුද්ගලයෝය. එබැවින් ඒ සඳහා ඔවුන් යුහුසුළු වෙති.

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسُحُ
 مَنَاكِبَنَا فِي الصَّلَاةِ وَيَقُولُ "اسْتَوْوُوا وَلَا تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ لِيَلِينِي مِنْكُمْ
 أُولُو الْأَحْلَامِ وَالْتَهَى ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ" (أخرجه مسلم)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සලාතයේ දී
 අපගේ උරහිස් අල්ලම්න් මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙකු ව සිටි බව
 අබු මස්ෆූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන
 ලදී.

ඔබ සමාන්තරව සිට ගන්න. වෙනස් නොවන්න. එවිට ඔබගේ
 හදවත් ද වෙනස් වී යන්නේය. බුද්ධිය හා දොනගය ඇත්තන් මා
 අසලින් සිටින්න. පසුව ඔවුනට පහත් අය ඔවුනට අසලින් ද
 ඔවුනට පහත් අය ඔවුනට අසලින් ද සිටින්න.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

ජේලි සමාන්තරව සකසා ගැනීමේ නීතිය

සලාතයේ දී උරහිස් හා විලුඹු සමාන්තරව තබා ගැනීමත් හිඩැස්
 පිරවීමත් ඉදිරියෙන් ඇති ජේලි සම්පූර්ණ කිරීමත් අනිවාර්යය
 වේ.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා මෙසේ ප්‍රකාශ
 කළහ.

مَنْ سَدَّ فُرْجَةً فِي صَفِّ رَفَعَهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً، وَبَنَى لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ

කවරෙකු ජේළියක ඇති හිඩසක් පුරවන්නේ ද එමගින් අල්ලාහ් ඔහුට තරාතිරමක් උසස් කරයි. තවද ඔහු වෙනුවෙන් ස්වර්ගයේ දී නිවසක් තනයි. (මූලාශ්‍රය: තබාරානි)

ජේළි සමාන්තරව සකස් කිරීමේ ක්‍රමය

සුන්නාව වනුයේ ඉමාම් වරයා ම:මුම්වරුන් දෙසට මුහුණ ලා පහත සඳහන් අයුරින් ප්‍රකාශ කිරීමයි.

1. سُوُوا صُفُوفَكُمْ فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصُّفُوفِ مِنْ إِقَامَةِ الصَّلَاةِ (متفق عليه)

ඔබ සැමගේ ජේළි සමාන්තරව තබා ගන්න. සැබැවින්ම ජේළි සමාන්තරව තබා ගැනීම සලාතය ඉටු කිරීමෙහි එක් අංගයකි.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

2. أَقِيمُوا صُفُوفَكُمْ وَتَرَاوَا (أخرجه البخاري)

ඔබ සැමගේ ජේළි සෘජු ලෙස තබා ගන්න. තවද එකිනෙකා ඇලී සිටින්න. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

3. اسْتَوُوا وَلَا تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ لِيَلْبِي مِنْكُمْ أُولُو الْأَحْلَامِ وَالنُّهَى ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ" (أخرجه مسلم)

ඔබ සමාන්තරව සිට ගන්න. වෙනස් නොවන්න. එවිට ඔබගේ හදවත් ද වෙනස් වී යන්නේය. බුද්ධිය හා ඥානය ඇත්තන් මා අසලින් සිටින්න. පසුව ඔවුනට පහත් අය ඔවුනට අසලින් ද

ඔවුනට පහත් අය ඔවුනට අසලින් ද සිටින්න.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

4. أَقِيمُوا الصُّفُوفَ وَحَادُوا بَيْنَ الْمَنَاكِبِ وَسُدُّوا الْحَلَلَ وَلِينُوا بِأَيْدِي
إِخْوَانِكُمْ وَلَا تَدْرُوا فُرُجَاتِ لِلشَّيْطَانِ وَمَنْ وَصَلَ صَفًّا وَصَلَهُ اللهُ وَمَنْ قَطَعَ
صَفًّا قَطَعَهُ اللهُ (أخرجه أبو داود والنسائي)

ඔබ සෑම ජේලි සකස් කර ගන්න. උරහිස් අතර සමාන්තර තබා ගන්න. හිඩැස් පුරවාලන්න. ඔබගේ සහෝදරයින්ව ළංකර ගන්න. ෂෙයිතාන්ට ඉඩක් අත නොහරින්න. තවද කවරෙකු ජේලියකට එක් වන්නේ ද අල්ලාහ් ද ඔහුව එක් කර ගනී. කවරෙකු ජේලියක් වෙන් කරන්නේ ද අල්ලාහ් ද ඔහුව වෙන් කරයි. (මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, අන්-නසාර්)

5. "اسْتَوْوا، اسْتَوْوا، اسْتَوْوا" (أخرجه النسائي)

ඔබ සමාන්තරව සිට ගන්න. ඔබ සමාන්තරව සිට ගන්න. ඔබ සමාන්තරව සිට ගන්න. (මූලාශ්‍රය : නසාර්)

සුන්නාහ්ව ජීවමාන කරනු පිණිස ද ආගමානු ගත කරනු ලැබූ විවිධත්වය ක්‍රියා කරනු පිණිස ඉහත සඳහන් පරිදි විටක එක් ආකාරයකින් ද තවත් විටක තවත් ආකාරයකින් ද පවසන්න.

දරුවන් හා කාන්තාවන් සඳහා සලාතය මෙහෙයවීමේ ක්‍රමය

ඉමාම්වරයෙකු වයස අවුරුදු හතක පසු වන දරුවන් දෙදෙනෙකුට හෝ ඊට වැඩි සංඛ්‍යාවකට සලාතය මෙහෙය

වන්නේ නම් ඔවුන්ව ඔහුට පිටුපසින් පත් කරයි. එක් අයෙකු පමණක් සිටී නම් ඉමාම ඔහුගේ වම් දෙසින් පත් කරයි. කාන්තාවන් දරුවන්ට පසු පසින් ජේළි සකස් කර ගනී.

වැඩිවියට පත් දරුවෙකු අදාත් පැවසීමත් අනිවාර්යය හෝ අතිරේක සලාතයන් මෙහෙයවීමත් නිවැරදිය. නමුත් ඔහුට වඩා උසස් කෙනෙක් වෙත් නම් එවැන්නෙකු ඉදිරිපත් කිරීම අනිවාර්යය වේ.

සලාතය පිළි ගනු ලබන කවරෙකු හෝ වේවා ඔහුට නිසියාකාරව සිට ගැනීමට හෝ රුකුඋ කිරීමට නොහැකි වුව ද ඔහුගේ මෙහෙය වන සලාතය නිවැරදි වේ. පිරිමින් සඳහා කාන්තාවක් සලාතය මෙහෙය විය නොහැක. නමුත් කාන්තාවන් සඳහා කාන්තාවක් සලාතය මෙහෙයවිය හැක.

කිලිට් තත්ත්වයකට පත් වූ ඉමාම් වරයෙකුගේ නීතිය

සලාතය අතරවාරයේ ඉමාම් වරයාට කිලිට් තත්ත්වයක් ඇති වූ විටක ඔහු සලාතයෙන් බැහැර විය යුතුයි. එවිට මෑමුම් වරුන්ගේ සලාතය සම්පූර්ණ කරනු වස් ඔහු විසින් කෙනෙකු පත් කරයි. එසේ පත් කරනු නොලැබුවේ නම් මෑමුම් වරුන් අතුරින් කෙනෙකු ඉදිරියට පැමිණීමෙන් හෝ ඔවුන් විසින් කෙනෙකු ව ඉදිරිපත් කිරීමෙන් හෝ සලාතය සම්පූර්ණ කරයි. එසේ නොමැති නම් ඔවුන් තම සලාතය තනි තනිව ඉටු කරති. අල්ලාහ් අභිමත කළේ නම් ඔවුන්ගේ සලාතය නිවැරදි වේ.

අත පසු වූ රකආත් මෑමුම් විසින් ඉටු කරන ක්‍රමය

1. යමෙකුට ලුහර් අසර් හෝ ඉෂා සලාත් අතුරින් එක් රකාතයක් ලැබෙන්නේ ද ඉමාම් සලාම් පැවසීමෙන් පසුව රකාත තුනක් ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වේ. එහි දී එක් රකාතයක සුරතුල් ෆාතිහා හා තවත් සුරාවක් පාරායනය කර පසුව මුල් තෂ්හ්නුද් සඳහා අසුන් ගනියි. පසුව ඉතුරු රකාත දෙක ඉටු කරයි. එහි දී සුරතුල් ෆාතිහාව පමණක් පාරායනය කර පසුව අවසන් තෂ්හ්නුද් සඳහා වාඩි වෙයි. අනතුරුව සලාම් පවසයි.

ප්‍රමාද වී සහභාගී වන මිෂුම් වරයෙකු ඉමාම් වරයා කවර නිලයක සිටියත් එය ඔහුගේ ආරම්භක අවස්ථාව වේ.

2. යමෙකුට මග්රිබ් සලාතයෙන් එක් රකාතයක් ලැබෙන්නේ ද ඉමාම්ගේ සලාමයට පසු සුරතුල් ෆාතිහා හා තවත් සුරාවක් පාරායනය කරමින් රකාතයක් ඉටු කර පසුව ප්‍රථම තෂ්හ්නුද් සඳහා වාඩි වෙයි. පසුව නැගී සිට සුරතුල් ෆාතිහාව පාරායනය කරමින් තවත් රකාතයක් ඉටු කරයි. පසුව ඉහත කී පරිදි අවසාන තෂ්හ්නුද් සඳහා වාඩි වී සලාම් පවසයි.

3. ෆජ්ර් හෝ ජුමුදාහ් සලාතයෙන් එක් රකාතයක් හිමි වන්නේ ද ඉමාම්ගේ සලාමයට පසු සුරතුල් ෆාතිහාව හා තවත් සුරාවක් පාරායනය කරමින් එක් රකාතයක් ඉටු කරයි. පසුව ඉහත කී පරිදි තෂ්හ්නුද් සඳහා වාඩි වී සලාම් පවසයි.

4. ඉමාම් අවසාන තෂ්හුද්හි සිටිය දී කෙනෙකු පිවිසියේ නම් සුන්නාහ්ව වනුයේ ඔහු එම සාමූහික සලාතයට සහභාගී වී ඉමාම් සලාම් පැවසූ පසු නැගිට සලාතය සම්පූර්ණ කිරීමය.

ජේලියක් පසු පස සිට සලාතය ඉටු කිරීමේ නීතිය

ඉදිරි ජේලියේ තැනැත්තා නොලැබීම වැනි අවශ්‍ය හේතුවක් උඩ මිස යමෙකු එම ජේලියට පසු පස සිට තනිව සලාතය ඉටු කිරීම නිවැරදි නොවේ. ඒ වෙනුවෙන් ඔහුට ඉදිරියෙන් ඇති ජේලියේ කිසිවෙකු ඇදීමෙන් වැළකී සිටිය යුතුයි.

කාන්තාවක් පිරිමින් සමග සාමූහික සලාතයේ නිරත වන විට දී ඇය තනිව ජේලිය පසු පසින් සිට සමූහ සලාතය පිළිපැදීම නිවැරදිය. නමුත් ඇය කාන්තාවන් සමග සාමූහික සලාතයේ නිරත වන විට ඇයගේ නීතිය ද ඉහත සඳහන් පරිදි පිරිමියෙකුගේ නීතියමය.

මෑමුම් ඉමාම් වරයාව පිළිපැදීමේ ක්‍රමය

මස්ජිදයේ සිටින ඉමාම් වරයාව මෑමුම් නොදුටුව ද ඔහුට පිටුපසින් සිටින අයව නොදුටුව ද ඉමාම්වරයා තක්බීර් පවසන

හඬ තමන්ට ඇසුණේ නම් ඔහු එම ඉමාම්වරයා ව පිළිපදියි. එමෙන්ම ඔහු මස්ජිදයෙන් බැහැරව සිටිය ද තක්බීර් හඬ ඇසුණේ නම් එම ජේළිවලට සම්බන්ධ වෙයි.

ඉමාම් මූල්මි දෙසට හැරෙන අයුරු

සුන්නාහ්ව වනුයේ ඉමාම් සලාම් පැවසීමෙන් පසු මූල්මි වරුන් දෙසට හැරීමය. ඔහු සමඟ කාන්තාවන් ද සහභාගී වී ඇත්නම් ඔවුන් හැරී යන තුරු මදක් නොහැරී රැඳී සිටිය යුතු වේ. අනිවාර්ය සලාතය ඉටු කළ විගස සලාතයට පසු කිව යුතු පාර්ථනාවන් නොපවසා එම ස්ථානයේම සුන්නත් සලාතය ඉටු කිරීම සතුටු දායක නොවේ. ඉමාම් මූල්මිවරු දෙසට හැරීමට මත්තෙන් ඔවුන් නොනැගිට සිටීම සතුටු දායක වේ.

සලාතයෙන් පසු මුසාභා හෙවත් අතට අත දී වැළඳ ගැනීමේ නීතිය

අනිවාර්ය සලාතයන්ගෙන් පසු අතට අත දී වැලඳ ගැනීම බිඳ්අත් හෙවත් දහමට අන්තර්ගත කරනු ලැබූ නවක දෙයකි. මෙයින් වැළකී සිටිය යුතුය. එමෙන්ම අනිවාර්ය සලාතයෙන් පසු ඉමාම් හඬ නගා ප්‍රාර්ථනා කර එයට ම:මුම් වරුන් ප්‍රතිචාර දැක්වීම ද බිඳ්අත් වේ. ආගමානුගත කරනු ලැබ ඇත්තේ සලාතයට පසු කිව යුතු ප්‍රාර්ථනාවන් පාඩමේ කී පරිදි අනුගමනය කිරීමය.

ඉමාම්ගෙන් ම:මුම් වෙන්වීමේ අවස්ථා

ඉමාම්ගෙන් ම:මුම් වෙන්වීම සඳහා අවස්ථා දෙකක් ඇත.

පළමුවැන්න : ඉමාම්ගෙන් වෙන් වී තම සලාතයේ ඉතිරි කොටස තනිව සම්පූර්ණ කිරීම. උදාහරණ වශයෙන්

ඉමාම් වරයා පෙන්වා දී ඇති සුන්නාහ්වට පටහැනිව සලාතය දීර්ඝ කරන්නේ නම් හෝ නියමිත ඉරියව්වන් හි රැඳී සිටීමකින් තොරව ඉතා වේගයෙන් ඉටු කරන්නේ නම් හෝ එවැනි අවස්ථාවක ඉමාම්ගෙන් වෙන් වී තම සලාතය සම්පූර්ණ කිරීම මෙනි.

දෙවැන්න : තම සලාතයේ සම්බන්ධතාව සම්පූර්ණයෙන්ම විසන්ධි කර පසුව අලුතින්ම සලාතයට සහභාගී වීම. උදාහරණ වශයෙන්

මල මුත්‍රා හෝ වාතය හිර කර ගනිමින් සිටීම තමන්ට හෝ වෙනත් අයට යම් හානියක් සිදු වීම වැනි හේතුවක් මත අඛණ්ඩව සලාතයේ නිරත වීමට නොහැකි අවස්ථාවක් මෙනි. එවිට තම සලාතයෙන් බැහැර ගොස් නැවත සලාතය ඉටු කිරීමට හෝ සිදුවෙමින් පවතින සමූහ සලාතයට අලුතින් පෙනී සිටීමට අනුමැතිය ඇත.

අල්ලාහ් නොවන කෙනෙකුගෙන් අයැද සිටින කෙනෙකුගේ පිටුපසින් සිට සලාතය ඉටු කිරීමේ නීතිය

යමෙකු අල්ලාහ් නොවන දෙයකින් අයැද සිටින්නේ නම් හෝ උදව් පතන්නේ නම් හෝ සොහොන් හෝ එවැනි වෙනත් දෑ සඳහා සත්ව පුජාවක් කරන්නේ නම් හෝ මළවුන්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ නම් හෝ එවැනි කෙනෙකු පිටුපස සිට සලාතය ඉටු කිරීම සුදුසු නොවේ. හේතුව ඔහු දේව ආදේශකයෙකු බැවින් ඔහුගේ සලාතය පිළි නොගන්නා හෙයිනි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْكَافِرُونَ

කවරෙකු අල්ලාහ් සමඟ තමන් ගැන තමන්ටම කිසිදු සාධකයක් නොමැති දෙවියෙකු අයැද සිටින්නේ ද එවිට ඔහුගේ විනිශ්චය ඔහුගේ පරමාධිපති අඛියසය. සැබැවින්ම ඔහු ප්‍රතික්ෂේපකයින්ව ජයග්‍රහණයට පත් නොකරන්නේය. (අල්-කූර්ආන් 23:117)

නජීස් තැවරුණු ඉමාම් වරයෙකුගේ සලාතයේ නීතිය.

නජීස් තැවරුණු බවට තමන් නොදැනුවත්ව ඉමාම් වරයෙකු සලාතය මෙහෙයවා අවසන් වී නම් එවිට ඔවුන් සියලු දෙනාගේම සලාතය නිවැරදිය. සලාතය අතරවාරයේ දැන ගන්නට ලැබී එය ඉවත් කිරීමට හැකියාව ඇත්නම් එසේ ඉවත් කර සලාතය සම්පූර්ණ කළ යුතුයි. එසේ ඉවත් කිරීමට හැකියාව නොමැත්තේ නම් සලාතය මෙහෙයවීමට හැකි කෙනෙකු පත් කර තමන් හැරී යා යුතු වේ.

14 හේතු කාරණා ඇති උදවියගේ සලාතය

හේතු කාරණා ඇති උදවිය

ගැත්තෙකු රෝගී හෝ නිරෝගීව සිටිය ද පදිංචිව හෝ ගමනක යෙදී සිටිය ද අභයදායීව හෝ බියෙන් සිටිය ද කවර අවස්ථාවක වුව ද තමන්ට අවනත වී නැමදුම් කරන මෙන් අල්ලාහ් නියෝග කර ඇත. එමෙන්ම විවිධ අයුරින් තම ගැත්තන් විසින් අල්ලාහ් වැදුම් පිදුම් ලැබීම ප්‍රිය කරයි. එසේ සිදු කිරීම ගැත්තන් කෙරෙහි අනිචාර්යය කරනු ලැබ ඇත.

හේතු කාරණා සහිත උදවිය කවරහු ද නම් නිසි අයුරින් සලාතය පිළිපැදිය නොහැකි රෝගීන්, මගියන් හා බියෙන් පසුවන්නන්ය.

අල්ලාහ්ගේ කරුණාව හේතුවෙන් ඔවුන්ට පහසුව සලසා දී ඇත. ඔවුන්ගේ වැරදි ඉවත් කර ඇත. ඔවුන් උපයන සම්පූර්ණ කුලිය ඔවුන්ගෙන් වළක්වා නැත. එබැවින් පහත සඳහන් ආකාරයට සුන්නාහ්ව පෙන්වා දී ඇති පරිදි තම හැකියාවට අනුව සලාතය ඉටු කිරීමට අල්ලාහ් නියෝග කර ඇත.

1. රෝගියාගේ සලාතය

රෝගියා සලාතය ඉටු කරන ක්‍රමය

1. රෝගියා අනිවාර්ය සලාතය සිට ගෙන ඉටු කිරීම අවශ්‍යය. ඒ සඳහා ඔහුට හැකියාවක් නොමැතිනම් එරම්භී ගොතා ගෙන හෝ තෂ්ඨ්‍රද් හි වාචි වන ක්‍රමයට හෝ වාචි වී සලාතය ඉටු කරයි. රුකුළ හා සුපුද් අවස්ථාවෙහි තම පිටකොන් ද නවා ගනියි. එසේ කළ නොහැකි නම් තම හිසින් ඒ වග සංඥා කරයි.

වාචි වීමට හැකියාව නොමැති නම් දකුණු පැත්තට ඇල වී කිබ්ලා දෙසට මුහුණ ලා සලාතය ඉටු කරයි. එයද අසිරු නම් වම් පැත්තට ඇල වී ඉටු කරයි.

එයට ද හැකියාව නොමැති නම් උඩු බැලී අතට හාන්සි වී දෙපා කිබ්ලා දෙසට තබා ගනිමින් සලාතය ඉටු කරයි. එය ද නොහැකි නම් තමන් කවර තත්ත්වය සිටියත් ඒ අයුරින්ම හිද සලාතය ඉටු කරයි. රුකුළ හා සුපුද් හි තම හිසින් පපුව දෙසට සංඥා කරයි. රුකුළවට වඩා සුපුද් හි මදක් අධිකව නැමෙයි. ඔහුට නිවැරදි ප්‍රතිඵල හිමි වේ. ඔහුට බුද්ධිය ඇති තාක් කල් සලාතයේ වගකීමෙන් නොමිදෙනු ඇත. ඉහත සඳහන් පරිදි ඔහු කවර තත්ත්වයක සිටිය ද සලාතය ඉටු කළ යුතුයි.

2. රෝගියා ද සෞඛ්‍ය අය මෙන් සලාතයේ දී කිබිලා දෙසට හැරීම අවශ්‍යය. ඊට නොහැකි නම් තමන්ට පහසු පරිදි කවර තත්වයක සිටිය ද ඒ අයුරින් සලාතය ඉටු කරයි. එක් පැත්තකින් ඉඟි කිරීමෙන් හෝ තම ඇඟිලි වලින් සංඥා කිරීමෙන් ඉටු කරන රෝගියාගේ සලාතය නිවැරදි නොවේ. නමුත් සඳහන්ව ඇති පරිදි සලාතය ඉටු කළ යුතු වේ.

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ
نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

නුඹලාගේ ශක්තියට අනුව නුඹලා අල්ලාහ්ට බිය හක්නීමත් වවු. සවන් දෙවු. අවනත වවු. තවද (අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ) වියදම් කරවු. (එය) නුඹලාට යහපත් වන්නේය. තවද කවරෙකු තමන්ගේ හදවතෙහි ඇති වන මසුරුකමින් වළකනු ලබන්නේ ද ඔවුහුමය ජය ලද්දෝ. (අල්-කුර්ආන් 64:16)

عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَتْ بِي بَوَاسِيرُ
فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الصَّلَاةِ فَقَالَ صَلَّى
فَأَيُّمَا فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِدًا فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ (أخرجه البخاري)

ඉම්රාන් බීන් හුසෙයින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. මට අර්ෂයේ රෝගය වැලඳ තිබිණ. එවිට මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් සලාතය පිළිබඳව විමසා සිටියෙමි. එවිට එතුමාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

ඔබ සලාතය සිට ගෙන ඉටු කරන්න. එයට හැකියාවක් නොමැති නම් වාඩි වී ඉටු කරන්න. එයට ද නොහැකි නම් පැත්තකට ඇලවී ඉටු කරන්න. (මුලාශ්‍රය : ඩුහාරි)

(3) නඹිල් හෙවත් අමතර සලාතයක් සිට ගෙන ඉටු කිරීමට ශක්තිය ඇති කෙනෙක් වාඩි වී ඉටු කළේ නම් ඔහුට ලැබෙන කුසල් ප්‍රමාණය වනුයේ සිට ගෙන සලාතය ඉටු කරන්නෙකුට ලැබෙන කුසල් ප්‍රමාණයෙන් අඩක ප්‍රමාණයකි.

عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَكَانَ مَبْسُورًا قَالَ
 سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صَلَاةِ الرَّجُلِ
 قَاعِدًا فَقَالَ "إِنْ صَلَّى قَائِمًا فَهُوَ أَفْضَلُ وَمَنْ صَلَّى قَاعِدًا فَلَهُ نِصْفُ أَجْرِ الْقَائِمِ
 وَمَنْ صَلَّى نَائِمًا فَلَهُ نِصْفُ أَجْرِ الْقَاعِدِ" (أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ)

ඉම්රාන් ඉබ්නු හුසෙයින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. - එතුමා අර්ෂයේ රෝගියෙකු ව පසු විය. - වාඩි වී ඉටු කරන මිනිසෙකුගේ සලාතය පිළිබඳව මම අල්ලාහ්ගේ

දූතයාණන්ගෙන් විමසුවෙමි. එවිට එතුමාණෝ ඔහු සිට ගෙන සලාතය ඉටු කළේ නම් එය ඔහුට උතුම් වෙයි. කවරෙකු වාඩි වී සලාතය ඉටු කළේ ද ඔහුට හිමි වනුයේ සිට ගෙන සලාතය ඉටු කළ කෙනෙකුගේ කුසලින් අඩකි. කවරෙකු නිදා ගනිමින් සලාතය ඉටු කළේ ද ඔහුට හිමිවනුයේ වාඩි වී සලාතය ඉටු කළ කෙනෙකුගේ කුසලින් අඩකි යැයි පැවසූහ.

(මූලාශ්‍රය :)

බුහාරි)

රෝගියෙකු පිරිසිදු වීමේ ක්‍රමය

රෝගියෙකු සලාතය සඳහා ජලයෙන් පිරිසිදු වීම අනිවාර්යය වේ. නමුත් ඔහු ඒ සඳහා ශක්තිය නොදරන්නේ නම් තයම්මුම් කර ගනියි. එයට ද ශක්තිය නොමැති නම් පිරිසිදු කර ගැනීමේ වගකීමෙන් ඔහු මිදෙනු ඇත. එවිට ඔහු කවර තත්ත්වයක සිටිය ද සලාතය ඉටු කරයි.

රෝගියාගේ සලාතයේ නීති රීති

1. රෝගියෙකු තම සලාතය වාඩි වී ඉටු කර පසුව ඒ අතරවාරයේ සිට ගැනීමට ශක්තිය දැරුවේ නම් හෝ වාඩි වී ඉටු කර පසුව ඒ අතරවාරයේ සුපුද් කිරීමට ශක්තිය දැරුවේ නම් හෝ පැත්තකට ඇල වී ඉටු කර පසුව ඒ අතරවාරයේ වාඩි වීමට හැකියාව දැරුවේ නම් හෝ ඔහුට

හැකියාව ලබන එම ඉරියව්ව වෙත ඔහු යොමු වෙයි. හේතුව එය අනිවාර්යය බැවිනි.

2. රෝගියෙකු සිට ගෙන සලාතය ඉටු කිරීමට ශක්තිය දැරුවත් විශ්වාස වන්ත වෛද්‍ය උපදෙස් අනුව ප්‍රතිකාරය සඳහා උඩු බැලී අතට වැතීර සලාතය ඉටු කළ හැක.
3. රෝගියෙකු සුපුද් හෝ රුකුළ කිරීමේ හැකියාව නොමැතිව සිට ගැනීමට හෝ වාඩි වීමට හැකියාව දැරුවේ නම් ඔහු නැගිට සිටීමින් රුකුළව සංඥා මගින් නිරූපණය කරයි. වාඩිවෙමින් සුපුදය සංඥා මගින් නිරූපණය කරයි.
4. පොළොව මත සුපුද් කිරීමට ශක්තිය නොදැරුවේ නම් ඔහු වාඩි වූ විලසින්ම රුකුළ හා සුපුද් ඉටු කරයි. එහි දී තම රුකුළ ඉරියව්වට වඩා සුපුද් ඉරියව්ව මදක් පහත් ලෙස පත් කර ගනියි. තම දැත් දණහිස මත තබා ගනියි. සුපුද් හි තම නළල තබන තරමට කොට්ටයක් හෝ එවැනි ආධාරකයක් උසට තබා ගත නොයුතුයි.
5. වාඩි වීමට හෝ ඉඳ ගැනීමට නොහැකි පුද්ගලයා පොළොවේ වාඩිවෙමින් හෝ පුටුවක් මත අසුන් ගෙන හෝ තම සලාතය ඉටු කරයි. එහිදී ඔහුගේ සුපුදය රුකුළවට වඩා මදක් වැඩි පුර නැමී ඉටු කරයි.

රෝගියෙකු සලාතයන් එකට සම්බන්ධ කරනුයේ කවර අවස්ථාවක ද?

රෝගියෙකුට සෑම සලාතයක්ම නියමිත වේලාවට ඉටු කිරීමට අපහසු වී නම් හෝ ඔහු හැකියාව නොලබන්නේ නම් හෝ ලුහර් හා අසර් එම වේලාවන් දෙකින් එකක සම්බන්ධ කර ඉටු කිරීමත් මග්රිබ් හා ඉෂා එම වේලාවන් දෙකින් එකක සම්බන්ධ කර ඉටු කිරීමටත් අනුමැතිය ඇත.

අල්-මෂක්කා හෙවත් අපහසුතාව යනු කුෂුළු භාවය ඉවත් කරවන දෑ හා වලනය වීමට ඇති අසිරුභාවයයි.

කුෂුළු යනු - සිත එක්තැන් කිරීම හා ගත මදක් තැන්පත් කර තබා ගැනීමයි.

රෝගියෙකු සලාතය ඉටු කරනුයේ කවර ස්ථානයක ද?

මස්ජිදයට යා හැකි රෝගියෙකු නම් ඔහු සමූහ සලාතයට සහභාගී වීම අනිවාර්යය වේ. එවිට හැකියාව ඇත්නම් සිට

ගනිමින් සලාතය ඉටු කරයි. එසේ නොමැතිනම් තමන්ගේ හැකියාවට අනුව මහ පොළොවේ හෝ පුටුවක වාඩිවෙමින් ද එකම පියවරක සිටිමින් හෝ සෙලවෙමින් හෝ තම වගකීම ඉටු කරයි.

මස්ජිදයට යාමට නොහැකි නම් ඔහු ඉන්නා තැනම සමූහ වශයෙන් සලාතය ඉටු කරයි. එයට ද ශක්තිය නොදරුවේ නම් තමන් සිටින තත්ත්වය අනුව තනිව සලාතය ඉටු කරයි.

රෝගියාට හා මගියාට හිමි වන කුසල්

රෝගියෙකු තමන් නිරෝගිව සිටින තත්ත්වයේ කවර ක්‍රියාවන් හි නිරත වූයේ ද එමෙන්ම මගියෙකු තමන් පදිංචි ව සිටිය දී කවර ක්‍රියාවන් හි නිරත වූයේ ද එය ඔවුන් නොකළ ද ඒ සඳහා කුසල් හිමි වේ. ඔහු එය කළේ නම් අල්ලාහ් ඔහුට ලබා දෙන කුසල් සමඟ එහි කුසල ද හිමි වේ.

عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَرَّصَ الْعَبْدُ أَوْ سَافَرَ كُتِبَ لَهُ مِثْلُ مَا كَانَ يَعْمَلُ مُقِيمًا صَحِيحًا

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ අබු මුසා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ගැත්තෙකු රෝගාකූර වූ විට හෝ ගමනක යෙදුණු විට නිරෝගීව හා පදිංචිව සිටිය දී ඔහු කරමින් සිටි දෑ මෙන් ඔහුට (කුසල් වශයෙන්) ලියනු ලැබේ. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

2. මගියෙකුගේ සලාතය

මගියෙකු යනු තමන් පදිංචි ව සිටින ස්ථානයෙන් වෙන් ව පිටව යන්නාය.

ගමනක යෙදී සිටිය දී සලාතය කෙටි කිරීමත් සලාත් දෙකක් එකට සම්බන්ධ කරමින් ඉටු කිරීමත් ඉස්ලාමයේ ඇති සුවිශේෂත්වයන්ගෙන් එකකි.

පුරුදු පරිදි ගමනක් යැයි හඳුන්වන කවර ගමනක් වුව ද එහි ගමනට අදාළ නීති රීති සම්බන්ධ වෙයි. එනම්

අල්-කස්ර් හෙවත් සලාතය කෙටි කිරීම

අල්-ජම්උ හෙවත් සලාතය එක් කිරීම

අල්-ඕතෑර් හෙවත් උපවාස කල් තැබීම

අල්-මස්නූ හෙවත් මෙස් සපත්තු මත පිරිමැදීම

عَنْ يَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ قَالَ قُلْتُ لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : {لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا} فَقَدْ أَمِنَ النَّاسُ فَقَالَ عَجِبْتُ مِمَّا عَجِبْتُ مِنْهُ فَسَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ صَدَقَهُ تَصَدَّقَ اللَّهُ بِهَا عَلَيْكُمْ فَأَقْبَلُوا صَدَقَتَهُ" (أخرجه مسلم)

අබු යෑලා ඉබ්නු උමයිශා විසින් දැනුම් දෙන ලදී. මම උමර් ඉබ්නු කත්තාබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් වෙත

“ප්‍රතික්ෂේප කළවුන් නුඹලාට ව්‍යසනයක් සිදු කරනු ඇතැයි නුඹලා බිය වෙතොත් නුඹලා සලාතය කෙටි කර ගැනීම නුඹලා කෙරෙහි වරදක් නැත“ යන ආයතය ඉදිරිපත් කර සැබැවින්ම ජනයා මේ ගැන බියෙන් පසුවන්නේ යැයි පවසා සිටියෙමි. එවිට එතුමා ඔබ විමතියට පත් වූවක් මෙන්ම මම ද විමතියට පත් වූයෙමි. එබැවැති මේ පිළිබඳව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් මම විමසා සිටියෙමි. එවිට නබි තුමාණෝ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

‘මෙය සදකාවකි. එය අල්ලාහ් ඔබ වෙත පරිත්‍යාග කර ඇත. එබැවින් එම පරිත්‍යාගය නුඹලා පිළිගනිවු.

(මූලාශ්‍රය

මුස්ලිම්)

සලාතය කෙටි කිරීම හා එක් කිරීමෙහි නීතිය

1. ගමනකදී සලාතය කෙටි කිරීම නිතර පිළිපැදිය යුතු සුන්නාන්වකි. සලාත් දෙකක් අතර එක් කිරීම හේතු සහගත අවකාශයකි. බොහෝ විට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ගමනක දී සලාතය ඉටු කළේ එහි නියමිත වේලාවෙහිමය. එතුමාණන් සලාත් එක් කර ඉටු කළ අවස්ථා විරලය.
2. සුරක්ෂිතව සිටිය ද බියමුසු අවස්ථාවක සිටිය ද ගමනක දී සලාතය කෙටි කිරීම වැදගත් සුන්නාවකි. එනම් ලුහර් අසර් හා ඉෂා යන රකආත් හතරක සලාතයන් රකආත් දෙක දක්වා කෙටි කර ඉටු කිරීමය. මෙය ගමනක දී පමණක් හැර වෙනත් අවස්ථාවල පිළිපැදීමට අනුමැතිය නොමැත.

මග්රිබ් හා ෆජ්ර් සලාතය කිසි විටක කෙටි කරනු නොලැබේ.

යම් කිසි හේතු සහගත කරුණක් ඇති වූයේ නම් ගමනක යෙදී සිටිය ද පදිංචිව සිටිය ද සලාතය එක් කිරීම සුන්නාවක් වෙයි. එනම් ලුහර් අසර් සමඟ එක් කරනු ලැබේ. මග්රිබ් ඉෂා සමඟ එක් කරනු ලැබේ. වේලාවන් දෙක අතර කවර හෝ වේලාවක එසේ එක් කර සලාතය ඉටු කළ හැක.

3. මුස්ලිම්වරයෙකු පා ගමනින් හෝ ප්‍රවාහනිකව හෝ ගමනක යෙදුණ ද ගොඩ බිමේ හෝ මුහුදේ හෝ ආකාශයේ ගමනක යෙදුණ ද රකආත් හතරක සලාතය දෙකක් දක්වා කෙටි කර සලාතය ඉටු කිරීම සුන්නාභවක් ලෙස පත් කරනු ලැබ ඇත. එමෙන්ම අවශ්‍යතාවක් ඇති වූ විටක තම ගමන අවසන් වන තුරු සලාත් දෙකක් අතර ඒ දෙකින් කවර හෝ වේලාවක එක් කර ඉටු කිරීම ද සුන්නාභවක් ලෙස පත් කරනු ලැබ ඇත.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ الصَّلَاةَ أَوْ لِمَا فُرِضَتْ رُكْعَتَيْنِ فَأَقْرَبَتْ صَلَاةَ السَّفَرِ وَأَتَمَّتْ صَلَاةَ الْحَضَرِ

ආයිෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය මෙසේ දන්වා සිටියාය. සැබැවින්ම සලාතය මුලින්ම අනිවාර්යය කරනු ලැබුවේ රකආත් දෙකක් වශයෙනි. පසුව එය මගියෙකුගේ සලාතය වශයෙන් පිළි ගනු ලැබීය. පදිංචිකරුවකුගේ සලාතය පූර්ණ කරනු ලැබීය.

ගමනට අදාළ නීති රීති මගියෙකු ආරම්භ කරනුයේ කවදාද?

මගියා තමන් පදිංචි දේශ සීමාවෙන් වෙන් වූ විට සලාතය කෙටි කිරීමටත් එය එක් කිරීමටත් ආරම්භ කරයි. ගමනක දී නියමිත

දුර ප්‍රමාණයක් සීමා කොට නැත. ගමනක් යැයි තීන්දු කරනුයේ පොදුවේ ව්‍යවහාර වන ක්‍රමයට අනුවය. කෙනෙකු නවාතැන් ගැනීමේ හෝ පදිංචි වීමේ චේතනාවෙන් තොරව ගමනක් ගියේ නම් ඔහු මගියෙකි. ඔහු නැවත තම දේශය බලා පැමිණෙන තෙක් ගමනට අදාළ අවකාශිත නීති රීති ඔහු කෙරෙහි ක්‍රියාත්මක වෙයි.

ගමනක දී සලාතය කෙටි කිරීම සුන්තාවකි. ගමනක් යන නාමයෙන් පවතින සෑම ගමනකම සලාතය කෙටි කරනු ලැබෙයි. කෙනෙකු සලාතය සම්පූර්ණ කළ ද ඔහුගේ සලාතය නිවැරදිය. නමුත් ඔහු සුන්තාවක් මඟ හැර ගියේය.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَإِذَا صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنَّ خِفْتُمْ
 أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِينًا

නුඹලා මිහිතලයේ ගමන් යන විට (සත්‍ය) ප්‍රතික්ෂේප කළවුන් නුඹලාට අක්‍රමිකතා කරනු ඇතැයි නුඹලා බිය වෙතොත් නුඹලා සලාතය කෙටි කර ගැනීම නුඹලාට වරදක් නැත. සැබැවින්ම ප්‍රතික්ෂේපකයින් නුඹලාට පැහැදිලි සතුරන් වන්නෝය.

(අල්-කුර්ආන් 4:101)

පදිංචිකාර ඉමාම්වරයෙකු පසු පස සිට මගියෙකුගේ සලාතයේ ක්‍රමය

1. පදිංචිකාර ඉමාම් වරයෙකු පසු පසින් සිට මගියෙකු සලාතය ඉටු කරන්නේ නම් ඔහු සලාතය සම්පූර්ණයෙන් ඉටු කළ යුතුයි. මගී ඉමාම්වරයෙකු පසු පසින් සිට පදිංචි කරුවෙකු සලාතය ඉටු කරන්නේ නම් සුන්නාහ්ව වනුයේ මගියා සලාතය කෙටි කිරීමය. එවිට පදිංචිකරු මගියා සලාම් පැවසීමෙන් පසු සලාතය සම්පූර්ණ කිරීමේ වගකීම ඔහු කෙරෙහි පැවරේ.
2. සුන්නාහ්ව වනුයේ මගියෙකු ප්‍රදේශ වාසීන්ට සලාතය මෙහෙය වන්නේ නම් ඔවුන් සමග ඔහු රකආත් දෙකක් ඉටු කර පසුව ඔවුන් දෙස බලා නුඹලා සලාතය ඉටු කරන්න සැබැවින්ම මම මගියෙකු වෙමි යැයි පැවසීමය.

ගමනක දී නඟිල් හෙවත් අමතර සලාතයන් ඉටු කිරීමේ නීතිය.

සුන්නාහ්ව වනුයේ ගමනක දී තහජ්ජුද් විත්ර් හා ෆජ්ර් හි සුන්නත් සලාතය හැර අනිවාර්ය සලාතයන්ට අදාළ සෙසු සුන්නත් සලාතයන් ඉටු නොකර අත හැරීමය.

මේ හැර පොදු සුන්නත් සලාතයන් ගමනක වුව ද පදිංචිව සිටිය ද එය ඉටු කිරීම ආගමානුගත කර ඇත. එමෙන්ම වුළු වෙනුවෙන් ඉටු කරන සුන්නත් සලාතය ද තවමත් හි සුන්නත් සලාතය ද මස්ජිදයට පඩුරු වශයෙන් ඉටු කරන සලාතය ද ලුහා සලාතය ද වැනි කාරණා සහගත සලාතයන් ද කෙනෙකු පදිංචිව හෝ ගමනක යෙදී සිටිය ද එය ඔහුට ආගමානුගත කර ඇත.

පදිංචිව සිටිය ද ගමනක යෙදී සිටිය ද සලාත් වලට පසුව ඇති අද්කාර් හෙවත් ප්‍රාර්ථනාවන් කිරීම පිරිමින්ට මෙන්ම කාන්තාවන්ට ද සුන්නාභවකි.

වසරක දීර්ඝ කාලයක් නිරතුරුවම ගමන් වල යෙදෙන්නාගේ නීතිය

ගුවන් නියමුවෙකුට හෝ රියදුරෙකුට හෝ නාවිකයෙකුට හෝ දුම්බරිය නියාමකයෙකුට එමෙන්ම කාලය පුරා නිරන්තරයෙන්ම මගියෙකු ව සිටින්නෙකුට සලාතය කෙටි කිරීම එක් කිරීම උපවාසයෙන් මිදී සිටීම සපත්තු මේස් මත පිරිමැදීම වැනි මගියෙකුට සතු අවකාශයන් පිළිපැදිය හැක.

ගමනක සලාතය කෙටි කිරීමේ නීතිය

1. කස්ථ් හෙවත් සලාතය කෙටි කිරීමේ දී සලකනුයේ කාලය නොව ස්ථානයයි. මගියෙකු පදිංචිව සිටිය දී නියම වූ සලාතයක් ඉටු කිරීමට අමතක වී පසුව තම ගමනෙහි ඔහුට එය මතක් වූයේ නම් ඔහු එම සලාතය කෙටි කර ගනී. ගමනක දී නියම වූ සලාතයක් ඉටු කිරීමට අමතක වී පසුව පදිංචි ප්‍රදේශයට පැමිණීමෙන් පසු මතක් වූයේ නම් ඔහු එම සලාතය සම්පූර්ණ කරයි.
2. මගියෙකු නවාතැන් ගැනීමේ වේතනාවකින් තොරව ඔහුව එහි රඳවා ගනු ලැබුවේ නම් හෝ පොදුවේ පදිංචි වීමේ වේතනාවකින් තොරව යම් කිසි අවශ්‍යතාවක් සඳහා රැඳී සිටියේ නම් එවිට රැඳී සිටින කාලය දීර්ඝ වුව ද එම කාලය පුරා සලාතය කෙටි කළ හැක.
3. නියමිත සලාතයේ වේලාව එළැඹ පසුව ඔහු ගමනක යෙදුණේ නම් ඔහුට එම සලාතය කෙටි කිරීමටත් එක් කිරීමටත් අවසරය ඇත. ඔහු ගමනක සිටිය දී නියමිත සලාතයේ වේලාව පැමිණ පසුව ඔහු තම ගමට පැමිණියේ නම් එවිට ඔහු සලාතය සම්පූර්ණ කළ යුතුයි සලාතය කෙටි කිරීමට හෝ එක් කිරීමට හෝ නොහැක.

ගුවන් යානාවක ඉටු කරන සලාතයේ ක්‍රමය

ගුවන් යානාවක ඉටු කරන සලාතයත් මහපොළොවේ ඉටු කරන සලාතය මෙන්මය.

උදාහරණයක් වශයෙන් මුස්ලිම්වරයෙකු ගුවන් යානාවක යාත්‍රා කරන්නේ නම් එහි දී සලාතය සඳහා නියමිත ස්ථානයක් ඔහුට නොලැබුණේ නම් ඔහු සිටින ස්ථානයෙහිම කිබ්ලා දෙසට හැරී සිට ගෙන සලාතය ඉටු කරයි. පසුව ඔහුගේ හැකියාවට රුකුළ කරයි. එසේ නොමැති නම් රුකුළ කරන්නාක් මෙන් අභවයි. පසුව අසුනෙහි වාඩි වෙයි පසුව තමන්ගේ හැකියාවට අනුව සුපුද්ද කරන්නාක් මෙන් නැමී අභවයි.

මගියෙකු මක්කාන්වට ළඟා වූ විට ඔහුගේ නීතිය

මගියෙකු මක්කාන්වට හෝ වෙනත් ප්‍රදේශයකට ගමන් කළේ නම් ඔහු පදිංචි ව සිටින ඉමාම් වරයාට පසු පසින් සිට ඔහු සලාත් ඉටු කිරීමෙන් පසුව තම සලාතය සම්පූර්ණයෙන් ඉටු කරයි. එවැනි පදිංචිකාර ඉමාම් වරයෙකු සමග සලාතය ඉටු කිරීමට අවස්ථාව නොලැබුවේ නම් සුන්නාන්ව වනුයේ සලාතය කෙටි කිරීමයි.

කෙනෙකු ගමනක යෙදුණු විට ගමක් පසු කරමින් යන විට ඔහු සලාතය ඉටු නොකළ තත්ත්වයේ අදාත් හෝ ඉකාමත් ඔහුට ඇසුරුණේ නම් ඔහු කැමති නම් වාහනයෙන් බැස සාමුහිකව සලාතය ඉටු කරයි. ඔහු කැමති නම් තම ගමන දිගටම ක්‍රියාත්මක කර පසුව ඔහු කැමති පරිදි සලාතය ඉටු කරයි.

ගමනක දී අදාත් හා ඉකාමත් හි නීතිය

ලුහර් හා අසර් එක් කිරීමට හෝ මග්රිබ් හෝ ඉෂා එක් කිරීමට කවරෙකු හෝ සිතන්නේ නම් නියමිත වේලාව පැමිණි විට සලාතය ඉටු කිරීමට අපේක්ෂා කළ විට අදාත් කියනු ලැබේ. පසුව ඉකාමත් පවසා පළමු වන සලාතය ඉටු කරයි. පසුව නැවතත් ඉකාමත් පමණක් පවසා දෙවන සලාතය ඉටු කරයි. මගීන් සියල්ලෝම සාමුහික වශයෙන් එම සලාතය ඉටු කරති. සිතල හෝ සුළඟ හෝ වර්ෂාව හෝ වැනි යම් බාධාවක් වී නම් ඔවුන් නවාතැන් ගත් ස්ථානයේ දීම සාමුහිකව සලාතය ඉටු කරයි.

ගමනක දී සලාතය එක් කිරීමේ හා කෙටි කිරීමේ ක්‍රමය

මගියෙකු ලුහර් හා අසර් අතර ද මග්රිබ් හා ඉෂා අතර ද සලාතයන් එක් කිරීම සඳහා සුදුසු හේතු සාධක තිබුණේ නම් ඒ

දෙකින් කවර හෝ වේලාවක අනු පිළිවෙළට ඉටු කිරීම සුන්තාවකි. එමෙන්ම ඒ දෙක අතර පවතින කවර හෝ වේලාවක සලාතයන් එක් කරමින් ඉටු කළ හැක.

මගියා යම් ස්ථානයක නවාතැන් ගන්නේ නම් වාතාවරණයට ගැළපෙන පරිදි පහසු අයුරින් ක්‍රියා කරයි. එවිට වඩාත් උචිත වන්නේ සෑම සලාතයක්ම නියමිත වේලාවෙහි ඉටු කිරීමය.

ඔහු ගමනක නිරත වෙමින් සිටින්නේ නම් එවිට සුන්තාභව වනුයේ ගමන් කිරීමට පෙර හිරු අවරට ගොස් ඇත්නම් මගේරිබ් හා ඉෂා පෙර වේලාවෙ හි එක් කරමින් ඉටු කිරීමය. හිරු අවරට යෑමට පෙර ගමන් කරන්නේ මගේරිබ් ඉෂා දක්වා ප්‍රමාද කර ඒ දෙකම පසු වේලාවෙ හි එක් කරමින් ඉටු කිරීමය.

එමෙන්ම ගමන් කිරීමට පෙර හිරු මුදුණින් අවරට ගොස් ඇත්නම් ලුහර් හා අසර් පෙර කාලයේ එක් කරමින් ඉටු කරයි. හිරු මුදුණින් අවරට යෑමට පෙර ගමන් කරන්නේ නම් ලුහර් අසර් දක්වා ප්‍රමාද කර ඒ දෙකම පසු වේලාවෙහි එක් කරමින් ඉටු කරයි.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ
 بَيْنَ صَلَاةِ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ إِذَا كَانَ عَلَى ظَهْرِ سَيْرٍ وَيَجْمَعُ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ
 (أخرجه البخاري)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ජරවාහනය කරමින් සිටියදී ලුහර් හා අසර් සලාතය එක් කරමින් ද මග්රිබ් හා ඉෂා එක් කරමින් ද ඉටු කරන්නෙකු වූහැයි ඉබ්නු අබිබාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරයි. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا ارْتَحَلَ
 قَبْلَ أَنْ تَزِيغَ الشَّمْسُ أَخَّرَ الظُّهْرَ إِلَى وَقْتِ الْعَصْرِ ثُمَّ يَجْمَعُ بَيْنَهُمَا وَإِذَا زَاغَتْ
 صَلَّى الظُّهْرَ ثُمَّ رَكَبَ (أخرجه البخاري)

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හිරු මුදුණින් බැස යාමට පෙර ගමනක නිරත වූ විට ලුහර් සලාතය අසර් වේලාව දක්වා ප්‍රමාද කොට අනතුරුව ඒ දෙක එක් කරයි. හිරු මුදුණින් අවරට ගොස් ඇත්නම් ලුහර් සලාතයට ඉටු කර පසුව ගමන ආරම්භ කරයි. (මූලාශ්‍රය බුහාරි)

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ "أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ فِي عَزْوَةِ تَبُوكَ إِذَا ارْتَحَلَ قَبْلَ أَنْ تَزِيغَ الشَّمْسُ أَخَّرَ الظُّهْرَ حَتَّى يَجْمَعَهَا إِلَى الْعَصْرِ فَيُصَلِّيهِمَا جَمِيعًا وَإِذَا ارْتَحَلَ بَعْدَ زَيْغِ الشَّمْسِ صَلَّى الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ جَمِيعًا ثُمَّ سَارَ وَكَانَ إِذَا ارْتَحَلَ قَبْلَ الْمَغْرِبِ أَخَّرَ الْمَغْرِبَ حَتَّى يُصَلِّيَهَا مَعَ الْعِشَاءِ وَإِذَا ارْتَحَلَ بَعْدَ الْمَغْرِبِ عَجَّلَ الْعِشَاءَ فَصَلَّاهَا مَعَ الْمَغْرِبِ" (أخرجه ابو داود والترمذي)

මුආද් ඉබ්නු ජබල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තබුක් යුද සමයේ හිරු මුදුණින් බැස යාමට පෙර ගමනක යෙදුණේ නම් අසර් සලාතය සමග ලුහර් ඉටු කරන තෙක් ලුහර් සලාතය ප්‍රමාද කරයි. පසුව දෙකම එකවර ඉටු කරයි. හිරු මුදුණින් අවරට යාමට පසු ගමනක නිරත වූයේ නම් ලුහර් හා අසර් එකවර ඉටු කර පසුව ගමන ආරම්භ කරයි. එමෙන්ම හිරු අවරට යාමට පෙර ගමනක යෙදුණේ නම් ඉෂා සමග මග්රිබ් ඉටු කරන තෙක් මග්රිබ් සලාතය ප්‍රමාද කරයි. හිරු අවරට ගිය පසු ගමනක යෙදුණේ නම් ඉෂා සලාතය පෙරට ගෙන මග්රිබ් සමග එය ඉටු කරයි.

(මුලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, තීර්මිදි)

අරභාවෙහි හා මුස්දලිභාවෙහි ජම්උ හා කස්ඊ කිරීමේ නීතිය

හජ් හි අරභාවෙහි නවාතැන් ගන්නෝ ලුහර් හා අසර් සලාතයන් කෙටි කර ඒ දෙකෙහි මුල් වේලාවෙහි එක් කොට ඉටු කිරීමත් එමෙන්ම මුස්දලිභාවෙහි ඉෂා සලාතය කෙටි කර මග්රිබ් හා ඉෂා ප්‍රමාද කරමින් පසුවේලාවෙහි ඉටු කිරීමත් සුන්නාහ්ව වේ. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තම හජ් වන්දනාවෙහි මෙලෙස කටයුතු කර ඇත.

ගමනක දී සාමුහික සලාතයේ නීතිය

මගීන්ට පහසුතාවක් ඇත්නම් සාමුහිකව සලාතය ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වේ. එසේ නොමැතිනම් තමන්ගේ හැකියාවට අනුව තනි තනිව සලාතය ඉටු කර ගනී. ගුවන් යානයක හෝ නැවක හෝ දුම්රියක හෝ එවැනි වෙනත් ස්ථානයක සලාතය ඉටු කරන්නේ නම් සිට ගත් ඉරියව්වෙහි සලාතය ආරම්භ කරයි. එයට හැකියාව නොදරන්නේ නම් අසුන් ගෙන සලාතය ඉටු කරයි. රුකුළ හා සුපුද් හිස පහත් කර සංඥා කිරීම තුළින් ඉටු කරයි. අනිවාර්යය සලාතයක් නම් කිබ්ලා දෙසට මුහුණලා ඉටු කරයි. ඔහු තනිව සිටිය ද අදාත් හා ඉකාමත් පැවසීම ඔහුට සුන්නාහ්වක් වෙයි.

වාහනය මත අතිරේක සලාතය ඉටු කිරීමේ ක්‍රමය

වාහනය මත අතිරේක සලාතයන් ඉටු කිරීම මගියාට සුන්තාවකි. එහි දී ඔහුට පහසු නම් ආරම්භක තක්බීරය අවස්ථාවේ කිබ්ලා දෙසට හැරී සිටීම සුන්තාභවක් වෙයි. එසේ නොමැතිනම් වාහනය කවර දිසාවක පිහිටිය ද සිට ගෙන සලාතය ඉටු කරයි. සිට ගැනීමට නොහැකිනම් වාඩි වී තම හිස සංඥා කරමින් සෙසු ඉරියව්වන් ඉටු කරයි.

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ فَإِذَا أَرَادَ الْفَرِيضَةَ نَزَلَ فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ" (متفق عليه)

ජාබිර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරයි.

අල්ලාහ්ගේ දූත (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තම වාහනය මත කවර දිශාවකට හැරී සිටින්නේ ද එහි සිටම සලාතය ඉටු කරන්නෙකු වූහ. නමුත් අනිවාර්ය සලාතය ඉටු කිරීමට අපේක්ෂා කළ විට පහළට බැස කිබ්ලා දෙසට මුහුණ ලැහ. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

පදිංචිව සිටිය දී සලාතය එක් කිරීමේ නීතිය

රෝගී අවස්ථාවක ද දැඩි වර්ෂාව, සීතල හෝ දැඩි සීත සුළං හමන අවස්ථාවක ද මුස්තහාලා හෙවත් රෝගී භාවයෙන් රුධිර වහනය වන අවස්ථාවක ද නීතර මුත්‍රා පිට වන අවස්ථාවක ද තමන්ට තම පවුලට හා තම ධනයට යම් කිසි හානියක් සිදු වේවි යන බිය ඇති අවස්ථාවක හා එවැනි වෙනත් අවස්ථා වල ලුහර් හා අසර් අතර ද මග්රිබ් හා ඉෂා අතර ද සලාත් එක් කර ඉටු කිරීම සුන්නාහ්වක් වෙයි.

මගියෙකු නැවත තම ගම වෙත පැමිණියේ නම් ඔහු කළ යුතු දෑ

මගියෙකු තම ගම වෙත නැවත හැරී පැමිණෙන්නේ නම් මුලින්ම මස්ජිදයට ගොස් එහි රකාාත් දෙකක් ඉටු කිරීම සුන්නාහ්ව වෙයි.

3 බිය මුසු අවස්ථාවක සලාතය ඉටු කිරීම

ඉස්ලාමය උදාර අදහස් ඇති පහසු දහමකි. පස් වේල සලාතය ඒවායෙ හි පවතින මහිමය හා ප්‍රයෝජන හේතුවෙන් කිසිම අවස්ථාවක වගකීමෙන් බැහැර නොවෙයි. එහි ඇති ආධ්‍යාත්මික බලය ජයග්‍රහණයට මහත් සාධකයක් වෙයි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

විශ්වාස කළවුන්, ඔබ ඉවසීම හා සලාතය තුළින් උදව් පතන්න.
සැබැවින්ම අල්ලාහ් ඉවසිලිවන්නයින් සමගය.

(අල්-කුර්ආන්

2:153)

මුස්ලිම්වරු අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ ජීහාද් කරන යුද භූමියේ සිටිය දී සතුරන්ගේ ප්‍රහාරයට ලක් වෙතැයි බියෙන් පසුවන්නේ නම් එවිට සලාතය විවිධ ස්වරූපයන්ගෙන් ඉටු කිරීමට ඔවුනට අනුමැතිය ඇත. මෙය ඉතා මහඟු ක්‍රියාවකි.

බිය මුසු අවස්ථාවක සලාතය ඉටු කිරීමේ ක්‍රමය

බිය මුසු අවස්ථාවක ඉටු කරන සලාතයට ස්වරූපයන් තුනක් තිබේ.

පළමුවැන්න : සතුරන් කිබ්ලා දිශාවෙහි පසුවන්නේ නම් පහත සඳහන් අයුරින් ඔවුන් සලාතය ඉටු කරති. එනම්

ඉමාම්වරයා තක්බීර් පවසයි. මුස්ලිම්වරු ද ඔහුට පසුපසින් සිට
 ජේළි දෙකක් තනා සියලු දෙනාම තක්බීර් හි නිරත වෙති.
 එමෙන්ම සියලු දෙනාම රුකුළු කරති. ඉ:නිදාල් හෙවත් නැගිට
 සිටීමේ ඉරියව්වට ද පැමිණෙති. පසුව ඉමාම්ට අසලින් සිටින
 මුල් ජේළිය ඉමාම් සමඟ සුජුද් කර නැගිටෙති. පසුව දෙවන
 ජේළිය සජදාවෙහි ස්වයංච නිරත වී පසුව නැගී සිට ඉමාම් හා
 මුල් ජේළිය සමඟ සම්බන්ධ වෙති. පසුව එම ජේළිය ඉදිරියට
 ගොස් ඉදිරි ජේළිය පසු පසට පැමිණෙති. පසුව ඉමාම් වරයා
 පෙර පරිදිම දැන් එම ජේළිය සමඟ සජදාවෙහි නිරත වෙයි.
 පසුව සියල්ලෝම එකට සලාම් පවසති.

وَإِذَا صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ
 أَنْ يَفْتَتِكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِينًا

නුඹලා මිනිතලයේ ගමන් යන විට (සත්‍ය) ප්‍රතික්ෂේප කළවුන්
 නුඹලාට අක්‍රමිකතා කරනු ඇතැයි නුඹලා බිය වෙතොත් නුඹලා
 සලාතය කෙටි කර ගැනීම නුඹලාට වරදක් නැත. සැබැවින්ම
 ප්‍රතික්ෂේපකයින් නුඹලාට විවෘත සතුරන් වන්නෝය.

(අල්-තුර්ආන්

4: 101)

දෙවැන්න : සතුරන් කිබ්ලා දිශාවෙහි සිටිත් නම් පහත සඳහන් අයුරින් සලාතය ඉටු කරති. එනම්

1. ඉමාම් තක්බීර් පවසයි. ඔහු සමඟ එක් කණ්ඩායමක් ජේළි සකස් කර ගනිති. තවත් කණ්ඩායමක් සතුරන්ගේ දිශාවට මුහුණ ලා සිටිති. පසුව ඉමාම් වරයා ඔහු සමඟ සිටින පිරිසට එක් රකආනයක් මෙහෙයවා සිට ගනිමින් සිටියි. පසුව එම කණ්ඩායම ස්වයං ලෙස ඊළඟ රකආනය අවසන් කොට සතුරන්ගේ දිශාවට හැරී යති.

පසුව සතුරන් ගේ දිශාවෙහි සිටි අනෙක් කණ්ඩායම පැමිණෙති. ඉමාම් වරයා ඉතුරු රකආනය ඔවුන් සමඟ ඉටු කරයි. පසුව වාඩි වෙයි. ඔහු වාඩි වෙමින් සිටිය දී එම කණ්ඩායම නැගිට ඔවුන්ගේ ඉතිරි රකආනය ඉටු කරමින් නැවතත් ඉමාම් සමඟ සම්බන්ධ වෙති. පසුව ඉමාම් ඔවුන් සමඟ සලාම් පවසයි.

එමෙන්ම තම ආරක්ෂාව පිණිස සලාතය අතරවාරයේ සැහැල්ලු යුද ආම්පන්න උසුලා ගෙන සිටීම ඔවුන් කෙරෙහි වූ වගකීමකි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا
أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا
فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ

(නබීවරයාණනි) ඔවුන් අතර නුඹ සිට ඔවුනට නුඹ සලාතය මෙහෙයවන්නේ නම් ඔවුන්ගෙන් පිරිසක් (සලාතයේ දී) නුඹ සමඟ සිටිය යුතුය. තම ආයුධ ද (අතට) ගත යුතුය. ඔවුහු සජදා කළ වහාම නුඹලාගේ පිටුපසට ඉවත්ව යා යුතුය. පසුව සලාතය ඉටු නොකළ අනෙක් පිරිස පැමිණ නුඹ සමඟ සලාතය ඉටු කළ යුතු අතර ඔවුන්ගේ පූර්වාරක්ෂාවත් ඔවුන්ගේ ආයුධත් ඔවුන් ගත යුතුය..... (අල්-කුර්ආන් 4:

102)

2. එසේ නොමැතිනම් ඉමාම් එම කණ්ඩායම් දෙකින් එකක් සමඟ සලාතය ඉටු කරයි. එවිට එම කණ්ඩායම ඉමාම් පෙර සලාම් පවසා තම සලාතය අවසන් කර ගනිති. පසුව දෙවන කණ්ඩායම පැමිණෙති. එවිට ඉමාම් ඔහු දෙවන කොටසෙහි රකආත් දෙක එම කණ්ඩායම සමඟ ඉටු කරමින් ඔවුන් සමඟම සලාම් පවසයි. එවිට ඉමාම් වරයාට රකආත් හතරක් නියම වේ. නමුත් සෑම කණ්ඩායමකටම නියම වනුයේ රකආත් දෙකකි.

3. එසේ නොමැතිනම් මුල් කණ්ඩායම සමග ඉමාම් ද රකෆාත් දෙකක් ඉටු කර සලාම් පවසා ඔවුන් විසිර ගිය පසු අනෙක් කණ්ඩායමට ඒ අයුරින්ම රකෆාත් දෙකක් මෙහෙයවා සලාම් පවසයි.

4. එසේත් නොමැති නම් සෑම කණ්ඩායමක්ම ඉමාම් සමග එක් රකෆාතයක් පමණක් ඉටු කරති. එවිට ඉමාම් රකෆාත් දෙකක් ඉටු කරයි. සෑම කණ්ඩායමකටම කළා හෙවත් නැවත ඉටු කිරීමකින් තොරව එක රකෆාතයක් පමණක් හිමි වේ. මේ සියලු ආකාරයන් සුන්නාවෙහි සඳහන්ව ඇත.

තුන්වැන්න : බිය අධික වූ අවස්ථාවයි. යුද මෙහෙයුම් ක්‍රියාත්මක වන අවස්ථාවයි. එවිට ඔවුන් පා ගමනින් ද වාහනිකව ද එක් රකෆාතයක් පමණක් ඉටු කරති. එහි දී කිබ්ලාවට මුහුණ ලා හෝ වෙනත් දිශාවකට මුහුණ ලා හෝ රුකුළ හා සුජුද් සංඥා කරමින් ආරක්ෂා සහගතව සලාතය ඉටු කරති. එයට හැකියාව නොලැබුණේ නම් ඔවුන් හා ඔවුන්ගේ සතුරන් අතර අල්ලාහ් තීන්දුවක් ලබා දෙන තුරු සලාතය ප්‍රමාද කරති.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ. فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأَدْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

(පස්වේල) සලාතයන් හා (විශේෂයෙන්) මධ්‍යස්ථ සලාතය රක ගනිවු. අල්ලාහ්ට සුර්ණ ශ්‍රද්ධාවන්තයින් ලෙස නැගී සිටිවු.

(යුදමය අවස්ථාවක දී) නුඹලා බිය වන්නේ නම් එවිට පදිකව හා වාහනිකව (සලාතය ඉටු කළ හැක.) නුඹලා (යුද්ධයෙන්) අහස වූයේ නම් නුඹලා දැනුවත්ව නොසිටි දෑ නුඹලාට ඉගැන් වූ අයුරින් අල්ලාහ්ව (සලාතය ඉටු කරමින්) සිහිපත් කරවු.

(අල්-කුර්ආන් 2: 238, 239)

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: فَرَضَ اللَّهُ الصَّلَاةَ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْحَضَرِ أَرْبَعًا وَفِي السَّفَرِ رُكْعَتَيْنِ وَفِي الْحَوْفِ رُكْعَةً (أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ)

පදිංචි ව සිටිය දී රකආත් හතරක් ද ගමනක දී රකආත් දෙකක් ද බියමුසු අවස්ථාවක එක් රකආතයක් ද අල්ලාහ් නුඹලාගේ නබි වරයා කෙරෙහි අනිවාර්ය කළේය යැයි ඉබ්නු අබිබාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

(මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

මගේම සලාතය නම් එහි කසේර් හෙවත් කෙටි කිරීමේ නීතිය ක්‍රියාත්මක නොවෙයි. එවිට ඉමාම් වරයා එක් කණ්ඩායමක් සමඟ රකආත් දෙකක් ද දෙවන කණ්ඩායම සමඟ එක් රකආතයක් ද ඉටු කරයි. එසේ නොමැතිනම් එයට ප්‍රතිවිරුද්ධ අයුරින් ඉටු කරයි.

15 ජූමුආ සලාතය

ජූමුආ ආගමානුගත කිරීමේ යථාර්ථය

ජූමුආ සලාතය අල්ලාහ්ගේ සංඥා අතුරින් අති මහත් වූ සංඥාවකි. කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නොමැති අල්ලාහ්ගේ ඒකීයභාවය ඔහුට අවනත වීම හා ගැනිකම් කිරීම එහි දී ඉස්මතු වෙයි. මුස්ලිම් වරුන් අතර ආදරය සෙනෙහස හා සහෝදරත්වයේ බැඳියාව ස්ථාපිත කිරීම උදෙසා නොයෙකුත් සාමූහික නැමදුම් උත්තරීතර අල්ලාහ් ආගමානුගත කර ඇත. ඒ අනුව අනිවාර්ය සලාතයන් හි ප්‍රදේශ වශයෙන් සාමූහිකව රැස්වීම් ද ජූමුආ හා දෙඅවුරුදු සලාතයන් හි ගම් වශයෙන් සාමූහික රැස්වීම් ද මක්කාහ්වේ හජ් ඉටු කිරීමෙහි රටවල් වශයෙන් සාමූහික රැස්වීමක් ද ආගමානු ගත කර ඇත.

මේවා කුඩා මධ්‍යස්ථ හා මහා පරිමාණයන්ගෙන් යුත් මුස්ලිම් වරුන්ගේ සාමූහික රැස්වීම්ය.

ජූමුආ දිනයෙහි මහිමය

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِيهِ خُلِقَ آدَمُ وَفِيهِ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ وَفِيهِ أُخْرِجَ مِنْهَا وَلَا تَقُومُ السَّاعَةُ إِلَّا فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ" (أخرجه مسلم)

නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී, හිරු උදාවන උතුම්ම දිනය වනුයේ ජුමුආ දිනයයි. ආදම් (අලෙයිහිස් සලාම්) තුමාණන් මවනු ලැබුවේ එදිනය. එතුමාණන්ව ස්වර්ගයට ප්‍රවිශ්ට කරනු ලැබුවේ ද එදිනය. එයින් බැහැර කරනු ලැබුවේ ද එදිනය. ජුමුආ දිනයක මිස (වෙනත් දිනයක) ලෝක විනාශය සිදු නොවෙයි.

(මූලාශ්‍රය : මුස්ලිම්)

ජුමුආ සලාතයේ නීතිය

1. ජුමුආ සලාතය රකආත් දෙකකි. ස්ථීර පදිංචි මනා බුද්ධියක් ඇති වැඩිවියට පත් සෑම මුස්ලිම් පිරිමියෙකු කෙරෙහිම මෙය අනිවාර්යය වේ. තවද කාන්තාවට රෝගියාට ළදරුවාට මගියාට ජුමුආ සලාතය අනිවාර්යය නොවේ. නමුත් ඔවුන්ගෙන් කිසිවෙකු හෝ එයට සහභාගී වන්නේ නම් එයට අනුමැතිය ඇත. මගියෙකු ඔහු ගොඩ බැස ඔහුට ජුමුආ සඳහා වූ අදාත් කැඳවුම ඇසුරෙන් නම් ජුමුආව ද සාමූහික සලාතය ද ඔහුට අනිවාර්යය වේ.
2. ජුමුආ සලාතය ලුහර් සලාතයට ප්‍රමාණවත් වේ. ජුමුආ සලාතය ඉටු කරන්නා ඉන් පසුව ලුහර් සලාතය ඉටු කිරීම සුදුසු නොමැත. ඔහුට ජුමුආ සලාතය මහ හැරුණේ නම් ලුහර් සලාතය රකආත් හතරක් වශයෙන් ඉටු කළ යුතුයි.

ඔහු හේතු සහගත කෙනෙකු නම් ඔහු කෙරෙහි පාපයක් නොමැත. නමුත් ඔහු කිසිදු හේතුවකින් තොරව ජුමුඛා සලාතය පැහැර හරින්නේ නම් ඔහු පාපියෙකු වෙයි. ඔහු අත් හරින වාර ප්‍රමාණයට පාපය ද වර්ධනය වෙයි.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا
الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

විශ්වාස කළවුනි, ජුමුඛාත් දිනයෙ හි සලාතය සඳහා කැඳවනු ලැබූ කල්හි වෙළඳාම අතහැර අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කිරීම පිණිස නුඹලා ඉක්මන් වවු. නුඹලා දැන සිටියෙහු නම් එය නුඹලාට ඉතා යහපත් වන්නේය. (අල්-කුර්ආන් 62: 9)

عَنْ أَبِي الْجَعْدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ مُجْعَ تَهَاوُنًا بِهَا طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قَلْبِهِ" (أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු ජෙද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු නොසැලකිලිමත් කමින් ජුමුඛා වාර තුනක් අත හැරියේ ද අල්ලාහ් ඔහුගේ හදවත මත මුද්‍රා තැබුවේය.

(මූලාශ්‍රය: අබු

දාවුද්, තීර්මිදී)

ජුමුආ සලාතයේ වේලාව

හිරු මුදුණින් අවරට යෑමෙන් පසු ලුහර් සලාතයේ වේලාව අවසන් වන තෙක් වූ කාලය ජුමුආ සලාතය සඳහා වූ උතුම්ම වේලාවයි. හිරු මුදුණින් අවරට යෑමට පෙර ද එය ඉටු කළ හැක.

ජුමුආ අදාත් පැවසීමේ වේලාව

ජුමුආ සඳහා අදාත් හෙවත් කැඳවුම් දෙකක් ඇත. පළමුවැනි කැඳවුම ජුමුආ සලාතය වෙනුවෙනි. මෙම කැඳවුම හා දෙවැනි කැඳවුම දක්වා මුස්ලිම්වරයෙකු සලාතය සඳහා සූදානම් වෙමින් එහි විනයන් හා සුන්නාන්වත් පිළිපදිමින් විශේෂයෙන් දුර සිටින්නන්, නොසැලකිලිමත්ව සිටින්නන් නිදා ගෙන සිටින්නන් සූදානම් වෙමින් එහි පැමිණෙන්නට තරම් කාලයක් විය යුතුය. එනම් එය සාමාන්‍යයෙන් පැයක පමණ කාලයකි. දෙවන කැඳවුම වනුයේ ඉමාම් දේශනයට ප්‍රවිශ්ට වීමෙන් පසුවය.

ජුමුදා ඉටු කිරීමේ කොන්දේසි

ජුමුදා සලාතය නියමිත වේලාවේ ඉටු කිරීමත් ගම්වාසිහු තිදෙනෙකුට අඩු නොවන පිරිසක් ඒ සඳහා සහභාගී වීමත් එහි දේශනා දෙකක් පැවත්වීමත් එය ගමක සිදුවීමත් අනිවාර්යය වේ.

ජුමුදා සඳහා ස්නානය කිරීමේ හා කල් ඇතිව සහභාගී වීමේ මහිමය

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ غُسْلَ الْجُنَابَةِ ثُمَّ رَاحَ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَدَنَةً وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَقْرَةً وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّالِثَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ كَبْشًا أَقْرَنَ وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ دَجَاجَةً وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الْخَامِسَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَيْضَةً فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ حَضَرَتِ الْمَلَائِكَةُ يَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ" (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අඩු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු ජුමුආ දින (සංසර්ගයේ නියැළීමෙන් අනිවාර්යය වන) ජනාබත් ස්නානය ඉටු කර පසුව (මස්ජිදය වෙත) පැමිණෙන්නේ නම් එවිට ඔහු (අල්ලාහ් වෙනුවෙන්) ඔටුවෙකු කැප කළ කෙනෙකු මෙන් වෙයි. කවරෙකු දෙවන හෝරාවෙහි පැමිණෙන්නේ ද ඔහු හරකෙකු කැප කළ කෙනෙකු මෙන් වෙයි. කවරෙකු තෙවන හෝරාවෙහි පැමිණෙන්නේ ද ඔහු එළුවෙකු කැප කළ කෙනෙකු මෙන් වෙයි. කවරෙකු සිව් වැනි හෝරාවෙහි පැමිණෙන්නේ ද ඔහු කුකුළෙකු කැප කළ කෙනෙකු මෙන් වෙයි. කවරෙකු පස් වැනි හෝරාවෙහි පැමිණෙන්නේ ද ඔහු බිත්තරයක් කැප කළ කෙනෙකු මෙන් වෙයි. ඉමාම් පිටව ගියේ නම් උපදේශයට සවන් දෙන මලක්වරුන් එහි සහභාගී වෙති.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

وَعَنْ أَوْسِ بْنِ أَوْسِ الثَّقَفِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ "مَنْ غَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاغْتَسَلَ ثُمَّ بَكَرَ وَابْتَكَّرَ وَمَشَى وَلَمْ يَرْكَبْ وَدَنَا مِنَ الْإِمَامِ فَاسْتَمَعَ وَلَمْ يَلْغُ كَانَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ عَمَلٌ سَنَةٍ أَجْرُ صِيَامِهَا وَقِيَامِهَا" (أخرجه أبو داود وابن ماجه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් කළ ප්‍රකාශයට තමන් සවන් දුන් බව අවුස් ඉබ්නු අවුස් අස්-සකලි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරයි.

කවරෙකු ජුමුආ දින ස්නානය සඳහා අවස්ථාව සලසා ගනිමින් ස්නානය කොට උදෑසන සුදානම් වෙමින් කල් ඇතිව (ජුමුආ සලාතය සඳහා) ගොස් ප්‍රවාහනය නොකර පාගමනින් පැමිණ ඉමාම් සමීපව සිට (කාලය හෝ දේශනාව) අපතේ නොයවමින් එයට සවන් දෙන්නේ ද (එවිට) ඔහු තබන සෑම පියවරක් සඳහාම වසරක යහකම් ඔහුට හිමි වේ. එනම් වසරක් උපවාසයේ යෙදුණු වසරක් සලාතයේ යෙදුණු කුසල්ය. (මුලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, ඉබ්නු මාජා)

ජුමුආ ස්නානයේ වේලාව

ජුමුආ දින ස්නානය කිරීම අලුයම උදාවත් සමඟ ආරම්භ වී ජුමුආ සලාතය ඉටු කිරීම සඳහා පිට ව යෑමට සුළු මොහොතකට පෙර දක්වා වූ කාලයක් දීර්ඝව පවතී.

ජුමුආ සඳහා පිටත් ව යෑමේ උතුම්ම වේලාව

1. ජුමුආ සඳහා පිටත්ව යෑමේ සතුටුදායක වේලාව ආරම්භ වනුයේ හිරු උදාවීමේ සිටය.
ඒ සඳහා පිටත්ව යෑමේ අනිවාර්යය වේලාව වනුයේ ඉමාම් දේශනාව සඳහා පිවිස දෙවන අදාන් පවසනු ලබන අවස්ථාවේ දීය.

2. හිරු උදා වීමේ සිට ඉමාම් පිවිසෙන තෙක් වූ කාලය කොටස් පහකට බෙදමින් මුස්ලිම් වරයෙකු හෝරාවන් පහක් දැන ගනියි. ඒ අනුව සෑම හෝරාවකම ප්‍රමාණය කෙතරම් දැයි ඔහු දැන ගනු ඇත.

ජුමුආ දින ගමන් යෑමේ නීතිය

දෙවන කැඳවුමට පෙර ජුමුආ දින යම් ගමනක් යෑමට අනුමැතිය ඇත.

ජුමුආ අනිවාර්යය වූ කෙනෙකු දෙවන අදානය පවසනු ලැබීමෙන් පසු තමන්ගේ තවලම අත පසු වේවි, නියමිත වාහනය හෝ යාත්‍රාව හෝ ගුවන් යානාව මඟ හැරෙව් යන එවැනි සාධාරණ හේතූන් මත හැර ගමන් බිමන් යෑමට අනුමැතිය නොමැත.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا
الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

විශ්වාස කළවුනි, ජුමුආහ් දිනයෙහි සලාතය සඳහා කැඳවනු ලැබූ කල් හි වෙළඳාම අත හැර අල්ලාහ්ව මෙතෙහි කිරීම

පිණිස නුඹලා ඉක්මන් වඩු. නුඹලා දැන සිටියෙහු නම් එය නුඹලාට ඉතා යහපත් වන්නේය. (අල්-කුර්ආන් 62: 9)

ප්‍රමාද වී පැමිණෙන්නාට පුමුආව හිමිවනුයේ කවර අවස්ථාවක ද

කෙනෙකුට පුමුආවෙහි එක් රකආනයක් හිමි වන්නේ නම් ඔහු තව එක් රකආනයක් ඉටු කර එය පූර්ණත්වයට පත් කළ යුතුයි. එක් රකආනයකට වඩා අඩු ප්‍රමාණයක් ලැබුණේ නම් ලුහර් හි වේතනාව තබමින් රකආන් හතරක් ලෙස ලුහර් ඉටු කළ යුතුයි.

කුත්බා දේශනාව පිහිටිය යුත්තේ කවර කරුණු මත ද

අරාබි භාෂාව මනා ලෙස හසුරුවීමට හැකි කෙනෙකු විසින් අරාබි භාෂාවෙන් දේශනා දෙකක් පැවැත් වීම සුන්තාහ්ව වෙයි. අරාබි භාෂාව නොදන්නා පිරිසක් වෙතොත් ඔවුන්ගේ භාෂාවෙන් පරිවර්තනය කරනු ලැබීම වඩා උතුම්ය. එසේ කෙනෙකු නොවී නම් ඔවුන්ගේ භාෂාවෙන්ම දේශනාව මෙහෙයවයි. නමුත් සලාතය අරාබි භාෂාවෙන් තොරව සිදු කිරීම නිවැරදි නොවෙයි.

මගියාට ජුමුආ සලාතය අනිවාර්යය වේවි ද?

මගියෙකු ජුමුආ පවත්වනු ලබන ගමකට ගොස් එහි දී ඔහුට අදාත් ද ඇසී ඔහු එහි විවේක ගැනීමට ද අපේක්ෂා කළේ නම් එවිට ජුමුආ සලාතය ඉටු කිරීම ඔහුගේ යුතුකම වෙයි. ඔහු විසින් එහි ගම්වැසියන්ට දේශනා පවත්වා ජුමුආ සලාතය මෙහෙයවුව ද ඔවුන් සියලු දෙනාගේ සලාතය නිවැරදි වෙයි.

දේශකයෙකු සතු ගුණාංග

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا خَطَبَ أَحْمَرَّتْ عَيْنَاهُ وَعَلَا صَوْتُهُ وَاشْتَدَّ غَضَبُهُ حَتَّى كَأَنَّهُ مُنْذِرُ جَيْشٍ يَقُولُ صَبَّحَكُمْ وَمَسَّكُمْ (أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් කුත්බා දේශනාව කළ විට එතුමාණන්ගේ දෑස් රතු පැහැ ගැන්වෙයි. එතුමාණන්ගේ හඬ උස් වෙයි. එතුමාණන්ගේ කෝපය දැඩි වෙයි. එතුමාණන් නුඹලා අවදි වනු නුඹලා සවස් කාලයට එළැඹෙනු යැයි පවසමින් සේනාවක අණ දෙන නිලධාරියෙකු බවට පත් වෙයි.

(මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

ඉමාම් වරයා දේශනා කිරීම පිවිසෙන විට කළ යුතු දෑ

1. මින්බර් හෙවත් වේදිකාවක් මත සිට ඉමාම් වරයා දේශනාව පැවැත්වීම සුන්නාහ්ව වෙයි. ඔහු මින්බරය මත නැග පසුව ශ්‍රාවකයින් වෙත හැරී ඔවුන්ට සලාම් පවසයි. පසුව මුඅද්දින් විසින් අදාන් පවසා අවසන් වන තෙක් වාඩි වෙයි. පසුව නැගී සිට ප්‍රථම දේශනාව සිදු කරයි. පසුව නැවත වාඩි වෙයි. පසුව දෙවන දේශනාව ද ඵලෙසම නැගී සිට සිදු කරයි. යම් කිසි බාධාවක් ඇති වූ විටක දේශනාව නවත්වා පසුව නැවත සම්බන්ධතාව ඇති කර ගත හැක.
2. ඉමාම්වරයා කෙටි දේශනාව මතකයේ රඳවා ගනිමින් කට පාඩමින් දේශනා කිරීම සුන්නාහ්ව වේ. ඵයට හැකියාව නොමැති විටක කොළය බලා දේශනාව ඉටු කරයි.

දේශනාවේ ස්වරූපය

ඇතැම් අවස්ථා වල අත්‍යවශ්‍යතාවක් සඳහා දේශනාවක් ආරම්භ කරයි. ඇතැම් අවස්ථා වල අවශ්‍යතාවක් නොවූව ද දේශනාවක් පවත්වයි. අත්‍යවශ්‍යතාවක් සඳහා වූ දේශනාව මෙහි සඳහන් වෙයි.

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ مُحَمَّدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

තේරුම: සැබැවින්ම සියලු ප්‍රශංසා අල්ලාහ්ටමය. ඔහුව අපි ප්‍රශංසා කරන්නෙමු. ඔහුගෙන් අපි උදව් පතන්නෙමු. ඔහුගෙන්ම අපි සමාව අයැදින්නෙමු. අපගේ ආත්මාවන්හි නපුරින් ද අපගේ ක්‍රියාවන් හි පාපයන්ගෙන් ද අල්ලාහ්ගෙන් අපි ආරක්ෂාව පතන්නෙමු. අල්ලාහ් කවරෙකු ව යහමහෙහි යොමු කරන්නේ ද එවිට මුළු කරන කිසිවෙකු ඔහුට නොවෙයි. අල්ලාහ් කවරෙකු මුළාවෙහි යොමු කරන්නේ ද එවිට මහ පෙන්වන කිසිවෙකු ඔහුට නොවෙයි. තවද අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නැත ඔහු ඒකීයය. ඔහුට කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නොමැති බව මම සාක්ෂි දරමි. තවද සැබැවින්ම මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා අල්ලාහ්ගේ ගැත්තා බවද ඔහුගේ ධර්ම දූතයා බව ද මම සාක්ෂි දරමි.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

තේරුම: විශ්වාස කළවුනි, අල්ලාහ්ව ඔහුට බිය විය යුතු අයුරින් බියවවු. නුඹලා සැබැවින්ම මුස්ලිම්වරුන් වශයෙන්ම මිස මිස නොයවු. (අල්-කුර්ආන් 3:102)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا
 وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ
 كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

තේරුම: අහෝ ! මිනිසු, එකම ආත්මයකින් නුඹලාව
 නිර්මාණය කළ නුඹලාගේ පරමාධිපතිට නුඹලා බිය භක්තිමත්
 වුව. තවද ඔහු එතුළින් එ(ම ආත්මයෙ)හි සහකාරිය නිර්මාණය
 කළේය. ඔවුන් දෙදෙනාගෙන් පුරුෂයින් හා ස්ත්‍රීන් අධික ලෙස
 ව්‍යාප්ත කළේය. නුඹලා කවරෙකු පිළිබඳව එකිනෙකා විමසා
 ගනුයේ ද එවන් වූ අල්ලාහ්ට බිය භක්තිමත් වුව. තවද උපතින්
 වූ ඥාති සම්බන්ධතාව (විසන්ධි කිරීම)ට ද (නුඹලා බියවුව.)
 සැබැවින්ම අල්ලාහ් නුඹලා කෙරෙහි නිරීක්ෂකයාය.

(අල්-කුර්ආන් 4:1)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا، يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ
 لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا

තේරුම: විශ්වාස කළවුනි, නුඹලා අල්ලාහ්ට බිය භක්තිමත්
 වුව. තවද නුඹලා (යුක්ති ගරුක)සෘජු වචන පවසුව.

(එසේ නුඹලා කළේ නම්) ඔහු නුඹලාට නුඹලාගේ ක්‍රියාවන්
 සංශෝධනය කරයි. තවද ඔහු නුඹලාට නුඹලාගේ පාපයන්
 ක්ෂමා කරයි. තවද කවරෙකු අල්ලාහ්ට හා ඔහුගේ රසූල්

වරයාට අවනත වන්නේ ද සැබැවින්ම ඔහු මහත් වූ ජයග්‍රහණයක් ලබන්නේය. (අල්-කුර්ආන් 4:1)

පසුව **أَمَّا بَعْدُ** යැයි පවසයි. ඇතැම් අවස්ථා වල මෙම අල්-කුර්ආන් වදන් පාරායනය නොකරයි.

ඇතැම් අවස්ථාවල **أَمَّا بَعْدُ** යැයි පැවසීමෙන් පසුව පහත සඳහන් අයුරින් ප්‍රකාශ කිරීම සුන්තාව වෙයි. එනම්

فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرُ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا وَكُلُّ
بِدْعَةٍ ضَالَّةٌ (أخرجه مسلم)

තේරුම: කතාවෙන් උතුම් වනුයේ අල්ලාහ්ගේ පුස්තකයයි. මහ පෙන්වීම් අතුරින් උතුම් වනුයේ මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ මහ පෙන්වීමයි. කරුණු වල නපුරුතම දෑ වනුයේ අලුතින් බිහි කළ දෑය. අලුතින් බිහි කළ සියල්ල මුළාවක් වෙයි. (මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

ජූමුආ දේශනාවේ මාතෘකා පිහිටුම

නබි තුමාණන් හා එතුමාණන්ගේ මිතුරන් වන සහාබි වරුන්ගේ දේශනාවන් හි ඒක දේවවාදය, දේව විශ්වාසය අල්ලාහ්ගේ ගුණ වර්ණනාව විශ්වාසයේ මූලිකාංග අල්ලාහ් පිරිනැමූ ආශීර්වාදයන් අවසන් දිනයන් හි සිදුවන සිදුවීම් පිළිබඳ අවවාද කිරීම අල්ලාහ්ව මෙතෙහි කිරීම හා ඔහුට කෘතවේදී වීම ගැන සිහිපත් කිරීම ලොවෙහි වාමි ජීවිතයක් ගත කිරීමට දිරි ගැන්වීම මරණය ස්වර්ගය හා නිරය සිහිපත් කිරීම අල්ලාහ්ට හා ඔහුගේ රසුල් වරයාට අවනත වන මෙන් පෙළඹවීම පාපයන්ගෙන් ඉවත් වන මෙන් අවවාද කිරීම වැනි මාතෘකා අන්තර්ගතව තිබිණ.

එබැවින් දේශක විසින් අල්ලාහ්ගේ බල මහිමය ඔහුගේ නාමයන් ඔහුගේ වර්ණනාවන් ඔහුගේ මැවීම් වලට පිරිනැමූ දායාදයන් ගැන මෙතෙහි කරයි. එමෙන්ම අල්ලාහ්ට අවනත වන මෙන් ද ඔහුට කෘතවේදී වන මෙන් ද ඔහු පිරි නැමූ ආශීර්වාදයන් මෙතෙහි කරන මෙන් ද ජනයාට අණ කරයි. එවිට එම ජනයා ඔහු වෙත යොමු වනු ඇත. ඔහුට ආදරය කරනු ඇත. ඔහු ද ඔවුනට ආදරය කරයි. ඔවුන්ගේ හදවත් විශ්වාසයෙන් හා බිය බැතිමත් භාවයෙන් පිරී යයි. එමෙන්ම ඔවුන්ගේ හදවත් ඔවුන්ගේ දිවවල් ඔවුන්ගේ සෙසු ශරීර අවයවයන් පවා ඔහුව මෙතෙහි කිරීමටත් ඔහුට අවනත වීමටත් ඔහුට යහපත් අයුරින් නැමදුම් කිරීමට යොමු වනු ඇත.

සලාතය හා දේශනාවේ ප්‍රමාණය.

1. හදිස් හි සඳහන් පරිදි දේශනාව කෙටි කිරීමත් සලාතය දීර්ඝ කිරීමත් සුන්නාහි වේ.

عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "كُنْتُ أَصَلِّيَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَتْ صَلَاتُهُ قَصْدًا وَخُطْبَتُهُ قَصْدًا" (أخرجه مسلم)

ජාබිර් බින් සමුරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමග සලාතයේ නියැළුනෙමි. එවිට එතුමාගේ සලාතය මධ්‍යස්ථව පැවතුණි. එමෙන්ම එතුමාගේ දේශනාව ද මධ්‍යස්ථව පැවතුණි.

2. දේශකයා තම දේශනයේ දී අල්-කුර්ආනයෙන් කොටසක් පාරායනය කිරීම සුන්නාහි වේ. ඇතැම් විට සුරතුල් කාලී පිළිබඳව දේශනා කිරීමත් සුන්නාහි වේ.

දේශනාව සවන් දීම සඳහා අසුන් ගන්නා ක්‍රමය

ඉමාම් වේදිකාව මත සිටිය දී ම:මුම් වරුන් ඉමාම් දෙසට මුහුණලෑම සතුටු දායකය. එය හඳවතට බලපෑම් ඇති

කරන්නක් බවටත් දේශකයාව දිරි ගැන්වීමක් බවටත් නින්දෙන් දුරස් කරවීමක් බවටත් පිහිටෙනු ඇත.

දේශනා කරන ස්ථානය විශාල නම් ඉමාම්ගේ කට හඬ ද හොඳින් ඇසෙන්නේ නම් එවිට සලාතය සඳහා ජේළි සකස් කර ගන්නා මෙන් පෙළින් පෙළට සකස් කර ගනිමින් වාඩි වෙයි.

ජුමුආ සලාතයේ ක්‍රමය

ජුමුආ සලාතය යනු ප්‍රසිද්ධියේ ඉටු කරනු ලබන රකාතක් දෙකකි.

ඉමාම් සුරතුල් ෆාතිහාවට පසු පළමු වන රකාතයේ සුරා අල්-ජුමුආ ද දෙවන රකාතයේ සුරා අල්-මුනාෆිකූන් ද ප්‍රසිද්ධියේ පාරායනය කිරීම සුන්නාහ් වේ.

එසේ නොමැතිනම් පළමු වැනි රකාතයේ සුරා අල්-ජුමුආ ද දෙවන රකාතයේ සුරා අල්-සාමියා ද පාරායනය කරයි.

එසේත් නොමැතිනම් පළමු වැනි රකාතයේ සුරා අල්-අෆලා ද දෙවන රකාතයේ සුරා අල්-සාමියා ද පාරායනය කරයි.

මේ හැර අල්-කුර්ආනයෙන් තමන්ට පහසු සුරාවක් පාරායනය කළ ද සලාතය නිවැරදි වේ. රකාතක් දෙකක් ඉටු කළ පසුව සලාම් පවසයි.

ඉමාම් වරයා දේශනාවේ හා සලාතයේ වගකීම දරයි. නමුත් යම් කිසි හේතුවක් උඩ එක් අයෙකු දේශනා කොට තව කෙනෙකු සලාතය මෙහෙය වන්නේ නම් එය අනුමත කරනු ලැබුවකි.

ජුමුආවෙහි සුන්නාහ් ක්‍රමය

ජුමුආ සලාතයෙන් පසු මුස්ලිම්වරයෙකු රකඅත් දෙකක් හෝ රකඅත් දෙක බැගින් රකඅත් හතරක් හෝ ඉටු කිරීම සුන්නාහ්ව වේ.

ජුමුආවට පෙර එයට ආවේනික වූ කිසිදු සුන්නා සලාතයක් නොමැත. නමුත් ඔහු අනිමත කරන්නේ නම් වෙනත් අතිරේක සලාතයන් හි නිරත වෙයි.

දේශනාව අතරවාරයේ කතා කිරීමේ නීතිය

ජුමුආවට සහභාගී වන්නන් නිහඬව සිට දේශනාවට සවන් දීම අනිවාර්යය වේ.

දේශනාව අතරවාරයේ කතා කිරීමෙන් ලැබෙන කුසල් අහිමි වී යයි. එය පාපය කරා යොමු කරවයි. ඉමාම් දේශනා කරමින් සිටිය දී කිසිවෙකු කතා කිරීම සුදුසු නොවෙයි. නමුත් ඉමාම්ට හා යහපත උදෙසා ඉමාම් කවරෙකු සමග කතා කරන්නේ ද ඔහුට ද කතා කිරීමේ අනුමැතිය ඇත.

දේශනාවට කළින් හෝ දේශනාවෙන් පසු කතා කිරීමට අනුමැතිය ඇත. එමෙන්ම ජුමුඛා දින ඉමාම් දේශනා කරමින් සිටිය දී මිනිසුන්ගේ ගෙල උඩින් පැන ඉදිරියට යෑම තහනම් ක්‍රියාවකි.

ගමක ජුමුඛාවක් ඉටු කිරීමේ නීතිය

ජුමුඛාවක කොන්දේසි පූර්ණ වූ විට ගමක ජුමුඛාවක් පැවැත්වීම සඳහා ඉමාම්ගේ අනුමැතිය ලැබීම එයට කොන්දේසියක් නොවෙයි. ඔහු අනුමැතිය ලබා දුන්න ද ලබා නොදුන්න ද ජුමුඛාව ඉටු කරනු ලැබේ. නමුත් ඔහුගේ අවසරය හා ඔහුගේ අනු දැනුම මත ඉටු කිරීම වඩාත් උචිත වෙයි.

ඉමාම් දේශනාව කරමින් සිටිය දී කෙනෙකු ඇතුළු වන්නේ නම් ඔහු කළ යුත්තේ කුමක් ද?

ඉමාම් දේශනාව කරමින් සිටිය දී කෙනෙකු ඇතුළු වන්නේ නම් ඉඩ ප්‍රස්තාව ලැබෙන පරිදි රකආත් දෙකක් ඉටු කිරීමට මත්තෙන් වාඩි නොවිය යුතුයි. කවරෙකුට හෝ නිදි මත ගතිය ඇති වන්නේ නම් එවිට සුන්නාහ් වනුයේ පහසු අයුරින් තමන් වාඩි වුණු තැනින් නැගිට වෙනත් තැනකට ස්ථාන මාරු වීමය. එවිට නින්දෙන් මිදීමට ඔහුට හැකි වනු ඇත.

ජුමුදා දින ස්නානය කිරීමේ නීතිය

1. ජුමුදා දින ස්නානය කිරීම වැදගත් සුන්තාවකි. සහාභාගී වන ජනයා මෙන්ම මලක් වරුන් අපහසු තාවට පත් වන තරමට දුගඳ හමන කෙනෙකු වී නම් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ වදනට අනුව ස්නානය කර ගැනීම අනිවාර්යය වේ. එනම්,

"الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ" (متفق عليه)

ජුමුදා දින ස්නානය කිරීම වැඩි වියට පත් සෑම කෙනෙකු කෙරෙහිම අනිවාර්යය වේ. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

2. ස්නානය කිරීමෙන් පසුව පිස දමා සුවද විලවුන් ගල්වා පිරිසිදු ඇඳුමකින් සැරසී කල් ඇතිව මස්ජිදයට ගොස් ඉමාම්ට සමීප වී තමන්ට නියම කරනු ලැබූ සලාතය ඉටු කර, අධික ලෙස අල්ලාහ් පිළිබඳව මෙනෙහි කිරීම් හා ප්‍රාර්ථනාවන් හි නිරත වී අල්-කුර්ආනය කියවීම සුන්තාව වෙයි.

ජුමුදා දින පාරායනය කිරීමට සුන්තනන් වන දෑ

ජුමුදා දින රාත්‍රියෙහි හෝ එදින දහවලෙහි සුරතල් කන්ගේ පාරායනය කිරීම සුන්තාන්වකි. කවරෙකු ජුමුදා දින සුරා අල්-කන්ගේ පාරායනය කළේ ද ජුමුදා දෙකක් අතර වූ කාලයෙහි ඔහු වෙත ආලෝකයක් විහිදෙන්නේය.

ජුමුආ දින ෆජ්ර් සලාතයෙහි පාරායනය කිරීම සුන්නත් වන දෑ

ජුමුආ දින ෆජ්ර් සලාතයෙහි පළමු වැනි රකාතයෙහි සූරා අස්-සජදා සම්පූර්ණයෙන්ම පාරායනය කිරීමත් දෙවන රකාතයේ සූරා අල්-ඉන්සාන් සම්පූර්ණයෙන්ම පාරායනය කිරීමත් සුන්නාත් වේ.

දේශනාව අතරවාරයේ ප්‍රාර්ථනා කිරීමේ නීතිය

1. ඉම්මා හෝ ම:මුම් හෝ දේශනාව අතරවාරයේ දැන් ඔසවා ප්‍රාර්ථනා කිරීම ආගමානු ගත නොවූ දෙයකි. නමුත් සලාතුල් ඉස්තිස්කා හෙවත් ජලය පතා ඉටු කරනු ලබන දේශනාවේ දී දැන් ඔසවා ප්‍රාර්ථනා කරයි. ප්‍රාර්ථනාවට පහත් හඬින් ආමීන් පැවසීම ආගමානු ගත කර ඇත.
2. ඉමාම් තම දේශනාවේ දී ප්‍රාර්ථනා කිරීම සතුටු දායකය. ඉස්ලාමය හා මුස්ලිම්වරුන් වෙනුවෙන් ද ඔවුන්ව ආරක්ෂා කරන මෙන් ද ඔවුනට උපකාර කරන මෙන් ද ඔවුන්ගේ හදවත් එකිනෙකට බදවා තබන මෙන් ද සත්‍ය වෙනුවෙන් ද ඔවුන්ව එක්රැස් කරන මෙන් ද ශාන්තිය සමාව යහපත ඔවුනට ලබිය යුතු

මෙත් ද මේ හා සමාන වෙනත් ප්‍රාර්ථනාවන් අල්ලාහ්ගෙන් අයැද සිටීම වඩාත් උචිතය. ප්‍රාර්ථනාව අතරවාරයේ ඉමාම් තම දැන් නො ඔසවා තම ඇඟිල්ලෙන් සංඥා කරයි.

ප්‍රාර්ථනාවන් පිළි ගනු ලබන වේලාවන්

පුමුආ දින දහවල් කාලයේ සිට අසර් අවසන් වන තෙක් තම ප්‍රාර්ථනාවන් පිළිගැනීමේ කාලය අපේක්ෂා කළ හැක. එහි දී අධික ලෙස මෙනෙහි කිරීම ප්‍රාර්ථනා කිරීම සතුටු දායකය. මෙම වේලාවෙහි ප්‍රාර්ථනා කිරීම කිසිදු බාධාවකින් තොරව එය පිළි ගනු ලැබීමේ අවස්ථාවකි. එය ස්වල්ප කාලයකි.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَالَ فِيهِ سَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَأَشَارَ بِيَدِهِ يُقَلِّلُهَا (متفق عليه)

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පුමුආ දිනය පිළිබඳව සඳහන් කළේය. එවිට

එහි වේලාවක් ඇත. එයට සමගාමීව මුස්ලිම් ගැත්තෙකු සිට ගෙන සලාතය ඉටු කරමින් සිටිය දී යමක් අල්ලාහ්ගෙන් ඉල්ලා සිටියේ නම් එය ඔහුට අල්ලාහ් පිරිනමන්නේමය. යැයි පවසා පසුව තම අතින් එහි ස්වල්ප වේලාව මෙපමණක් යැයි පෙන්වා සිටියහ. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ජුමුඛා හා අවුරුදු සලාතය සමගාමීව පැමිණියේ නම් එහි නීතිය

ජුමුඛා දිනයේ දී අවුරුදු උත්සව දිනයක් ඊට සමගාමීව පිහිටුණේ නම් අවුරුදු සලාතය ඉටු කළ අය ජුමුඛා සඳහා සහභාගී වීමේ වගකීම ඔහුගෙන් ඉවත් වෙයි. එවිට ඔවුන් ජුමුඛා වෙනුවට ලුහර් වශයෙන් සලාතය ඉටු කරති. නමුත් ඉමාම්ගේ වගකීමෙන් ඉවත් නොවෙයි. එමෙන්ම අවුරුදු සලාතය සහභාගී නොවූ අයගේ වගකීමෙන් ද ඉවත් නොවෙයි.

අවුරුදු සලාතය ඉටු කළ කෙනෙකු ජුමුඛා සලාතය ඉටු කළේ නම් එය ලුහර් සලාතය වෙනුවෙන් ඉටු කළ බවට පිළිගනු ලැබේ.

16 අතිරේක සලාතයන්

පස් වේල සලාතය හා ජුමුආ සලාතය හැර සෙසු සියලුම සලාතයන් තතවඩු: හෙවත් අතිරේක සලාතයන්ය.

අතිරේක සලාතයන් ආගමානුගත කිරීමේ යථාර්ථය.

අනිවාර්ය සලාතයන්ට ආවේණික අතිරේක සලාතයන් ආගමානුගත කර තිබීම අල්ලාහ් තම ගැත්තා කෙරෙහි වූ කරුණාව හේතුවෙනි. මෙම අතිරේක සලාතයන් ඉටු කිරීම තුළින් මු:මින්වරයාගේ විශ්වාසය වර්ධනය වෙයි. නැවත නැගිටුවනු ලබන දිනයේ අනිවාර්ය සලාතයන් හි සිදු වූ අඩුපාඩු සම්පූර්ණ කරයි. අනිවාර්ය නැමදුම් හි අඩුපාඩු සිදු විය හැක. අතිරේක නැමදුම් මගින් එම අඩුපාඩු පූර්ණවත් කරයි.

සලාතයට අනිවාර්යය දෑ හා අතිරේක දෑ ඇත. උපවාසයට ද අනිවාර්යය දෑ හා අතිරේක දෑ ඇත. එමෙන්ම හජ් සකාත් වැනි අනිවාර්යය දෑ සඳහා ද අතිරේක දෑ ඇත. අල්ලාහ් තම ගැත්තා කෙරෙහි ආදරය දක්වන තරමට ඔහුගේ ගැත්තා අතිරේක දෑ ඉටු කිරීම තුළින් අල්ලාහ්ට සමීපයෙන්ම සිටිනු ඇත.

උත්තරිතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَرَوُودُوا فَإِنَّ خَيْرَ الرِّادِ التَّقْوَى وَاتَّقُونِ يَا أُولِي
الْأَلْبَابِ

යහපතෙන් නුඹලා කවර දෙයක් කළ ද එය අල්ලාහ් මැනවින් දන්තේය. (හජ් වෙනුවෙන්) අවශ්‍ය කළමනා රැස් කර ගනිවු. සැබැවින්ම අවශ්‍ය කළමනා අතුරින් ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නේ බිය හක්තිමත් කමය. තවද අවබෝධ කරගන්නනි, නුඹලා මා හට බිය හක්තිමත් වවු. (අල්-කුර්ආන් 2:197)

අතිරේක සලාත් වර්ග

1. සාමූහික වශයෙන් ආගමානුගත කරනු ලැබූ සලාතයන් : තරාවීහ්, ඉස්තිස්කා හෙවත් වර්ෂාව පතා ඉටු කරන සලාතය, කුසුල් හෙවත් ග්‍රහණ සලාතයන් හා දෙඅවුරුදු සලාතයන්.
2. සාමූහික වශයෙන් ආගමානුගත නොකරනු ලැබූ සලාතයන් : ඉස්තිහාරා හෙවත් යහපත අපේක්ෂා කර ඉටු කරන සලාතය
3. අනිවාර්ය සලාතයන් අනුගමනය කරමින් පැමිණෙන අතිරේක සලාතයන් : අනිවාර්ය සලාතයන්ට ආවේණික වූ සුන්නත් සලාතයන්
4. කිසිදු සලාතයකට ආවේණික නොවූ සලාතයන් : ලූහා සලාතය
5. කාල නියම කරනු ලැබූ සලාතයන් : තහජ්ජුද් සලාතය

6. කාල නියම නොකරනු ලැබූ සලාතයන් : නඟිල් හෙවත් පොදු අතිරේක සලාතයන්
7. සීමා කරනු ලැබූ සලාතයන් : තභයේතුල් මස්ජිද් හෙවත් මස්ජිදයට ඇතුළු වූ වහා ඉටු කරන සලාතය, වූළ සදහා වූ සලාතය.
8. සීමා නොකරනු ලැබූ සලාතයන් : නඟිල් හෙවත් පොදු අතිරේක සලාතයන්
9. අවශ්‍යයෙන්ම ඉටු කළ යුතු වැදගත් සලාතයන් : අවුරුදු සලාතයන්, ඉස්තිස්කා සලාතය ග්‍රහණ සලාතයන් හා විත්ර් සලාතය.
10. අවශ්‍යයෙන්ම ඉටු කිරීමට වැදගත් නොවන සලාතයන්: මග්රිබ් සලාතයට පෙර වූ අතිරේක සලාතය වැනි දෑ.

මෙය අල්ලාහ් විසින් තම ගැත්තන්ට පිරිනැමූ අතිමහත් වරප්‍රසාදයකි. එමගින් ඔහු වෙත ඔහුගේ ගැත්තන්ට සමීප වීමට හැකි වන පරිදි ආගමානු ගත කර ඇත. තවද අල්ලාහ් ඔවුන්ට විවිධ වර්ග වලින් යුත් නැමදුම් පිරිනමා ඇත. එය ඔවුන්ගේ තරාතිරම උසස් කරවීම පිණිස ද පාපයන් ඔවුන්ගෙන් ඉවත් කරනු පිණිස ද යහ ප්‍රතිඵල ප්‍රගුණ කිරීම පිණිස ද වේ. එබැවින් සියලු ප්‍රශංසා සහ සියලු කෘතඥතාවන් අල්ලාහ්ටම හිමිය.

අතිරේක සලාතයන් හි වර්ග

1. අස්-සුනන් අර්-රවාතිබ් හෙවත් අනිවාර්ය සලාතයන්ට ආවේණික වූ සුන්නත් සලාතයන්

අස්-සුනන් අර්-රවාතිබ් යනු අනිවාර්ය සලාතයන්ට පෙර හෝ පසු ඉටු කරනු ලබන අතිරේක සලාතයන්ය.

අස්-සුනන් අර්-රවාතිබ් හි කොටස්.

මෙයට කොටස් දෙකක් ඇත.

පළමුවැන්න, අවශ්‍යයෙන්ම ඉටු කළ යුතු රවාතිබ් හෙවත් අතිරේක සලාතයන් එය රකආත් 12 කි. එනම්:

1. ලුහර් සලාතයට පෙර රකආත් 4 කි.
2. ලුහර් සලාතයට පසු රකආත් 2 කි.
3. මග්රිබ් සලාතයට පසු රකආත් 2 කි.
4. ඉෂා සලාතයට පසු රකආත් 2 කි.
5. ෆජ්ර් හෙවත් සුබ්හු සලාතයට පෙර රකආත් 2 කි.

(1)

عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهَا قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّيَ لِلَّهِ كُلَّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً تَطَوُّعًا غَيْرَ فَرِيضَةٍ إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ أَوْ إِلَّا بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ (أخرجه مسلم)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බවට එතුමාණන්ගේ බිරියක් වූ උම්මු හබ්බා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

කවර මුස්ලිම්වරයෙකු සෑම දිනකම අනිවාර්ය සලාතයන්ට අමතරව අතිරේක රකා'ාත් දොළොහක් ඉටු කරන්නේ ද ඔහුට අල්ලාහ් ස්වර්ගයේ නිවසක් ඉදි කරනු ඇතැයි හෝ ස්වර්ගයේ ඔහු වෙනුවෙන් නිවසක් ඉදිකරනු ලබනු ඇතැයි ප්‍රකාශ කළහ.

(මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

(2)

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَقِيقٍ قَالَ سَأَلْتُ عَائِشَةَ عَنْ صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ تَطَوُّعِهِ فَقَالَتْ كَانَ يُصَلِّي فِي بَيْتِي قَبْلَ الظُّهْرِ أَرْبَعًا ثُمَّ يَخْرُجُ فَيُصَلِّي بِالنَّاسِ ثُمَّ يَدْخُلُ فَيُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ وَكَانَ يُصَلِّي بِالنَّاسِ الْمَغْرِبَ ثُمَّ يَدْخُلُ فَيُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ وَيُصَلِّي بِالنَّاسِ الْعِشَاءَ وَيَدْخُلُ بَيْتِي فَيُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ وَكَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ تِسْعَ رُكْعَاتٍ فِيهِنَّ الْوُتْرُ وَكَانَ يُصَلِّي لَيْلًا طَوِيلًا قَائِمًا وَلَيْلًا طَوِيلًا قَاعِدًا وَكَانَ إِذَا قَرَأَ وَهُوَ قَائِمٌ رَكَعَ وَسَجَدَ وَهُوَ قَائِمٌ وَإِذَا قَرَأَ قَاعِدًا رَكَعَ وَسَجَدَ وَهُوَ قَاعِدٌ وَكَانَ إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ صَلَّى رُكْعَتَيْنِ (أخرجه مسلم)

අබ්දුල්ලාන් ඉබ්නු ෂකීක් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. මම ආයිෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ අතිරේක සලාතයන් පිළිබඳව විමසුවෙමි. එවිට ඇය මෙසේ ප්‍රකාශ කළාය.

ලුහර් සලාතයට පෙර මාගේ නිවසෙහි එතුමාණන් රකආත් හතරක් ඉටු කරයි. පසුව පිටව ගොස් ජනයාට සලාතය මෙහෙයවයි. පසුව නැවත (නිවසට) පිවිස රකආත් දෙකක් ඉටු කරයි. තවද මග්රිබ් සලාතය ද ජනයාට මෙහෙයවයි පසුව නිවසට පිවිස රකආත් දෙකක් ඉටු කරයි. තවද ඉෂා සලාතය ද ජනයාට මෙහෙයවයි. පසුව මාගේ නිවසට පිවිස රකආත් දෙකක් ඉටු කරයි.

එමෙන්ම රාත්‍රියේ දී රකආත් නවයක් ඉටු කරයි. ඒ අතුරින් වින්ර් සලාතයට ද වෙයි. දීර්ස වෙලාවක් රාත්‍රියේ නැගී සිට සලාතය ඉටු කරයි. එමෙන්ම දීර්ග වෙලාවක් රාත්‍රියේ වාඩි වී සලාතය ඉටු කරයි. නැගී සිටිමින් අල්-කුර්ආනය පාරායනය කරන විට සිට ගනිමින්ම රුකුළ හා සුපුද් ඉටු කරයි. වාඩි වී අල්-කුර්ආනය පාරායනය කළේ නම් වාඩි වෙමින්ම රුකුළ හා සුපුද් ඉටු කරයි. එමෙන්ම අරුණෝදය උදා වූ විට රකආත් දෙකක් ඉටු කරයි.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

ඇතැම් විට රකා'ත් දහයක් ඉටු කරයි. එවිට ඉහත කී පරිදි ලුහර් සලාතයට පෙර අතිරේක සලාතය රකා'ත් දෙකක් වශයෙන් ඉටු කරයි.

عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ الظُّهْرِ
سَجْدَتَيْنِ وَبَعْدَهَا سَجْدَتَيْنِ وَبَعْدَ الْمَغْرِبِ سَجْدَتَيْنِ وَبَعْدَ الْعِشَاءِ سَجْدَتَيْنِ
وَبَعْدَ الْجُمُعَةِ سَجْدَتَيْنِ فَأَمَّا الْمَغْرِبُ وَالْعِشَاءُ وَالْجُمُعَةُ فَصَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِهِ. (متفق عليه)

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

මම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සමඟ ලුහර් සලාතයට පෙර සජ්දා දෙකක් ද ඊට පසුව සජ්දා දෙකක් ද මග්රිබ් සලාතයට පසුව සජ්දා දෙකක් ද ඉෂා සලාතයට පසුව සජ්දා දෙකක් ද ජුමු'ආ සලාතයට පසුව සජ්දා දෙකක් ද ඉටු කළෙමි. මග්රිබ්, ඉෂා හා ජුමු'ආ (අතිරේක) සලාතයන් මම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ එතුමාගේ නිවසෙහිම ඉටු කළෙමි.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

දෙවැන්න, නිතර නොයෙදුනු අවශ්‍යයෙන්ම ඉටු කිරීමට නොබැඳුනු අතිරේක සලාතයන්

අසර්, මග්රිබ් හා ඉෂා සලාතයන්ට පෙර රකආත් දෙකක් ඉටු කිරීම. අසර් සලාතයට පෙර රකආත් 4ක් ඉටු කිරීම සුන්නාවක් වේ.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُعَفَّلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
"بَيْنَ كُلِّ أَدَانَيْنِ صَلَاةٌ قَالَهَا ثَلَاثًا قَالَ فِي الثَّلَاثَةِ لِمَنْ شَاءَ" (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මුගල්ලල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. සෑම කැඳවුම් දෙකක් අතරම සලාතයක් ඇතැයි තුන්වරක් පවසා තුන් වැනි වතාවෙහි එය කැමති අයටය යැයි ප්‍රකාශ කළහ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි, මුස්ලිම්)

عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي قَبْلَ الْعَصْرِ
أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَفْصِلُ بَيْنَهُنَّ بِالتَّسْلِيمِ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَمَنْ تَبِعَهُمْ مِنَ
الْمُسْلِمِينَ وَالْمُؤْمِنِينَ" (أخرجه الترمذي والنسائي)

අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අසර් සලාතයට පෙර රකආත් හතරක් ඉටු කරන්නෙකු වූහ. සමීප මලක්වරුන් මුස්ලිම්වරුන් හා මුෂිම්වරුන් අතුරින් ඔවුන්ව අනුගමනය කරන්නන් කෙරෙහි සලාම් පවසමින් ඒවා අතර වෙන් කරති. (මූලාශ්‍රය:

තිර්මිදි, අන්-නසාබ්)

ඉතා වැදගත් කොට සලකන අනිවාර්ය සලාතයන්ට ආවේණික වූ අතිරේක සලාතයන්.

ෆජ්ර් හි අතිරේක රකආත් දෙක ඉතා වැදගත්ය. ඒ දෙක පහසුවෙන් ඉටු කිරීමත් සුරතුල් ෆාතිහාවට පසු මුල් රකආතයේ සුරා කාඟරුන් පාරයනය කිරීමත් දෙවන රකආතයේ සුරා අල්ඉක්ලාස් පාරයනය කිරීමත් සුන්නාහ් වේ. එසේ නොමැති නම් පළමුවැනි රකආතයේ

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نَفْرَقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

යන අල්-කුර්ආන් 2 : 136 වැනි ආයතය පාරයනය කිරීමත් දෙවන රකආතයේ දී

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا
 نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا
 اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

යන අල්-කුර්ආන් 3 : 64 වැනි ආයතය පාරායනය කිරීමත් සුන්නාහ් වේ. ඇතැම් විට

فَلَمَّا أَحَسَّ عَيْسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ
 أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

යන අල්-කුර්ආන් 3 : 52 ආයතය ද පාරායනය කර ඇත.

අස්-සුනන් අර්-රවානිබ් හෙවත් අනිවාර්යය සලාතයන්ට ආවේණික වූ සුන්නත් සලාතයන් හි නීති රීති

කවරෙකු හෝ යම් කිසි හේතුවක් උඩ මෙම අතිරේක සලාතයන්ගෙන් යමක් අතහැරියේ නම් එය ඔහු නැවත ඉටු කිරීම සුන්නාහ්ව වේ. කිසිදු හේතුවක් නොමැතිව අතහැරියේ නම් නැවත ඉටු කිරීමක් අවශ්‍ය නොවේ. ඉන් යමක් අමතක වූයේ නම් තමන්ට මතක් වූ විටක එය නැවත ඉටු කරයි.

යමෙකුට ආජීර් හි අතිරේක සලාතයන් අත හැරුණේ නම් ආජීර් සලාතයට පසුව හෝ හිරු උදාවී පැයක කාලයක් පමණ ගත වීමෙන් පසුව එය ඉටු කරයි.

උදාහරණයක් වශයෙන් කෙනෙකු වුළු ගෙන ලුහර් අදාන් පැවසීමෙන් පසුව මස්ජිදයට පිවිස රකආත් දෙකක් ඉටු කරන්නේ නම් එහි දී ඔහු තහිය්යතුල් මස්ජිද් හෙවත් මස්ජිදයට පසු වශයෙන් ඉටු කරන රකආත් දෙකෙහි වේතනාවත් වුළුවෙහි සුන්නත් සලාතයෙහි වේතනාවත් ලුහර් සලාතය ආවේණික වූ සුන්නත් සලාතයෙහි වේතනාවත් එක වර වේතනා කර ගනිමින් ඉටු කළේ නම් එය ඔහුට වලංගුය. ඔහු වේතනා කරන දෑට අල්ලාහ් කුසල් හිමි කර දෙයි.

අනිවාර්ය සලාතය අතර හා එයට ආවේණික පෙර හෝ පසු අතිරේක සලාතයන් අතර වෙනස්කම පෙන්වා දීම පිණිස ස්ථාන මාරුවීමෙන් හෝ කතාවෙන් හෝ වෙන් කිරීම සුන්නාහ්ව වේ. මෙම අතිරේක සලාතයන් මස්ජිදයේ හෝ නිවසෙහි හෝ ඉටු කරයි. නමුත් ඉතා උතුම් වන්නේ නිවසෙහි ඉටු කිරීමය.

عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "...
صَلُّوا أَيُّهَا النَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلَاةِ صَلَاةَ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا
الْمَكْتُوبَةَ" (متفق عليه)

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බවට සෙයිද් බින් සාබින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

ජනයිති, නුඹලා නුඹලාගේ නිවෙස් තුළ සලාතයන් ඉටු කරන්න. අනිවාර්යය සලාතයන් හැර ඉටු කරනු ලබන අනෙකුත් සලාතයන්ගෙන් උතුම් වනුයේ තම නිවසෙහි ඉටු කරන පුද්ගලයාගේ සලාතයයි. (මුලාශ්‍රය: ඩුහාරි හා මුස්ලිම්)

පොදු අතිරේක සලාතයන් හි නීතිය

පොදුවේ රාත්‍රී කාලයන් හි හා දහවල් කාලයන් හි රකආත් දෙක බැගින් අතිරේක සලාතයන් ඉටු කිරීම ආගමානු ගත කර ඇත. ඒ අතුරින් උතුම්ම සලාතය වනුයේ රාත්‍රී කාල සලාතයයි.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :
"أَفْضَلُ الصَّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ
صَلَاةُ اللَّيْلِ" (أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බවට අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

රමලානයට පසු උතුම්ම උපවාසය වනුයේ අල්ලාන්ගේ මාසය වන මුහර්රම් මාසයයි. අනිවාර්යය සලාතයෙන් පසු උතුම්ම සලාතය වනුයේ රත්නී කාල සලාතයයි.

(මූලාශ්‍රය : මුස්ලිම්)

අතිරේක සලාතයන් හි ක්‍රමය

1. අතිරේක සලාතයන් හි නැගී සිට සලාතය ඉටු කිරීමට ශක්තිය ඇතත් වාඩි වී ඉටු කිරීමට අනුමැතිය ඇත. එසේ යමෙකු නැගී සිට ඉටු කරන්නේ නම් එය වඩා උතුම්ය. නමුත් අනිවාර්යය සලාතයක දී නැගී සිට ඉටු කිරීමට ශක්තිය නොදරන කෙනෙකුට හැර අන් අයට එය මූලිකාංගයකි. එවිට ඉහත සඳහන් පරිදි ඔහු පහසු අයුරින් සලාතය ඉටු කරයි.
2. කිසිදු හේතුවකින් තොරව කෙනෙකු වාඩි වී අතිරේක සලාතයන් ඉටු කළේ නම් නැගී සිට සලාතය ඉටු කරන්නාට ලැබෙන කුසලින් අඩක් ඔහුට ලැබෙනු ඇත. යම් කිසි හේතුවක් මත ඔහු එසේ වාඩි වී ඉටු කරන්නේ නම් නැගී සිට ඉටු කරන්නාට හිමි වන සම්පූර්ණ කුසල ඔහුට හිමි වනු ඇත.

යම් කිසි හේතුවක් මත කෙනෙකු භාන්සි වී සලාතය ඉටු කරන්නේ ද ඔහුගේ සලාතයට හිමි වන්නේ නැගී සිට ඉටු කරන්නාට ලැබෙන කුසලය. නමුත් හේතුවකින් තොරව එසේ කරන්නේ නම් එම කුසලින් අඩක් පමණක් හිමි වනු ඇත.

عَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَكَانَ مَبْسُورًا قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صَلَاةِ الرَّجُلِ قَاعِدًا فَقَالَ "إِنْ صَلَّى قَائِمًا فَهُوَ أَفْضَلُ وَمَنْ صَلَّى قَاعِدًا فَلَهُ نِصْفُ أَجْرِ الْقَائِمِ وَمَنْ صَلَّى نَائِمًا فَلَهُ نِصْفُ أَجْرِ الْقَاعِدِ" (أخرجه البخاري)

ඉම්රාන් ඉබ්නු හුසෙයින් (රළියල්ලාහු අත්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. - එතුමා අර්ශස් රෝගියෙකුව පසු විය. -වාඩි වී ඉටු කරන මිනිසෙකුගේ සලාතය පිළිබඳව මම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් විමසුවෙමි. එවිට එතුමාණෝ ඔහු සිට ගෙන සලාතය ඉටු කළේ නම් එය ඔහුට උතුම් වෙයි. කවරෙකු වාඩි වී සලාතය ඉටු කළේ ද ඔහුට හිමි වනුයේ සිට ගෙන සලාතය ඉටු කළ කෙනෙකුගේ කුසලින් අඩකි. කවරෙකු නිදා ගනිමින් සලාතය ඉටු කළේ ද ඔහුට හිමිවනුයේ වාඩි වී සලාතය ඉටු කළ කෙනෙකුගේ කුසලින් අඩකි යැයි පැවසූහ.

(මූලාශ්‍රය : බුහාරි)

සලාතය ඉටු කිරීමට තහනම් කරනු ලැබූ වේලාවන්

සලාතය ඉටු කිරීමට තහනම් කරනු ලැබූ වේලාවන් පහකි.
එනම්,

(1)

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
"لَا صَلَاةَ بَعْدَ صَلَاةِ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ وَلَا صَلَاةَ بَعْدَ صَلَاةِ الْفَجْرِ
حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ" (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)
තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු
අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අසර් සලාතයෙන් පසුව හිරු අවරට යන තෙක් සලාතයක්
නොමැත. ආජර් සලාතයෙන් පසුව හිරු උදාවන තෙක්
සලාතයක් ද නැත. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "ثَلَاثُ سَاعَاتٍ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَانَا أَنْ نُصَلِّيَ فِيهِنَّ أَوْ أَنْ نَقْبُرَ فِيهِنَّ مَوْتَانَا حِينَ تَطْلُعُ الشَّمْسُ

بَارِعَةً حَتَّى تَرْتَفِعَ وَحِينَ يَقُومُ قَائِمُ الظَّهِيرَةِ حَتَّى تَمِيلَ الشَّمْسُ وَحِينَ تَصَيِّفُ
 الشَّمْسُ لِلْغُرُوبِ حَتَّى تَغْرُبَ" (أخرجه مسلم)

උක්බා ඉබ්නු ආමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) වේලාවන් තුනක් එහි දී අප සලාතය ඉටු කිරීමත් තවද එහි දී අප අතරින් මරණයට පත් වූවන් වළ දැමීමත් තහනම් කර ඇත්තාහ. හිරු උදා වී එය ඉහළට නගින තුරු වේලාව, හිරු මුදුන් වී එය අවරට නැඹුරු වන තුරු වේලාව, හිරු බැස යමින් අවරට යන තුරු වේලාව.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

අසර් සලාතයෙන් පසු සලාතයේ නීතිය

අසර් සලාතයට පසු හිරු ඉහළින් පැහැදිලිව පැවතියේ නම් අතිරේක සලාතය ඉටු කිරීමට අනුමැතිය ඇත.

عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْعَصْرِ إِلَّا وَالشَّمْسُ مُرْتَفِعَةً. أخرجه أبو داود والنسائي

අලි ඉබ්නු අබ් තාලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අසර් සලාතයෙන් පසු සලාතය ඉටු කිරීම තහනම් කර ඇත. නමුත් හිරු ඉහළින් පිහිටියේ නම් මිස.

(මුලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, අන්-නසාර්)

තහනම් කරනු ලැබූ වේලාවන් හි සලාතය ඉටු කිරීමේ නීතිය

1. මෙම වේලාවන් පහේ අනිවාර්යය සලාතයන් ද තවත් හි රකආත් දෙක තහය්‍යතුල් මස්ජිද් හි රකආත් දෙක වුළුවෙහි රකආත් දෙක ග්‍රහණ සලාතය ජනසා සලාතය වැනි කාරණා සහිත සලාතයන් ඉටු කිරීමට අනුමැතිය ඇත.
2. උජ්ර් සලාතයට පසු අත පසු වූ උජ්ර් හි සුන්නත් සලාතයන් අසර් සලාතයට පසු අත පසු වූ ලුහර් හි සුන්නත් සලාතයන් යම් කිසි හේතුවක් මත එය නියමිත වේලාවෙහි ඉටු කිරීමට නොහැකි වී නම් එවන්

අයට එම වේලාවන් හි සුන්නත් සලාතයන් ඉටු කිරීම ආගමානුගත කර ඇත.

3. මස්ජිදුල් හරාම් හි සෑම අවස්ථාවකම සලාතය ඉටු කිරීමට අනුමැතිය ඇත.

عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رضي الله عنه أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ لَا تَمْنَعُوا أَحَدًا طَافَ بِهَذَا الْبَيْتِ وَصَلَّى أَيَّةَ سَاعَةٍ شَاءَ مِنْ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ" (أخرجه الترمذي وابن ماجه)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පැවසූ බව ජුබෙයිර් ඉබ්නු මුත්ඉම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අබ්දු මනාෆ්ගේ දරුවනි, මෙම නිවස පැදකුණු කරන එමෙන්ම රාත්‍රියෙහි හෝ දහවලෙහි කවර වේලාවක වුව ද සලාතය ඉටු කිරන කිසිවෙකු ව නුඹලා නොවළක්වවු.

(මුලාශ්‍රය: තීර්මිදී, ඉබ්නු මාජා)

2. තහජ්ජුද් සලාතය

රාත්‍රිය ජීවමාන කිරීමේ නීතිය

පොදුවේ රාත්‍රි කාලය අතිරේක සලාතයන් මගින් ජීවමාන කිරීම සුවිශේෂී සුන්නාවකි. මේ පිළිබඳව අල්ලාහ් තම දූතයාණන් ට අණ කර ඇත. එය ඉටු කරන මෙන් එතුමාණන් තම සමූහයාට ආගමානුගත කර ඇත. ඒ කෙරෙහි ආශාව ඇති කර ඇත. එමෙන්ම දිරි ගන්වා ද ඇත.

(1) උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

يَا أَيُّهَا الْمَرْمَلُ ، قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ، نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا ، أَوْ زِدْ عَلَيْهِ
وَرَتَّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ،

(පොරෝණයකින්) පොරවා ගත් තැනැත්තාණනි, (නැමදුම පිණිස) රාත්‍රියේ නැගිට සිටිවු. (එයින්) ස්වල්පයක් මිස. එයින් අඩක් හෝ එයින් (එම අඩ කාලයෙන්) ස්වල්පයක් අඩු කර ගනිවු. එසේ නොමැති නම් එයට වඩා (කාලය) අධික කර ගනිවු. අල්-කුර්ආනය නිසි අයුරින් කියවවු.

(අල්-කුර්ආන් 73: 1-

4)

(2) උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا

ඔබට අමතර වශයෙන් රාත්‍රියෙහි එම(කුර්ආනය පාරායනය කිරීම) මගින් තහජ්ජද් සලාතය ඉටු කරවු. නුඹගේ පරමාධිපති ප්‍රශංසා කරනු ලැබූ ස්ථානයක නුඹව නැගිටි චන්තට පුළුවන.

(අල්-කුර්ආන් 17: 79)

(3) උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

إِنَّ الْمَتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ، آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ، كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ، وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ، وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ،

සැබැවින්ම බියහක්තිකයින් ඔවුන්ගේ පරමාධිපති ඔවුනට ප්‍රදානය කළ දෑ රැගෙන ස්වර්ගයෙහි ද උල්පත්හි ද වෙති. සැබැවින්ම ඔවුන් මීට පෙර යහකම් කරන්නන් වූහ. ඔවුන් රාත්‍රියේ ස්වල්පයක් පමණක් නිදන්නන් වූහ. තවද ඔවුන් අලුයම් කාලයෙහි පාපක්ෂමාව අයැදිති. යාවකයාටත් (ධනය වළක්වනු ලැබූ) දුගියන්ටත් ඔවුන්ගේ සම්පතීන් අයිතියක් හිමිව තිබිණ. (අල්-කුර්ආන් 51: 15-19)

රාත්‍රිය සලාතයෙන් ජීවමාන කිරීමේ මහිමය

රාත්‍රිය ජීවමාන කිරීම යහකම් අතුරින් උතුම් ක්‍රියාවකි. එය දහවල් කාලයේ කරන අතිරේක දැට වඩා උතුම්ය. හේතුව තම විත්ත පාරිශුද්ධ භාවය රහසිගතව සිට උත්තරීතර අල්ලාහ්ට පිරිනමන බැවිනි. එමෙන්ම නින්දෙන් අවදි වීමෙන් දුෂ්කරතා වලට මුහුණ දෙන බැවිනි. උත්තරීතර අල්ලාහ්ව මුණ ගැසීම තුළින් තම ආශාවන් ඔහු වෙනුවෙන් පරිත්‍යාග කරන බැවිනි. රාත්‍රියෙහි උතුම්ම වේලාව වනුයේ මධ්‍යම රාත්‍රියයි.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْئًا وَأَقْوَمُ قِيَلًا

සැබැවින්ම රාත්‍රියෙහි (නැමදුම සඳහා) අවදි වීම එය සිතට දැඩි පාලනයකි. වදනට (එය අවබෝධ කර ගැනීමට) වඩා උචිතය. (අල්-කුර්ආන් 73:6)

- 2.

وَسُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الصَّلَاةِ أَفْضَلُ بَعْدَ الْمَكْتُوبَةِ؟ فَقَالَ "أَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ الصَّلَاةُ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ" (أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ)

අනිවාර්ය සලාතයන්ගෙන් පසු වඩා උතුම්ම සලාතය කුමක්දැ?යි නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් විමසනු ලැබීය. එවිට එතුමාණෝ

අනිවාර්ය සලාතයන්ගෙන් පසු උතුම් සලාතය වනුයේ මධ්‍යම රාත්‍රියේ ඉටු කරන සලාත වේ යැයි පවසා සිටියහ.

(මූලාශ්‍රය මුස්ලිම්)

3.

وَعَنْ عَمْرُو بْنِ عَبَسَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " إِنَّ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ مِنَ الْعَبْدِ جَوْفَ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ، فَإِنَّ الصَّلَاةَ مُحْضُورَةً مَشْهُودَةً إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ.." (أخرجه الترمذي والنسائي)

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අමීර් ඉබ්නු අබසා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම පරමාධිපති තම ගැත්තාට වඩා සමීපව වනුයේ මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි අවසාන කොටසෙහිය. එබැවින් මෙම හෝරාවෙහි කවරෙකු අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කිරීමට හැකියාව දරන්නේ ද ඔහු එසේ එය ඉටු කරන්නේය. සැබැවින්ම සලාතය හිරු උදාවන තෙක් ගෙනැවිත් පෙන්වනු ලබනු ඇත.

(මූලාශ්‍රය: අත්-නිර්මිදි, අන්-නසාර්)

රාත්‍රියේ පාර්ථනාවන් පිළි ගනු ලබන වේලාව

1.

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "إِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً لَا يُؤَافِقُهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللَّهَ خَيْرًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ" (أخرجه مسلم)

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව ජාබිර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම රාත්‍රියේ වේලාවක් ඇත. මුස්ලිම් මිනිසෙකු මෙලොව හා මතුලොව යම් යහපතක් පැතුවේ නම් එය එම වේලාවට අදාළ වූයේ නම් එය ඔහුට පිරිනමනු ලබන්නේමය. එය සෑම රාත්‍රියකම ඇත.

(මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

2.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "يُنزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ، يَقُولُ: "مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ" (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සෑම රාත්‍රියකම අවසන් රාත්‍රියෙහි තුනෙන් එකක කාලයක් ඉතිරිව තිබිය දී උත්තරිතර භාග්‍ය හිමි අපගේ පරමාධිපති පළමු අහසට පහළ වී මෙසේ පවසන්නේය. කවරෙකු මගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ ද එවිට මම ඔහුට පිළිතුරු දෙමි. කවරෙකු මගෙන් ඉල්ලා සිටින්නේ ද ඔහුට මම පිරි නමමි. කවරෙකු මගෙන් සමාව අයැදින්නේ ද ඔහුට මම සමාව දෙමි.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

රාත්‍රියෙහි අවදිව සිට ජීවමාන කිරීම ආරම්භ කිරීම

රාත්‍රි සලාතය සඳහා දිරිමත්ව අවදිවනු පිණිස ඉෂා සලාතයෙන් පසුව වේලාසණින් පිරිසිදුව මුස්ලිම්වරයෙකු නිදා ගැනීම සුන්නාව වේ.

මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි කුකුළාගේ හැඩළීමට සවන් දෙන්නා අවදි වී රාත්‍රිය ජීවමාන කිරීම සුන්නාහ් වේ.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ "يَعْقِدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَافِيَةِ رَأْسِ أَحَدِكُمْ إِذَا هُوَ نَامَ ثَلَاثَ عُقَدٍ يَضْرِبُ عَلَى مَكَانِ كُلِّ عُقْدَةٍ عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيلٌ فَارْقُدْ. فَإِنِ اسْتَيْقَظَ فَذَكَرَ اللَّهَ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ فَإِنِ تَوَضَّأَ

اَلْحَلَّتْ عُقْدَةٌ فَاِنْ صَلَّى اَلْحَلَّتْ عُقْدَةٌ فَاَصْبَحَ نَشِيْطًا طَيِّبَ النَّفْسِ وَاِلَّا اَصْبَحَ
 خَبِيْثَ النَّفْسِ كَسْلَانَ" (متفق عليه)

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කෙනෙකු නිදා සිටිය දී ඔහුගේ හිස පිටුපසින් ඡෙයිතාන් ගැට තුනක් දමයි. ගැටයක් යොදන සෑම අවස්ථාවකම ඔබට දීර්ඝ නින්දක් වෙවා එබැවින් නිදා ගනු යැයි පවසයි.

නමුත් ඔහු අවදි වී අල්ලාහ්ව සිහිපත් කළ විට ගැටයක් ලිහෙන්නේය. ඔහු වුළු ගත් විට තවත් ගැටයක් ලිහෙන්නේය. ඔහු සලාතය ඉටු කළ විට අවසන් ගැටය ද ලිහෙන්නේය. පසුව ඔහු පිවිතුරු ආත්මයක් සහිත දිරිය පුද්ගලයෙකු බවට පත් වෙයි. එසේ නොවන්නේ නම් අපිරිසිදු ආත්මයක් සහිත කම්මැළියෙකු බවට පත් වෙයි. (මූලාශ්‍රය:

බුහාරි හා මුස්ලිම්)

රාත්‍රිය සලාතයෙන් ජීවමාන කිරීමෙහි ආගමික නීතිය

රාත්‍රිය සලාතය ඉටු කිරීම තුළින් ජීවමාන කිරීමට සෑම මුස්ලිම්වරයෙකුම ප්‍රිය කළ යුතුයි. එය අත පසු නොකළ යුතුයි.

كَانَ نَبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ حَتَّى تَتَفَطَّرَ قَدَمَاهُ فَقَالَتْ عَائِشَةُ:
 "لِمَ تَصْنَعُ هَذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَقَدْ عَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ" قَالَ:
 "أَفَلَا أُحِبُّ أَنْ أَكُونَ عَبْدًا شَكُورًا" (متفق عليه)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ එතුමාණන්ගේ දෙපා ඉදිමෙන තරමට රාත්‍රිය ජීවමාන කරන්නෙකු වූහ. එවිට ආයිෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය මෙසේ විමසා සිටියාහ. අල්ලාහ්ගේ දුතයාණනි ඔබ මෙසේ කරනුයේ ඇයි? ඔබගේ පෙර හා පසු පාපයන් වලට අල්ලාහ් ඔබට සමාව දී ඇත යැයි පවසා සිටියාය. එයට නබි තුමාණෝ මා කෘතවේදී ගැත්තෙකු වීම ගැන මා සතුටු විය යුතු නොවේ දැ?යි පවසා සිටියේය.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

තහජ්ජුද් සලාතයේ උපරිම රකආත් ගණන

විත්ර් සමඟ රකආත් එකොළහක් හෝ විත්ර් සමඟ රකආත් දහතුනකි. බොහෝ විට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඉටු කර ඇත්තේ රකආත් එකොළහකි.

තහජ්ජුද් සලාතයේ වේලාව

ඉෂා සලාතයෙන් පසුව අලුයම උදාවන තෙක් තහජ්ජුද් හි වේලාව පවතී.

රාත්‍රියේ සලාතය සඳහා උතුම්ම වේලාව වනුයේ රාත්‍රියෙහි දෙවන භාගයේ තුනෙන් එකක කොටසක් ගත වීමෙන් පසු පවතින වේලාවයි. එනම් රාත්‍රිය කොටස් වලට බෙදා පසුව දෙවන භාගයේ තුනෙන් මුල් කොටසෙහි සලාතය මගින් ජීවමාන කිරීමය. පසුව රාත්‍රිය අවසානයේ නින්දට යයි. එසේ නොමැති නම් රාත්‍රිය කොටස් හයකට බෙදා හයෙන් හතර වැනි හෝ පස්වැනි වේලාවේ සලාතයෙන් රාත්‍රිය ජීවමාන කිරීමයි.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أَحَبُّ الصَّلَاةِ إِلَى اللَّهِ صَلَاةُ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَحَبُّ الصِّيَامِ إِلَى اللَّهِ صِيَامُ دَاوُدَ وَكَانَ يَنَامُ نِصْفَ اللَّيْلِ وَيَقُومُ ثُلُثَهُ وَيَنَامُ سُدُسَهُ وَيَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا" (متفق عليه)

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අම්ර් ඉබ්නු අල්-ආස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ට ඉතා ප්‍රියතම සලාතය වනුයේ දාවුද් (අලෙයිහිස් සලාම්) තුමාගේ සලාතයයි. අල්ලාහ්ට ඉතා ප්‍රියතම උපවාසය

වනුයේ දාවුද් (අලෙයිහිස් සලාම්) තුමාගේ උපවාසයයි. එතුමාණෝ රාත්‍රියෙන් අඩක් නිදාගෙන ඉන් තුනෙන් කොටසක් සලාතයෙන් ජීවමාන කොට, පසුව හයෙන් කොටසක් නිදා ගන්නෙකු වූහ. එමෙන්ම එතුමාණෝ දිනක් උපවාසයේ නිරත වී, දිනක් උපවාසයෙන් මිදී සිටින්නෙකු වූහ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

තහජ්ජුද් සලාතයේ ක්‍රමය

1- මිනිසෙකු නින්දට යන අවස්ථාවේ රාත්‍රිය ජීවමාන කිරීම සම්බන්ධයෙන් අදිටන් කර ගැනීම සුන්නාවක් වෙයි. එවිට ඔහුට එය ඉටු කළ නොහැකි තරමට නින්දෙහි ගිලුන ද ඔහු අදිටන් කළ දැ ඔහුට හිමි වනු ඇත. ඔහුගේ නින්ද කරුණා බැති ගෞරවනීය පරමාධිපතිගෙන් වූ සදකාවක් බවට පත් වෙයි.

තමන් තහජ්ජුද් සදහා අවදි වූ විට තම මුහුණ පිස දමා ආලු ඉම්රාන් සුරාවෙහි අවසන් ආයාත් දහය පාරායනය කරයි.

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ آيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ (١٩٠) الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ (١٩١) رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ (١٩٢) رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ (١٩٣) رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا

يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ (١٩٤) فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ
 عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ
 دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ
 جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ
 (١٩٥) لَا يَغُرَّتْكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ (١٩٦) مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا لَهُمْ
 جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ (١٩٧) لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ (١٩٨) وَإِنَّ مِنْ
 أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَاشِعِينَ لِلَّهِ لَا
 يَشْتُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ
 الْحِسَابِ (١٩٩) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
 تُفْلِحُونَ (٢٠٠)

පසුව දත් පිරිසිදු කර ගෙන වුළු කර ගනියි.

පසුව සැඟලේලු රකආත් දෙකකින් තහජ්ජුද් සලාතය ආරම්භ
 කරයි. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මේ
 ගැන ප්‍රකාශ කිරීමේ දී

إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ فَلْيَفْتَحْ صَلَاتَهُ بِرُكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ

නුඹලාගෙන් කෙනෙකු සලාතය සඳහා රාත්‍රියෙහි නැගී සිටියේ
 නම් සැඟලේලු රකආත් දෙකකින් සලාතය ආරම්භ කරන්නවා
 යැයි පවසා සිටියහ. (මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

2- පසුව රකආත් දෙක බැගින් සලාතය ඉටු කරයි. සෑම රකආත් දෙකක් අතරම සලාම් පවසයි.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "إِنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ صَلَاةُ اللَّيْلِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى فَإِذَا خِفَتِ الصُّبْحُ فَأَوْتِرَ بِوَاحِدَةٍ" (متفق عليه)

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අම්ර් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම මිනිසෙකු, අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, රාත්‍රී සලාතය කෙසේ විය යුතු දැ?යි විමසා සිටියහ. එවිට එතුමාණෝ එය දෙක දෙක බැගිනි. ඔබ සුබ්හ් වේලාව පැමිණෙනු ඇතැයි බිය වෙතොත් එක් රකආතයකින් විත්ඊ ඉටු කරන්නැයි පවසා සිටියහ. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

3- ඇතැම් විට එක් සලාමයක් පවසා රකආත් හතරක් ඉටු කිරීමට ද ඔහුට පුළුවන.

4- නියමිත රකආත් ගණනක් වීම සතුටු දායකය. එය ඉටු නොකරමින් නින්දට ගියේ නම් දහවල් කාලයේ දෙගුණයක් බැගින් එය නැවත ඉටු කරයි.

سَأَلَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِاللَّيْلِ فَقَالَتْ "سَبْعٌ وَتِسْعٌ وَإِحْدَى عَشْرَةَ سِوَى رُكْعَتِي الْفَجْرِ" (أخرجه البخاري)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ රාත්‍රී සලාතය පිළිබඳව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමියගෙන් විමසන ලදී. එවිට ඇය සුබ්හු රකආත් දෙක හැර එය හතක් විය. නවයක් විය. එකොළහක් විය යැයි පවසා සිටියාය. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි)

5- තහජ්ජුද් සලාතය නිවසෙහි ඉටු කිරීමත් ඒ සඳහා තම පවුල අවදි කිරීමත් ඇතැම් විට ඔවුන් සමඟ සාමූහිකව ඉටු කිරීමත් තමන්ගේ හැකියාවට අනුව තම සලාතය දීර්ඝ කිරීමත් නින්ද ඇති වූ විටක මදක් නිදා ගැනීමත් ඇතැම් විට අල්-කුර්ආනය හඬ නගා පාරායනය කිරීමත් ඇතැම් විට නිහඬව පාරායනය කිරීමත් රහ්මත්හි ආයතනක් පසු කරමින් යන විට අල්ලාහ්ගෙන් අයැද සිටීමත් දඬුවමේ ආයතනයක් පසු කරමින් යන විට එයින් ආරක්ෂාව පැතීමත් අල්ලාහ්ව ප්‍රශංසා කරමින් තිබෙන ආයතනයක් පසු කරමින් යන විට අල්ලාහ්ව පිවිතුරු කිරීමත් සතුටු දායකය.

6- පසුව විත්ර් සලාතය මගින් රාත්‍රී තහජ්ජුද් සලාතය අවසන් කරයි. නබි සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම් තුමාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

"اجْعَلُوا آخِرَ صَلَاتِكُمْ وَتْرًا" (متفق عليه)

රාත්‍රියේ ඔබගේ අවසන් සලාතය විත්ර් බවට පත් කර ගන්න. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

3. විත්ඊ සලාතය

විත්ඊ හි නීතිය

විත්ඊ සලාතය වැදගත් සුන්තාවකි. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ඒ ගැන පවසමින් එය ප්‍රායෝගිකව ඉටු කරමින් ඒ ගැන ජනයාව දිරි ගැන් වූහ.

1.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَوْصَانِي خَلِيلِي بِثَلَاثٍ لَا أَدْعُهُنَّ حَتَّى أُمُوتَ صَوْمٌ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَصَلَاةٌ الصُّحَى وَنَوْمٌ عَلَى وَتِرٍ (متفق عليه)

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. මාගේ මිතුරා (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කරුණු තුනක් පිළිබඳව මට අවසන් උපදෙස් ලබා දුන්හ. මම මරණයට පත් වන තෙක් ඒවා මම අත නොහරිමි. එනම් සෑම මසකම දින තුනක උපවාසය, ලුහා සලාතය, විත්ඊ ඉටු කොට නින්දට යෑම. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "الْوِتْرُ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ" (أخرجه أبو داود والنسائي)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු අය්‍යූබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

විත්ර් සලාතය සෑම මුස්ලිම්වරයෙකුගේම යුතුකමකි.

(මුලාග්‍රය: අබු ආවුද්,

අන්-නසාර්)

විත්ර් හි වේලාව

විත්ර් හි වේලාව වනුයේ ඉෂා සලාතයෙන් පසු අලුයම උදාවන තෙක් වූ කාලයයි. රාත්‍රියෙහි අවසාන කොටස තම සිත ස්ථාවරව තබා ගන්නට උචිතම වේලාව වන්නේය.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مِنْ كُلِّ اللَّيْلِ قَدْ أَوْتَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ وَأَوْسَطِهِ وَأَخْرِهِ فَأَنْتَهَى وَتَرُهُ إِلَى السَّحَرِ" (متفق عليه)

සෑම රාත්‍රියකම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) එහි ආරම්භයේ දී ද එහි මධ්‍යයදී ද එහි අවසානයේ දී ද විත්ර් සලාතය ඉටු කළේය. එබැවින් ඔහුගේ විත්ර් සලාතය සහර් දක්වා පවතී.

(මුලාග්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

විත්‍ර් හි අවම හා උපරිම රකආත් ගණන්

1- විත්‍ර් හි අවම රකආත් ගණන එකකි. උපරිම රකආත් ගණන එකොළහක් හෝ දහතුනකි. එය රකආත් දෙක බැගින් ඉටු කරනු ලබයි. පසුව අවසානයේ එක් රකආතයක් ඉටු කරනු ලබයි.

ඉහත සඳහන් පරිදි විටක එක් ආකාරයකින් තවත් විටක තවත් ආකාරයකින් සිදු කිරීම සුන්තාව ජීවමාන කිරීමකි. එමෙන්ම ආගමානුගත කර ඇති ක්‍රමවේදයන් පිළිපැදීමකි. නිරතුරුව රකආත් එකොළහක් මත වීම යහපතකි.

2- පරිපූර්ණත්වයේ අවම ප්‍රමාණය වනුයේ සලාම් දෙකකින් රකආත් තුනක් ඉටු කිරීමය. ඇතැම් විටක එය අවසානයේ එක් සලාමයකින් හා එක් තෂ්හ්‍රදයකින් (අත්තහයියාතයකින්) ඉටු කරනු ලැබේ. මුල් රකආතයේ සූරා අල්-අෆෆා පාරායනය කිරීම ද දෙවන රකආතයේ සූරා අල්-කාරිරූන් පාරායනය කිරීම ද තුන්වැනි රකආතයේ සූරා අල්-ඉහ්ලාස් පාරායනය කිරීම ද සුන්තාවකි.

3- රකආත් පහක් විත්‍ර් වශයෙන් ඉටු කරන්නේ නම් අවසානයේ එක් තෂ්හ්‍රදයක් පවසා පසුව සලාම් දෙනු ඇත.

4- රකආත් හතක් විත්‍ර් වශයෙන් ඉටු කරන්නේ නම් ද එලෙසමය. රකආත් හයෙන් පසු සලාම් නොදී තෂ්හ්‍රද් පමණක් පවසා පසුව නැගී සිටි හත්වැනි රකආතය ඉටු කළේ නම් එය වරදක් නොවේ.

5- රකආත් නවයක් විත්ඊ කරන්නේ නම් දෙවරක් තෂහ්හුද් පවසයි. සලාම් නොදී එක්වරක් අටවැනි රකආතයෙන් පසුව පවසයි. පසුව නව වැනි රකආතයට නැගී සිට එය ඉටු කළ පසුව නැවත තෂහ්හුද් පවසා සලාම් දෙයි.

ඉතා උතුම් වනුයේ වෙනමම එක් රකආතයක් විත්ඊ වශයෙන් ඉටු කර අනතුරුව සලාමයෙන් පසු සුබ්හානල් මලිකුල් කුද්දුස් යැයි තුන්වරක් පවසීමය. තුන් වැනි වතාවෙහි එය උස් හඬින් පවසා සිටියි.

ඇතැම් විට විත්ඊ සලාතය ඉටු කරන්නා ඉන් පසුව වාඩ්වෙමින් රකආත් දෙකක් ඉටු කිරීම සුන්නාහ් වේ. ඔහු රුකුළ කරන්නට සිතුවේ නම් නැගී සිට රුකුළ කරයි.

විත්ඊ සලාතයේ වේලාව

1- මුස්ලිම්වරයෙකු තහජ්ජුද් සලාතයෙන් පසුව විත්ඊ සලාතය ඉටු කරයි. තමන් අවදි නොවනු ඇතැයි බිය වෙතොත් නින්දට පෙරම විත්ඊ ඉටු කරයි. මේ පිළිබඳව නබි තුමාණෝ පවසා සිටියේ මෙලෙසය.

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ خَافَ أَنْ لَا يَقُومَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَلْيُوتِرْ أَوَّلَهُ وَمَنْ طَمِعَ أَنْ يَقُومَ آخِرَهُ فَلْيُوتِرْ آخِرَ اللَّيْلِ فَإِنَّ صَلَاةَ آخِرِ اللَّيْلِ مَشْهُودَةٌ وَذَلِكَ أَفْضَلُ

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව ජාබ්‍ර් (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

“රාත්‍රිය අවසානයෙහි අවදි නොවනු ඇතැයි යමෙකු බිය වූයේ නම් එහි ආරම්භයේම විත්ර් කරත්වා, රාත්‍රිය අවසානයේ අවදි වීමට යමෙකු ආශා කළේ නම් එවිට එහි අවසානයේ විත්ර් කරත්වා, සැබැවින්ම අවසන් රාත්‍රියේ ඉටු කරනු ලබන සලාතය පෙන්නවනු ලබයි. එයමය උතුම් වනුයේ” (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

2- කවරෙකු හෝ රාත්‍රිය ආරම්භයේ විත්ර් ඉටු කර පසුව එහි අවසානයේ අවදි වූයේ නම් නැවත ඉටු කිරීමකින් තොරව ඉරට්ටේ සංඛ්‍යා අනුව සලාතය ඉටු කරයි. හේතුව

"لَا وَتُرَانَ فِي لَيْلَةٍ"

එකම රාත්‍රියෙහි විත්ර් දෙකක් නොමැතැයි නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ප්‍රකාශ කළ බැවිනි.

(මූලාශ්‍රය අබු දාවුද්, අත්-

තිර්මදි)

විත්ර්හි කුනුත් පැවසීමේ නීතිය

ඇතැම් විට විත්ර් සලාතයේ දී කුනුත් සිදු කරනු ලැබේ. කැමති උදවියට එය ඉටු කළ හැක. කැමති උදවියට එය අත හැර දැමිය හැක.

වඩාත් උචිත වනුයේ බොහෝ විට මෙම ක්‍රියාව අත හැර දැමීමය. හේතුව නම් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විත්ඊ හි කුනුත් පවසා ඇති බවට තහවුරු වන සඳහනක් නොමැති බැවිනි.

විත්ඊ හි කුනුත් ප්‍රාර්ථනාවෙහි ක්රමය.

උදාහරණ වශයෙන් කෙනෙකු රකආත් තුනක් ඉටු කරන්නේ නම් තුන්වැනි රකආතයේ සිට ගත් ඉරියව්වෙන් පසු දැන් ඔසවා ගනියි. එසේ නොමැති නම් රුකුඋ කිරීමට පෙර කුර්ආන් පාරයනය අවසන් කළ පසු අත ඔසවා ගනියි. පසුව අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කොට ඔහුව මෙනෙහි කොට පසුව නම් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත ද සලවාත් පවසා අනතුරුව හදිස් හි සඳහන්ව ඇති පරිදි ප්‍රාර්ථනාවන් හි නිරත වෙයි. ඒවා අතුරින් සමහරක් මෙසේය.

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ وَبَارِكْ لِي
 فِيمَا أَعْطَيْتَ وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ إِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَىٰ عَلَيْكَ وَإِنَّهُ لَا يَذُلُّ مَنْ
 وَآلَيْتَ وَلَا يَعْزُزُ مَنْ عَادَيْتَ تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ

අල්ලාහුමහ්දිනී හිමන් හදයිත, වආහිනී හි-මන් ආහයිත, වතවල්ලනී හි-මන් තවල්ලයිත, වබාරික් ලී හි මා අහයිත, වකිනී ෂරර මා කළයිත, ඉන්තක තක්ලී වලා යුක්ලා අලෙයික වඉන්තහු ලා යදිල්ලු මන් වාලයිත තබාරක්ත රබ්බතා වතආලෙයිත

තෝරුම: යා ! අල්ලාහ් ඔබ කවරෙකුට යහ මහ පෙන්වූයේ ද එවන් අය අතරෙහි මට ද යහමහ පෙන්වනු මැනව ! ඔබ කවරෙකුට සුවය ලබා දුන්නේ ද එවන් අය අතරෙහි මට ද සුවය ලබා දෙනු මැනව ! ඔබ කවරෙකු භාර ගත්තෙහි ද එවන් අය අතරෙහි මාව ද භාර ගනු මැනව ! ඔබ පිරි නැමූ දැහි මට අභිවාද්ධිය ලබා දෙනු මැනව ! ඔබ තීන්දු කළ දැහි නපුරින් මා ආරක්ෂා කරනු මැනව ! සැබැවින් ඔබ තීන්දු ලබා දෙන්නෙහිය. නමුත් ඔබ කෙරෙහි තීන්දු ලබා දෙන කිසිවෙකු නොමැත. තවද සැබැවින්ම ඔබ උපකාර කළ අයට අවමන් කරන කිසිවෙකු ද නොමැත. අපගේ පරමාධිපතියාණනි, ඔබ භාග්‍යමත් විය. ඔබ උත්තරීතර විය. (මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, තීර්මිදි)

ඇතැම් විට තම කුතුහය උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කළ පරිදි ආරම්භ කරයි. එනම්

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعْبُدُكَ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَالْيَاكُ نَسْعَى وَنُحْفِدُ نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنُخْشَى عَذَابَكَ إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَافِرِينَ مُلْحِقٌ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْحَمْدَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنُخْضَعُ لَكَ وَنُخْلَعُ مَنْ يَكْفُرُكَ

අල්ලාහුම්ම ඉයියාක නා:ඉදුදු, වලක නුසල්ලී, වනස්ජුදු, වඉලෙයික නස්ආ වනහ්ලිදු, නර්ජු රහ්මකක වනහ්ෂා අදාබක, ඉන්න අදාබක බිල්-කාලිරීන මුල්හික්. අල්ලාහුම්ම ඉන්නා නස්තර්නුක වනස්තහ්ලිරුක වනුස්නී අලෙයිකල්-කයිර වලා නක්ලුරුක වනු:මීනු බික වනක්ලල ලක වනක්ලල මයි යක්ලුරුක

තේරුම: යා ! අල්ලාහ්, අපි ඔබවම නමදින්නෙමු. තවද ඔබටම සලාතය ඉටු කරන්නෙමු. ඔබටම සුප්පුද් කරන්නෙමු. ඔබ වෙතම යුහුසුලු වී සේවය කරන්නෙමු. ඔබේ දයාව අපි අපේක්ෂා කරන්නෙමු. තවද ඔබේ දඩවුමට බිය වන්නෙමු. සැබැවින්ම ඔබේ දඩුවම ඔබව ජරතික්ෂේප කරන්නන් සමඟ බැඳී ඇත. යා ! අල්ලාහ්, සැබැවින්ම අපි ඔබෙන් උදව් පතන්නෙමු. තවද ඔබගෙන් සමාව අයදින්නෙමු. ඔබ කෙරෙහි සියලු යහපත පුදන්නෙමු. තවද අපි ඔබව ප්‍රතික්ෂේප නොකරන්නෙමු. ඔබව විශ්වාස කරන්නෙමු. ඔබට යටහත් වන්නෙමු. ඔබව ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන්ව ඉවතලන්නෙමු.

(මූලාශ්‍රය: අල්-බයිහකී)

එමෙන්ම දීර්ඝ නොකර හදිස් වල සඳහන් ප්‍රාර්ථනාවන් අධිකව පැවසිය හැක. ඉන් සමහරක් මෙසේය.

اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي
وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي وَاجْعَلْ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ وَاجْعَلْ
الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ

අල්ලාහුම්ම අස්ලිහ් ලී දීනී අල්ලදී හුව ඉස්මතු අමරි වඅස්ලිහ් ලී දුන්යාය අල්ලතී ශිභා මආෂී වඅස්ලිහ් ලී අහිරතී අල්ලතී ශිභා මආදී වජ්අලිල් හයාත සියාදතන් ලී ශි කුල්ලි කයිරින් වජ්අලිල් මවත රාහතන් ලී මින් කුල්ලි ෂර්රින්

තේරුම: යා ! අල්ලාහ්, මාගේ දහම මට යහපත් කරත්වා එය මාගේ කටයුතුවල රැකවරණයයි. තවද මාගේ මෙලොව ජීවිතය ද මට යහපත් කරත්වා ! එය මාගේ ජීවිතයයි. තවද මාගේ අවසානය ද යහපත් කරත්වා ! එය මා නැවත හැරී යන ස්ථානයයි. සියලු යහපත් දැනී වර්ධනයක් ලෙස මාගේ ජීවිතය පත් කරත්වා ! සියලු දැනී නපුරින් මිදුනු සුවපත් මරණයක් මට ඇති කරත්වා !

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْحُبْنِ وَالْبُخْلِ وَالْهَرَمِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ
 اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا وَزَكَّاهَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا أَنْتَ وَلِيَّهَا وَمَوْلَاهَا اللَّهُمَّ إِنِّي
 أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَسْبَعُ وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا
 يُسْتَجَابُ لَهَا

අල්ලාහුම්ම ඉන්තී අලාදු බික මීනල් අජ්සි වල් කස්ලි වල් ජුබනි වල් ඩුහ්ලි වල් හරම් වඅදාබිල් කබිරි අල්ලාහුම්ම ආති නල්සි තක්වාහා වසක්කාහා අන්ත කයිරු මන් සක්කාහා අන්ත වලිය්සුහා වමවිලාහා අල්ලාහුම්ම ඉන්තී අලාදු බික මින් ඉල්මින් ලා යන්තල වමින් කල්බින් ලා යක්ෂල වමින් නල්සින් ලා තෂ්බල වමින් දෑවතින් ලා යුස්තජාබු ලහා

තේරුම: යා ! අල්ලාහ්, නොහැකියාවෙන් ද මැළිකමින් ද බියසුලුකමින් ද මසුරුකමින් ද වයෝවෘද්ධභාවයෙන් ද මිනී වළෙහි වේදනාවෙන් ද ආරක්ෂාව පතමි. යා ! අල්ලාහ්, මාගේ සිතට එහි බියබැතිභාවය ද එහි පාරිශුද්ධභාවය ද ලබා දෙනු මැනව ! පිවිතුරු කරන්නන් අතුරින් ඔබ අති ශ්‍රේෂ්ඨය. තවද

ඔබ එහි භාරකරුය. එහි හිමිකරුය. යා! අල්ලාහ්, ප්‍රයෝජනවත් නොවන දැනුමෙන් ද බියක් නොමැති සිතින් ද පිළිගනු නොලබන ප්‍රාර්ථනාවෙන් ද ආරක්ෂාව පතම් ! (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

අනතුරුව විත්ර් කුනුත්හි අවසානයේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කෙරෙහි සලවාත් ප්‍රකාශ කරයි. විත්ර් කුනුත් හි හෝ වෙනත් අවස්ථාවල දී හෝ ප්‍රාර්ථනා කිරීමෙන් පසුව තම දැන් මුහුණෙහි පිරිමැදීම නොකළ යුතුයි. හේතුව එය සනාථ කරන කිසිදු සාධකයක් නොමැති බැවිනි.

විත්ර් නොවන අවස්ථාවල දී කුනුත් පැවසීමේ නීතිය

විත්ර් නොවන අවස්ථාවල දී කුනුත් පැවසීම පිළිකුල් සහගත ක්‍රියාවකි. නමුත් මුස්ලිම්වරුන්ට යම් කිසි අභාග්‍යමත් සිදුවීමක් අසහනකාරී වාතාවරණයක් ඇති වූ විටක එසේ කුනුත් පවසා සිටීම වරදක් නොවේ. එවිට අනිවාර්යය සලාතයන් හි අවසාන රකාආතයට පසුව කුනුත් පැවසීම සුන්නාහ්ව වේ. මෙයට කුනුත් නාසිලා යනුවෙන් හැඳින් වේ. ඇතැම් අවස්ථා වල රුකුළ කිරීමට පෙර කුනුත් පවසයි.

කුනුත් නාසිලා හෙවත් අසහනකාරී වාතාවරණයක පවසන කුනුත් හි දුර්වල මුස්ලිම්වරුන් කෙරෙහි ප්‍රාර්ථනා කිරීමක් හෝ අපරාධකාර දේව ප්‍රතික්ෂේපකයින්ට එරෙහිව ප්‍රාර්ථනා කිරීමක් සිදු වේ.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ حِينَ يَفْرُغُ مِنْ صَلَاةِ الْفَجْرِ مِنَ الْفِرَاءَةِ وَيُكَبِّرُ وَيَرْفَعُ رَأْسَهُ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ ثُمَّ يَقُولُ وَهُوَ قَائِمٌ اللَّهُمَّ أَنْجِ الْوَلِيدَ بْنَ الْوَلِيدِ وَسَلَمَةَ بْنَ هِشَامٍ وَعَيَّاشَ بْنَ أَبِي رَبِيعَةَ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اللَّهُمَّ اشْدُدْ وَطَأَتَكَ عَلَى مُضَرَ وَاجْعَلْهَا عَلَيْهِمْ كِسْفًا يُوسُفَ

අබු හුරෙයිරා (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සුබ්හු සලාතයේ කුර්ආන් පාරායනය අවසන් කරන විට අල්ලාහු අක්බර් යැයි තක්බිර් පවසා තම නිස ඔසවා සම්අල්ලාහු ලිමන් හමීදා යැයි පවසයි. පසුව සිටගෙන සිටිමින්ම මෙසේද පවසයි.

යා ! අල්ලාහ්, වලීද්ගේ පුත් වලීද්ව ද නිෂාම්ගේ පුත් සලමාව ද අබී රබීආගේ පුත් අය්යාෂ්ව ද දේව විශ්වාසවන්තයින් අතුරින් දුර්වලයින් ද මුදවාලනු මැනව ! යා ! අල්ලාහ්, මුලර් වෙත පීඩනය ඇති කරනු මැනව ! එය ඔවුනට යුසුෆ්ගේ (දුෂ්කර) කාලය මෙන් පත් කරනු මැනව.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ගමනක දී විත්‍ර් හි නීතිය

යමෙකු ගමනක දී ගොඩ බැස්සේ නම් ඔහු පොළොව මත විත්‍ර් ඉටු කරයි.

යම් වාහනයක හෝ දුම්රියක හෝ ගුවන් යානයක හෝ නැවක හෝ ගමන් කරන්නේ නම් සුන්නාන්ව වනුයේ තමන්ට පහසුකමක් ඇතොත් ආරම්භ තක්බිරය අවස්ථාවේ කිබ්ලා දෙසට මුහුණ ලා තම වාහනයේ සිටම විත්‍ර් සලාතය ඉටු කිරීමය. එසේ නොමැති නම් අවස්ථාවට අනුව ඔහු යොමු වී සිටින දිශාවෙහි සිට ගනිමින් සලාතය ඉටු කරයි. එසේ සිට ගැනීමට නොහැකි නම් වාඩිවෙමින් තම හිස සංඥා කරමින් සලාතය ඉටු කරයි.

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي فِي السَّفَرِ عَلَى رَأْسِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ يَوْمِيَّ إِيمَاءَ صَلَاةِ اللَّيْلِ إِلَّا الْفَرَائِضَ وَيُوتِرُ عَلَى رَأْسِهِ (متفق عليه)

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ගමනක යෙදී සිටිය දී තමන් සිටින දිශාවට මුහුණ ලා තම වාහනය මත සිට සංඥා කරමින් රාත්‍රී සලාතය ඉටු කරන්නෙකු වූහ. නමුත් අනිවාර්යය සලාතයන් හි හැර.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

විත්ර් සලාතය කළා කිරීමේ ක්‍රමය

කවරෙකු විත්ර් සලාතය ඉටු නොකර හෝ එය අමතක වී හෝ නින්දට ගියේ නම් ඔහු අවදි වූ විටක හෝ මතක් වූ විටක එය ඉටු කරයි. භජ් ර් හි අදාන් හා ඉකාමත් අතර වූ වේලාවෙහි කළා වශයෙන් ඉටු කරන්නේ නම් එය ඒ අයුරින්ම ඉටු කරයි. නමුත් දහවල් කාලයේ කළා වශයෙන් ඉටු කරන්නේ නම් එය ඉරට්ටේ සංඛ්‍යාවකින් ඉටු කරයි. ඔත්තේ සංඛ්‍යාවකින් ඉටු නොකරයි. රාත්‍රියේ රකආත් එකොළහක් විත්ර් වශයෙන් ඉටු කරන්නේ නම් එය දහවල් කාලයේ රකආත් දොළහක් දෙක දෙක බැගින් ඉටු කරයි.

عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا فَاتَتْهُ الصَّلَاةُ مِنَ اللَّيْلِ
مِنْ وَجَعٍ أَوْ غَيْرِهِ صَلَّى مِنَ النَّهَارِ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً (أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ)

ආයිෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වේදනාවක් හෝ වෙනත් යම් හේතුවක් මත රාත්‍රී සලාතය අතපසු කළ විට දහවල් කාලයේ රකආත් දොළොහක් සලාතය ඉටු කරන්නෙකු වූහ.

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

4 තරාවීන් සලාතය

තරාවීන් සලාතයේ නීතිය

තරාවීන් සලාතය වැදගත් සුන්නාන්වකි. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හා එතුමාණන්ගේ අනුගාමිකයින් (රළියල්ලාහු අන්හුම්) මෙම කර්තව්‍යයෙහි නිරත වූ බවට සනාථ කරමින් හදීස් සඳහන් වී ඇත.

තරාවීන් සලාතය රමළාන් මාසයේ ඉෂා සලාතයෙන් පසු සාමූහික වශයෙන් ඉටු කිරීමට ආගමානුගත කරනු ලැබූ අතිරේක සලාතයකි. තරාවීන් යනු විවේක ගැනීමයි. සලාතයේ දීර්ඝ වශයෙන් අල්-කුර්ආනය පාරායනය කරන බැවින් සෑම රකආත් හතරක් අතර වාරයේම ජනයා වාඩි වී විවේක ගනිති. එබැවින් එයට තරාවීන් යන නාමය යෙදී ඇත. මිනිසෙකු ඉටු කරන අනිවාර්ය සලාතය හැර සෙසු අතිරේක සලාතයන් නිවසේ දී ඉටු කිරීම වඩාත් උතුම්ය. එමෙන්ම සාමූහික වශයෙන් ඉටු කිරීමට ආගමානුගත කරනු ලැබූ ග්‍රහණ සලාතය තරාවීන් සලාතය වැනි සමූහ සලාතයන් මස්ජිදයේ ඉටු කරනු ලබයි.

තරාවීන් සලාතයේ වේලාව

රමළාන් මාසයේ ඉෂා සලාතයෙන් පසු අලුයම දක්වා වූ කාලය තුළ තරාවීන් සලාතය ඉටු කරනු ලැබේ. මෙය පිරිමින් හා කාන්තාවන් යන දෙපාර්ශවයටම සුන්නාන් වූ ක්‍රියාවකි.

රමළාන් මාගේ රාත්‍රිය ජීවමාන කිරීම පිළිබඳව නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ දිරි ගැන්වූහ. එතුමාණෝ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

"مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ" (متفق عليه)

කවරෙකු රමළාන් මාසයේ විශ්වාසයෙන් යුතුව හා කුසල් බලාපොරොත්තුවෙන් රාත්‍රිය අතිරේක සලාතයන් මගින් ජීවමාන කරන්නේ ද ඔහු කළ ඔහුගේ පෙර පාපයන් වලට සමාව දෙනු ලැබේ. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

තරාවීන් සලාතය ඉටු කරන ක්‍රමය

1- සුන්නාහ්ව වනුයේ ඉමාම් වරයා මුස්ලිම් වරුන් සමඟ සාමූහිකව රකආත් 11ක් ඉටු කිරීමය. මෙය ඉතා උතුම්ම ක්‍රමය වෙයි. ඇතැම් විට රකආත් 13ක් ඉටු කරනු ලැබේ.

සෑම රකආත් දෙකකට පසුවම සලාම් පවසනු ලැබේ. මෙය උතුම් ක්‍රමය වෙයි. ඇතැම් විට රකආත් හතරකින් පසුව සලාම පවසනු ලැබේ. විටක එක ආකාරයකින් ද තවත් විටක අනෙක් ආකාරයෙන් ද ඉටු කිරීම සුන්නාහ්ව ජීවමාන කිරීමකි. වඩාත් උතුම් ක්‍රමය පිළිපැදීමට උත්සාහ දැරිය යුතුයි

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا كَيْفَ كَانَتْ صَلَاةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي رَمَضَانَ فَقَالَتْ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَزِيدُ فِي رَمَضَانَ وَلَا فِي غَيْرِهِ عَلَى إِحْدَى عَشْرَةَ رُكْعَةً يُصَلِّي أَرْبَعًا فَلَا تَسْلُ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُولِهِنَّ ثُمَّ يُصَلِّي أَرْبَعًا فَلَا تَسْلُ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُولِهِنَّ ثُمَّ يُصَلِّي ثَلَاثًا.... (أخرجه البخاري)

රමළාන් මාසයේ අල්ලාන්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ගේ සලාතය කෙසේ වීදැයි ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගෙන් විමසන ලදී. එවිට ඇය:

රමළාන් මාසයේ හෝ ඒ හැර වෙනත් කාලවල දී හෝ රකආත් 11 කට වඩා වැඩියෙන් ඉටු කරන්නෙකු නොවූහ. රකආත් හතරක් ඉටු කරයි. එහි අලංකාරය ගැන හෝ එහි දීර්ඝභාවය ගැන මගෙන් නොවිමසන්න. පසුව තවත් රකආත් 4ක් ඉටු කරයි. එහි අලංකාරය ගැන හෝ දීර්ඝභාවය ගැන හෝ නොවිමසන්න. පසුව රකආත් 3ක් ඉටු කරයි.....

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ رُكْعَةً" (متفق عليه)

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාන්ගේ දුතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) රාත්‍රියෙහි රකආත් 13 ක් ඉටු කරන්නෙකු වූහ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّيَ فِيمَا بَيْنَ أَنْ يَفْرُغَ مِنْ صَلَاةِ الْعِشَاءِ إِلَى الْفَجْرِ إِحْدَى عَشْرَةَ رُكْعَةً يُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ رُكْعَتَيْنِ وَيُوتِرُ بِوَاحِدَةٍ (أخرجه مسلم)

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ඉෂා සලාතය අවසන් කළ වේලාවේ සිට අලුයම දක්වා රකආත් 11 ක් ඉටු කරන්නෙකු වූහ. සෑම රකආත් දෙකක් අතරම සලාම් පවසයි. එක් රකආතයක් විත්ඊ ඉටු කරයි. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

2- ඉමාම් වරයා රකආත් 11 ක් හෝ රකආත් 13 ක් හෝ රමළාන් මාසයේ ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා තරාවීන් සලාතය ඉටු කිරීම සුන්නාහ්වකි. නමුත් අවසාන දින දහයේ කියාම් රුකුළ සුජුද් වැනි ඉරියව්වන් දීර්ඝ වශයෙන් ඉටු කිරීම සුවිශේෂී කටයුත්තකි. හේතුව නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) එම දිනයන් හි මුළු රාත්‍රියම ජීවමාන කළ බැවිනි. කෙනෙකු ඊට අඩුවෙන් හෝ වැඩියෙන් හෝ ඉටු කළේ නම් එය වරදක් නොවේ.

3- කවරෙකු තහජ්ජුද් කරන්නේ ද එනම් අවසන් රාත්‍රිය සලාතයෙන් ජීවමාන කරන්නේ ද එවිට ඔහු විත්ඊ සලාතය තහජ්ජුද් සලාතයෙන් පසුව ඉටු කරයි. ඉමාම් තරාවීන් සලාතය හා විත්ඊ සලාතය ඉටු

කරන්නේ නම් ඔහු ද විත්ඊ සලාතය ඉමාම් සමග ඉටු කරයි. පසුව ඔහු රාත්‍රිය අවසානයේ අවදි වී සලාතය ඉටු කරන්නේ නම් ඉරට්ටේ වශයෙන් සලාතය ඉටු කරයි.

කාන්තාවක් අනිවාර්යය සලාතය සඳහා හෝ අතිරේක සලාතය සඳහා හෝ මස්ජිදය වෙත යාමට අපේක්ෂා කරන්නී නම් ඇය සම්පූර්ණයෙන්ම ආවරණය කර ගනිමින් ඉතා පහත් භාවයෙන් සුවද විලවුන් භාවිත නොකරමින් ඒ සඳහා පිටත්ව යා යුතුයි. එම අවස්ථාවේ දී අර්බුදකාරී තත්ත්වයක් උදානොවනු පිණිස ඇය වග බලා ගත යුතු වෙයි.

කියාමුල් ලෙයිල් හෙවත් රාත්‍රී සලාතය ඉටු කිරීම සඳහා ම:මුම්වරුන්ට ප්‍රතිඵල හිමි වනුයේ කවදා ද?

1. ම:මුම්ට ඉතා උතුම් වන්නේ ඉමාම් හැරී යන තෙක් ඔහු සමඟ සලාතය ඉටු කිරීමය. ඔහු රකආත් 11 ක් හෝ රකආත් 13ක් හෝ රකආත් 23ක් හෝ ඊට අඩුවෙන් හෝ වැඩියෙන් හෝ ඉටු කළ ද ඔහු සමඟම ඉටු කිරීම වඩාත් උතුම්ය. ඔහු සමග ඉටු කරන තාක්කල් ම:මුම්ට කුසල් හිමි වනු ඇත.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ.

"إِنَّهُ مَنْ قَامَ مَعَ الْإِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ كُتِبَ لَهُ قِيَامٌ لَيْلَةٍ" (أخرجه أبو داود
والترمذي)

සැබැවින්ම කවරෙකු ඉමාම් සමඟ රාත්‍රි සලාතය ඉටු කරන්නේ
ද ඉමාම් නැවත හැරී යන තෙක් ඔහුට කුසල් ලියනු ලැබේ.
(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, තීර්මිදි)

තරාවීන් සලාතය මෙහෙය විය යුත්තේ කවුරුන් විසින් ද?

රමළාන් මාසයේ තරාවීන් සලාතය මෙහෙයවීමට ඉතා උචිත
පුද්ගලයා වනුයේ අලංකාර කට හඬක් ඇති අල්-කුර්ආනය
මනා මතක ශක්තියෙන් යුතුව පාරායනය කරන හාලිල්
වරයෙකි. එසේ හාලිල් වරයෙක් නොවී නම් ඉමාම් අල්-
කුර්ආනය බලා පාරායනය කරයි.

ඉමාම් වරයා රමළාන් මාසයේ මෑමුම්වරුන්ට මුළු කුර්ආනයම
අසන්නට සැලැස්වීම ඉතා උතුම්ය. එසේ පාරායනා කිරීමට
අපහසු නම් ඉන් සමහරක් පමණක් පාරායනය කරයි.

අල්-කුර්ආන් පාරායනා කර අවසන් කළ විට ප්‍රාර්ථනා කිරීමේ මහිමය.

සලාතය තුළ දී අල්-කුර්ආනය අවසන් කළ පසු ප්‍රාර්ථනා කිරීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු තොරතුරක් නැති (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විසින් හෝ කිසිදු සහාබිරයෙකු විසින් හෝ වාර්තා වී නැත. සලාතයට බැහැරව අල්-කුර්ආනය කියවා අවසන් කළ විට එහි දී ප්‍රාර්ථනා කිරීම පිළිබඳව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කළ හදිසයක සඳහන් වී ඇත. එබැවින් කැමති උදවිය ප්‍රාර්ථනා කළ හැක. කැමති උදවිය එය අත හැර දැමිය හැක. අල්-කුර්ආනය අවසන් කිරීමෙන් පසු කිව යුතු විශේෂ ප්‍රාර්ථනාවක් ද සඳහන් වී නොමැත. එබැවින් එහි දී අල්-කුර්ආනයේ හා හදිසයේ සඳහන් ඒවාට ආවේණික ප්‍රාර්ථනාවන් පැතිය හැක.

5 දෙඅවුරුදු සලාතයන්

නැමදුම් කිරීම සඳහා සාමූහිකව රැස්වීමේ නීතිය

නැමදුම් කිරීම සඳහා සාමූහිකව රැස්වීමේ වර්ග දෙකකි.

පළමුවැන්න අබණ්ඩව ඉටු කරනු ලබන සුන්නාහ්වක් වශයෙන්. එනම් ඉන් එකක් පස්වේල සලාතය ජුමුආ සලාතය වැනි අනිවාර්ය සලාතයන් සඳහා රැස්වීමය. අනෙක දෙඅවුරුදු

සලාතයන් තරාවීන් සලාතය ග්‍රහණ සලාතය ජලය පතා ඉටු කරන සලාතය වැනි අතිරේක සලාතයන් සඳහා රැස්වීම.

දෙවැන්න අඛණ්ඩව ඉටු නොකරන සුන්තාභවක් වශයෙන්. එනම් කියාමුල් ලෙයිල් වැනි අතිරේක සලාතයන් සඳහා එක් රැස්වීම. මෙය අනුමත ක්‍රියාවකි. මෙය අඛණ්ඩව නිරතුරුව ඉටු කිරීමක් වශයෙන් නොගැනේ.

නබී (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ දේශනාවන්

නබී සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම් තුමාණන් කළ දේශනා වර්ග දෙකකි.

පළමුවැන්න, අඛණ්ඩව ඉටු කරනු ලබන දේශනාවන්. උදාහරණ වශයෙන් ජුමුආ දේශනාව දෙඅවුරුදු දේශනාවන් ඉස්නිස්කා හෙවත් ජලය පතා ඉටු කරනු ලබන සලාත් අවස්ථාවේ පවත්වන දේශනාව සහ ග්‍රහණ සලාත් අවස්ථාවේ පවත්වන දේශනාව.

ජුමුආවෙහි සලාතය පෙර දේශනා දෙකක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. දෙඅවුරුදු හා ග්‍රහණ අවස්ථාවන්හි සලාතයට පසු එක් දේශනාවක් පමණක් ඉටු කරනු ලැබේ. ඉස්නිස්කා අවස්ථාවේ දී සලාතයට පෙර එක් දේශනාවක් පවත්වනු ලැබේ.

දෙවැන්න, අවශ්‍යතාවයට අනුව ඉටු කරනු ලබන දේශනා. නබී (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් යම් කිසි කරුණක්

දුටු විට ඒ පිළිබඳව විශේෂ දේශනාවක් ඉටු කරති. වරක් අල්ලස් පිළිබඳව එතුමාණන් විශේෂ දේශනාවක් කර ඇත්තාහ. එමෙන්ම සොරකම් කළ මක්සුමියයා ගෝත්‍රික කාන්තාවක් පිළිබඳව විශේෂ දේශනාවක් කර ඇත්තාහ. මෙලෙස විශේෂ සිද්ධියක් වූ විටක දේශනා පැවැත්වීම නබි තුමාණන්ගේ සිරිතක් විය.

දේශනාවක් ජනයාගේ හදවත් තුළ බලපෑමක් ඇති කරන අයුරින් පිහිටිය යුතුයි. එහි අන්තර්ගතය ඔවුන්ව දිරිගැන්විය යුතුයි. එහි ප්‍රමාණය හා ඉටු කරන ක්‍රමය ආකර්ෂණීය විය යුතුයි. යම් කිසි ගැටලුවක් ප්‍රශ්නයක් ඇති වූ විටක ඒ පිළිබඳව නිවැරදි අවබෝධය ලබා දීම පිණිස විශේෂ දේශනා පැවැත්වීම දේශකයාගේ වගකීමයි. එලෙසම අඛණ්ඩව කෙරෙන දේශනා වල ද මෙසේ කටයුතු කළ යුතුයි.

මුස්ලිම් වරුන්ගේ උත්සවයන්

අල්-ර්ද්: ර්ද් යනු නැවත නැවතත් පැමිණෙන ආගමානුගත කරනු ලැබූ සැමරුම් උත්සවයයි.

ඉස්ලාමයේ උත්සව 3ක් ඇත.

පළමුවැන්න, සෑම සතියක් පාසාම පැමිණෙන ජුමුආ දිනයයි. මේ පිළිබඳව වූ හදිසයන් ඉහත අපි සඳහන් කළෙමු.

දෙවැන්න, සෑම වසරකම ෂව්වාල් මස 1 වැනි දිනට යෙදී ඇති ර්දුල් ෆිත්ර් හෙවත් උපවාස මිදීමේ උත්සවය

තුන්වැන්න, සෑම වසරකම සුල් නිජ්ජා මාසයේ දස වෙනි දිනයට යෙදී තිබෙන ඊදුල් අල්හා හෙවත් හජ් උත්සවය.

උත්සව සලාතය ආගමානු ගත කිරීමේ යථාර්ථය

රමළාන් මාසයේ උපවාසය සම්පූර්ණ කිරීමෙන් පසු ඉටු කරනු ලබන ඊදුල් හිතර් සලාතය ද හජ් හි වගකීම් ඉටු කිරීමෙන් පසු සුල් හජ් දහවැනි දින ඉටු කරනු ලබන ඊදුල් අල්හා සලාතය ද ඉස්ලාමයේ සුවිශේෂාංගයන් අතුරිනි. මෙම අතිමහත් වූ නැමදුම් ඉටු කිරීමෙන් අනතුරුව උත්තරීතර අල්ලාහ්ට තුනි පිදුමක් වශයෙන් මෙම සලාතය ඉටු කරනු ලබයි.

عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ وَهُمْ يَوْمَانِ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا فَقَالَ: "مَا هَذَانِ الْيَوْمَانِ؟" قَالُوا: كُنَّا نَلْعَبُ فِيهِمَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبْدَلَكُمْ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا يَوْمَ الْأَضْحَى وَيَوْمَ الْفِطْرِ" (أخرجه أبو داود والنسائي)

අනස් රළියල්ලාහු අන්හු තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මදීනාවට පැමිණියහ. කෙළි සෙල්ලම් වල නිරත වන විශේෂ දින දෙකක් ඔවුනට විය. එවිට නබි තුමාණෝ මේ දෙදින කුමක් දැයි විමසා සිටියහ. ජාහිලියා යුගයේ මෙම දිනවල අපි කෙළි සෙල්ලම් වල නිරත වන්නන් වූයෙමු යැයි ඔවුන් පවසා සිටියහ. එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මේ දෙක වෙනුවට ඊට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ දින දෙකක්

අල්ලාහ් වෙනස් කර ඇත්තේය. එනම් අල්හා දින හා ෆිත්ර් දිනය වේ.

(මූලාශ්‍රය: අබු

දාවූද්, අන්-නසාබ්)

දෙඅවුරුදු සලාතයේ නීතිය

සෑම මුස්ලිම්වරයෙකු හා මුස්ලිම්වරියෙකුටම දෙඅවුරුදු සලාතය ඉටු කිරීම වැදගත් සුන්නාන්වකි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ

එබැවින් ඔබ ඔබගේ පරමාධිපතිට නැමදුම් කොට සත්ව කැපකිරීමක් කරනු. (අල්-කුර්ආන් 108:2)

දෙඅවුරුදු සලාතයේ වේලාව

එහි වේලාව හිරු ඊයක තරම් උසට උදාවීමෙන් ඇරඹී හිරු මධ්‍යහ්නෙන් අවරට යන තෙක් පවතී. අවුරුදු යැයි දැන ගත්තේ මධ්‍යහ්න වේලාව ගත වූවායන් පසුව නම් පසු දින නියමිත වේලාවෙහි සලාතය ඉටු කරනු ලැබේ. හජ් අවුරුදු දින උත්සව සලාතය ඉටු කිරීමෙන් පසුවය උල්හිස්යා කටයුතු වල නිරත විය යුත්තේ.

දෙඅවුරුදු සලාතය සඳහා පිටත් ව යාමේ ක්‍රමය

- 1- පිරිසිදු වී අලංකාර ඇඳුම් පැලඳුම් වලින් සැරසී සුවඳ විලවුන් ගල්වා සලාතය සඳහා පිටත් වීම සුන්තරවකි. එය එදින සතුව හා ප්‍රීතිය හෙළි දැක්වීමක් වශයෙනි. නමුත් කාන්තාවන් තම අලංකාරය හෙළි නොකළ යුතුයි. සුවඳ විලවුන් නොගැල්විය යුතුයි. මිනිසුන් සමගම ඔවුහු සලාතයට පිටත් යති. ඔසප් කාන්තාවන් දේශනාවට සහභාගි වෙති. සලාතය ඉටු කිරීමෙන් බැහැරව සිටිති.

عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَمَرْنَا تَعْنِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نُخْرِجَ فِي الْعِيْدَيْنِ الْعَوَاتِقَ وَدَوَاتِ الْخُدُورِ وَأَمَرَ الْخَيْضَ أَنْ يَعْتَرِلْنَ مُصَلَّى الْمُسْلِمِينَ (متفق عليه)

උම්මු අනිය්සා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය පවසන්නීය.

දෙඅවුරුදු දින තරුණියන් හා නිවසේ රැඳී සිටින්නියන් පිටත් කර ගෙන යන මෙන් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අපට අණ කළහ. එමෙන්ම ඔසප් කාන්තාවන් මුස්ලිම්වරුන් සලාතය ඉටු කරන ස්ථානයෙන් බැහැරව සිටිය යුතු යැයි ද අණ කළහ.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

2- මූලිකවම සුබසාධක සලාතයෙන් පසුව උදාසනම පිටත් ව යෑම සුන්නාහුව වේ. හැකියාවක් ඇති උදවිය පාගමනින් යෑම ද සුන්නාහුව වේ. එසේ නොහැකිනම් වාහනයකින් ගමන් කරයි.

ඉමාම්වරයා සලාතයේ වේලාව දක්වා ප්‍රමාද වෙයි.

එක් මාර්ගයකින් ගොස් වෙනත් මාර්ගයකින් නැවත පැමිණීම සුන්නාහුව වේ. එය සුන්නාහුව ජීවමාන කිරීමක් වශයෙන් ද ඉස්ලාමයේ සුවිශේෂත්වය හෙළි දැක්වීමක් වශයෙන් ද පිහිටෙනු ඇත.

3- ඊදුල් ෆිත්ර් උත්සව දින සලාතය සඳහා පිටත් ව යෑමට පෙර රට ඉදි ඔත්තේ සංඛ්‍යාවකින් අනුභව කිරීමත් ඊදුල් අල්හා දින ආහාර නොගෙන උල්හියා ලබා දී ඉන් යමක් අනුභව කරන තෙක් රැඳී සිටීමත් සුන්නාහුව වේ.

දෙඅවුරුදු සලාතය ඉටු කිරීමේ ස්ථානය

1- ගමට නුදුරින් එළිමහනක අවුරුදු සලාතය ඉටු කිරීම සුන්නාහුවකි. සලාතය ඉටු කරන ස්ථානයට පිවිසියේ නම් තහයියතුල් මස්ජිද් රකආත් දෙකක් ඉටු කර අල්ලාහුව මෙනෙහි කරමින් වාඩි විය යුතුයි.

වර්ෂාව දැඩි සීතල වැනි දුෂ්කර අවස්ථාවක හැර මස්ජිදයේ අවුරුදු සලාතය ඉටු නොකළ යුතුයි. නමුත්

මක්කාන්වේ මස්පිදුල් හරාම් හි අවුරුදු සලාතය එහිදීම ඉටු කළ යුතු වේ.

- 2- අවුරුදු සලාතය ඉටු කරනු ලබන ස්ථානයට පිවිසෙන්නා අවුරුදු සලාතයට පෙර හෝ පසු අතිරේක සලාතයන් ඉටු කළ හැකිය. නමුත් එය තහනම් කරනු ලැබූ වේලාවක නොවිය යුතුය. තහය්යතුල් මස්පිද් හැර අවුරුදු සලාතයට ආවේණික වෙනත් සුන්නත් සලාතයන් කිසිවක් නොමැත. එම වේලාවෙහි ඉමාම් පිවිසෙන තෙක් තක්බීර් පැවසීමෙහි නිරත විය යුතුයි.

අවුරුදු සලාතයේ ක්‍රමය

නියමිත සලාතයේ වේලාව පැමිණි විට ඉමාම් ඉදිරියට පැමිණ අදාත් හෝ ඉකාමත් පැවසීමෙන් තොරව රකාආත් දෙකක් ඉටු කරයි. පළමුවැනි රකාආතයේ ආරම්භ තක්බීරය සමඟ තක්බීර් හතක් හෝ නවයක් පවසයි. දෙවන රකාආතයේ දී නැවත නැගිටීමෙන් පසුව තක්බීර් පහක් පවසයි. පළමුවැනි රකාආතයේ සුරතුල් ෆාතිහාවෙන් පසුව සුරතුල් අෆ්ලා පරිච්ඡේදය ද දෙවන රකාආතයේ සුරතුල් ෆාතිහාවෙන් පසුව සුරතුල් ඝාමියා පරිච්ඡේදය ද එසේ නොමැති නම් පළමුවැනි රකාආතයේ සුරතුල් කාෆ් පරිච්ඡේදය ද දෙවන රකාආතයේ සුරතුල් කමර් පරිච්ඡේදය ද පාරායනය කිරීම සුන්නාහ්වක් වෙයි.

සුන්නාහුව ජීවමාන කිරීමක් වශයෙන් ද ආගමානුගත කිරීමේ විවිධත්වය ක්‍රියාවට නැංවීමක් වශයෙන් ද විටක එක් අයුරකින් ද තවත් විටක තවත් අයුරකින් ද පාරායනය කරයි.

අවුරුදු දේශනාව

ඉමාම් සලාම් පැවසූ පසු ජනයා වෙත හැරී දේශනාවක් පවත්වයි. එහි දී අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කර ඔහුට තූති පුද කර ඔහුව මෙතෙහි කර ඔහුට තක්බීර් පවසා ආගමානුකූලව කටයුතු කරන මෙන් ද අල්ලාහ්ට අවනත වන මෙන් ද පාපකාරී ක්‍රියා වලින් වැළකී සිටින මෙන් ද ජනයා දැනුවත් කරයි.

ර්දුල් අල්හා දින උල්හිය්යා ලබා දීම පිළිබඳවත් එහි නීතිය පිළිබඳවත් ජනයාට පැහැදිලි කරයි. ර්දුල් ෆිත්ර් අවුරුදු දින නැමදුම් වල ස්ථාවරව සිටීම පිළිබඳවත් ෂව්වාල් මස දින හයේ උපවාසය පිළිබඳවත් ඔවුන්ව දැනුවත් කරයි.

අවුරුදු සලාතයේ නීති රීති

අවුරුදු සලාතය ජුමුආ දිනට සාපේක්ෂව පැවතුණේ නම් එවිට කවරෙකු අවුරුදු සලාතය ඉටු කළේ ද ජුමුආ වගකීම ඔහුගෙන් ඉවත් වෙයි. පසුව ඔහු ලුහර් වශයෙන් සලාතය ඉටු කරයි. ඉමාම් හා අවුරුදු සලාතයට සහභාගී නොවූ අයට ජුමුආ සලාතය ඉටු කිරීම අනිවාර්යය වෙයි. අතිරේක තක්බීර් වලින් එකක් ඉමාම්ට අත පසු වී අල්-කුර්ආන් පාරායනයෙ හි නිරත වූයේ නම් එම තක්බීර් පැවසීමේ වගකීමෙන් මිදෙනු ඇත. හේතුව එය සුන්නාහුවක් බැවිනි. එමෙන්ම එහි නියම ස්ථානය

අත පසු වී ඇති බැවිනි. සලාතය ඉටු කරන්නා සෙසු සලාතයන් මෙන්ම මුල් තක්බීරය සමග තම දැන් ඔසවා ගනියි. දෙඅවුරුදු සලාතයන් හි හා ජලය පතා ඉටු කරන සලාතයන් හි නියමිත රකආත් දෙකෙහි පවසන අතිරේක තක්බීර් සමඟ නැවත නැවතත් දැන් එසවීම සුදුසු නොවේ.

ඉමාම් තම දේශනාවෙහි කාන්තාවන්ට උපදෙස් දීමත් ඔවුන් කෙරෙහි පැවරුණු වගකීම් මෙතෙහි කිරීමත් සදකාවල නිරත වෙන මෙන් දිරි ගැන්වීමත් සුන්නාහ්ව වේ.

අවුරුදු සලාතයේ ඉමාම් සලාම් පැවසීමට පෙර කෙනෙකු සලාතයට සහභාගී වන්නේ නම් ඉමාම් සලාම් පැවසීමෙන් පසු නැගිට සිට එයට නියමිත ක්‍රමය අනුව සලාතය සම්පූර්ණ කරයි. කෙනෙකුට එය මඟ හැරුණේ නම් එය නැවත ඉටු කිරීම අවශ්‍ය නොවේ. ඉමාම් සලාතය ඉටු කිරීමෙන් පසුව යමෙකු හැරී යන්නට ප්‍රිය කළේ නම් ඔහුට හැරී යා හැක. නමුත් වාඩි වී දේශනාවට සවන් ඉතා උතුම්ය. එබැවින් වාඩි වී සවන් දිය යුතුයි.

අවුරුදු දින තක්බීර් පැවසීම

අවුරුදු දිනයන් හි පොදුවේ තම නිවස වෙළඳපොළ මහමඟ මස්ජිදය වැනි පොදු ස්ථාන වල ප්‍රසිද්ධියේ තක්බීර් පැවසීම සුන්නාහ්වකි. නමුත් කාන්තාවන් අන්‍ය පිරිමින් ඉදිරියේ ප්‍රසිද්ධියේ තක්බීර් පැවසීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු වේ.

තක්බීර් පැවසීමේ වේලාවන්.

1. ඊදුල් ෆිත්ර් දින තක්බීර් පැවසීම එදින රාත්‍රියේ ආරම්භ වී අවුරුදු සලාතය ඉටු කරනු ලබන තෙක් පවසනු ලැබේ.
2. ඊදුල් අළුතා දින තක්බීර් පැවසීම දුල් හජ් මාසය පිවිසීමෙන් ආරම්භ වී 13 වැනි වන්දු දින හිරු අවරට යන තෙක් පවසනු ලැබේ.

තක්බීර් පැවසීමේ ක්‍රමය

- 1- තක්බීරය ඉරටටේ ආකාරයෙන් පැවසීම

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

- 2- තක්බීරය ඔත්තේ ආකාරයෙන් පැවසීම.

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ،
وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

- 3- ආරම්භයේ ඔත්තේ ආකාරයෙන් තක්බීර් පවසා දෙවන වරට ඉරටටේ ආකාරයෙන් තක්බීර් පැවසීම

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

විටක එක් ආකාරයකින් ද තවත් විටක තවත් ආකාරයකින් ද මෙය සිදු කරයි.

අවුරුදු දින කෙළි සෙල්ලම් වල නිරත වීමේ නීතිය

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ أَبُو بَكْرٍ وَعِنْدِي جَارِيَتَانِ مِنْ جَوَارِي الْأَنْصَارِ تُغَيَّيَانِ بِمَا تَقَاوَلْتِ الْأَنْصَارُ يَوْمَ بُعَاثَ قَالَتْ: وَلَيْسَتَا بِمُعَيَّنَتَيْنِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ أَمْرًا مِيرُ الشَّيْطَانِ فِي بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَذَلِكَ فِي يَوْمِ عِيدٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "يَا أَبَا بَكْرٍ إِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ عِيدًا وَهَذَا عِيدُنَا" (متفق عليه)

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අබු බක්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා නිවසට පැමිණියහ. එවිට මා අසලින් සිටි අසල්වැසි අන්සාරි දැරියන් දෙදෙනෙකු බුආස් නම් යුද දිනය පිළිබඳව පද ගොතා ගායනා කරමින් සිටිය යැයි පැවසුවාය. ඈය තවදුරටත් ඔවුන් දෙදෙනා ගායකයින් නොවූහැයි ද පැවසුවාය. එවිට අබු බක්කර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන්ගේ නිවසෙහි ෂෙයිතාන්ගේ සංගීත භාණ්ඩ ද? එයත් අවුරුදු දිනයෙහි දැ?යි විමසා සිටිය. එවිට අල්ලාහ්ගේ දුත (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අහෝ ! අබු බක්කර්, සෑම සමූහයකටම උත්සවයක් ඇත. මෙය අපගේ උත්සව දිනයැයි පවසා සිටියහ. (මූලාශ්‍රය:

බුහාරි හා මුස්ලිම්)

තහනම් කරන ලද කෙළි සෙල්ලම්

ඉස්ලාම් තහනම් කරන ලද දැට බැඳියාවක් තිබිය හැකි එමෙන්ම තහනම් කරන ලද දැට මාධ්‍යයක් වන්නට හැකි එසේත් නොමැති නම් ජීවිත හානියක් සිදු විය හැකි, සෙසු අයට බාධාවක් වන අයුරින් පිහිටෙන කවර ක්‍රියාවක් වුව ද තහනම් ක්‍රියාවක් වෙයි.

උදාහරණ වශයෙන් තියුණු ආයුධ මත නිදා ගැනීම වීදුරු ගිලීම වැනි සුපුරුදු මිනිස් ජීවිතයට නොගැළපෙන ඉන් බැහැරව ඇති සියලු දෑ තහනම් වෙයි. ඒවා ඇස් බැන්දුම්ය. හුනියම්ය. තහනම් කරන ලද ක්‍රියාවන්ය. එවන් දෑහි වැරදි සහගත විනාශ කාරී සිත විකෘති කරවන කරුණු ඇති බැවින් මුස්ලිම් වරයෙකුට එවන් දෑ ඉගෙන ගැනීම හෝ ඉගැන් වීම හෝ නැරඹීම හෝ සුදුසු නොවේ.

යම් භාග්‍යයක් ලැබූ කෙනෙකුට සුබ පැතීමේ නීතිය

යම් භාග්‍යයක් ලැබූ කෙනෙකුට සුබ පැතීමත් අතට අත දීමත් **لَيْسَ عَلَيْكَ مَا عَطَاكَ اللَّهُ وَمَا مَنَّ بِهِ عَلَيْهِ** (අල්ලාහ් ඔබට දායාද කළ ඔබට පිරි නැමූ දෑ ගැන සතුටු වන්න) යැයි පැවසීමත් සතුටු දායකය.

عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - فِي قِصَّةِ تَوْبَتِهِ - وَفِيهِ - وَاسْتَعْرَضْتُ تَوْبَتِي
فَلَيْسَتْهُمَا فَانْطَلَقْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَتَلَقَّانِي النَّاسُ فَوْجًا

فَوَجَّأُ يَهْتَوِينِي بِالتَّوْبَةِ يَقُولُونَ لِتَهْنِئْكَ تَوْبَةُ اللَّهِ عَلَيْكَ حَتَّى دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ فِي الْمَسْجِدِ وَحَوْلَهُ النَّاسُ فَقَامَ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدٍ اللَّهُ يَهْرُولُ حَتَّى صَافَحَنِي وَهَنَّأَنِي (متفق عليه)

කෑබ් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට ලැබුණු පාපක්ෂමාව පිළිබඳ සිද්ධියේ දී එතුමා විසින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලදී.

මම ඇඳුම් දෙකක් අත මාරුවට ගත්තෙමි. පසුව මම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වෙතට ගියෙමි. එවිට ජනයා කණ්ඩායම් වශයෙන් මා මුණ ගැසී මා මස්ජිදයට පිවිසෙන තුරුම (මට හිමි වූ) තව්බාව පිළිබඳව

لِتَهْنِئْكَ تَوْبَةُ اللَّهِ عَلَيْكَ (අල්ලාහ් ඔබ වෙත පිරිනැමූ තව්බාව පිළිබඳ සතුටු වන්න) යැයි පවසමින් සුබ පැතුහ. එවිට මස්ජිදයේ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් වාඩි වී සිටියහ. එතුමාණන් වටා ජනයා ද වාඩි වී සිටියෝය. ඒ අවස්ථාවේ දී තල්හා ඉබ්නු උබේයිදුල්ලාහ් නැගී සිට මා වෙත ඉක්මණින් පැමිණ අතට අත දී මට සුබ පැතීය.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

නවක බිහි වූ උත්සවයන් හි නීතිය

ඉහත කී පරිදි මුස්ලිම්වරුන් සමරන උත්සව තුනකි.

උපන් දින උත්සව ඒ හා සමාන හිජ්රි වර්ෂ ආරම්භය ක්‍රිස්තු වර්ෂ ආරම්භය වැනි උත්සව ඉස්රා හා මී:රාජ් රාත්‍රිය ෂ:බාන්

පහළොස් වැනි දින රාත්‍රිය මීලාද් උත්සව නිදහස් උත්සව මේ හැර මුස්ලිම් වරුන් අතර පවතින වෙනත් උත්සව සියල්ල ආගමට ඇතුළත් කරනු ලැබූ නවක උත්සව වේ. එය ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබිය යුත්තකි. කවරෙකු එය කරන්නේ ද එය පිළිගන්නේ ද ඒ වෙත ඇරයුම් කරන්නේ ද ඒ සඳහා වියදම් කරන්නේ ද ඔහු පාපියෙකු වෙයි. ඔහු එම පාපයේ බර ද එය ක්‍රියාවට නංවන අයගේ බර ද උසුලන්නෙකු බවට පත් වේ.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

තමන්ට යහමභ පැහැදිලි වූවායින් පසුව රසූල් වරයාගෙන් කවරෙකු වෙන් වී යන්නේ ද තවද විශ්වාසවන්තයින්ගේ මාර්ගයෙන් තොර වූ මාර්ගයක් පිළිපදින්නේ ද ඔහු පිටුපාමින් සිටි එම මාර්ගයේම ඔහුව අපි අත හැර දමන්නෙමු. තවද ඔහුව නිරයට ඇතුළු කරවන්නෙමු. නවතැන් අතුරින් එය දුෂ්ඨමය.

(අල්

කුර්ආන් 4:115)

2.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ فِيهِ فَهُوَ رَدٌّ" (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු අපගේ (දහම්) විෂයෙහි එහි නොමැති දෙයක් අලුතින් බිහි කරන්නේ ද එය ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද්දකි.

(මූලාශ්‍රය : බුහාරි හා

මුස්ලිම්)

6. කුසුල් හා හුසුල් සලාතය

කුසුල් යනු සූර්ය ග්‍රහණයයි. එනම් සූර්යාලෝකය හෝ එහි කොටසක් දහවල් කාලයේ නොපෙනී යාමයි.

හුසුල් යනු වන්දු ග්‍රහණයයි. එනම් වන්දුලෝකය හෝ එහි කොටසක් රාත්‍රියෙහි නොපෙනී යාමයි.

මෙම වදන් වෙන් වෙන්ව අර්ථ දැක්වූව ද කුසුල් හා හුසුල් යන වදන් පොදුවේ වන්දුග්‍රහණයට හෝ සූර්යග්‍රහණයට භාවිත කෙරේ.

ග්‍රහණ සලාතයෙන් හෙළි දක්වනුයේ අල්ලාහ්ව ඒකීයත්වයට පත් කිරීමත් විශ්වාස වර්ධනය කර ගැනීමත් අවනත භාවය පිළි ගැනීමත් පාපයන්ගෙන් දුරස්වීමත් අල්ලාහ්ට බිය වීමත් පාපක්ෂමාවෙහි නියැලී ඔහු වෙත නැවත යොමු වීමත් තම ආත්මය ඉසිලීමය.

උන්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කළේය.

وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا

බිය ගැන්වීමක් වශයෙන් මිස අපි සංඥාවන් පහළ නොකරන්නෙමු. (අල්-කුර්ආන් 17: 115)

කුසුල් හා හුසුල් සලාතයේ නීතිය

සෑම මුස්ලිම්වරයෙක් හා මුස්ලිම්වරියක් කෙරෙහිම ඔහු හෝ ඇය ගමනක නිරතව සිටියත් ගමේ පදිංචිව සිටියත් සූර්ය හා චන්ද්‍ර ග්‍රහණ සලාතය ඉටු කිරීම වැදගත් සුන්නාන්වකි.

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَاتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِمَا عِبَادَهُ، وَإِنَّهُمَا لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ فَإِذَا رَأَيْتُمْ مِنْهَا شَيْئًا فَصَلُّوا وَادْعُوا اللَّهَ حَتَّى يُكْشَفَ مَا بَكُمْ" (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පැවසූ බව අබු මස්උෆ් අල්-අන්සාරි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම හිරු හා සඳු අල්ලාහ්ගේ සංඥාවන් අතුරින් සංඥාවන් දෙකකි. ඒ දෙක මගින් අල්ලාහ් තම ගැන්තන්ව බිය

ගන්වන්නේය. මිනිසුන්ගෙන් කිසිවෙකුගේ මරණය හේතුවෙන් ඒ දෙක ග්‍රහණය නොවන්නේය. ඒ දෙකින් කිසිවක් ඔබ දුටුවේ නම් ඔබගෙන් එය ඉවත් වන තෙක් සලාතයේ නියැලෙන්න. තවද අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා

මුස්ලිම්)

සූර්ය හා චන්ද්‍ර ග්‍රහණයේ වේලාව පිළිබඳ දැනුම

හිරු හා චන්ද්‍ර උදාවට නියමිත කාලයක් තිබෙනවාක් මෙන්ම සූර්යග්‍රහණයට හා චන්ද්‍රග්‍රහණයට ද නියමිත කාලයක් ඇත.

එහි ක්‍රියාවලිය අල්ලාහ් ක්‍රමානුකූලව සකසා ඇත. පොදුවේ සූර්ය ග්‍රහණයක් ඇති වනුයේ මාස අවසානයේදීය. එමෙන්ම චන්ද්‍රග්‍රහණයක් ඇති වනුයේ අය්යාමුල් බිල් හෙවත් චන්ද්‍ර මාස මැද භාගයේ දිනයන්හීය.

සූර්ය හා චන්ද්‍ර ග්‍රහණ ඇති වීමට හේතු

සූර්ය ග්‍රහණයක් සිදු වූ විටක හෝ චන්ද්‍ර ග්‍රහණයක් සිදු වූ විටක ජනයා බියට පත් ව මස්ජිද් වල නිවෙස් වල එළිමහන් හි සලාතයේ නිරත වෙති. එසේ මස්ජිද් වල ඉටු කිරීම වඩාත් උතුම්ය.

භූමි කම්පා ඇති වීමට හේතුවක් තිබෙන්නාක් මෙන්ම අකුණු හඬ ඇති වීමට හේතුවක් තිබෙන්නාක් මෙන්ම අකුණු කෙටීමට හේතුවක් තිබෙන්නාක් මෙන්ම සූර්ය ග්‍රහණ හා චන්ද්‍ර ග්‍රහණ

ඇති වීමට ද හේතුවක් ඇත. මෙය අල්ලාහ් ස්වභාව දහමට නියම කළ දැය.

මෙවන් අවස්ථාවන් ඇති කිරීමෙහි මූලික හේතුව වනුයේ ජනයා බිය ගැන්වීමයි. එමගින් ඔවුන් අල්ලාහ් වෙත නැඹුරු වනු ඇත. එමෙන්ම එය අල්ලාහ්ගේ අධිරාජ්‍යයේ මලක්වරුන්ගේ සේවාවන් එළි දැක්වීමකි.

එහි වේලාව: සූර්ය ග්‍රහණයක් හෝ වන්දු ග්‍රහණයක් ආරම්භ වී එය අවසන් වන තුරු වූ වේලාවයි.

ග්‍රහණ සලාතයේ ක්‍රමය

ග්‍රහණ සලාතය සඳහා අදාත් හෝ ඉකාමත් කිසිවක් නොමැත. නමුත් රාත්‍රියෙහි හෝ දහවලෙහි අස්සලාතු ජාමිආ (සලාතය සඳහා රැස්වෙන්න) යැයි පවසා ජනයා කැඳවනු ලබයි. එය එක් වරක් හෝ වාර ගණනාවක් විය හැක.

එහි ක්‍රමය වනුයේ ඉමාම් තක්බීර් පවසා සූරතුල් ෆාතිහාව හා තවත් දීර්ස සූරාවක් ප්‍රසිද්ධියේ පාරායනා කරයි. පසුව දීර්ස ලෙස රුකුළු කරයි පසුව සම්අල්ලාහු ලිමන් හමීදා රබ්බනා ලකල් හමීදු යැයි පවසමින් රුකුළුවෙහි සිට නැගිටියි. පසුව සුප්ප්ද් නොකර නැවතත් සූරතුල් ෆාතිහාව හා පෙර සූරාහ්වට වඩා මදක් කෙටි සූරාවක් පාරායනය කරයි. පසුව පෙර රුකුළු කිරීමට වඩා මදක් කෙටියෙන් රුකුළු කරයි. පසුව නැගී සිටියි. පසුව දීර්ස වශයෙන් සුප්ප්ද් දෙකක් ඉටු කරයි. පළමුවැන්න දෙවන්නට වඩා දීර්ස විය යුතුයි. පසුව ඒ දෙක අතර වාඩි වෙයි.

පසුව නැවත නැගිට පළමු වැනි රකාඅතය මෙන්ම දෙවන රකාඅතය ද ඉටු කරයි. නමුත් එය ඊට වඩා මදක් කෙටියෙන් විය යුතුයි. පසුව ඡභාදා පවසා සලාම් පවසයි.

ග්‍රහණ සලාතයක දේශනාවෙහි ක්‍රමය

සලාතය නිම කළ පසු ජනයාට ඉමාම් විසින් දේශනාවක් පැවැත්වීම සුන්නාහි වකි. සිදු වී ඇති සිද්ධිය පිළිබඳ ජනයාට මෙතෙහි කරයි. එය ඔවුන්ගේ හදවත් තැන්පත් කරයි. තවද අධික වශයෙන් ප්‍රාර්ථනාවන් හි නිරත වන මෙන් ද තක්බීර් පවසන මෙන් ද පාපක්ෂමාවෙ හි නියැලෙන මෙන් ද දානමාන කරන මෙන් ද නියෝග කරයි.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : حَسَفَتِ الشَّمْسُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي فَأَطَالَ الْقِيَامَ جِدًّا ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرَّكُوعَ جِدًّا ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَأَطَالَ الْقِيَامَ جِدًّا وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرَّكُوعَ جِدًّا وَهُوَ دُونَ الرَّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ سَجَدَ ثُمَّ قَامَ فَأَطَالَ الْقِيَامَ وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرَّكُوعَ وَهُوَ دُونَ الرَّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَقَامَ فَأَطَالَ الْقِيَامَ وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرَّكُوعَ وَهُوَ دُونَ الرَّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ سَجَدَ ثُمَّ انْصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ تَجَلَّتْ الشَّمْسُ فَخَطَبَ النَّاسَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَإِنَّهُمَا لَا يَنْخَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَبَاتِهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَكَبِّرُوا وَادْعُوا اللَّهَ وَصَلُّوا وَتَصَدَّقُوا يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ إِنْ مِنْ أَحَدٍ أَعْيَرَ مِنَ اللَّهِ أَنْ يَزِينِي

عَبْدُهُ أَوْ تَرَبِّيَ أُمَّتُهُ يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ وَاللَّهِ لَوْ تَعَلَّمُونَ مَا أَعْلَمُ لَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا
وَأَصْحَكْتُمْ قَلِيلًا أَلَا هَلْ بَلَغْتُ (متفق عليه)

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ කාලයේ සුර්ය ග්‍රහණයක් ඇති විය. අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෝ නැගී සිට සලාතය ඉටු කළහ. එහි සිට ගැනීමේ ඉරියව්ව ඉතා දීර්ඝ ලෙස ඉටු කළහ. පසුව රුකුළු කළහ. එවිට රුකුව ද ඉතා දීර්ඝ ලෙස ඉටු කළහ. පසුව තම හිස ඔසවා සිට ගැනීමේ ඉරියව්ව ද ඉතා දීර්ඝ ලෙස ඉටු කළහ. එය ආරම්භ ඉරියව්වට වඩා මදක් අඩු විය. පසුව රුකුළු කළහ. එවිට ඉතා දීර්ඝ ලෙස රුකුළුව ඉටු කළහ. එය ආරම්භ රුකුළුවට වඩා මදක් අඩු විය. පසුව සුජුද් කළහ.

පසුව නැගී සිට එම ඉරියව්ව ඉතා දීර්ඝ ලෙස ඉටු කළහ. එය පළමුවැනි කියාමයට වඩා අඩු විය. පසුව රුකුළු කළහ. එවිට රුකුව ද ඉතා දීර්ඝ ලෙස ඉටු කළහ. එය පළමු රුකුළුවට වඩා අඩු විය. පසුව තම හිස ඔසවා නැගිට සිටියහ. සිට ගැනීමේ ඉරියව්ව ද ඉතා දීර්ඝ ලෙස ඉටු කළහ. එය ආරම්භ ඉරියව්වට වඩා මදක් අඩු විය. පසුව රුකුළු කළහ. එවිට ඉතා දීර්ඝ ලෙස රුකුළුව ඉටු කළහ. එය ආරම්භ රුකුළුවට වඩා මදක් අඩු විය. පසුව සුජුද් කළහ.

පසුව අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෝ හැරුණහ. හිරු ද පැහැදිලි විය. එවිට එතුමාණෝ ජනයාට දේශනාවක් කළහ. අල්ලාහ්ට

ප්‍රශංසා කර ඔහු කෙරෙහි ගුණ ගායනා කර පසුව මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

සැබැවින්ම හිරු හා චන්ද්‍රයා අල්ලාහ්ගේ සංඥාවන් අතුරිනි. සැබැවින්ම ඒ දෙක කෙනෙකුගේ මරණය වෙනුවෙන් හෝ ජීවය (උපත) වෙනුවෙන් හෝ සිදු නොවේ. ඒ දෙක ඔබ දුටුවේ නම් එවිට තක්බීර් පවසන්න. අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන්න. සලාතයේ නිරත වන්න. පරිත්‍යාගයන් පිරිනමන්න.

අහෝ! මුහම්මද්ගේ ජනයිනි, අල්ලාහ්ට වඩා කෙනෙකුගේ වහලෙකු දුරාවාරයේ යෙදීම ද වහලිය දුරාවාරයේ යෙදීම ද වෙනස් කරන්නෙකු නොමැත.

අහෝ! මුහම්මද්ගේ ජනයිනි, අල්ලාහ් මත දිවුරා ප්‍රකාශ කරමි. මා දන්නා දේ නුඹලා දන්නේ නම් නුඹලා අධිකව අඩනු ඇත. අඩුවෙන් සිතාසෙනු ඇත. මා මෙය දන්වා සිටිය යුතු නොවේය.

ග්‍රහණ සලාතය කලා කිරීම

- 1- ග්‍රහණ සලාතයේ දී සෑම රකආනයකම රුකුඋ ඉරියව්ව කෙනෙකුට ලැබුණේ නම් එම රකආනය ඔහුට වලංගුය. ග්‍රහණ සලාතය මහ හැරී ග්‍රහණ අවස්ථාවෙන් මිදුණේ නම් නැවත එය ඉටු කරනු නොලැබේ.
- 2- ජනයා සලාතය ඉටු කරමින් සිටිය දී ග්‍රහණ අවස්ථාව ක්‍රමයෙන් පහ වී ගියේ නම් ඔවුන් එම සලාතය කෙටියෙන් ඉටු කරයි. සලාතය ඉටු කිරීමෙන් පසුව ද එය පවතින්නේ නම් එවිට ග්‍රහණයෙන් මිදෙන තෙක්

පාර්ථනාවන්හි ද තක්බීර් පැවසීමෙහි ද පරිත්‍යාගයන් කිරීමෙහි ද අධික වශයෙන් නිරත වෙයි.

7- ඉස්තිස්කා සලාතය

අල්-ඉස්තිස්කා යනු නියමිත ක්‍රමයකට අනුව අල්ලාහ්ගෙන් ජලය ඉල්ලා කරන්නා වූ පැතුමයි.

ඉස්තිස්කා සලාතයේ නීතිය

ඉස්තිස්කා සලාතය වැදගත් සුන්නාන්වකි. තහනම් කරනු ලැබූ වේලාවන් හි හැර සෙසු සෑම අවස්ථාවකම සලාතය ඉටු කළ හැක. වඩාත් උතුම් වන්නේ හිරු නීයක තරම් උදාවීමෙන් පසුව ඉටු කිරීමය.

ඉස්තිස්කා සලාතය ආගමානුගත කිරීමේ යථාර්ථය

මහ පොළොව වියළී වර්ෂාව ද නතර වී ගොස් ඇත්නම් එවිට ඉස්තිස්කා සලාතය ඉටු කිරීම ආගමානුගත ක්‍රියාවක් වෙයි.

ඉස්තිස්කා සලාතය ඉටු කිරීම සඳහා මුස්ලිම් පිරිමින් කාන්තාවන් හා දරුවන් වාම් ඇඳුමින් සැරසී ඉතා යටහත් පහත් ව බැගෑපත්ව අවනතව එළිමහනකට පිටත්ව යයි.

එහි දී සලාතය සඳහා පිටත් ව යෑමට ඉමාම් විසින් දිනයක් නියම කරයි.

දැඩි සිත අවස්ථාවක හෝ දැඩි සුළං හමන අවස්ථාවක හෝ එවැනි වෙනත් අවස්ථාවක හෝ මස්ජිදයේ සලාතය ඉටු කළ හැක.

ඉස්තිස්කාවෙහි වර්ග

ජලය පැතීම: එය ඉස්තිස්කා සලාතය සමූහ වශයෙන් ඉටු කිරීමෙන් විය හැක. මෙය ඉතා උතුම් කර්තව්‍යයකි. එය එහි පූර්ණත්වයයි.

එසේ නොමැති නම් ජුමුආ දේශනාවෙ හි ප්‍රාර්ථනාවෙ හි නිරත වීමෙන් විය හැක.

එසේත් නොමැති නම් සලාතය හෝ දේශනාවකින් තොරව ප්‍රාර්ථනා කරමින් හා පාපක්ෂමාව අයැදීමින් විය හැක.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا، يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ،
وَيُمِدِّدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيَبِينُ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا

එබැවින් නුඹලා නුඹලාගේ පරමාධිපතිගෙන් සමාව අයදිවු. සැබැවින්ම ඔහු අති ක්ෂමාශීලී යැයි පැවසුවෙමි.

එවිට ඔහු නුඹලා වෙත අහසින් වර්ෂාව (අවශ්‍ය පරිදි) අධිකව යවන්නේය.

ධනයෙන් ද පිරිමි දරුවන්ගෙන් ද නුඹලාව වර්ධනය කරන්නේය. නුඹලාට වතුයායන් (වගාවන්) ඇති කරන්නේය.

නුඹලාට ගංගා ද ඇති කරන්නේය.
71:10-12)

(අල්-කුර්ආන්

ඉස්තිස්කා සලාතයේ ක්‍රමය

ඉමාම් ඉදිරියට පැමිණ අදාත් හෝ ඉකාමත් පැවසීමෙන් තොරව මුස්ලිම් වරුන්ට රකආත් දෙකක් සලාතය මෙහෙයවයි.

පළමුවැනි රකආතයේ ආරම්භ තක්බීරය සමග තක්බීර් හතක් පවසයි. පසුව සුරතුල් ෆාතිහාව හා අල්-කුර්ආනයෙන් කොටසක් ප්‍රසිද්ධියේ පාරායනය කරයි. පසුව රුකුඋ කරයි. පසුව සුපුද් දෙකක් ඉටු කරයි.

පසුව නැගී සිට දෙවන රකආතයේ නැගීටීම සඳහා පවසන තක්බීරය හැර අමතර තක්බීර් පහක් පවසයි. පසුව සුරතුල් ෆාතිහාව හා අල්-කුර්ආනයෙන් කොටසක් ප්‍රසිද්ධියේ පාරායනය කරයි. රකආත් දෙක මෙලෙස ඉටු කළ පසුව තෂ්හුද් පවසා සලාම් දී අවසන් කරයි.

දේශනාවෙ හි වේලාව

ඉස්තිස්කා සලාතයට පෙර ඉමාම් දේශනාවක් පැවැත්වීම සුන්නාත්වකි. ඔහු අභිමත කළේ නම් ඇතැම් විට සලාතය ඉටු කළ පසුව දේශනාව පැවැත්විය හැක.

عَنْ عَبَّادِ بْنِ تَمِيمٍ عَنْ عَمِّهِ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ حَرَجٍ
يَسْتَسْقِي قَالَ فَحَوَّلَ إِلَى النَّاسِ ظَهْرَهُ وَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ يَدْعُو نُمَّ حَوْلَ رِدَائِهِ نُمَّ
صَلَّى لَنَا رَكَعَتَيْنِ جَهَرَ فِيهِمَا بِالْقِرَاءَةِ (متفق عليه)

උබ්බාද් ඉබ්නු තමීම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින්
වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)
තුමාණන් ජලය පනමින් බැහැර ව ගිය දින එතුමාණන්ව දුටුමි.
තවදුරටත් ඔහු මෙසේ ප්‍රකාශ කළේය. එවිට එතුමා එතුමාගේ
පිට ජනයා වෙත හරවා කිබ්ලා දෙසට මුහුණලා ප්‍රාර්ථනා
කළේය. පසුව එතුමාගේ සඵව කණපිට හැරෙව්වේය. පසුව
ප්‍රසිද්ධියේ අල්-කුර්ආනය පාරායනය කරමින් අප වෙත
රකආත් දෙකක් මෙහෙව්වේය.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

2-

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: حَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ
بَدَا حَاجِبُ الشَّمْسِ فَقَعَدَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَكَبَّرَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَمِدَ اللَّهُ عَزَّ
وَجَلَّ ثُمَّ قَالَ إِنَّكُمْ شَكُوتُمْ جَدَبَ دِيَارِكُمْ..... ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ وَنَزَلَ فَصَلَّى
رَكَعَتَيْنِ. (أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ)

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.
හිරුගේ ආවරණය නිරාවරණය වන මොහොතේ අල්ලාහ්ගේ
දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) නිවසින් බැහැරව

ගොස් වේදිකාව මත වාඩි වූහ. පසුව තක්බීර් පවසා අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කොට මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ. සැබැවින්ම ඔබගේ නිවෙස් වල ඇති වී ඇති සාගින්න පිළිබඳව ඔබ පැමිණිලි කරන්නෙහිය. පසුව ජනයා වෙත හැරී වේදිකාවෙන් පහළට බැස රකආත් දෙකක් සලාතය ඉටු කළහ.

(මූලාශ්‍රය: අබු ආවුද්)

ඉස්තිස්කා දේශනාවේ ක්‍රමය

සලාතයට පෙර ඉමාම් නැගී සිට දේශනාවක් පවත්වයි. එහි දී අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කොට තක්බීර් පවසා පාපක්ෂමාවෙහි නිරත වෙයි. පසුව සුන්නාහ්වෙ හි සඳහන්ව ඇති පරිදි ප්‍රාර්ථනාවෙ හි නිරත වෙයි. ඒ අතුරින්

إِنَّكُمْ شَكُوتُمْ جَدَبَ دِيَارِكُمْ وَاسْتِخَارَ الْمَطْرَ عَنْ إِبَانِ زَمَانِهِ عَنْكُمْ وَقَدْ
 أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ تَدْعُوهُ وَوَعَدَكُمْ أَنْ يَسْتَجِيبَ لَكُمْ ثُمَّ قَالَ:

සැබැවින්ම ඔබගේ නිවෙස් වල තිබෙන සාගින්න පිළිබඳව ද බොහෝ කාලයක් තිස්සේ වර්ෂාව ප්‍රමාද වීම පිළිබඳව ද ඔබ පැමිණිලි කරන්නෙහිය. තමන්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන මෙන් අල්ලාහ් ඔබට අණ කළේය. ඔබට පිළිතුරු දීමට පොරොන්දු විය. පසුව මෙසේ ප්‍රකාශ කළේය.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يُفَعَّلُ مَا يُرِيدُ اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْغَنِيُّ وَنَحْنُ الْفُقَرَاءُ أَنْزِلْ عَلَيْنَا الْغَيْثَ وَاجْعَلْ مَا أَنْزَلْتَ لَنَا قُوَّةً وَبَلَاءً إِلَى حِينٍ

අල් හම්දු ලිල්ලාහි රබ්බිල් ආලමින් අර්-රහ්මානිර් රහිම් මාලිකි යවිම්ද් දීන්. ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු යල්අලු මා යුරිද් අල්ලාහුම්ම අන්තල්ලාහු ලා ඉලාහ ඉල්ලා අන්තල් ගනිය්යු වනහ්නුල් හුකරාඋ අන්දිල් අලෙයිනල් ගයිස වජ්අල් මා අන්දල්ත ලනා කුවවනන් වබලාගන් ඉලා හීන්

තේරුම: සියලු ප්‍රශංසා විශ්වයේ පරමාධිපති, අපරමිත දයාවන්ත අසමසම කරුණා ගුණාංගයෙන් යුක්ත විනිශ්චය දිනයේ අධිපති අල්ලාහ්ටම සතුය. අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙවියෙකු නොමැත ඔහු පතන දෑ සිදු කරන්නේය. යා ! අල්ලාහ්, ඔබය අල්ලාහ් පොහොසත් ඔබ හැර වෙන දෙවියෙකු නොමැත. අප දිළින්දන් වෙමු. අප වෙත වර්ෂාව පහළ කරනු මැනව. ! ඔබ අපට පහළ කරන දෑ ශක්තිමත්ව ද කාලය දක්වා ලැබෙන පරිදි ද ඇති කරනු මැනව !

(මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්)

"اللَّهُمَّ اغْنِنَا، اللَّهُمَّ اغْنِنَا، اللَّهُمَّ اغْنِنَا" متفق عليه

අල්ලාහුම්ම අගිස්නා අල්ලාහුම්ම අගිස්නා අල්ලාහුම්ම අගිස්නා

තේරුම: යා ! අල්ලාහ්, අපට වර්ෂාව වස්සවනු මැනව !

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

"اللَّهُمَّ اسْقِنَا، اللَّهُمَّ اسْقِنَا، اللَّهُمَّ اسْقِنَا" أخرجه البخاري

අල්ලාහුම්ම අස්කිනා අල්ලාහුම්ම අස්කිනා අල්ලාහුම්ම අස්කිනා

තේරුම: යා! අල්ලාහ්, අපට ජලය ලබා දෙනු මැනව! යා! අල්ලාහ්, අපට ජලය ලබා දෙනු මැනව. යා ! අල්ලාහ්, අපට ජලය ලබා දෙනු මැනව. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

"اللَّهُمَّ اسْقِنَا عَيْتًا مُغِيثًا مَرِيئًا مَرِيئًا نَافِعًا نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ عَاجِلًا غَيْرَ آجِلٍ " أخرجه أبو داود

අල්ලාහුම්ම අස්කිනා ගයිසන් මුගිසන් මරිඅන් මරිඅන් නාරිඅන් ගයිර ලාර්රින් ආජිලන් ගයිර ආජිලින්

තේරුම: යා! අල්ලාහ්, නිරන්තරයෙන්ම ප්‍රයෝජනවත් අයුරින්, ඉම්හිරි භාවයෙන් තණ බිම් පෝෂනය වන පරිදි හානිදායක නොවන වැඩිදායි ලෙසින් ප්‍රමාදයක් නොමැතිව ඉතා ඉක්මණින් වර්ෂාව පහළ කරනු මැනව. (මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්)

"اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ وَبَهَائِمَكَ وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ وَأَخْرِجْ مَالِكَ
وَأَبُو دَاوُدَ

අල්ලාහුමම අස්කි ඉබාදත වබහාඉමක වන්ඡුර් රහ්මතක
වඅන්සි බලදකල් මස්යිත

තේරුම: යා! අල්ලාහ්, ඔබේ ගැත්තන් හා ඔබේ සතුන් වෙත
වැස්ස වස්සනු මැනව! ඔබගේ දයා පතුරුවලනු මැනව! මිය ගිය
ඔබේ දේශය ජීවමාන කරනු මැනව!

(මූලාශ්‍රය: මාලික්, අබු දාවුද්)

ඉමාම් වර්ෂාව අයැද සිටින විට දෙඅත් එසවීමත් ජනයා ද දෙඅත්
එසවීමත් දේශනාව අතරවාරයේ ඉමාම්ගේ ප්‍රාර්ථනාවට ආමීන්
පැවසීමත් සුන්නාන් වෙයි.

වර්ෂාව ඇති වූ විටක පවසන දෑ

1- වර්ෂාව පරමාධිපතිගේ ප්‍රතිඥාව ඉටු කර දීමකි. වර්ෂාව
පතිත වූ විටක

"اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا" أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ

අල්ලාහුමම සයියිබන් නාලිආ

තේරුම : යා ! අල්ලාහ්, අපට ප්‍රයෝජනවත් ලෙසින් වර්ෂාව පහළ කරනු මැනව! (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

යැයි පවසමින් ශරීරයෙන් කොටසක් තෙමෙන පරිදි තම වස්ත්‍රය නිරාවරණය කිරීම සුන්‍යාභවකි.

2- වර්ෂාවෙන් පසුව මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

"مُطْرُنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ" متفق عليه

මුනිර්නා බි ෆල්ලිල්ලාහි වරභමනිහි.

තේරුම: අල්ලාහ්ගේ භාග්‍යයෙන් හා දයාවෙන් අප වෙත වැස්ස වස්සනු ලැබීය. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

3- වැස්ස අධික වී යම් භානියක් සිදුවේ යැයි බිය වෙතොත් පහත සඳහන් අයුරින් පැවසීම සුන්‍යාභවක වේ.

اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا اللَّهُمَّ عَلَى الْأَكَامِ وَالْحِبَالِ وَالظَّرَابِ وَالْأُودِيَةِ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ

අල්ලාහුමම හවාලෙයිනා වලා අලෙයිනා අල්ලාහුමම අලල්
ආකාමී වල්ජිබාලි වල් ලිරාබි වල් අවදියති වමනාබිතිෂ් ෂජරි.

තේරුම: යා! අල්ලාහ්, අපට ප්‍රයෝජනවත් වන අයුරින් වර්ෂාව
වස්සනු මැනව! අපට එරෙහිව (ප්‍රයෝජනවත් නොවන අයුරින්)
එය පත් නොකරනු මැනව! යා ! අල්ලාහ්, කුඩා කඳු මත ද කඳු
මත ද සමතලා මත ද තීම්නයන් මත ද ගඟකොළ වැටෙන තැන්
මත ද පතිත කරනු මැනව!

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

දේශනාවෙන් පසු කළ යුතු දෑ

ඉමාම් දේශනාව අවසන් කළ විට කිබ්ලා දෙසට හැරී
ප්‍රාර්ථනාවෙහි නිරත වෙයි. පසුව තම සඵව හරවයි. එහි දී
දකුණු පැත්ත වම් පැත්තට හරවයි. ජනයා ද තම දෑත් ඔසවා
ප්‍රාර්ථනා කරති. පසුව ඉහත කී පරිදි ඉමාම් ඉස්තිස්කා
සලාතයේ රකආත් දෙක ඉටු කරයි.

8 - ලුහා සලාතය

ලුහා සලාතය සුන්නාහ්වකි. එහි අවම රකආත් ප්‍රමාණය
රකආත් දෙකකි. එහි උපරිමයට සීමාවක් නොමැත.

ලුහා සලාතයේ වේලාව

හිරු නීයක තරම් (මීටරයක් පමණ) උසට උදාවීමෙන් පසුව මෙහි වේලාව ආරම්භ වේ. එනම් හිරු උදාවී විනාඩි පහක් පමණ වේලාවක් ගතවීමෙන් ආරම්භ වී දහවල් කාලයට සුළු වේලාවකට පෙර එහි වේලාව අවසන් වෙයි. එහි වඩා උතුම්ම වේලාව වනුයේ උෂ්ණත්වය අධික වීම හේතුවෙන් ඔටුවන් නැගී සිටින වේලාවය.

ලුහා සලාතයේ මනීමය

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَوْصَانِي خَلِيلِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِثَلَاثٍ: صِيَامٍ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَرُكُوعَتِي الضُّحَى وَأَنْ أُوتِرَ قَبْلَ أَنْ أَنَامَ (متفق عليه)

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. මාගේ මිත්‍ර (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කරුණු තුනක් පිළිබඳ මට උපදෙස් දුන්හ. එනම් සෑම මසකම දින තුනක් උපවාසයේ නිරත වීමත් ලුහා වේලාවෙහි රකආත් දෙකක් ඉටු කිරීමත් මා නින්දට යාමට පෙර වින්ර් ඉටු කිරීමත් වේ. (මූලාශ්‍රය:

බුහාරි හා මුස්ලිම්)

عَنْ أَبِي ذَرٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: "يُصْبِحُ عَلَى كُلِّ سُلَامَى مِنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ وَيُجْزَى مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الصُّحَى" (أخرجه مسلم)

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අඩු දර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් දැනුම් දෙන ලදී.

නුඹලා අතුරින් කෙනෙකුගේ සෑම පුරුකකටම සදකාවක් තිබේ. (අල්ලාහ්ව පිවිතුරු කරන) සෑම තස්බිහයක්ම සදකාවකි. (අල්ලාහ්ව ප්‍රශංසාවට ලක් කරන) සෑම තහ්මීදයක්ම සදකාවකි. (අල්ලාහ්ව ඒකීය භාවයට ලක් කරන) සෑම තහ්ලීලයක්ම සදකාවකි. (අල්ලාහ්ව උත්තරිතරභාවයට ලක් කරන) සෑම තක්බිරයක්ම සදකාවකි. යහපත විධානය කිරීම ද සදකාවකි. අයහපතින් වළක්වා ලීම ද සදකාවකි. ලුහා වේලාවෙහි ඉටු කරන රකආත් දෙක මේ හැම දෙයකටම ප්‍රමාණවත් වෙයි.

(මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

أَنَّ زَيْدَ بْنَ أَرْقَمَ رَأَى قَوْمًا يُصَلُّونَ مِنَ الصُّحَى فَقَالَ أَمَا لَقَدْ عَلِمُوا أَنَّ الصَّلَاةَ
 فِي غَيْرِ هَذِهِ السَّاعَةِ أَفْضَلُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ صَلَاةُ
 الْأَوَّابِينَ حِينَ تَرْمَضُ الْفِصَالُ

සැබැවින්ම ලුහා සලාතය ඉටු කරන පිරිසක් තමන් දුටු බව සෙයිද් ඉබ්නු අර්කම් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. එවිට එතුමා මෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලදී. සැබැවින්ම මෙම වේලාවේ හැර වෙනත් වේලාවක ඉටු කිරීම උතුම් බව නුඹලා දැන ගත යුතු නොවේ ද සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ. දැහැමියන්ගේ සලාතය වනුයේ උෂ්ණත්වය හේතුවෙන් ඔටු පැටවුන් නැගී සිටින වේලාවයි. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

9 - ඉස්තිහාරා සලාතය

අල්-ඉස්තිහාරා: අනිවාර්යය කටයුත්තක දී හෝ අවශ්‍ය කටයුත්තක දී එම කටයුත්ත ඉටු කිරීමට යම් බාධාවක් ඇති වූ විටක හෝ අනුමත කටයුත්තක දී යහපතක් නොදකින විටක අල්ලාහ්ගෙන් යහපත පතා අයැදීමය.

ඉස්තිහාරාවෙහි නීතිය

ඉස්තීහාරා සලාතය සුන්නාන්වකි. එය රකආත් දෙකකි. යහපත ඉල්ලා කරන ප්‍රාර්ථනය සලාම් පැවසීමට පෙර හෝ පසු පිහිටිය හැක. නමුත් සලාම් පැවසීමට පෙර පිහිටීම ඉතා උතුම්ය.

යහපත පතන්නා මෙම නැමදුම විවිධ වේලාවන් හි බොහෝ වාර ගණනක් ඉටු කළ හැක. ඉස්තීහාරා පැතීමට පෙර කරන කටයුත්ත පිළිබඳව තම හදවත තෘප්තියට පත් විය යුතුයි. නමුත් එහි දැඩි ආශාව තිබිය නොයුතුයි.

ඉස්තීහාරා හෙවත් යහපත පැතීමත් ඉස්තිෂාරා හෙවත් සාකච්ඡා කිරීමත් තහනම් නොවන එමෙන්ම පිළිකුල් සහගත නොවන ක්‍රියාවන් හි නිරත වීමට අපේක්ෂා කරන්නන්ට තිබිය යුතුයි. මේ දෙකම සතුටු දායක සුන්නාන්වකි. මැවුම් කරුගෙන් යහපත පතමින් මවන ලැබුවන්ගෙන් අදහස් පතමින් ඉටු කරන ක්‍රියාවක පසුතැවිල්ලක් නොපවතියි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

(නබිවරය,) ... කරුණු වල දී ඔවුන් සමඟ සාකච්ඡා කරවු. නුඹ නිගමනයකට එළැඹුණු විට අල්ලාහ් කෙරෙහි සියල්ල භාර කරවු. සැබැවින්ම අල්ලාහ් (තමන් වෙත සියල්ල) භාර කරන්නන්ව ප්‍රිය කරන්නේය. (අල්-කුර්ආන්

3: 159)

ඉස්තිහාරා සලාතයේ ක්‍රමය

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنَا الْإِسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ يَقُولُ إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ فَلْيَرْكَعْ رُكْعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ ثُمَّ لِيَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ - فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْني عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي قَالَ وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ (أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ)

ජාබර් (රජියල්ලාහු අන්හු) විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්-කුර්ආනයේ සුරාහ්වන් ඉගැන්වුවාක් මෙන්ම සියලු කටයුතුවල දී යහපත පැතීමේ ක්‍රමය පිළිබඳව ද අපට ඉගැන්වූහ.

යම් කටයුත්තක් කිරීමට නුඹලාගෙන් කෙනෙකු අපේක්ෂා කළ විට අනිවාර්යය නොවන රකආත් දෙකක් ඉටු කරන්න. පසුව මෙසේ ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ
 فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ
 أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي
 وَأَجَلِهِ - فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ

අල්ලාහුමම ඉන්නී අස්තෂිරුක බිඉල්මික වඅස්තක්දිරුක බි
 කුද්රතික වඅස්අලුක මින් ෆල්ලිකල් අලීම් ෆ ඉන්නක තක්දිරු
 වලා අක්දිරු වතෙලමු වලා අෙලමු වඅන්ත අල්ලාමුල් ගුයුබි
 අල්ලාහුමම ඉන් කුන්න තෙලමු අන්න භාදල් අමර කයිරුන් ලී
 ෆි දීනී වමආෂී වආකිබනි අමරී

- වආකිබනි අමරී වෙනුවනට ආජිල අමරී වආජිලිහි -

ෆක්දුර් ලී වයස්සිර්හු ලී සුමම ඛාරික් ලී ෆහි.

තේරුම: යා! අල්ලාහ්, ඔබගේ අනුදැනුමෙන් සැබැවින්ම මම
 යහපත පතමි. තවද ඔබගේ අනුබලයෙන් මම ශක්තිය පතමි.
 ඔබගේ මහත් වූ භාග්‍යය ඔබෙන් පතමි. ඔබ බලය දරන්නාය.
 නමුත් මම බලය නොදරමි. ඔබ සියල්ල දන්නාය නමුත් මා
 නොදනිමි. ඔබ ගුප්ත දෑ පිළිබඳව මැනවින් දන්නාය. යා!

අල්ලාහ්, සැබැවින්ම මෙම කටයුත්ත මාගේ දහමට මාගේ ජීවිතයට මාගේ කරුණු වල අවසානයට යහපතක් යැයි ඔබ දන්නෙහි නම් මට එය සලස්වනු මැනව! තවද මට එය පහසු කරනු මැනව! පසුව එහි මට අභිවාද්ධිය ලබා දෙනු මැනව!

وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْني عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي

වඉන් කුන්ත තෑලමු අන්ත භාදල් අමර ඡරරුන් ලී ලී දීනී
 වමආෂි වආකිබනි අමරී ෆස්රිල්හු අන්නී වස්රිල්නී අන්හු
 වක්දුර් ලී අල්-කයිර හයිසු කාන සුමම අර්ලීනී.

තේරුම: සැබැවින්ම මෙම කටයුත්ත මාගේ දහමට මාගේ ජීවිතයට මාගේ කරුණු වල අවසානයට අයහපතක් යැයි ඔබ දන්නෙහි නම් මට එය සලස්වනු මැනව! තවද මට එය පහසු කරනු මැනව ! පසුව එහි මට අභිවාද්ධිය ලබා දෙනු මැනව ! එය මගෙන් හරවනු මැනව ! මාව ද එයින් හරවනු මැනව ! යහපත ඇති පරිදි මට එය සලස්වනු මැනව ! පසුව මාව පිළිගනු මැනව!

අවසානයේ තමන්ගේ අවශ්‍යතාව ඉදිරිපත් කරයි.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි)